

Raport anual 2020

asupra administrării și întrebunțării resurselor financiare
publice și a patrimoniului public

Curtea de Conturi a Republicii Moldova

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69
MD-2001, mun. Chișinău

Tel. (+373 22) 26 60 02
E-mail: ccrm@ccrm.md

CUPRINS:

Introducere	3
Activitatea de audit public extern	5
Partea I. Sinteza principalelor constatări și probleme	7
Managementul finanțelor publice	7
Managementul BS, BASS și FAOAM	7
Executarea bugetelor ministerelor	13
Gestiunea patrimoniului public	18
Patrimoniul din interiorul Republicii Moldova	18
Patrimoniul din afara Republicii Moldova (Ucraina, Federația Rusă)	21
Deetatizarea proprietății publice și privatizarea	24
Participația statului în sectorul corporativ	30
Achizițiile publice	33
Măsurile întreprinse de autorități pentru combaterea crizei provocate de pandemia COVID-19	41
Utilizarea finanțării externe	45
Combaterea fraudei și corupției	50
Colaborarea CCRM cu Parlamentul	53
Impactul activității de audit	56
PARTEA II. Anexe	64

INTRODUCERE

Curtea de Conturi a Republicii Moldova (CCRM) exercită controlul asupra modului de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare publice și a patrimoniului public. Activitatea Curții de Conturi se bazează pe principiul independenței, legalității, obiectivității, profesionalismului, responsabilității și transparenței.

Misiunea Curții constă în *(i)* evaluarea legalității, regularității, conformității, economicității, eficienței, eficacității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public; *(ii)* promovarea standardelor, recunoscute internațional, privind transparența și responsabilitatea în domeniul managementului finanțelor publice; *(iii)* asigurarea transparenței prin informarea autorităților publice responsabile și a publicului larg despre planurile strategice și anuale, despre constatările și recomandările de audit.

În temeiul obligației sale legale, prevăzute de art.6 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017, CCRM raportează anual Parlamentului despre rezultatele activității de audit.

Raportul anual conține analiza și generalizarea concluziilor și observațiilor Curții de Conturi asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare și a patrimoniului public, în conformitate cu Programele activității de audit aferente ciclului anual de audit (16 septembrie 2020 - 15 septembrie 2021). Scopul Raportului anual este de a prezenta Parlamentului, Guvernului, entităților auditate și societății principalele probleme sistemice, constatări și concluzii, formulate în contextul activității de audit public extern.

Raportul anual 2020 conține un set de inovații în aspectul problemelor abordate și informațiilor prezentate. Acest raport prezintă evaluarea instituției supreme de audit asupra achizițiilor publice realizate de APC, stării patrimoniului din interiorul și din afara hotarelor Republicii Moldova, gestionării crizei pandemice, inclusiv o analiză calitativă și cantitativă a impactului activității de audit și a gradului de conformare a entităților auditate la recomandările Curții.

Ca urmare a misiunilor de audit realizate, Curtea de Conturi a identificat și a constatat multiple probleme, nereguli și disfuncționalități sistemice. Cele mai importante constatări și probleme care necesită atenția părților interesate au fost grupate și detaliate în următoarele subcapitole:

- managementul finanțelor publice;
- gestiunea patrimoniului public;
- achizițiile publice;
- măsurile întreprinse de autorități pentru combaterea crizei provocate de pandemia COVID-19;

- participația statului în sectorul corporativ;
- utilizarea finanțării externe;
- combaterea fraudei și corupției;
- colaborarea CCRM cu Parlamentul;
- impactul activității de audit.

Pentru asigurarea că procesul de audit public extern produce rezultate și contribuie la îmbunătățirea gestionării fondurilor publice, Curtea de Conturi examinează continuu modul în care se asigură că activitatea de audit adaugă valoare și are impact, înaintând în permanență idei, propuneri și sugestii în vederea gestionării corecte și eficiente a banilor publici.

ACTIVITATEA DE AUDIT PUBLIC EXTERN

Curtea de Conturi și-a orientat acțiunile de audit public extern prioritar asupra realizării misiunilor obligatorii de audit financiar. Acest tip de audit este efectuat în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, având ca obiectiv furnizarea unei opinii (fără rezerve, cu rezerve, contrare sau imposibilitatea de exprimare) privind fiabilitatea și credibilitatea informațiilor financiare. Alte tipuri de audit, realizate de CCRM, au fost cele de conformitate și de performanță. Auditul de conformitate este axat pe respectarea reglementărilor legale, iar auditul performanței, de regulă, examinează modul în care măsurile guvernamentale, sistemele, programele sau activitățile sunt implementate în conformitate cu principiile economicității, eficienței și eficacității, în scopul de a aduce îmbunătățiri.

În perioada de raportate (**16 septembrie 2020 - 15 septembrie 2021**), Curtea de Conturi a aprobat rezultatele a **75 misiuni de audit**, fiind realizate **30 misiuni de audit financiar**, **38 misiuni de audit al conformității**, **5 misiuni de audit al performanței**, precum și **2 misiuni de follow-up¹** (vezi Tabelul nr.1).

Tabelul nr.1

Dinamica misiunilor de audit incluse în Rapoartele anuale 2017-2020

	Raportul anual 2017	Raportul anual 2018	Raportul anual 2019	Raportul anual 2020
Audit financiar	39	47	20	30
Audit de conformitate	3	4	17	38
Audit de performanță	11	4	8	5
Misiuni follow-up	-	7	4	2

Notă: Informații detaliate privind rapoartele de audit pot fi accesate pe site-ul oficial al Curții de Conturi:

<http://www.ccrm.md/ro/decisions>.

Ca urmare a misiunilor de audit desfășurate, cu excepția misiunilor de follow-up, în temeiul constatărilor și probelor acumulate, CCRM a exprimat 30 de opinii asupra rapoartelor financiare și a formulat 45 de concluzii aferente conformității și/sau performanței gestionării fondurilor publice. Rezultatele agregate ale misiunilor de audit public realizate în perioada de raportare sunt prezentate în tabelul nr.2.

¹ Misiunile de follow-up reprezintă activități de verificare post-audit, desfășurate de către auditori în scopul evaluării modului în care au fost abordate și executate/implementate cerințele/recomandările înaintate, precum și impactul obținut în urma implementării/executării acestora.

**Opinii/concluzii formulate în cadrul misiunilor de audit incluse în
Raportul anual 2020**

Rapoarte de audit	Concluzie generală	Opinie fără rezerve	Opinie cu rezerve	Opinie contrară
75	45	7	13	10

Sursă: Hotărârile CCRM publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în perioada noiembrie 2020 - septembrie 2021.

Domeniile auditate în perioada 16 septembrie 2020 - 15 septembrie 2021 vizează, preponderent, formarea și utilizarea resurselor bugetului public național, inclusiv ale bugetului de stat, ale bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

De asemenea, în perioada raportată Curtea de Conturi și-a orientat activitatea asupra altor domenii importante, cum ar fi: privatizarea bunurilor în perioada 2013-2019; achizițiile publice; gestionarea resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către unele întreprinderi de stat și instituții publice; transferurile din bugetul de stat către bugetele locale; tehnologiile informaționale; sistemele de management financiar și gradul de funcționalitate și racordare a acestora principiilor de performanță etc.

În perioada de raportare, Curtea de Conturi a reușit să își urmeze Programul aprobat al activității de audit, executând și raportând în termenele stabilite misiunile de audit. Totuși, în condițiile pandemice, deciziile Comisiei pentru Situații Excepționale au impus necesitatea ajustării termenelor de realizare a activităților, mai ales în aspectul misiunilor de audit obligatorii.

Provocările asociate cu pandemia de COVID-19 au încurajat Curtea de Conturi să răspundă prompt riscurilor emergente privind modificările survenite în mediul de audit și în cadrul entităților din aria sa de cuprindere. Managementul corespunzător, inclusiv prin transferarea muncii în regim „de la distanță”, precum și prin implementarea tehnologiilor digitale, dotarea echipelor de audit cu tehnică de calcul mobilă, asigurarea accesului online la toate fișierele și documentele de lucru necesare au permis CCRM să realizeze în termen și la un nivel înalt de calitate toate activitățile de audit planificate.

PARTEA I. SINTEZA PRINCIPALELOR CONSTATĂRI ȘI PROBLEME

Managementul finanțelor publice

Managementul finanțelor publice (MFP) reprezintă sistemul prin care resursele financiare sunt planificate, direcționate și controlate, pentru a permite și a influența îndeplinirea eficientă și eficace a obiectivelor serviciilor publice. Calitatea sistemelor de MFP este esențială în gestionarea economică și furnizarea de servicii publice eficiente și durabile.

Managementul finanțelor publice este un domeniu important pentru dezvoltarea economică a țării, prin crearea de condiții de stabilizare la nivel macro- și microeconomic. Gestionarea eficientă a finanțelor publice contribuie atât la dezvoltarea societății, cât și la creșterea calității vieții cetățenilor.

În context național, managementul finanțelor publice este afectat de probleme de stringență actualitate pentru Republica Moldova, ce se referă la procesul de descentralizare financiară și fiscală.

Mai mult decât atât, unul dintre punctele de referință ale Acordului de Asociere cu UE este dezvoltarea sistemului de management financiar public, prin consolidarea bunei guvernante și îmbunătățirea capacităților instituționale privind managementul resurselor publice, ceea ce presupune, inevitabil, redimensionarea ariei de cuprindere a activității Curții de Conturi, aceste aspecte fiind evaluate preponderent în cadrul auditurilor financiare obligatorii.

Managementul BS, BASS și FAOAM

Rapoartele anuale privind executarea BS, BASS și FAOAM se întocmesc de către administratorii bugetelor respective (MF (SFS, SV), CNAM, CNAS), împuterniciți cu dreptul de gestionare a acestor bugete în conformitate cu competențele și responsabilitățile legal atribuite.

Evoluțiile politice, economice și sociale, înregistrate în țara noastră în ultimii ani, au pus în evidență necesitatea unei reforme profunde și reale în domeniul managementului finanțelor publice. Astfel, Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale² stabilește și reglementează principiile și regulile bugetar-fiscale, determină componentele bugetului public național, reglementează relațiile interbugetare, calendarul bugetar și procedurile generale privind procesul bugetar, precum și delimitează competențele și responsabilitățile în domeniul finanțelor publice.

---

² Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014.

Obiectivele de bază și principalele schimbări prevăzute de legea menționată au fost incluse în Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2013-2020³. Scopul Strategiei a constat în oferirea unei sinteze a reformelor în curs de desfășurare, prin consolidarea într-un singur document a mai multor acțiuni de politici și strategii în derulare pe mai multe componente critice ale managementului finanțelor publice. Ca urmare a evaluării sistemice privind implementarea Strategiei menționate, dar și a monitorizării sistematice bazate pe indicatori anuali de rezultat, a fost identificată distorsionarea termenelor de atingere a indicatorilor de rezultat propuși, situație cauzată, în mare parte, de instabilitatea politică din țară, dar și de situația epidemiologică⁴, fapt ce a compromis realizarea mai multor activități scadente pentru perioadele vizate. Astfel, dat fiind faptul că obiectivele de dezvoltare, dar și majoritatea acțiunilor de reformă prevăzute în Strategie și-au menținut actualitatea, în ianuarie 2021 Guvernul a luat decizia de a prelungi termenul de implementare a acestora până în 2022⁵.

Tendențele economice înregistrate de Republica Moldova în anul 2020⁶ reflectă efectele negative ale celor 2 crize majore, provocate de pandemia de COVID-19 și de seceta din anul 2020, care au afectat puternic economia țării, PIB-ul diminuându-se cu 7,0% față de anul 2019. Ca urmare, finanțele publice au fost afectate din cauza înregistrării unor venituri bugetare mai mici, comparativ cu cele prognozate, și creșterii cheltuielilor pentru acoperirea costurilor aferente măsurilor suplimentare în domeniile sănătății, protecției sociale, economiei etc.

Implementarea unui pachet de măsuri fiscale ca răspuns la efectele pandemiei, precum și pentru diminuarea consecințelor secetei, au condus la revizuirea urgentă și semnificativă a bugetului de stat. Pentru a susține financiar aceste măsuri, au fost adoptate trei modificări ale Legii bugetului de stat pentru anul 2020 nr.172/2019⁷, fiind prevăzute alocații bugetare pentru acțiunile întreprinse în domeniile economic, social, al sănătății și al educației.

Pandemia COVID-19 a afectat întreaga economie mult mai rapid și mai profund decât se aștepta, inclusiv cererea și oferta agregată, prin sistarea activității economice și prin restricțiile impuse de situația excepțională în sănătatea publică. Astfel, pentru a asigura susținerea pe termen scurt a antreprenorilor, au fost operate, începând cu 01.05.2020, modificări în cadrul normativ⁸ privind reducerea cotei TVA de la 20% la 15% pentru sectorul

³ HG nr.573 din 06.08.2013, cu modificările și completările ulterioare.

⁴

https://mf.gov.md/sites/default/files/Nota%20informativa%20la%20Proiect_HG%20de%20modificare%20Stg%20MFP%20HG%20nr.573%20din%202013.pdf

⁵ HG nr.9 din 20.01.2021 „Pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 573/2013 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2013-2020”.

⁶ Raportul Guvernului privind executarea Bugetului de stat pe anul 2020.

⁷ Legile nr.61/2020, nr.131/2020 și nr.173/2020.

⁸ Legea nr. 60 din 23.04.2020 privind stabilirea unor măsuri de sprijinire a antreprenorialului și modificarea unor regulamente.

HORECA, precum și instituirea Programului de rambursare a TVA pentru întreprinderile înregistrate în calitate de contribuabili ai TVA și care înregistrează sumele respective spre deducere, pentru perioada până la 31.12.2020. Au mai fost întreprinse măsuri de susținere directă a activității de întreprinzător, care au vizat subvenționarea dobânzilor antreprenorilor.

Tabelul nr.3

Evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat pe anii 2019-2020
mil.lei

	Executat, 2019	Executat, 2020	Devieri	
			+;-	%
Veniturile bugetului de stat, total	39 967,9	38 500,5	-1 467,4	96,3
Inclusiv:				
Impozite și taxe	36 417,2	35 772,1	-645,1	98,2
Granturi	1 540,5	624,2	-916,3	40,5
Alte venituri	1 986,7	2 087,67	100,9	105,1
Transferuri în cadrul BPN	23,5	16,6	-6,9	70,6

Sursa: Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020.

Majorarea încasărilor la impozitul pe venitul persoanelor fizice cu 1,1%, sau 15,7 mil.lei față de indicatorii precizați, a fost influențată inclusiv de creșterea în anul 2020 a nivelului fondului de remunerare a muncii cu 106,0% față de anul 2019, ca urmare a restabilirii treptate a activității economice a contribuabililor. Modificările operate în cadrul normativ⁹ au influențat reducerea încasărilor impozitului pe venit față anul 2019, deoarece au fost majorate cotele de defalcare la impozitul pe venitul persoanelor fizice pentru APL de nivelul I, precum și datorită majorărilor obținute prin eliminarea scutirii personale la impozitul pe venitul persoanelor fizice care au obținut venituri mai mari de 360,0 mii lei¹⁰.

Reieșind din situația epidemiologică și economică creată, ca urmare a impactului pandemiei COVID-19, bugetul public național în anul 2020 a înregistrat un deficit în sumă de 10 619,8 mil.lei, sau de 2 ori mai mare față de anul 2019.

Tabelul nr.4

Dinamica executării bugetelor în anii 2019-2020

mil.lei

	2019			2020			2020 față de 2019		
	executat	nivel de executare (%)	sold neexecutat	executat	nivel de executare (%)	sold neexecutat	executat	nivel de executare (%)	sold neexecutat
Bugetul public național	65975,6	93,4	4655,7	73269,8	93	5480,3	7294,2	-0,4	824,6
Bugetul de stat	43073,9	92,9	3272,3	49635,4	93,2	3645,2	6561,5	0,3	372,9

⁹ Legea nr.178 din 19.12.2019 pentru modificarea Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale.

¹⁰ Legea nr.122 din 16.08.2019 cu privire la modificarea unor acte legislative (în partea ce ține de modificările la art.33 alin. (1) din Codul fiscal).

Bugetele locale	16937,5	91,8	1521,4	17927,4	89,9	2016,9	989,9	-1,9	495,5
Bugetul asigurărilor sociale de stat	21602,3	98,7	284,6	24244,4	98,7	327,7	2642,1		43,1
Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	7489,6	97,1	220,2	8405,5	94,3	511,9	915,9	-2,8	291,7
<i>Notă: transferuri între bugete</i>	23127,7	98,1	642,8	26942,9	96,3	1021,4	3815,2	-1,8	378,6

Sursa: Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat în anul 2020

Veniturile acumulate la bugetul public național au înregistrat o majorare cu 2,3% față de prevederile anuale.

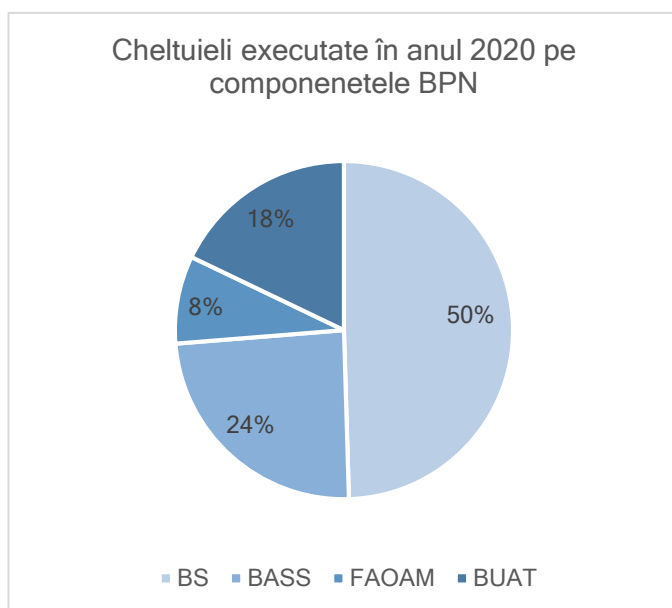
Cheltuielile bugetului public național au fost executate la nivel de 93,0% față de prevederile anuale. Comparativ cu anul 2019, cheltuielile s-au majorat cu 11,1 la sută.

Datoria de stat s-a încadrat în limitele stabilite prin Legea bugetului de stat pentru anul 2020. Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2020, a constituit 32,9%, fiind cu 7,9 p.p. mai mare, comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2019.

Anul 2020 a fost un an fără precedent, unul incert, deoarece nu se cunoștea încă modul în care infecția COVID-19 va avea impact asupra entităților publice și asupra mediului de control. Majoritatea entităților auditate s-au confruntat cu „șocuri” financiare și perturbări ale activităților zilnice, care au afectat măsurile de prevenire a riscurilor și elementele de control.

Mediul de audit în 2020 a fost unul diferit prin faptul că aproape toate entitățile și-au schimbat modul în care au activat. Aceste modificări au favorizat materializarea riscurilor suplimentare, cum ar fi riscuri de erori financiare sau fraude, cu impact asupra proceselor de supraveghere și a procedurilor de control intern, aspecte de care s-a ținut cont și care au fost evaluate în cadrul misiunilor de audit realizate.

Dimensiunea cea mai semnificativă a auditului public extern (anual), în aspectul executării componentelor bugetului public național (BPN), o reprezintă rapoartele Guvernului privind executarea din exercițiul bugetar expirat a bugetului de stat (BS), bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS) și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM).

Repartizarea cheltuielilor BS se asigură pe autoritățile publice centrale, în cadrul sectorului de care acestea sunt responsabile.

Criza pandemică a afectat puternic economia țării, respectiv măsurile restrictive întreprinse au condus la diminuarea încasărilor de la contribuțiile și primele de asigurări obligatorii față de suma aprobată inițial prin legile respective. Inițial au fost prognozate încasări în sumă de 20 109,3 mil. lei, care

au fost diminuate până la 18 922,4 mil. lei, sau cu 5,9 la sută.

Principalele constatări de audit la capitolul executarea BS¹¹, BASS¹² și FAOAM¹³ vizează următoarele aspecte:

- nerespectarea calendarului bugetar la elaborarea și aprobarea BS pentru anul 2020, concomitent CBTM nu a fost aprobat de către Guvern pentru a servi ca punct de reper în estimarea liniei de bază pentru ciclul bugetar, ceea ce creează incertitudine și tensiune atât pentru instituțiile statului, cât și pentru sectorul corporativ;
- lipsa obligativității tuturor responsabililor de acumularea diferitor tipuri de venituri pentru raportarea calculelor și restanțelor la acestea, ceea ce creează situația când MF nu dispune de totalitatea restanțelor în structura integrală a tipurilor de venituri și a administratorilor acestor plăți, în vederea unei administrări eficiente și sporirea încasărilor bugetare;
- lipsa reglementării modului de evidență, raportare și încasare a plăților din locațiunea terenurilor publice aferente obiectivelor privatizate a condus la neîncasarea unor posibile venituri la BS;
- executarea cheltuielilor se menține la un nivel redus de valorificare (circa 37%), în lipsa unui grup de lucru activ pentru investiții capitale, în vederea respectării procesului de includere și monitorizare a obiectelor de investiții capitale;
- rezerve la planificarea limitelor la cheltuielile pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, soldul mijloacelor nevalorificate la cheltuieli de

¹¹ HCC nr.30 din 28.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020”.

¹² HCC nr.20 din 03.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2020”.

¹³ HCC nr.22 din 04.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2020”.

personal de către APC a însumat 93,0 mil. lei, iar soldul de alocații nefinanțate de la „Acțiuni generale” a constituit 214,2 mil. lei;

- dependența financiară continuă a BASS față de bugetul de stat, transferurile primite cu destinație generală fiind în creștere cu 28,5%, comparativ cu anul precedent;
- normele existente de raportare a veniturilor nu asigură oferirea utilizatorilor o imagine de ansamblu asupra calculării, achitării creanțelor și datoriiilor pe indicatori separați în cazul executării BASS și FAOAM;
- calcularea și prezentarea parțială a valorii datoriiilor de 111,8 mil. lei față de beneficiarii prestațiilor sociale în Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, determinată de neajustarea soldurilor inițiale ale anului 2020 și de faptul că datoria asociată cu plățile suspendate de cca 84,6 mil. lei (în cazul neridicării consecutive timp de 3 sau 6 luni a prestației) ale beneficiilor nu sunt incluse în evidența contabilă;
- cheltuielile efective ale prestațiilor sociale de 23 896,5 mil. lei sunt subevaluate cu suma prestațiilor suspendate și nu reprezintă valoarea lor deplină;
- sistemul informațional automatizat „Medicamente compensate” nu asigură furnizarea informațiilor exacte aferente medicamentelor compensate prescrise, înregistrate în sistem și achitate de CNAM (323,0 mii lei), din cauza erorilor și lipsei interconectării cu alte sisteme informaționale pe care le deține CNAM, situație ce poartă caracter permanent;
- tarifele aplicate la contractarea și finanțarea serviciilor medicale nu au fost ajustate reieșind din costurile reale ale serviciilor medicale, deși cadrul normativ stabilește cerințe exacte cu privire la componența și elementele de constituire a tarifelor. În aceste condiții, CNAM a acordat subvenții pentru acoperirea creșterii cheltuielilor de personal, în sumă de 354,9 mil. lei, pentru 313 instituții medico-sanitare publice etc.

Ca urmare a activităților de audit desfășurate, Curtea de Conturi a emis opinii fără rezerve asupra executării BS și a FAOAM, precum și opinie cu rezerve asupra executării BASS în exercițiul bugetar 2020. În comparație, pentru exercițiul bugetar 2019, Raportul Guvernului privind executarea BS a obținut, la fel, o opinie fără rezerve, iar în cazul Rapoartelor Guvernului privind executarea BASS și FAOAM, Curtea de Conturi a emis opinii cu rezerve.

În ceea ce privește executarea bugetelor UAT, Curtea de Conturi reiterează existența problemei sistemice aferente transferurilor cu destinație specială de la BS către bugetele locale, și anume, formarea soldurilor la finele anului de gestiune și utilizarea acestora, preponderent, contrar destinației.

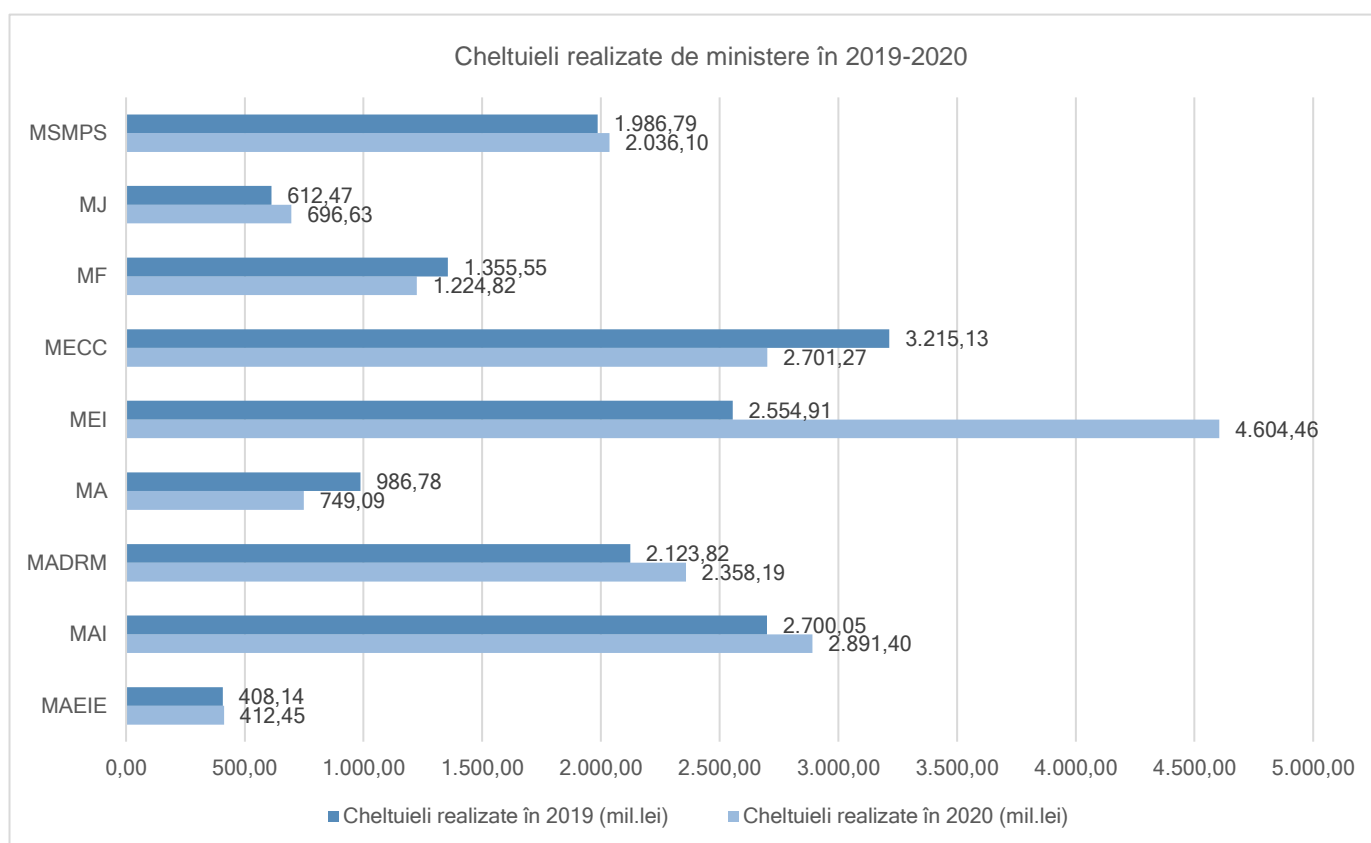
Astfel, în componența bugetului de stat pentru anul 2020, pentru bugetele locale de ambele niveluri au fost aprobate transferuri în sumă totală de 13 281,1 mil. lei, transferurile cu

destinație generală constituind 2 418,3 mil.lei. Transferurile cu destinație specială către bugetele locale au constituit 11 212,8 mil.lei, majoritatea fiind destinate finanțării învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (9 422,7 mil.lei, sau circa 84%).

Executarea bugetelor ministerelor

Autoritățile publice sunt responsabile de organizarea sistemului propriu de planificare, executare, evidență contabilă și raportare și, după caz, în cadrul instituțiilor bugetare din subordine; *asigurarea repartizării și aprobării limitelor de alocații bugetare anuale și indicatorilor de performanță pentru instituțiile subordonate; monitorizarea performanțelor financiare și nefinanciare ale instituției, precum și de asigurarea gestionării alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public*, în conformitate cu principiile buneii guvernări. De asemenea, autoritățile publice centrale sunt responsabile de întocmirea și prezentarea rapoartelor financiare, iar Curtea de Conturi, conform mandatului său, este obligată să evalueze și să exprime anual opinii asupra rapoartelor financiare consolidate ale acestora.

În totalul cheltuielilor de casă ale BS al exercițiului financiar încheiat, cele ale ministerelor de ramură dețin ponderea cea mai semnificativă, de cca 32%, sau de 15 943,63 mil.lei, și s-au micșorat cu 1 730,78 mil.lei, față de cheltuielile realizate în anul 2019 (17 674,41 mil.lei). În aspect economic, cele mai înalte niveluri de executare a cheltuielilor publice au fost înregistrate la prestațiile sociale - 98,0%, cheltuielile de personal - 96,2%, și dobânzi -

94,7%, iar cele mai joase se atestă la alte active nefinanciare - 66,3%, stocuri de materiale - 77,2%, granturi acordate - 79,5%, și alte cheltuieli - 82,6% din prevederile anuale.

Rapoartele financiare ale instituțiilor bugetare, inclusiv ale ministerelor, dezvăluie informațiile financiare aferente cheltuielilor efective realizate în anul de raportare.

Auditând rapoartele consolidate ale celor 9 ministere pe anul 2020, Curtea de Conturi și-a expus opiniile cu privire la faptul dacă situațiile financiare prezentate în aceste rapoarte au fost, din toate punctele de vedere semnificative, conforme cadrului normativ aplicabil de raportare financiară. Ca urmare, CCRM a exprimat o opinie necalificată și 8 opinii calificate (7 opinii cu rezerve și o opinie contrară), situația rămânând neschimbată comparativ cu anul 2019. Informațiile privind opiniile exprimate pe parcursul ultimilor 3 ani pe fiecare minister în parte se prezintă în tabelul de mai jos.

Tabelul nr.5

Dinamica opiniilor de audit exprimate asupra rapoartelor financiare consolidate ale celor 9 ministere aferente anilor de gestiune 2018 - 2020

Autoritatea publică	Opinia auditului		
	2018	2019	2020
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	fără rezerve*	cu rezerve	cu rezerve
Ministerul Afacerilor Interne	cu rezerve	cu rezerve	cu rezerve
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	contrară	cu rezerve	cu rezerve
Ministerul Apărării	contrară	cu rezerve	cu rezerve
Ministerul Economiei și Infrastructurii	cu rezerve	cu rezerve	cu rezerve
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	contrară	contrară	contrară
Ministerul Finanțelor	fără rezerve	fără rezerve	fără rezerve
Ministerul Justiției	cu rezerve	cu rezerve	cu rezerve
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	contrară	cu rezerve	cu rezerve

*În anul 2018, au fost supuse auditului doar Rapoartele financiare ale aparatului central al MAEIE.

Opiniile calificate (cu rezerve și contrară) de audit au fost determinate de neimplementarea unor recomandări-cheie destinate să înlăture deficiențele care au stat la baza opiniei modificate oferite în anul de gestiune precedent, precum și de mai multe constatări, dintre care cele mai semnificative se referă la:

- neînregistrarea conformă în evidența contabilă a terenurilor cu suprafață toată de 1 372,26 ha, în valoare totală de 1 011,99 mil.lei și clădiri în valoare de 246,56 mil.lei (MJ¹⁴, MSMPS¹⁵, MADRM¹⁶, MAI¹⁷, MECC¹⁸);
- evaluarea eronată a bunurilor transmise sub formă de participare în capitalul social al entităților la care ministerele au statul de fondator în valoare de 4 199,97 mil.lei (MADRM, MA¹⁹, MECC);
- neevaluarea și necontabilizarea a 87 de clădiri, auditul fiind limitat în obținerea probelor de audit suficiente pentru a evalua impactul (MADRM);
- denaturarea cu 207,35 mil.lei a rezultatelor financiare din anii precedenți, cauzate de reflectarea eronată a unor cheltuieli pentru investiții capitale ca cheltuieli curente (MEI²⁰);
- înregistrarea eronată a operațiunilor economice în valoare de 73,82 mil.lei (MJ, MADRM);
- clasificarea eronată a unor grupe de cheltuieli în sumă de 141,46 mil.lei (MEI, MAEIE, MECC);
- supraevaluarea creanțelor în valoare de 11,74 mil.lei, cauzată de nerecepționarea unui proiect tehnic (MEI);
- subevaluarea activelor nefinanciare în valoare de 180,01 mil.lei (MEI, MECC) etc.

Printre cauzele deficiențelor constatate putem enumera: lipsa și calificarea joasă a personalului din cadrul entităților publice implicat în procesul financiar-contabil; insuficiența cronică de resurse financiare și de timp pentru finalizarea procedurilor de înregistrare și delimitare a proprietății publice; lacunele cadrului normativ-metodologic de raportare financiară aplicabil sectorului public, inclusiv aferente evidenței bunurilor confiscate, stocurilor de materiale circulante, altor cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice, deplasări de serviciu, servicii de locațiune etc.

Concomitent, atragem atenția că, chiar dacă opinia auditorului asupra situațiilor financiare pe parcursul ultimilor 3 ani nu s-a modificat, majoritatea entităților au înregistrat unele progrese pe diferite dimensiuni ale managementului financiar public, în special în aspectele aferente domeniului patrimonial și de evidență contabilă. Totodată, au fost atestate îmbunătățiri la elaborarea prognozelor financiare și a bugetelor instituțiilor auditate,

¹⁴ HCC nr. 24 din 15.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Justiției încheiate la 31 decembrie 2020”.

¹⁵ HCC nr. 27 din 22.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale încheiate la 31 decembrie 2020”.

¹⁶ HCC nr. 29 din 25.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului încheiate la 31 decembrie 2020”.

¹⁷ HCC nr. 32 din 29.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2020”.

¹⁸ HCC nr. 43 din 27.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării încheiate la 31 decembrie 2020”.

¹⁹ HCC nr. 32 din 29.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2020”.

²⁰ HCC nr. 16 din 29.04.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii încheiate la 31 decembrie 2020”.

generate de fortificarea controlului intern și sporirea responsabilității manageriale. Totuși, deși valoarea abaterilor constatate de audit se micșorează de la an la an, auditul continuă să identifice denaturări semnificative care influențează opinia de audit.

De menționat și faptul că performanța managementului finanțelor publice depinde, în mod direct, de luarea unor decizii fiabile, utilizarea conformă a resurselor puse la dispoziția entităților, inclusiv de asumarea răspunderii pentru modul în care au fost gestionate aceste resurse.

În aceste condiții, sistemul de control intern managerial al entității publice reprezintă un element important al bunei guvernări, fiind crucial în stabilirea obiectivelor, managementului riscurilor, îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor și protejarea patrimoniului.

Curtea de Conturi remarcă faptul că majoritatea managerilor entităților publice auditate au emis și au semnat Declarații de răspundere managerială pentru perioada auditată, prin care au asigurat Executivul, Legislativul, dar și cetățenii, că dispun de un sistem de management financiar și control ale cărui organizare și funcționare permit furnizarea unei asigurări rezonabile precum că fondurile publice alocate în scopul atingerii obiectivelor strategice și operaționale au fost utilizate în condiții de transparență, economicitate, eficiență, eficacitate, legalitate, etică și integritate.

În acest context, reiterăm necesitatea revederii și ajustării de către factorii decizionali a cadrului normativ privind evidența contabilă și raportarea financiară, aplicabil în sectorul public; asigurării respectării calendarului bugetar; revalorificării politicilor investiționale în vederea corelării priorităților sectoriale cu resursele financiare disponibile pentru

PREOCUPARE

Atragem atenția asupra implementării reformei Guvernului, urmare a căreia cele 9 ministere au fost reorganizate în 13, în aceste condiții fiind necesară distribuirea optimă a atribuțiilor și statelor de personal. Astfel, perioada următoare va fi una plină de provocări, atât pentru entitățile auditate, cât și pentru instituția supremă de audit, mai ales în aspectele schimbării factorilor de decizie și fluctuației cadrelor, ceea ce va impune noi orientări privind guvernanta, politicile și gestiunea financiară.

lucrările de construcție la obiectivele cu grad înalt de finalizare; evaluării/reevaluării și înregistrării/reînregistrării drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile proprietate publică etc. Concomitent, accentuăm și importanța întreprinderii acțiunilor punctuale privind implementarea integrală a recomandărilor Curții de Conturi.

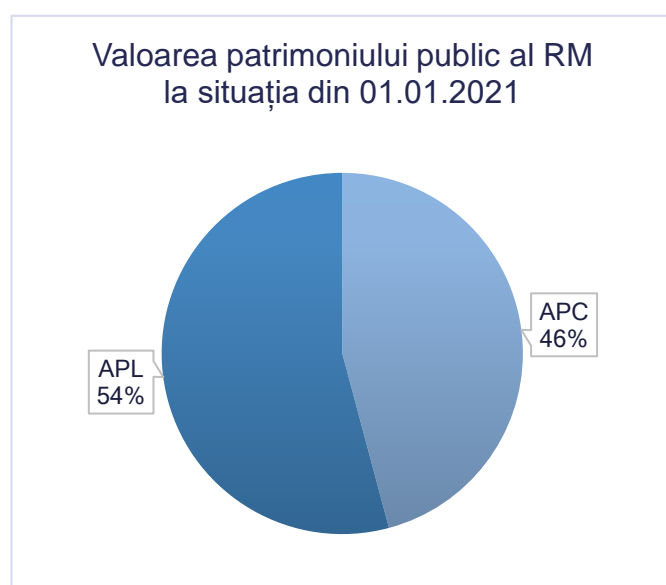
Există încă probleme semnificative aferente raportării financiare și evidenței contabile a entităților publice și sunt necesare în continuare eforturi susținute pentru a face ordine în toate domeniile sectorului public. Doar eforturile cumulate vor avea impact direct asupra calității raportării financiare și, în final, asupra gestionării eficiente a banilor publici.

Gestiunea patrimoniului public

Dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile este dreptul ce conferă titularului, inclusiv statului Republica Moldova și unităților administrativ-teritoriale, posibilitatea reală de a întrebuința bunul conform naturii sau destinației sale, de a-l folosi și a dispune de el în mod exclusiv și perpetuu, în limitele stabilite de lege. Proprietatea publică este folosită în interesul întregii societăți (proprietatea de stat), fie în interesul colectivităților locale (proprietatea UAT).

Conform datelor din Registrul patrimoniului public, ținut de Agenția Proprietății Publice²¹, la situația din 1 ianuarie 2021 valoarea de bilanț a patrimoniului public al Republicii Moldova a constituit 121,3 mlrd.lei, inclusiv:

- valoarea patrimoniului public gestionat de autoritățile publice centrale - 55,6 mlrd. lei;

- valoarea patrimoniului public gestionat de unitățile administrativ-teritoriale - 65,7 mlrd.lei.

În 2020, balanța anuală a patrimoniului public s-a majorat, în comparație cu perioada precedentă, cu 23,3 mlrd.lei, ritmul creșterii fiind de 24,02%, situație

datorată acțiunilor de perfecționare a cadrului legal aferent, dar și inventarierii exhaustive și înregistrării conforme a drepturilor de proprietate de către entitățile responsabile, inclusiv ca urmare a implementării recomandărilor de audit.

Patrimoniul din interiorul Republicii Moldova

Prin activitatea sa, Curtea de Conturi are un rol esențial la mărirea balanței patrimoniului public, inclusiv prin implementarea de către entitățile auditate a recomandărilor de audit privind inventarierea, delimitarea și înregistrarea drepturilor de proprietate asupra bunurilor statului. Ținând cont de recomandările Curții de Conturi, pentru eliminarea divergențelor identificate la reflectarea corectă a informației privind patrimoniul public, Agenția Proprietății Publice a ajustat Listele bunurilor imobile proprietate publică a statului. Având în vedere specificul și ponderea majoră a patrimoniului în sistemul bugetar național, este esențială identificarea, estimarea și ținerea evidenței bunurilor imobile ce fac parte din acesta.

²¹ HG nr.675 din 06.06.2008.

Un aspect semnificativ în acest sens revine delimitării terenurilor proprietate publică în terenuri proprietate publică a statului și terenuri proprietate publică a UAT, inclusiv delimitarea terenurilor din domeniul public de cele din domeniul privat, fapt care ar contribui la protecția și folosirea eficientă a terenurilor proprietate publică a statului și a UAT. Acest obiectiv poate fi realizat prin crearea și ținerea cadastrului bunurilor imobile, prin care se asigură recunoașterea publică a dreptului de proprietate și a altor drepturi patrimoniale asupra bunurilor imobile, ocrotirea de către stat a acestor drepturi, precum și susținerea sistemului de impozitare și a pieței imobiliare.

Soluționarea problemelor privind înregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor publice este una stringentă, dat fiind faptul că acest aspect influențează sistematic opinia auditorului la examinarea rapoartelor financiare ale ministerelor, Curtea de Conturi reiterând continuu necesitatea înregistrării conforme în evidența contabilă a terenurilor și bunurilor statului.

Una din principalele probleme privind înregistrarea patrimoniului derivă din prevederile cadrului normativ național²², și anume că, la momentul actual există mai multe posibilități de evaluare a bunurilor domeniului public și ale celui privat al statului, ceea ce nu oferă entităților criterii uniforme de stabilire a valorii juste a acestora. De multe ori, valoarea bunului diferă semnificativ în funcție de metoda de evaluare folosită de către entitate. Această problemă este agravată de faptul că politicile de contabilitate ale entităților auditate prevăd modificarea valorii inițiale a mijloacelor fixe doar în cazul reutilării, modernizării, reconstituirii sau lichidării parțiale a obiectelor. Astfel, reevaluarea activelor la data raportării nu permite recunoașterea și prezentarea veridică a activelor în rapoartele financiare.

În activitatea sa, Curtea de Conturi atestă și atenționează de la an la an asupra *nedelimitării bunurilor proprietate publică*²³ în domeniul public și cel privat, precum și asupra *lipsei unei metodologii* adecvate la acest aspect, fapt ce afectează grav procesul de gestionare și raportare a patrimoniului public. Astfel, nu este posibilă determinarea regimurilor juridic și contabil ale bunurilor, în special ale celor transmise în gestiunea întreprinderilor de stat/municipale și instituțiilor publice la autogestiune. Toate acestea coroborate, precum și lipsa unui control adecvat din partea statului afectează integritatea patrimoniului public și folosirea eficientă a acestuia.

---

²² Legea privind cadastrul bunurilor imobile nr.1543 din 25.02.1998, Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr.1308 din 25.07.1997, Legea nr.267 din 29.11.2012 privind monitoringul bunurilor imobile; Instrucțiunea cu privire la modul de actualizare a datelor cadastrale în vederea susținerii sistemului de impozitare, aprobată prin Ordinul ARFC nr.103 din 22.08.2013.

²³ HCC nr.50 din 23.11.2020, nr.52 și nr.54 din 25.11.2020, nr.59 din 04.12.2020, nr.65 din 14.12.2020, nr.75 și nr.77 din 23.12.2020, nr.4 și nr.6 din 25.02.2021, nr.10 din 24.03.2021 și nr.12 din 29.03.2021.

Patrimoniul entităților publice este afectat și de modul de realizare a *investițiilor și reparațiilor capitale*²⁴, care reprezintă cheltuieli bugetare destinate creării mijloacelor fixe, inclusiv construcția și/sau renovarea, reconstrucția sau extinderea mijloacelor fixe existente.

Patrimoniul entităților publice este afectat și de modul de realizare a *investițiilor și reparațiilor capitale*²⁵, care reprezintă cheltuieli bugetare destinate creării mijloacelor fixe, inclusiv construcția și/sau renovarea, reconstrucția sau extinderea mijloacelor fixe existente.

Reforma managementului investițiilor capitale publice s-a realizat prin aprobarea cadrului normativ în acest domeniu, precum și prin aprobarea, prin ordinul ministrului Finanțelor, a *Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale*²⁶, aceste activități fiind îndreptate spre impunerea unei metodologii unice și transparente de examinare și prioritizare a proiectelor. Totuși, în cadrul misiunilor de audit au fost identificate un șir de abateri aferente acestora, cele mai semnificative referindu-se la *neconcordanța dintre actele normative în aspectul definirii investițiilor capitale publice*, care determină nedelimitarea clară a cheltuielilor utilizate pentru reparațiile curente și celor pentru investiții capitale, precum și clasificarea eronată a acestora.

Mai mult decât atât, Curtea de Conturi în numeroase rânduri a accentuat că *politicile publice și practicile aplicate în domeniul investițiilor nu rezidă din strategii naționale/sectoriale/regionale/locale*, bazate pe criterii fundamentate și nu asigură obținerea unui impact măsurabil cu valoarea resurselor consumate pentru efectuarea acestora, precum și contribuie la irosirea banilor publici, iar *lipsa prioritizării proiectelor de investiții*, reieșind din criterii obiective, nu permite direcționarea resurselor disponibile spre proiectele cu cel mai înalt impact economic și social scontat.

Reiterăm că inițierea construcțiilor noi cu efectuarea unor cheltuieli fără suport de resurse financiare disponibile și fără a fi asigurată darea în exploatare a celor demarate anterior, generează imobilizarea/dezafectarea mijloacelor bugetare în obiectele în curs de execuție și duce la degradarea fizică și morală a construcțiilor nefinalizate²⁷, acțiuni care contravin principiilor buneii guvernări și afectează grav patrimoniul public. Acest fapt permite, de asemenea, prezența în evidența contabilă a bunurilor uzate, deteriorate, nefuncționale și neutilizate în activitatea operațională, precum și a bunurilor imobile privatizate, demolate

²⁴ HCC nr.43 din 27.07.2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării încheiate la 31 decembrie 2020”; HCC nr.24 din 15.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Justiției încheiate la 31 decembrie 2020”.

²⁵ HCC nr.43 din 27.07.2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării încheiate la 31 decembrie 2020”; HCC nr.24 din 15.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Justiției încheiate la 31 decembrie 2020”.

²⁶ Ordinul ministrului Finanțelor nr.185 din 03.11.2015 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind managementul proiectelor de investiții capitale”.

²⁷ HCC nr.73 din 22.12.2020 „Privind Raportul auditului conformității achizițiilor publice la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării”; HCC nr.40 din 23.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Justiției în anii 2019-2020”.

sau transmise altor instituții, ceea ce afectează credibilitatea și veridicitatea informațiilor financiare privind situațiile patrimoniale raportate.

Nedelimitarea patrimoniului public, neasigurarea realității și acurateței datelor din situațiile financiare, eschivarea autorităților publice de la exercitarea funcțiilor de proprietar al patrimoniului public, nerespectarea intereselor patrimoniale ale localităților etc. favorizează gestionarea ineficientă a bunurilor imobile, atât de către autoritățile administrației publice centrale, cât și de cele locale.

Patrimoniul din afara Republicii Moldova (Ucraina, Federația Rusă)

Statul trebuie să acționeze ca un proprietar informat și activ, asigurându-se că guvernarea patrimoniului de stat se desfășoară într-un mod transparent și responsabil.

Situația se complică atunci când vine vorba de proprietățile amplasate pe teritoriul unui alt stat, și anume, despre administrarea și controlul acestor bunuri. Problemele cu care se confruntă zi de zi autoritățile competente sunt deosebit de complexe, fapt care implică rezolvarea lor într-o manieră globală și integrată.

Pentru a asigura evaluarea situației patrimoniului Republicii Moldova aflat peste hotarele țării, CCRM și-a propus includerea unui obiectiv separat în cadrul misiunilor anuale de audit al rapoartelor financiare ale ministrilor. Ca urmare a acțiunilor de audit desfășurate, s-a constatat că cele mai multe proprietăți aflate peste hotarele țării se află în gestiunea MECC - 4 proprietăți, fiind urmat de MSMPs și MAEIE - cu câte 3 proprietăți, MAI, MADRM și MJ - câte o proprietate. Cele mai multe obiective sunt amplasate în zona de litoral a țării vecine, Ucraina, și sunt fie într-o stare avansată de degradare, fie în litigii și plasate sub sechestru. În același timp, MAEIE²⁸ deține pe teritoriul Federației Ruse mai multe clădiri aflate în gestiunea ambasadei Republicii Moldova, asupra cărora ministerul nu dispune de titlul de proprietate și care nu sunt reflectate în evidența contabilă la active nefinanciare.

Documentarea la fața locului a dezvăluit o situație alarmantă privind gestionarea proprietății publice, aflate peste hotarele Republicii Moldova, de către instituțiile statului. Potrivit constatărilor, majoritatea obiectivelor sunt în stare deplorabilă, avariata, iar unele au fost ocupate abuziv sau se află în litigii.

---

²⁸ HCC nr.21 din 03.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene încheiate la 31 decembrie 2020”.

Amplouarea procesului de degradare a proprietății publice din afara Republicii Moldova este demonstrată prin demolări neautorizate și pierderi de patrimoniu, precum și de alte multiple exemple de administrare ineficientă și evidență neconformă a acesteia²⁹.

Cele mai importante neregularități privind patrimoniul aflat peste hotarele țării se referă, în principal, la gestionarea ineficientă, materializată prin starea deplorabilă a clădirilor și situația incertă privind dreptul de proprietate asupra lor, unele dintre acestea fiind exploatate de către persoane neidentificate.

Neînregistrarea în conformitate cu legislația Ucrainei a clădirilor ca proprietate a Republicii Moldova, neefectuarea inventarierii și lipsa întreprinderii măsurilor de asigurare a integrității bunurilor determină lipsa controlului asupra patrimoniului aflat peste hotarele țării și condiționează demolarea neautorizată a bunurilor proprietate a statului.

Unele entități publice din Republica Moldova nu au înregistrat drepturile asupra bunurilor imobile în Registrul bunurilor imobile al Ucrainei, deși dreptul de proprietate al Republicii Moldova asupra acestora a fost recunoscut de Ucraina. În unele cazuri, nu au fost încheiate contracte de arendă a terenului cu administrația locală ucraineană care le folosește.

Auditul a atestat situații când, după reconstrucția capitală a imobilului de către arendator, acesta a fost recunoscut de autoritățile locale drept proprietate privată³⁰. De asemenea, în cazul dării în arendă a edificiilor pe termen lung, unii arendași nu au respectat prevederile contractuale și, fără a coordona cu proprietarii, au demolat bunurile existente și au construit bunuri imobile capitale.

Autoritățile responsabile nu asigură gestionarea patrimoniului în spiritul principiilor de legalitate și eficiență și nu dețin informații exacte și actualizate despre starea și valoarea totală a patrimoniului gestionat, aflat peste hotare.

²⁹ HCC nr.43 din 27.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării încheiate la 31 decembrie 2020”; HCC nr.27 din 22.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale încheiate la 31 decembrie 2020”; HCC nr.29 din 25.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului încheiate la 31 decembrie 2020” etc.

³⁰ HCC nr.43 din 27.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării încheiate la 31 decembrie 2020”.

Un alt aspect identificat în cadrul misiunilor de audit ce creează incertitudini de ordin juridic sunt și litigiile care au ca obiect patrimoniul entităților publice din Republica Moldova, aflat peste hotarele țării. În consecință, drepturile patrimoniale asupra întreprinderilor de stat nu sunt recunoscute de partea ucraineană, iar bunurile pot fi pierdute.

Auditorii au identificat nereguli în ținerea evidenței patrimoniului public, fapt ce creează incertitudini privind exhaustivitatea evidenței patrimoniului proprietate a Republicii Moldova aflat peste hotarele țării. Astfel, au fost identificate bunuri proprietate a statului care nu sunt înregistrate în evidența contabilă a ministerelor, dar, conform datelor Agenției Proprietății Publice, se află în gestiunea acestora, precum și proprietăți recunoscute în evidența contabilă a ministerelor, dar care nu sunt raportate la Agenția Proprietății Publice.

Riscul pierderii unor obiective s-a materializat. Potrivit art.4 din Acordul bilateral nr.1994 din 11.08.1994 între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Ucrainei, proprietatea Republicii Moldova o constituie obiectele sferei sociale (sanatorii, căsuțe, baze de odihnă etc.), dar nu terenul aferent obiectelor. Terenul este atribuit în folosință pentru obiectivele respective, iar plata pentru utilizarea terenurilor se efectuează pe baze generale, stabilite de autoritatea locală pe al cărei teritoriu se află obiectul. Astfel, unele obiecte negestionate de APC ale Republicii Moldova au fost abandonate de-a lungul anilor, fără înștiințarea oficială a părților, apoi demolate, iar administrația locală gestionează terenul cum consideră necesar. Odată cu demolarea acestor obiecte, Republica Moldova rămâne fără proprietăți.

Deetatizarea proprietății publice și privatizarea

Curtea de Conturi a planificat și a realizat 6 misiuni de audit³¹ care au avut ca scop evaluarea respectării cadrului normativ la organizarea și desfășurarea procesului de deetatizare și privatizare a proprietății publice, cu identificarea încălcărilor și vulnerabilităților sistemice, care au afectat acest proces.

Politica statului în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice este promovată de Ministerul Economiei, iar Agenția Proprietății Publice (APP) asigură implementarea acestor politici.

Conform cadrului legal³², APP exercită drepturi ce decurg din calitatea de deținător și administrator de acțiuni (părți sociale) în societățile comerciale cu capital integral sau parțial de stat; organizarea pregătirii și desfășurarea procesului de privatizare a bunurilor proprietate publică de stat; încheierea contractelor de vânzare-cumpărare și monitorizarea acestora privind executarea de către cumpărători a obligațiilor asumate; coordonarea activității legate de delimitarea bunurilor domeniului public și bunurilor domeniului privat al statului, precum și alte atribuții stabilite prin lege. Agenția Proprietății Publice ține Registrul patrimoniului public³³, în care se înscriu date privind valoarea de bilanț a patrimoniului întreprinderilor de stat și municipale, instituțiilor publice, precum și date cu privire la acțiunile statului (cotele sociale) deținute în capitalul social al societăților comerciale.

Conform datelor din Registrul patrimoniului public, la situația din 31 decembrie 2020, în administrarea APP se

Pornind de la scopul principal al privatizării patrimoniului public, care constă în restructurarea economiei naționale și sporirea competitivității acesteia prin atragerea de investiții private, este evident că un exercițiu legal și eficient de privatizare ar putea avea impact pozitiv asupra unor sectoare ale economiei naționale, precum și ar asigura sporirea veniturilor la bugetul de stat și bugetele locale.

³¹ Raportul auditului conformității privatizării bunurilor în perioada anilor 2013-2019 prin vânzare la licitații cu strigare sau cu reducere și prin vânzare la Bursa de Valori a Moldovei, aprobat prin HCC nr.49 din 02.08.2021; Raportul auditului conformității asupra privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019, aprobat prin HCC nr. 28 din 24.06.2021; Raportul auditului conformității procesului de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului aferente bunurilor imobile proprietate privată pe anii 2013-2019, aprobat prin HCC nr.69 din 18.12.2020; Raportul auditului conformității asupra privatizării încăperilor nelocuibile, aprobat prin HCC nr.78 din 24.12.2020; Raportul auditului conformității procesului de privatizare a Î.S. CA „Air Moldova”, aprobat prin HCC nr.73 din 13.12.2019; Raportul auditului conformității procesului de vânzare-cumpărare a acțiunilor statului deținute în S.A. „Tutun-CTC”, aprobat prin HCC nr.79 din 29.11.2019.

³² Legea nr.121-XVI din 04.05.2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice; art.7 alin.(2), alin.(3) și alin.(4) din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007; pct.6, pct.7 și pct.9 din Anexa nr.1 la HG nr.902 din 06.11.2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice”.

³³ HG nr.675 din 06.06.2008.

aflau 126 întreprinderi de stat și 78 pachete de acțiuni ale statului în societăți comerciale, iar în administrarea autorităților administrației publice centrale - 58 întreprinderi de stat și 2 pachete de acțiuni ale statului în societăți pe acțiuni.

Evaluarea de audit asupra conformității privatizării patrimoniului public în anii 2013-2019³⁴ atestă că activele/obiectivele proprietate publică au fost privatizate, preponderent, în condițiile unui management non-strategic și defectuos, afectat de neconformități, riscuri de fraudă, asistat de un cadru normativ inconsistent și lacunar.

Verificările de audit atestă că doar lacunele și încălcările la care a fost posibil de cuantificat impactul valoric au privat bugetul de venituri suplimentare în valoare de 371,2 mil.lei, ceea ce constituie 27,1% din valoarea patrimoniului înstrăinat în perioada 2013-2019 și supus verificărilor de audit (1 366,5 mil.lei).

Una dintre cele mai vulnerabile și sensibile etape ale privatizării este *evaluarea obiectivelor statului în scopul determinării prețului de piață*, la acest aspect fiind constatate suspiciuni rezonabile de fraudă, precum și alte deficiențe legate de evaluarea bunurilor privatizate.

Cele constatate au periclitat atingerea scopului și respectarea principiilor de bază ale deetatizării patrimoniului statului, cum ar fi legalitatea și transparența procesului, dar și administrarea judicioasă a veniturilor pasibile încasării la bugetul de stat.

Obiectivele de guvernare stabilite în domeniul privatizării proprietății publice nu au fost corelate și interconectate pe întregul sistem instituțional aferent domeniului, iar indicatorii de performanță au fost stabiliți fără un reper cuantificabil și măsurabil. La fel, în perioada auditată APP nu a dispus de programe anuale privind deetatizarea patrimoniului public de stat, precum și nu au existat reguli clare și transparente aferente expunerii la privatizare a obiectivelor proprietate publică a statului.

Accentuăm că, controlul intern managerial instituit în domeniul deetatizării patrimoniului public a fost

Principalele probleme identificate de Curtea de Conturi, care vizează domeniul deetatizării proprietății publice, se referă la faptul că managementul acestui domeniu a fost efectuat în lipsa unei viziuni strategice corelate cu documentele strategice aferente altor domenii ale economiei naționale.

³⁴ HCC nr.28 din 24.06.2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019”.

unul fragmentar, ce nu a cuprins în mod exhaustiv elementele sale constitutive, definite prin cadrul legal³⁵.

O privatizare eficientă a întreprinderilor de stat implică o restructurare a acestora în *perioada de pregătire pentru privatizare*, cu elaborarea și aplicarea unor strategii specifice în funcție de profilul entității. Verificările de audit efectuate denotă că aceste instrumente nu au fost aplicate, ceea ce a condiționat perturbarea stabilității financiare a entităților vizate. Cauza acestor deficiențe este activitatea ineficientă a Consiliilor de administrație, fondatorilor, comisiilor de cenzori ale entităților respective, care nu au intervenit și nu au protejat interesele statului în procesul de administrare a patrimoniului încredințat.

Un alt aspect important este *selectarea modalității de privatizare a patrimoniului public*, care este una defectuoasă și în detrimentul intereselor statului. Cu toate că APP este responsabilă de stabilirea modalității de privatizare a patrimoniului public, totuși aceasta nu a elaborat și nu a aprobat o procedură internă care să reglementeze regulile privind determinarea modalității de privatizare a patrimoniului public de stat³⁶, în funcție de necesitatea atragerii de investiții capitale și/sau a păstrării profilului de activitate al obiectului privatizării și/sau a îmbunătățirii activității sale. Acest fapt a generat vulnerabilități care au

afectat credibilitatea și conformitatea privatizării bunurilor proprietate publică de o importanță deosebită pentru economia națională.

Cele relatate, în consecință, nu numai că nu permit amplificarea domeniului propriu-zis cu orientare spre un rezultat cuantificabil scontat, dar și creează premise de dezvoltare a acestuia într-un mod sporadic, lipsit de continuitate.

Deși una dintre etapele preliminare obligatorii ale procesului de pregătire a obiectivelor pentru deetatare este inventarierea generală a patrimoniului, ale cărei rezultate reprezintă punctul de pornire al misiunii de evaluare, în scopul stabilirii prețului estimativ, APC, în calitate de fondatori ai întreprinderilor privatizate, nu au manifestat

responsabilitate în realizarea regulamentară și calitativă a acestei atribuții. Verificările

Nedeterminarea și/sau stabilirea unor criterii neechilibrate în vederea evaluării, selectării și atribuirii ofertanților generează riscuri sporite de atribuire neadecvată a acestora și, prin urmare, de nerealizare conformă și integrală a obligațiilor asumate în urma concursului desfășurat.

³⁵ Art. 14 din Legea nr. 229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

³⁶ Potrivit art. 24 din Legea nr. 121/2007, modalitățile de privatizare sunt: a) vânzare pe piața reglementată sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare; b) vânzare la licitație cu strigare; c) vânzare prin concurs comercial sau investițional, inclusiv în bază de proiecte individuale și alte modalități.

auditului public extern au relevat că, la peste jumătate din obiectivele privatizate prin concursuri comerciale, nu a fost asigurată inventarierea regulamentară a bunurilor aflate în gestiune, neoferindu-se informații credibile și depline despre elementele de activ și datoriile din situațiile financiare ale acestora, care au constituit baza pentru stabilirea prețului inițial de expunere la privatizare a întreprinderilor respective.

Cu referire la *privatizarea obiectivelor prin concursuri comerciale*, menționăm că aceasta a fost preponderent efectuată în lipsa elaborării unor caiete de sarcini, care să stabilească criterii individuale de calificare a ofertanților, obligații/indicatori postprivatizare cuantificabili, precum și termenele-limită pentru realizarea acestora, reieșind din specificul ramurii în care întreprinderile supuse privatizării își desfășurau activitatea. Expunerea cerințelor minime față de participanții la privatizare s-a rezumat doar la condiții generale/omogene, indicate în comunicatele informative publicate. Cele menționate au fost condiționate de faptul că cadrul normativ aplicabil în acest sens este unul lacunar și ambiguu.

Activitățile de audit au relevat că, la nivel național nu a existat o strategie de comunicare aplicată de APP privind scopul și condițiile de privatizare a proprietății de stat, precum și a principalelor reglementări legislative pe această dimensiune.

Informarea publicului a fost netransparentă și nu a adus la atragerea unui număr mai mare de participanți la privatizare, ceea ce a condus la înstrăinarea bunurilor la prețuri diminuate comparativ cu cele de piață și neîncasarea în bugetul de stat a veniturilor aferente.

Comunicatele informative, în care erau expuse condițiile generale și prețul bunurilor expuse la vânzare, au fost plasate pe site-ul oficial al APP și publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, acțiunile realizate purtând un caracter formal.

Aspectul formal a persistat și în diseminarea informațiilor respective peste hotarele țării. În concluzie, APP s-a limitat doar la remiterea MAEIE a comunicatelor privind inițierea procedurilor de privatizare, fără a solicita misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova peste hotare expedierea comunicatului informativ autorităților

abilitate din țările de reședință ale ambasadelor, în vederea încurajării potențialilor investitori privind participarea la procesul de privatizare. În concluzie, informarea publicului despre expunerea la privatizare a bunurilor proprietate publică a fost netransparentă și neorientată pe sporirea interesului investitorilor potențiali și, implicit, pe atragerea unui număr mai mare de participanți la privatizare, ceea ce a condus la înstrăinarea bunurilor la prețuri diminuate, comparativ cu cele de piață, și la neîncasarea în bugetul de stat a veniturilor aferente.

Procesul de desfășurare a concursurilor comerciale și investiționale a fost marcat atât de deciziile subiective adoptate de Comisia de concurs, cât de aplicarea unui tratament

inechitabil al ofertanților la privatizare, nefiind asigurată concurența loială în procesul participativ al deetatizării patrimoniului public, Comisia adoptând unele decizii neconforme și arbitrare în procesul de privatizare a patrimoniului public.

Potrivit constatărilor de audit, majoritatea contractelor de vânzare-cumpărare încheiate în urma concursurilor comerciale, licitațiilor cu strigare/reducere sau la Bursa de Valori a Moldovei între APP și cumpărătorii obiectivelor statului nu conțin termeni și garanții clare, care să asigure executarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale.

Totodată, se relevă că, contractele în cauză nu stipulează indicatori de performanță clari și măsurabili, ceea ce limitează vânzătorul în capacitatea sa de a urmări și de a evalua în perioada post-privatizare implementarea obligațiilor asumate de cumpărător.

Conform modificărilor operate în cadrul normativ, începând cu iulie 2016, agenții economici erau obligați să-și legifereze dreptul de folosință a terenurilor proprietate publică aferente obiectivelor privatizate. În cazurile de neconformare a proprietarilor de construcții private la prevederile normative, APP urma să solicite de la aceștia plata pentru folosirea terenului proprietate publică aferent construcțiilor proprietate privată, în condițiile legislației în vigoare. Auditul a relevat că aceste cerințe normative nu au fost respectate atât de agenții economici, cât și de APP, iar procedura instituită nu este pe deplin funcțională și nu asigură valorificarea mijloacelor la bugetul de stat.

În consecință, vidurile legislative existente în cadrul normativ aferent privatizării proprietății publice, precum și nerespectarea principiilor fundamentale

Acțiuni întreprinse

Pentru a asigura îmbunătățirea procesului de administrare și deetatizare a proprietății publice, ca urmare a recomandărilor Curții de Conturi au fost:

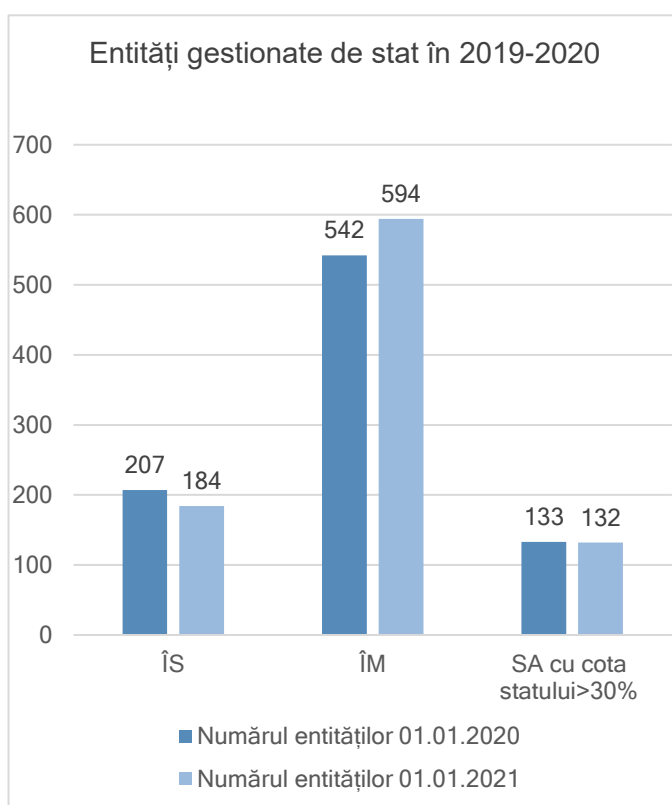
- operate modificări la Legea nr.121 din 2017 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice ce țin de privatizarea încăperilor nelocuibile date în locațiune. Aceste modificări vor asigura privatizarea încăperilor nelocuibile date în locațiune conform prevederilor generale, astfel se va garanta respectarea principiului transparenței în administrarea proprietății publice și principiului egalității în drepturi a cetățenilor;
- elaborate modificări la cadrul legal care se referă la determinarea modului de vânzare a terenurilor libere de construcții, precum și stabilesc necesitatea calculării prețului de piață al terenurilor proprietate de stat aflate în gestiunea întreprinderilor de stat supuse privatizării, dar și privind modul de administrare corporativă a întreprinderilor de stat etc. Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative la moment urmează a fi examinat de Parlament în lectură finală.

de legalitate, transparență și eficiență, aplicate în domeniul propriu-zis, au condus la neîncasarea veniturilor pasibile de obținut la bugetul de stat și bugetele locale estimate de audit în sumă totală de cel puțin 371,2 mil. lei. Pe de altă parte, lipsa unui set coerent de politici în domeniul privatizării, care ar contura direcțiile și prioritățile de dezvoltare, acțiunile și indicatorii postprivatizare măsurabili, a condiționat imposibilitatea urmăririi, realizării și cuantificării impactului scontat al deestatizării proprietății publice asupra dezvoltării ramurilor și sectoarelor economiei naționale, precum și a dezvoltării întreprinderilor privatizate.

Participația statului în sectorul corporativ

Guvernanța corporativă constituie totalitatea sistemelor și proceselor implementate pentru a gestiona o întreprindere în scopul de a-i crește valoarea. Practic, se referă la eficiența sistemelor de management, insistând pe rolul fondatorului, consiliului de administrație, managementului întreprinderii și remunerarea membrilor, credibilitatea situațiilor financiare și pe eficiența sistemelor de management al riscului.

La situația din 1 ianuarie 2021, autoritățile publice centrale (inclusiv entitățile administrate de Agenția Proprietăți Publice) ale statului gestionau 264 de entități - agenți economici, dintre care 184 întreprinderi de stat și pachete de acțiuni în 80 de societăți pe acțiuni cu cota statului mai mare de 30%, iar APL - 648, din care 54 de societăți pe acțiuni cu cota publică

locală mai mare de 30%, și respectiv 594 de întreprinderi municipale.

În anul 2020, dividendele obținute din cota-parte a proprietății publice în societățile pe acțiuni și defalcările din *profitul net* al întreprinderilor de stat au constituit 191,55 mil. lei, inclusiv societățile pe acțiuni au transferat *dividende* în mărime de 104,46 mil. lei și întreprinderile - *defalcări* în valoare totală de 87,09 mil. lei, sau cu 54,14 mil. lei mai mult decât în anul precedent (dividende - 10,76 mil. lei; defalcări - 43,39 mil. lei)³⁷, situația rămânând neschimbată față de perioada anterioară.

Statul, în calitate de fondator, își exercită drepturile de gestionar al întreprinderii prin intermediul Consiliului de administrație și al administratorului întreprinderii (organul executiv). Consiliul de administrație este organul colegial de administrare a întreprinderii, reprezintă interesele statului și își exercită activitatea în conformitate cu Legea nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, actele normative ce reglementează domeniul administrării proprietății publice și Regulamentul Consiliului de administrație al întreprinderii de stat, aprobat de fondator.

³⁷ Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020.

Cadrul legal și cel normativ stabilesc atribuții și responsabilități clare pentru organele de conducere ale întreprinderilor de stat în procesul de administrare a proprietății de stat. În pofida acestor reglementări, auditul public în cadrul misiunilor de audit realizate la 2 întreprinderi de stat³⁸ a constatat unele deficiențe în activitatea Consiliilor de administrație, care vizează în special eficiența mecanismului de reprezentare a intereselor statului, și anume:

- nu există reglementări interne privind elaborarea, modificarea, dezagregarea și monitorizarea devizului anual de venituri și cheltuieli;
- nu sunt elaborate, coordonate și aprobate corespunzător nomenclatoarele și tarifele la serviciile din activitățile operaționale auxiliare prestate;
- nu este aprobată structura organizațional-economică, componența numerică a întreprinderii, precum și fondul sau normativele de retribuire a muncii angajaților;
- nu sunt aprobate regulamentele de organizare și funcționare a filialelor, precum și regulamentele interne ale întreprinderii;
- nu sunt aprobate decizii privind asigurarea bazei tehnico-materiale și elaborarea/formarea programului de producție al întreprinderii;
- nu sunt luate măsuri care să asigure integritatea și folosirea eficientă a bunurilor;
- nu este asigurată prezentarea către fondator a raportului auditorului extern privind situațiile financiare ale întreprinderii.

Constatările enunțate și experiența anilor precedenți în aspectul performanței gestionării proprietății publice demonstrează că statul nu este cel mai eficient „agent economic” și cel mai bun administrator al patrimoniului, iar sistemul de administrare per ansamblu al entităților aflate în proprietatea statului necesită o schimbare și regândire.

Totodată, contabilitatea operațiunilor financiare în cadrul întreprinderilor auditate este reflectată în baza metodei contabilității de angajamente și continuității activității, și se ține în sistemul electronic. Cu toate că Politicile de contabilitate aprobate au fost elaborate conform Standardelor Naționale de Contabilitate, auditul public a identificat unele fapte

economice care nu au fost specificate și dezvăluite în politica de contabilitate.

Astfel,

- ✓ nu este identificată metoda de contabilizare a creanțelor compromise;

³⁸ HCC nr.68 din 17.12.2020 „Cu privire la Raportul auditului privind conformitatea gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în perioada 2018-2019”; HCC nr.71 din 21.12.2020 „Cu privire la Raportul auditului conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către ÎS „Servicii Pază” în anul 2019”.

- ✓ nu este prevăzută modalitatea creării, calculării și contabilizării provizioanelor, precum și tipul acestora (inclusiv pentru creanțele compromise și plata indemnizațiilor pentru concediile de odihnă);
- ✓ modul de ținere a evidenței carburanților este reflectat neclar, datele fiind prezentate în mai multe poziții, în diferite unități de măsură (litri, tone, bucăți, fiolă etc.);
- ✓ metodologia de repartizare a cheltuielilor de exploatare pe diferite tipuri de servicii prestate este una generală și necesită a fi îmbunătățită;
- ✓ sunt admise modificări aferente estimărilor contabile ale mijloacelor etc.

Lacunele aferente instituirii/definirii tuturor elementelor caracteristice sistemului de management al calității în cadrul întreprinderii afectează transparența și eficiența activităților și proceselor de control intern.

Consecințele guvernantei deficiente, identificate în cadrul întreprinderilor, s-au manifestat prin performanța redusă a acestora, generarea de pierderi, lipsa de uniformitate, iar gestionarea fondurilor s-a efectuat la un nivel redus, ceea ce periclitizează îndeplinirea obiectivelor stabilite și a investițiilor care urmau a fi efectuate.

Neimplementarea adecvată în cadrul întreprinderilor de stat a principiilor de guvernanță corporativă a condiționat: i) nedezvoltarea sistemelor de management orientate spre obiective; ii) neeficientizarea controlului financiar, precum și iii) neinstituirea controlului managerial asupra riscurilor ce pot afecta atingerea obiectivelor.

Neexercitarea corespunzătoare a atribuțiilor de către Consiliul de administrație nu contribuie la asigurarea integrității, eficienței și performanței în activitatea întreprinderilor de stat.

Achizițiile publice

Achizițiile publice transparente dau tonul bunei guvernări. În ultima perioadă se prefigurează o tendință puternică de menținere a numărului de achiziții publice realizate, iar orice îmbunătățire în acest sistem poate contribui substanțial la majorarea beneficiilor pentru societate. Din aceste considerente, Curtea de Conturi și-a propus să își orienteze eforturile asupra auditării acestui domeniu. Astfel, în Programele activității de audit ale Curții de Conturi pe anii 2020 și 2021 au fost incluse 9 misiuni de audit³⁹ care au avut drept scop evaluarea conformității desfășurării achizițiilor publice în cadrul ministerelor.

Achiziția publică este procurarea, prin intermediul unui contract de achiziții publice, de bunuri, lucrări sau servicii de către una sau mai multe autorități contractante de la operatorii economici selectați de acestea, indiferent dacă bunurile, lucrările sau serviciile sunt destinate sau nu unui scop public⁴⁰. Cadrul legal care asigură reglementarea și guvernarea sistemului de achiziții din Republica Moldova este alcătuit dintr-o lege organică, elaborată în conformitate cu directivele UE, și un set de acte normative subiacente, care conțin prevederi generale și specifice, pentru asigurarea aplicării corecte a acesteia.

Ca proces, achiziția publică reprezintă o succesiune de etape și operațiuni prin care se

Experiența anilor precedenți a elucidat lipsa de transparență în acest domeniu, imperfecțiunea mijloacelor electronice, precum și un grad scăzut de profesionalism din partea actorilor implicați.

Toate acestea produc efecte negative asupra prestării de servicii publice calitative și scad încrederea cetățenilor și mediului de afaceri în instituțiile statului.

³⁹ HCC nr.57 din 30.11.2020 „Cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate”; HCC nr.73 din 22.12.2020 „Cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și la unele entități din subordine”; HCC nr.17 din 29.04. 2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii în anii 2019-2020”; HCC nr.34 din 05.07. 2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Apărării în anii 2019-2020”; HCC nr.38 din 19.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene în perioada 2019-2020”; HCC nr.40 din 23.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Justiției în anii 2019-2020”; HCC nr.46 din 29.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în anii 2019-2020”; HCC nr.48 din 30.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Finanțelor în anii 2019-2020” etc.

⁴⁰ Art.1 din Legea privind achizițiile publice nr.131 din 03.07.2015 (*în continuare - Legea nr. 131/2015*).

dobândește definitiv sau temporar un produs, un serviciu sau o lucrare în urma atribuirii unui contract de achiziții publice, în scopul îndeplinirii unui interes public⁴¹.

Participanții/subiecții sistemului de achiziții publice sunt *autoritățile contractante* (care achiziționează bunuri/lucrări/servicii) și *operatorii economici* (care livrează bunuri, execută lucrări și prestează servicii).

Supravegherea, controlul ex-post și coordonarea intersectorială în domeniul achizițiilor publice este asigurată de *Agencia Achiziții Publice*, iar soluționarea contestațiilor formulate în cadrul procedurilor de achiziție, în conformitate cu Legea nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, este asigurată de *Agencia Națională pentru Soluționarea Contestațiilor*.

ACHIZIȚIILE PUBLICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA REPREZINTĂ UN DOMENIU FOARTE IMPORTANT ÎN GESTIONAREA FINANTELOR PUBLICE, DE ACEEA NEREGULARITATEA PROCEDURILOR DE ACHIZIȚII IMPLICĂ COSTURI MAJORE PENTRU BUGETUL PUBLIC. VALOAREA ACHIZIȚIILOR PUBLICE REALIZATE ÎN ANUL 2020 CONSTITUIE 9,04 MLRD. LEI (12.416 CONTRACTE), PONDEREA ACESTORA ÎN PIB CONSTITUIE ÎN MEDIE 4,4%.

Pentru a asigura transparența și digitalizarea achizițiilor publice, la finele anului 2018 a fost instituit Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (în continuare - SIA „RSAP”/MTender)⁴², care urma să asigure realizarea prin mijloace electronice a întregului ciclu de desfășurare a procedurilor de achiziții publice, de la etapa de planificare până la ultima plată realizată la finalizarea executării contractelor de achiziții publice.

Responsabile de efectuarea regulamentară și eficientă a achizițiilor publice sunt nemijlocit autoritățile contractante. În acest scop, în cadrul autorității contractante sunt create grupuri de lucru ale căror atribuții constau în identificarea și evaluarea necesităților autorității contractante, elaborarea planurilor anuale și trimestriale de achiziții, efectuarea procedurilor de achiziții propriu-zis.

⁴¹ Ghidul achizițiilor publice pentru autoritățile contractante. Publicație realizată în cadrul Proiectului „Îmbunătățiri inovative în sistemul de achiziții publice din Republica Moldova prin incluziune, creativitate și practici de respectare a legislației”.

⁴² HG nr.986 din 10.10.2018 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de stat al achizițiilor publice format de Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender)”; HG nr.705 din 11.07.2018 „Cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender)”.

Tabelul nr.6

Informații privind repartizarea achizițiilor după tipul obiectului de achiziție (bunuri/lucrări/servicii) realizate de autoritățile contractante în anul 2020

mil.lei

Tip procedură	Nr. de ordine	Procedura de achiziție	Bunuri		Lucrări		Servicii		Total anul 2020	
			suma cu tva	nr. de contracte	suma cu tva	nr. de contracte	suma cu tva	nr. de contracte	suma cu tva	nr. de contracte
Proceduri desfășurate prin publicarea anunțului de participare în BAP	1	Licitații deschise	2.962,62	4.939	3.956,46	914	650,31	740	7.569,40	6593
	2	Cererea ofertelor de prețuri cu publicare	422,64	3.795	535,54	1.008	112,47	480	1.070,65	5283
	3	Acord-cadru, contracte subsecvente	1,92	2	0,00	0	0,03	1	1,95	3
Proceduri desfășurate fără publicarea anunțului de participare în BAP	4	Negociere fără publicare	163,13	144	57,73	53	177,78	340	398,64	537
TOTAL			3.550,3	8.880	4.549,7	1.975	940,6	1.561	9.040,6	12.416
PONDEREA, %			39,27	71,52	50,33	115,91	10,40	12,57	100,00	100,00

Astfel, dat fiind valoarea semnificativă a finanțelor publice alocate în acest scop, auditorii în cadrul misiunilor de audit realizate au analizat modul de planificare, desfășurare și realizare a procedurii de achiziții.

Principalele deficiențe constatate de Curtea de Conturi la auditarea achizițiilor publice se atestă la **etapa de planificare**, acest fapt fiind generat, în mare parte, de importanța nejustificat de mică acordată achiziției publice la această etapă de către autoritatea contractantă, neținând-se cont de impactul acesteia asupra rezultatelor finale. Printre cele mai frecvente neregularități atestate la etapa de planificare, se enumeră:

- lipsa planurilor anuale și trimestriale de achiziții publice la mai multe APC și APL;
- planificarea achizițiilor publice fără a fi examinate și concretizate necesitățile instituției de bunuri, lucrări și servicii sau stocurile existente deja, fiind admisă achiziționarea de bunuri care ulterior nu se utilizează;
- calcularea incorectă a valorii estimative a achiziției publice în urma incompetenței autorității contractante, ceea ce creează impedimente pentru buna desfășurare a procedurii de achiziție publică și, în final, duce la utilizarea inefficientă a banilor publici;
- aprobarea noilor obiecte și direcții de investiții capitale fără a lua în considerare investițiile inițiate și nefinalizate în perioadele precedente. Drept rezultat, un număr mare de obiecte au fost începute, finanțate la nivel de 20-70% și lăsate nefinalizate,

- costul lor estimându-se în cuantum de sute de milioane de lei, acest fapt generând cheltuieli suplimentare pentru întreținere din cauza că obiective degradează;
- lipsa/insuficiența abilităților membrilor grupului de lucru în elaborarea documentelor, cerințelor, specificațiilor calitative și obiectivelor, fapt care determină organizarea repetată a procedurilor de achiziții, tergiversarea implementării proiectelor și majorarea costurilor finale;
  - lipsa delegării/delegarea inadecvată a responsabilităților/atribuțiilor membrilor grupului de lucru și responsabilitatea scăzută a acestora în procesul de achiziții publice, inclusiv în executarea prevederilor legale, fiind compromisă buna desfășurare a procedurilor de achiziții publice;
  - divizarea achizițiilor publice în scopul evitării metodelor competitive ale procedurilor de achiziții publice;
  - lipsa/insuficiența capacităților grupurilor de lucru în aspectul definirii criteriilor de evaluare adecvate, precum și lipsa reglementărilor exhaustive în acest sens.

Procedura de achiziție publică propriu-zisă, de regulă, se caracterizează printr-o atenție sporită din partea autorității contractante, totodată se atestă și unele deficiențe aferente *etapei de execuție*.

Neregularitățile aferente etapei de realizare a contractului de achiziție publică sunt cauzate, în mare parte, de lipsa/insuficiența controlului din partea autorităților contractante asupra îndeplinirii și finalizării contractului de achiziție, dar și de nerespectarea abuzivă sau executarea necorespunzătoare a prevederilor contractuale de către agenții economici contractați, care generează un șir de riscuri, printre care:

- modificarea clauzelor contractuale, comparativ cu cele anunțate în cadrul achiziției;
- majorarea nejustificată a valorii contractelor prin acordurile adiționale;
- extinderea esențială a termenelor de executare a contractelor, ca rezultat al iresponsabilității agenților economici sau, în unele cazuri, documentației de proiect necalitative;
- efectuarea lucrărilor adiționale fără informarea în prealabil a autorității contractante și semnarea acordurilor adiționale la finalizare acestora;
- acceptarea unor servicii necalitative și a unor bunuri (de ex., produse alimentare), inclusiv cu termenul de valabilitate expirat, iar în cazul medicamentelor - cu termenul de valabilitate aproape de expirare, contrar prevederilor contractuale;
- neexecutarea clauzelor contractuale, fiind achitate lucrări neexecutate;
- substituirea produselor fără informarea beneficiarului și obținerea aprobării din partea acestuia.

O problemă importantă asupra căreia Curtea de Conturi atrage atenția sunt achizițiile de valoare mică. Astfel, în anul 2020 au fost realizate achiziții publice în valoare de 9,04 mlrd. lei, în timp ce valoarea procurărilor efectuate în aceeași perioadă, în lipsa procedurilor de achiziție, a atins o cifră comensurabilă de **9,01 mlrd. lei**. Totodată, se remarcă o tendință anuală de creștere a acestora, doar în anul 2020 valoarea achizițiilor menționate a sporit cu 1,52 mlrd. lei față de anul 2019. Cu toate că achizițiile de valoare mică au o valoare totală aproape egală cu cea a procedurilor de achiziții propriu-zise, autoritățile competente până în prezent nu au o statistică oficială privind suma totală a acestora, dar nici nu este instituită o răspundere pentru neprezentarea sau prezentarea eronată a dărilor de seamă aferente.

Legea privind achizițiile publice prevede că contractele de achiziții publice a căror valoare estimată, fără taxa pe valoarea adăugată, nu depășește pragurile menționate la alin.(1) din art. 2, sunt reglementate de Regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat de Guvern⁴³.

Conform Regulamentului, achizițiile publice de valoare mică reprezintă contractele de achiziții publice, planificate și încheiate de către autoritățile contractante, ale căror valoare estimativă, fără taxa pe valoarea adăugată, nu depășește 80 000 lei pentru bunuri și servicii și 100 000 lei pentru lucrări⁴⁴.

Menționăm că, în cadrul normativ care reglementează achizițiile de valoare mică nu au fost ajustate pragurile valorice, cu toate că în 2018, prin operarea modificărilor în Legea privind

---

Cadrul aplicabil achizițiilor de valoare mică conține doar cerințe generale de realizare a unor asemenea proceduri, care se referă la utilizarea eficientă a resurselor financiare, transparența, obiectivitatea și imparțialitatea procesului de achiziție. Atragem atenția că, în calitate de criterii de conformitate, acestea nu sunt suficiente, nici chiar pentru constatarea abaterilor și încălcărilor, astfel persistând posibilitatea ca autoritățile contractante să acționeze discreționar.

---

achizițiile publice, pragurile valorice au fost majorate la 200 000 lei pentru bunuri și servicii și la 250 000 lei pentru lucrări.

De asemenea, prin aprobarea mecanismelor de flexibilitate în vederea achiziționării de bunuri, servicii și lucrări necesare pentru a asigura în continuare asistența în situația de urgență în sănătate publică⁴⁵, multe din cerințele obligatorii au fost ridicate, prin ce sunt create oportunități de evitare a respectării prevederilor legale.

⁴³ Art.2 alin. (4) din Legea nr.131/2015.

⁴⁴ Pct. (2) din HG nr. 665 din 27.05.2016 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică”.

⁴⁵ HG nr.494 din 08.07.2020 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice necesare pentru prevenirea și controlul infecției COVID-19”.

Dacă pentru planificarea achizițiilor publice de valoare mică cadrul normativ de reglementare face referință la regulile generale de calculare a valorii estimate a contractelor de achiziții publice, prevăzute de legislație, atunci la atribuirea contractelor, cadrul regulator este foarte evaziv și nu conține criterii clare de calificare, selectare și semnare a contractului.

Cu referire la activitatea grupului de lucru și atribuțiile acestuia, cadrul normativ care reglementează achizițiile de valoare mică nu conține prevederi la acest aspect, iar cadrul cu privire la desfășurarea procedurilor de achiziții publice nu este aplicabil.

Deci, în lipsa unor prevederi suplimentare și de excepție în aplicare, concluzionăm că achiziția de valoare mică nu este reglementată de lege, ci doar de Regulamentul aprobat prin HG nr.665 din 27.05.2016, care necesită a fi actualizat, completat, astfel încât să stabilească cadrul juridic exhaustiv, să transpună și să detalieze prevederile Legii privind achizițiile publice la realizarea achizițiilor de valoare mică.

Mai mult decât atât, cadrul normativ stabilește expres care sunt procedurile de achiziții publice⁴⁶, achiziția de valoare mică fiind exclusă din acestea. Astfel, aplicarea achizițiilor de valoare mică, potrivit reglementărilor în vigoare, facilitează utilizarea netransparentă și ineficientă a banilor publici și nu permite monitorizarea achizițiilor publice în ansamblu.

Situația în cauză este cu atât mai alarmantă, cu cât în anul 2020 pragurile pentru achizițiile de valoare mică s-au majorat, iar numărul achizițiilor de acest fel a sporit, autorităților responsabile (AAP) revenindu-le obligația de a monitoriza conformitatea desfășurării procedurilor de achiziție publică, cu *excepția achizițiilor de mică valoare*. Astfel, se creează un vid de reglementare și de monitorizare a achizițiilor de valoare mică.

Un alt aspect semnificativ care influențează per ansamblu sistemul achizițiilor publice din Republica Moldova este și Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (SIA „RSAP”/MTender).

Scopul principal al implementării SIA „RSAP”/ MTender este de a crește transparența procesului de achiziții publice în totalitate, de a obține un raport calitate/preț mai bun în cadrul procedurilor de achiziții publice și de a reduce costurile de tranzacționare pentru toate părțile implicate, contribuind astfel la asigurarea unui sistem național de achiziții publice competitiv și durabil.

SIA „RSAP”/ MTender are ca obiectiv de bază prevenirea actelor de corupție și a faptelor coruptibile prin oferirea unor instrumente de monitorizare bazate pe datele întregului ciclu de desfășurare a achizițiilor publice și înregistrarea tuturor operațiunilor și tranzacțiilor în timp

⁴⁶ Art.46 alin.(1) din Legea nr.131/2015.

real⁴⁷. Resursa informațională privind contractele de achiziție publică se formează prin intermediul funcționării SIA „RSAP”/ MTender.

SIA „RSAP”/ MTender este dezvoltat după principiul „*toji vād totul*”, adică indiferent de faptul că ești participant direct la procesul de achiziție, monitor sau cetățean. Doritorii pot vedea cât de corect și eficient cheltuie banii

PÂNĂ LA MOMENTUL ACTUAL, PRIN INTERMEDIUL SIA „REGISTRUL DE STAT AL ACHIZIȚIILOR PUBLICE” (MTENDER) AUTORITĂȚILE CONTRACTANTE POT DESFĂȘURA DOAR DOUĂ TIPURI DE PROCEDURI DE ACHIZIȚII PUBLICE (DIN 8 TIPURI DE PROCEDURI):

- LICITAȚIE DESCHISĂ,
- CEREREA OFERTELOR DE PREȚURI.

publici fiecare entitate, pot vedea toată informația disponibilă, începând cu planificarea și până la contractare și chiar facturare.

Echipele de audit s-au confruntat de asemenea cu numeroase probleme în aspectul vizualizării informațiilor aferente procedurilor de achiziții realizate de autoritatea contractantă, în special la compartimentul evaluarea ofertelor.

O altă problemă asupra căreia vrem să atragem atenția este necorelarea informațiilor din SIA „RSAP”/ MTender cu prevederile Legii nr.131/2015. Ofertant se consideră operatorul economic care a prezentat o ofertă⁴⁸ în cadrul procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice.

În concluzie:

Achizițiile publice sunt un domeniu cu riscuri mari de utilizare ineficientă a banilor publici, de aceea eradicarea acestui fenomen necesită un efort comun al mai multor instituții, cum ar fi: organele de audit și control intern ale autorităților contractante, organele de investigații și justiție, Agenția Achiziții Publice și organele ierarhic superioare autorităților contractante. De asemenea, un rol important în eradicarea acestui fenomen îi revine Curții de Conturi, care prezintă informații relevante privind conformitatea și performanța achizițiilor publice în instituțiile statului.

⁴⁷ HG nr.705 din 11.07.2018 „Cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender)”.

⁴⁸ Ofertă - act juridic prin care operatorul economic își manifestă voința de a se angaja din punct de vedere juridic într-un contract de achiziții publice. Oferta cuprinde propunerea financiară, propunerea tehnică, precum și alte documente stabilite prin documentația de atribuire.

Accesând SIA „RSAP”/ MTender, poate fi constatat faptul că la o anumită procedură sunt vizibili ca ofertanți mai mulți operatori economici, dar care la documentația corespunzătoare nu au atașat niciun document. În aceste condiții, observăm că situația este generată de lipsa controalelor în cadrul SIA „RSAP”/ MTender (în modulul „eDepunere”), fapt care periclitează transparența și buna desfășurare a procedurilor de achiziții publice.

Din situația descrisă rezultă o problemă sistemică, și anume agenții economici înscrși la procedură nu se încadrează în noțiunea de *ofertant* și nu pot fi examinați la etapa de selectare a ofertelor și de emitere a deciziei de atribuire a contractului realizată de grupul de lucru, ceea ce influențează concurența loială, dar și permite înscrierea la procedura de achiziție a agenților economici fără a prezenta o ofertă corespunzătoare prevederilor cadrului legal și, în final, limitează autoritățile contractante în identificarea celei mai relevante oferte.

Unele curențe ale SIA „RSAP”/ MTender continuă să persiste și să producă constrângeri aferente imposibilității generării automate a anunțurilor, a documentelor parte a documentației de atribuire, a deciziei de atribuire, a dării de seamă și necesită efort suplimentar din partea autorității contractante.

Sistemul SIA „RSAP”/MTender nu asigură o funcționalitate deplină la toate etapele procesului de achiziții, inclusiv monitorizarea achizițiilor publice după mai multe criterii, oferind posibilitate autorităților contractante să neglijeze unele cerințe (de plasare a documentelor etc.), ceea ce afectează legalitatea și transparența achizițiilor.

Cu toate că ultima versiune conține o serie de actualizări și îmbunătățiri, până la moment pot fi găsite doar contractele începând cu data de 24.05.2021, adică un număr foarte limitat. În plus, la contractele incluse nu apare nici numărul procedurii, nici numărul participanților etc., astfel fiind imposibilă identificarea legăturii dintre procedura desfășurată și contractul încheiat.

Pentru a permite implementarea completă a achizițiilor publice electronice în Republica Moldova, este necesară dezvoltarea instrumentelor electronice care vor sprijini întregul ciclu de viață al achizițiilor publice, asigurând într-un mod eficient analiza pieței, monitorizarea, verificarea și auditul achizițiilor publice.

Astfel, se impune necesitatea asigurării de către Ministerul Finanțelor a funcționării depline și a dezvoltării continue a SIA „RSAP”/MTender, inclusiv prin ajustarea cadrului legal și celui normativ-secundar privind funcționalitățile sistemului, precum și elaborarea ghidului de utilizare a acestuia.

Măsurile întreprinse de autorități pentru combaterea crizei provocate de pandemia COVID-19

Infecția COVID-19 reprezintă o provocare globală, fiind determinată de un virus nou, SARS-CoV-2, care produce consecințe grave, cu impact medical, social și economic.

Organizația Mondială a Sănătății a declarat infecția COVID-19 pandemie, clasificând-o drept urgență la nivel internațional în domeniul sănătății publice. Măsurile sistemice întreprinse de către instituțiile statului au vizat pregătirea sistemului de sănătate, oferirea suportului tehnic, consolidarea capacităților instituțiilor medicale și informarea cetățenilor privind COVID-19.

Prin Hotărârea Parlamentului din 17 martie 2020⁴⁹, a fost declarată starea de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova timp de 60 de zile, din 17 martie până la 15 mai 2020. Guvernului i-a revenit misiunea de a gestiona o criză economică și socială fără precedent, amplificată de provocări și de o serie de probleme cronice deja existente.

Acțiunile urgente întreprinse de Guvernul Republicii Moldova s-au realizat prin intermediul Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică și a Comisiei pentru Situații Excepționale.

Guvernul, prin intermediul Comisiilor menționate, a aprobat o serie de măsuri de identificare, realocare și mobilizare a mijloacelor financiare, pentru a sprijini sectoarele publice și a atenua impactul pandemiei COVID-19 asupra economiei și populației. Au fost revizuite programele de cheltuieli existente și au fost aprobate decizii cu impact imediat, dar și pe termen lung, menite să diminueze efectele negative asupra economiei, sistemului de sănătate și sferei sociale.

La scurt timp de la declanșarea situației de urgență, au fost elaborate și promovate un șir de reglementări normative pe platforma Comisiei Situații Excepționale, pentru a diminua impactul economic negativ al crizei pandemice asupra mediului de afaceri, inclusiv pentru

În Republica Moldova, la 7 martie 2020 a fost confirmat primul caz de import al infecției Covid-19. În scurt timp, ca urmare a creșterii substanțiale a numărului de infectări, a fost anunțat codul galben la nivel național, din 8 martie - cod portocaliu, și pe 13 martie - cod roșu.

⁴⁹ Hotărârea Parlamentului nr.55 din 17.03.2020 privind declararea stării de urgență.

ÎMM. Măsurile prevăzute au fost orientate la **susținerea economică** și contribuția la combaterea crizei provocate, în special prin:

- programele de susținere directă a activității de întreprinzător;
- cele mai semnificative modificări din domeniul fiscal operate prin Dispozițiile CSE, Legea nr.60/2020, Legea nr.69/2020, Legea nr.102/2020 (altele decât cele de susținere directă), care au reflectat un cadru mai flexibil de măsuri bugetar-fiscale, inclusiv pentru a susține celelalte componente ale bugetului public național, cum ar fi bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, în baza modificărilor operate la Legea bugetară anuală, au fost prevăzute alocații bugetare pentru măsurile întreprinse în domeniul economic, susținerii sociale, al sănătății și al educației.

Sistemul bugetar în anul 2020 a fost sub efectele pandemiei, ceea ce a condus la revizuirea urgentă și semnificativă a principalilor indicatori ai componentelor: bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondul asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și bugetele locale.

Factorii de bază care au determinat modificările la BS pe anul 2020 au fost: (i) impactul pandemiei COVID-19 asupra economiei naționale; (ii) ajustarea sumelor intrărilor de granturi și împrumuturi pentru suport bugetar și proiecte finanțate din surse externe; (iii) revizuirea și prioritizarea programelor de cheltuieli, fără a afecta cheltuielile prioritare, cu includerea unor programe noi; (iv) compensarea veniturilor ratate de către bugetele locale (192,1 mil.lei), BASS (682,3 mil.lei) și FAOAM (410,6 mil.lei), cu menținerea nivelului de cheltuieli ale FAOAM, în pofida ratării veniturilor de către acestea. În același timp, bugetele au suportat cheltuieli din sursele proprii care nu s-au raportat pe linii separate de cheltuieli.

Măsurile prevăzute au fost orientate la susținerea economică și combaterea crizei provocate, în special la:

- acordarea subvențiilor pentru întreprinderile și organizațiile necomerciale, rezidenți ai Republicii Moldova, care au instituit șomaj tehnic și/sau staționare ca urmare a situației epidemiologice, în sumă de 59,2 mil.lei;
- acordarea subvențiilor pentru cheltuielile legate de achitarea salariului/indemnizației în cazul șomajului tehnic/staționării, cu suma subvențiilor solicitată în valoare de 88,5 mil.lei;
- subvenționarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă, în sumă de 529,9 mii lei.

Misiunile de audit realizate de Curtea de Conturi au evidențiat problemele, neconformitățile și dificultățile cu care s-au confruntat entitățile publice în perioada pandemică la gestionarea sistemului public și combaterea efectelor provocate de COVID-19, cauzate în mare parte de:

- ✓ întâietatea și lipsa practicilor în gestionarea situațiilor de urgență;
- ✓ ambiguitățile cadrului normativ;
- ✓ comunicarea intersectorială fragmentată a părților implicate;
- ✓ responsabilitatea scăzută a managementului decizional;
- ✓ insuficiența măsurilor de monitorizare și supraveghere a realizării acțiunilor instituite;
- ✓ lipsa sistemelor informaționale integrate pentru facilitarea și deținerea datelor aferente proceselor de evidență a serviciilor medicale, achizițiilor publice etc.

Un aspect important al perioadei de raportare se referă la achizițiile publice aferente gestionării pandemiei COVID-19.

Autoritățile publice centrale au desfășurat achiziții publice de consumabile și echipamente medicale destinate combaterii pandemiei COVID-19. Indiferent dacă este vorba de mecanismul de achiziții publice centralizate sau individuale, acestea au fost însoțite de deficiențe, care denotă necesitatea eficientizării mecanismelor și proceselor de control managerial, ținând cont de lecțiile învățate. Aceste experiențe pot oferi învățăminte pentru eventuale reforme viitoare ale autorităților administrației publice din Republica Moldova.

În aceeași perioadă au fost stabilite măsurile de raportare, transparentă și audit privind achizițiile publice efectuate pentru prevenirea și combaterea infecției COVID-19, autoritățile contractante având obligația de a raporta Agenției Achiziții Publice și de a publica pe paginile lor web rapoartele distincte în termenele respective. La rândul său, Agenția asigură colectarea, generalizarea și publicarea datelor privind achizițiile publice în cauză la nivel național.

Achizițiile publice aferente prevenirii și combaterii infecției COVID-19 au fost destinate pentru procurarea dezinfectanților, mănușilor, măștilor de protecție, echipamentelor

Pentru sectoarele social și medical au fost stabilite măsuri specifice, care au avut drept scop oferirea serviciilor calitative și de suport cetățenilor, în special ce țin de acordarea asistenței medicale gratuite pentru pacienții cu COVID-19, achiziționarea medicamentelor și echipamentelor individuale de protecție, susținerea persoanelor care în perioada stării de urgență au pierdut locul de muncă, acordarea suportului financiar pentru familiile defavorizate, distribuirea la domiciliu a pensiilor, alocațiilor sociale de stat și altor prestații sociale etc.

medicale, produselor farmaceutice, tehnicii de calcul, achiziționate în baza contractelor de achiziții publice de valoare mică. De menționat că toate deficiențele aferente achizițiilor de valoare mică au influențat și asupra achizițiilor realizate în contextul pandemiei. Mai mult decât atât, facilitățile acordate (simplificarea condițiilor de contractare) au favorizat evitarea respectării prevederilor legale și au contribuit la accentuarea netransparenței și la diminuarea concurenței loiale între operatorii economici.

În acest sens, Curtea de Conturi a înaintat recomandări orientate spre îmbunătățirea proceselor manageriale, remedierea curențelor și deficiențelor constatate, prin realizarea măsurilor și activităților ce țin de:

- ajustarea cadrului normativ în vederea eliminării ambiguităților, în special reglementarea adaosului comercial pentru dispozitivele medicale, în particular a celor achiziționate din mijloace financiare publice;
- administrarea eficientă cu utilizarea resurselor publice și a proceselor de contractare, raportare și achitare a serviciilor medicale;
- sporirea accesului la serviciile medicale și sociale garantate de către stat, asigurarea responsabilizării instituțiilor implicate în acordarea serviciilor sociale și medicale, cu utilizarea rezultativă a mijloacelor financiare publice;
- desfășurarea conformă a achizițiilor publice, cu asigurarea planificării exacte a necesităților, dar și a etapelor de aprobare, evaluare și determinare a ofertelor câștigătoare, de contractare, executare, monitorizare și raportare, prin prisma responsabilităților ce le dețin;
- elaborarea sistemului informațional integrat ce ține de întreg procesul achizițiilor publice, în special privind: determinarea necesităților de medicamente, dispozitive medicale etc., contractarea, livrarea, utilizarea și evidența stocurilor, ceea ce va asigura gestionarea sistemului de achiziții publice consolidate pentru toate instituțiile de toate nivelurile etc.

Pandemia generată de virusul SARS-CoV-2 a pus presiune pe sistemul bugetar, acesta fiind în situația de alocare și redirecționare a mijloacelor financiare în condițiile unui buget auster.

Sistemul de sănătate și cel social au fost segmentele principale în gestionarea situației pandemice, fiind prioritar preocupate pe furnizarea continuă a serviciilor și a suportului necesar cetățenilor, în special prin realizarea politicilor de consolidare și susținere financiară a instituțiilor publice.

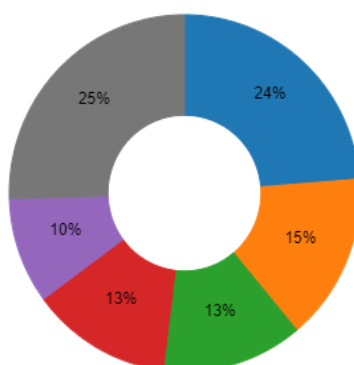
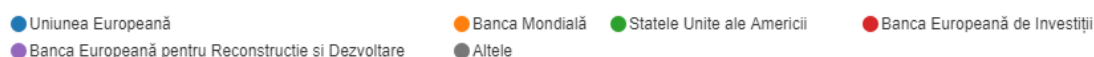
Utilizarea finanțării externe

Contradicțiile dintre nevoile tot mai mari și veniturile economice proprii tot mai reduse⁵⁰ sporesc nevoia de asistență externă, care, în mare parte, sub forma unei finanțări, contribuie la înlăturarea decalajului între statele slab dezvoltate și cele dezvoltate. Pentru Republica Moldova, asistența externă pentru dezvoltare este un concept relativ nou. Dat fiind faptul că Republica Moldova este un stat relativ tânăr, asistența externă acordată de către partenerii pentru dezvoltare joacă un rol important în susținerea dezvoltării țării și în atingerea obiectivelor stabilite în agenda de reformă.

Republica Moldova a început să beneficieze de asistență externă pentru dezvoltare imediat după obținerea independenței, fie sub formă de grant, fie sub formă de împrumut, din partea principalilor săi parteneri de dezvoltare și donatori externi, precum: Uniunea Europeană, Banca Mondială, Statele Unite ale Americii, Banca Europeană de Investiții etc.⁵¹

TOP GRUPARI DE FINANȚATORI

Angajamente curente: 5,4B EUR

Menționăm că *Uniunea Europeană (UE)* rămâne actorul de bază la capitolul asistenței financiare nerambursabile acordate Republicii Moldova, alocând de la începutul cooperării peste 1,29 mlrd. euro sub formă de grant. Obiectivul principal al asistenței externe acordate de Uniunea Europeană este constituirea unei administrații publice consolidate. Un aport substanțial este destinat pentru susținerea consolidării capacităților instituționale și funcționale ale autorităților administrației publice centrale și locale.

De la declararea independenței și până în prezent, Republica Moldova a beneficiat de asistență financiară externă în mărime totală de circa 5,4 mlrd. euro pentru următoarele sectoare de bază:

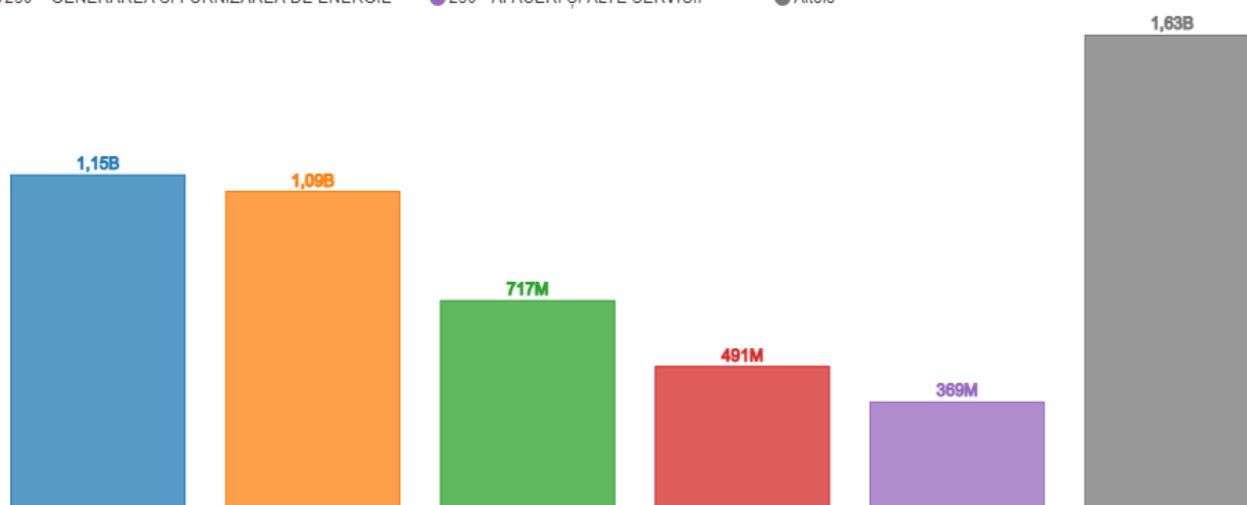
⁵⁰ Raportul Guvernului privind executarea Bugetului de stat pe anul 2020, pag. 46.

⁵¹ <http://amp.gov.md/portal/>

TOP SECTOARE

● 150 – GUVERNUL ȘI SOCIETATEA CIVILA   ● 210 - TRANSPORT ȘI DEPOZITARE   ● 311 – AGRICULTURA
 ● 230 – GENERAREA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE   ● 250 - AFACERI ȘI ALTE SERVICII   ● Altele

Angajamente curente: 5,4B EUR

În cea mai mare parte, banii donatorilor sunt investiți în reabilitarea drumurilor, construcția de centre sociale, gazoducte și apeducte, în reparația grădinițelor și școlilor, în construcția sau reparația centrelor medicale, în susținerea autorităților locale, în dezvoltarea afacerilor în mediul rural, în reabilitarea sistemelor de irigare și în domeniul agricol.

Capacitatea administrativă de absorbție a fondurilor externe prezintă importanță din perspectiva aderării Republicii Moldova la UE, precum și a procesului general de dezvoltare economică și socială a țării. Respectivul indicator corespunde competenței unei țări să cheltuiască într-un mod eficient și eficace resursele financiare alocate de către partenerii de dezvoltare.

Cadrul instituțional determină eficiența și derularea optimă și în timp a proiectelor de asistență externă implementate de autoritățile naționale. În acest sens, circumstanțele încontinuu schimbătoare apărute la nivel național, cât și european au determinat necesitatea adaptării sistemului de management și control aferent programelor finanțate din surse externe la noile cerințe de programare, asigurând concentrarea funcției de coordonare și management al asistenței externe (atât financiară, cât și tehnică) doar în sfera de competență a unei singure autorități a administrației publice centrale, și anume Ministerul Finanțelor.

Distribuirea responsabilităților între instituțiile implicate în gestionarea domeniului și abordarea sistemică în stabilirea priorităților de dezvoltare reprezintă factorii care determină eficiența de ansamblu a proceselor de alocare a asistenței externe. În acest sens, este crucial să existe instituții puternice, cu un personal bine calificat și motivat, pentru că nicio reformă nu va fi posibilă fără el.

Sustenabilitatea implementării proiectelor de asistență externă depinde de existența unor proceduri și instrumente eficiente, care fac referire la instrucțiuni, metode, manuale, forme sau proceduri relevante. Sistemul de proceduri și instrumente, pentru a fi eficient, trebuie să garanteze acumularea și transmiterea de cunoștințe.

Existența sistemelor și instrumentelor reduce vulnerabilitatea instituțiilor implementatoare, permițând diminuarea impactului negativ generat de fluctuația cadrelor și ajută la o funcționare eficientă a acestora. Creșterea capacității administrative și de cunoaștere a autorităților locale și centrale ar trebui să fie realizată cu scopul de a identifica oportunități de elaborare a mai multor proiecte capabile să genereze venituri pentru a rambursa fondurile împrumutate.

Rolul CCRM în acest proces este de a contribui la asigurarea procedurilor de implementare a programelor finanțate extern, și anume, în domeniul managementului de audit și control, precum și de prevenire și combatere a fraudei sau corupției în aceste aspecte. Este important să ne asumăm răspunderea ca prin activitatea noastră să menținem și să promovăm valorile și punțile de comunicare, datorită parteneriatelor financiare externe create, contribuind, în așa mod, la promovarea credibilității pe plan european a Republicii Moldova.

De asemenea, în contextul utilizării finanțării externe, Republica Moldova beneficiază din anul 2006 de *programe de suport bugetar sectorial* din partea Uniunii Europene.

Suportul bugetar implică transferul de fonduri către țara parteneră în funcție de respectarea condițiilor de plată convenite. Respectarea acestor condiții este o cerință esențială pentru suportul bugetar (un principiu cunoscut sub numele de „condiționalitate”). Tranșele fixe sunt plătite dacă sunt îndeplinite criteriile de eligibilitate. Sprijinul bugetar al Uniunii Europene este supus la următoarele criterii de eligibilitate: un cadru macroeconomic stabil, o bună gestionare a finanțelor publice, transparența și supravegherea bugetului și politicii, reforme relevante și credibile la nivel național/sectorial. Tranșele depind și de progresele înregistrate în baza condițiilor specifice.

Volumul total al programelor de suport bugetar oferit Republicii Moldova până în prezent a constituit circa 280 mil. euro (sub formă de grant pentru 6 programe). Sectoarele care au beneficiat de acest suport sunt: asistența socială, sănătate, apă și canalizare, stimularea economică a zonelor rurale, energetic și justiția.

Tabelul nr.6

Granturile pentru susținerea bugetului în anul 2020

	<i>Aprobat</i>		<i>Precizat</i>		<i>Executat</i>	
	<i>mil.euro</i>	<i>mil.lei</i>	<i>mil.euro</i>	<i>mil.lei</i>	<i>mil.euro</i>	<i>mil.lei</i>
Comisia Europeană (suport bugetar)	43,0	968,8	23,0	456,7	16,7	335,4
Suport macrofinanciar	20,0	450,6	10,0	196,7	11,7	229,8
Reforma poliției, inclusiv suport pentru Inspectoratul General al Carabinierilor	13,0	292,9	13,0	260,0	5,0	105,6
Reforma în domeniul finanțelor publice	10,0	225,3	-	-	-	-

Granturile pentru proiectele finanțate din surse externe, susținute de Comisia Europeană, Banca Mondială, BERD, FIDA, Banca germană KfW și alți donatori, inițial au fost aprobate în sumă de 804,7 mil.lei (echivalentul a 43,55 mil. dolari SUA). Ca urmare a executării proiectelor pe parcursul anului, încheierii acordurilor noi, precum și fluctuației cursului de schimb valutar, planul inițial de debursare a granturilor a fost micșorat cu 309,4 mil.lei și a constituit 495,3 mil.lei (echivalentul a 27,1 mil. dolari SUA). Debursările au constituit 288,8 mil.lei (echivalentul a circa 17,1 mil. dolari SUA). Comparativ cu anul 2019, au fost debursate mai puține granturi pentru proiectele finanțate din surse externe, cu 17,1 mil.lei.

Atragem atenția asupra nivelului scăzut al valorificării resurselor financiare alocate, care, în final, are impact negativ asupra bugetului de stat. În acest context menționăm că, în cursul anului 2020, au fost operate 3 modificări la Legea bugetară anuală, inclusiv fiind majorat plafonul pentru datoria de stat internă până la 29 500,9 mil.lei (+3 793,6 mil.lei), iar pentru datoria de stat externă - până la 45 660,2 mil.lei (echivalentul a 2 519,9 mil. dolari SUA) (+3 839,3 mil.lei). Potrivit explicațiilor Ministerului Finanțelor, situația a survenit „*din cauza majorării planificate a finanțării deficitului bugetului din contul împrumuturilor de stat externe și interne destinate finanțării suportului bugetar*”.

Activitatea de audit⁵² a elucidat că valorificarea resurselor externe sub nivelul alocațiilor acordate a fost cauzată, în principal, de:

- neîndeplinirea în termen a condițiilor de debursare prevăzute în contractele de împrumut/grant;
- restructurarea proiectelor sau modificarea componentelor acestora;
- tergiversarea procedurilor de implementare a activităților în cadrul proiectelor, determinată îndeosebi de procesul îndelungat de desfășurare a achizițiilor de bunuri și servicii;

⁵² HCC nr.60 din 04.12.2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” încheiate la 31 decembrie 2019”; HCC nr. 44 din 28.07.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra situațiilor financiare ale Proiectului de asistență tehnică componentă a Programului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020”.

- nedebersarea mijloacelor financiare contractate crește riscul suportării cheltuielilor suplimentare, ca rezultat al aplicării comisioanelor la resursele nedebersate;
- capacitățile modeste de management al proiectelor în unele sectoare;
- executarea lentă a lucrărilor de către antreprenorii locali etc.

Asistența externă oferită de către partenerii de dezvoltare este esențială în procesul de modernizare a sectorului public.

În acest context, rolul Curții de Conturi este unul substanțial în realizarea evaluării independente și obiective a modului în care au fost gestionate/realizate resursele financiare externe și a modului de implementare a proiectelor cu suportul acestora.

Pe parcursul anilor Curtea de Conturi a realizat auditul mai multor proiecte finanțate de Banca Mondială, care, în acest context, a apreciat înalt calitatea auditurilor publice, confirmând încrederea în calitatea și credibilitatea activității CCRM.

Curtea de Conturi a sesizat în termen și în modul stabilit, Procuratura și alte organe de drept și a remis materialele aferente misiunilor de audit în cadrul cărora au fost stabiliți indici de fraudă și corupție.

Combaterea fraudei și corupției

În conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit⁵³, rolul Curții constă în evaluarea riscurilor în cadrul misiunilor de audit, astfel ca să permită auditorului obținerea unei asigurări rezonabile că eventualele erori și denaturări semnificative, cauzate de fraude, pot fi detectate. Sarcina principală în prevenirea și detectarea fraudelor revine responsabililor de governanța organizațională și de conducerea entității auditate.

Pe parcursul perioadei de raportare (16 septembrie 2020 - 15 septembrie 2021), ca urmare a evaluării riscurilor de fraudă și eroare în procesul de administrare a finanțelor și a patrimoniului public, Curtea de Conturi a remis organelor de drept materialele a 8 misiuni de audit realizate în perioada de raportare, pe marginea cărora a fost pornită o cauză penală, s-a dispus un refuz în pornirea urmăririi penale, iar 6 rapoarte de audit se află în proces de examinare.

Cazurile identificate de către auditori cu prezența indicatorilor de fraudă s-au referit, în special, la încălcări ce țin de:

- gestionarea resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” în anii 2018 - 2019⁵⁴;
- gestionarea patrimoniului public în cadrul unității administrativ-teritoriale comuna Băcioi⁵⁵;

⁵³ INTOSAI-P 12 „Valoarea și beneficiile Instituțiilor Supreme de Audit - pentru a face o diferență în viața cetățenilor”; ISSAI 100 „Principii fundamentale pentru auditul sectorului public”; ISSAI 200-299 „Principiile fundamentale ale auditului financiar”.

⁵⁴ HCC nr.68 din 17.12.2020 „Cu privire la Raportul auditului privind conformitatea gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în perioada 2018-2019”.

⁵⁵ HCC nr.65 din 14.12.2020 „Cu privire la Raportul auditului conformității asupra procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la unitatea administrativ-teritorială comuna Băcioi în anul 2019”.

- procesul de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului aferente bunurilor imobile proprietate privată pe anii 2013-2019⁵⁶;
- procesul de gestionare a resurselor financiare ale Autorității Aeronautice Civile⁵⁷;
- procesul salarizării în anul 2019 în unele instituții de învățământ preuniversitar din subordinea Autorităților Publice Locale⁵⁸ etc.

Unul din domeniile cele mai des afectate de fraudă vizează gestiunea transparentă și responsabilă a patrimoniului și finanțelor publice. În mare măsură, de eficiența gestionării patrimoniului va depinde situația economico-financiară a entității. Este plauzibil faptul că multiple entități publice transmit activele neutilizate în locațiune/arendă sau comodat, totuși asemenea activitate întotdeauna implică prezența riscurilor de corupție. În acest context, se constată gestionarea imperfectă a patrimoniului public prin realizarea privatizărilor defectuoase, fraudarea licitațiilor, subestimarea valorii bunurilor etc., ceea ce poate genera pierderi anuale semnificative pentru buget. La fel, în cadrul misiunilor de audit s-a constatat în nenumărate rânduri că prețurile normative la privatizarea suprafețelor nelocuibile sunt de câteva ori mai mici decât cele de piață, ceea ce la fel duce la prejudicierea bugetului.

Vulnerabilitățile sistemului de achiziții publice, atât la nivelul cadrului legislativ, cât și la nivel instituțional, sunt de natură să potențeze riscul de corupție în domeniu, iar desfășurarea procedurilor de achiziție implică probabilitatea apariției numeroaselor riscuri de fraudă. Ca rezultat al activității de audit, s-au constatat neconformități la toate etapele de planificare, atribuire și executare a contractelor de achiziție publică.

Analiza constatărilor de audit demonstrează existența zonelor de risc și pattern-uri (tiparelor reprezentative) de corupție, cum ar fi:

- elaborarea unor specificații tehnice, astfel încât să favorizeze anumiți ofertanți;
- împărțirea unui lot în mai multe achiziții cu valori mai mici, pentru a fi evitate procedurile competitive;
- conflicte de interes afectând diverse etape ale procedurii;
- excluderi nejustificate din proceduri ale ofertanților;
- folosirea nejustificată a unor proceduri de urgență;
- lipsa unei analize adecvate a prețurilor foarte mici oferite;
- excesiva utilizare a criteriului prețului cel mai scăzut în detrimentul calității etc.

⁵⁶ HCC nr.69 din 18.12.2020 „Cu privire la Raportul auditului conformității vânzării-cumpărării terenurilor aferente proprietății publice de stat în perioada anilor 2013-2019”.

⁵⁷ HCC nr.16 din 29.04.2021 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii încheiate la 31 decembrie 2020”.

⁵⁸ HCC nr.48 din 28.10.2020 „Cu privire la aprobarea Raportului auditului conformității salarizării în anul 2019 în unele instituții de învățământ preuniversitar din subordinea Autorităților Publice Locale”.

Eventualele pierderi din achizițiile publice afectează dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor publice, concomitent generând deteriorarea mediului de afaceri și afectarea calității vieții cetățenilor. Mai mult decât atât, atingerea unei performanțe înalte în achizițiile publice poate fi asigurată prin îmbunătățirea cadrului de reglementare, supraveghere și control al achizițiilor publice.

În activitatea ÎS și SA cu cota statului la fel au fost identificate mai multe riscuri de fraudă și corupție, dintre care probabilitatea cea mai mare de materializare o înregistrează riscurile delapidării și utilizării neconforme a patrimoniului, precum și depășirii atribuțiilor de serviciu ale factorilor de decizie, traficului de influență, abuzului în serviciu, nedeclarării conflictului de interese. Aceste riscuri sunt generate preponderent de interpretabilitatea cadrului normativ cu referire la activitatea și administrarea bunurilor, lacunele cadrului normativ cu privire la procedurile de achiziții, ambiguitatea procedurilor administrative și controlul ineficient asupra activității economico-financiare din partea fondatorului, implementarea slabă a mecanismelor de control intern managerial în cadrul entităților de drept privat etc. (Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”).

Pentru a asigura finalitatea cauzelor pornite, în perioada menționată Curtea de Conturi a participat în calitate de parte în procese judiciare. Astfel, interesele Curții de Conturi au fost reprezentate în instanțele de judecată în cadrul a 4 dosare, din care 2 sunt finalizate cu câștig de cauză, deciziile instanțelor de judecată fiind definitive și irevocabile. Celelalte 2 dosare se află în curs de examinare în instanța de judecată pentru pronunțarea hotărârii:

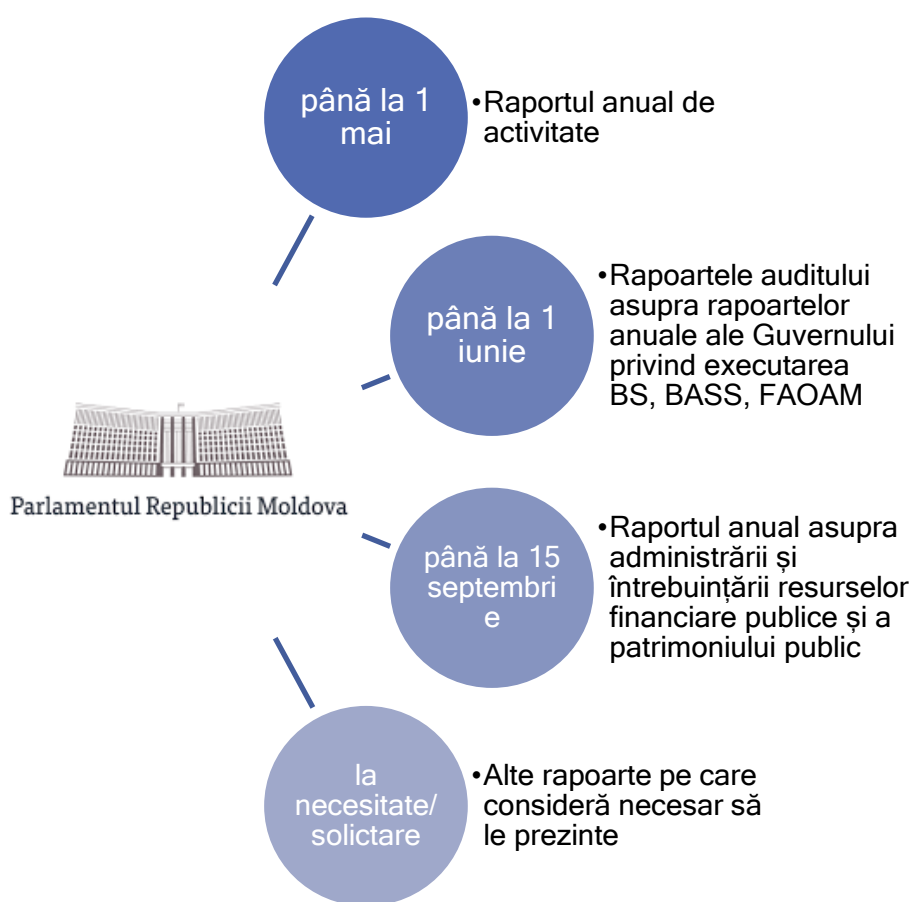
- cauza penală intentată de către procuratură pe materialele de audit remise de Curtea de Conturi, instrumentarea cauzei fiind finalizată;
- dosar civil în curs de examinare în instanța de contencios administrativ.

În concluzie, cu toate că fraudă se poate manifesta în diferite moduri, implementarea în cadrul entității a unei politici de toleranță zero față de fraudă și de corupție și instituirea unui sistem de control adecvat, pot face posibilă prevenirea și detectarea actelor de fraudă, precum și corectarea impactului acestora, în cazul în care se produc.

Menționăm că până în prezent toate litigiile cu participarea Curții de Conturi s-au finalizat cu câștig de cauză, deciziile instanțelor de judecată fiind definitive și irevocabile.

Colaborarea CCRM cu Parlamentul

În conformitate cu cerințele Legii nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, CCRM anual elaborează și prezintă Parlamentului, în luna mai, Raportul anual de activitate al Curții de Conturi, în luna iunie - Rapoartele auditurilor asupra rapoartelor anuale ale Guvernului privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și Rapoartele auditurilor financiare obligatorii, efectuate la ministere, pentru exercițiul bugetar încheiat, iar în luna septembrie - Raportul asupra administrării și întrebunțării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.

În perioada raportată, Curtea de Conturi a remis către Comisia parlamentară de profil 75 de rapoarte de audit, în cadrul ședințelor CCFP fiind examinate 31 de rapoarte de audit, cu participarea atât a auditorilor publici ai Curții de Conturi, cât și a reprezentanților entităților auditate. Ca urmare a acestor audieri, au fost emise rapoarte ale Comisiei, care includ deciziile acesteia privind condițiile și termenele de raportare despre acțiunile întreprinse în vederea implementării recomandărilor de audit, cu informarea Comisiei despre rezultatele monitorizării asupra executării Hotărârilor Curții de Conturi.

Prin examinarea în cadrul Comisiei de control al finanțelor publice a rezultatelor misiunilor de audit public extern realizate de Curtea de Conturi în contextul mandatului legal, se

realizează controlul bugetului după implementarea acestuia, inclusiv din punctul de vedere al fiabilității, preciziei, completitudinii și conformității cu procedurile/legile aplicate, precum și evaluarea măsurii în care bugetul a fost executat pentru scopurile indicate la adoptarea lui.

Hotărârile Curții de Conturi sunt publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, iar rapoartele de audit sunt disponibile pe pagina web oficială a instituției (<http://www.ccrm.md/ro/decisions>).

Activitatea Curții de Conturi se realizează în baza unui Program anual al activității de audit, asupra căruia Curtea decide în mod independent. Pe parcursul perioadei de raportare, în baza propunerilor și Hotărârilor Parlamentului, Curtea de Conturi a decis includerea în Programul activității de audit și a realizat mai multe misiuni, printre acestea enumerându-se evaluarea deetatăzării proprietății publice, privatizării bunurilor statului, parteneriatelor public-private, precum și a resurselor alocate de diferite proiecte și fonduri etc. Curtea a raportat în termenele solicitate Parlamentului cu privire la rezultatele misiunilor desfășurate. Aceste rapoarte de audit, precum și altele au stat la baza audierilor în comisiile parlamentare și în ședințele plenare ale Legislativului.

În perioada de raportare, atenția Comisiei de profil s-a axat pe examinarea rapoartelor financiare ale ministerelor, auditurile realizate în cadrul ÎS și SA cu cota statului, în cadrul cărora au fost dezvăluite problemele existente, care sunt relevante pentru cetățeni, dar nu în ultimul rând și rezultatele misiunilor de audit tematice care au elucidat subiecte prioritare pentru țară și societate, cum ar fi: implementarea unor proiecte și programe naționale în domeniul agriculturii și protecției sociale, inclusiv finanțate de partenerii externi, audituri ale mediului și ale sistemelor TI etc.

În perioada de raportare, CCRM, pe lângă rapoartele de audit, a elaborat și a prezentat în premieră CCFP un set de sinteze generalizatoare ale rezultatelor activității de audit pe unele domenii de importanță majoră pentru societate, care au ca

Documentul SIGMA nr.54

„Un rol fundamental al unui Parlament este acela de a aproba bugetul Guvernului, asigurându-se, în numele cetățenilor și al utilizatorilor de servicii publice, că Guvernul utilizează resursele în mod legal și responsabil, în scopurile prevăzute și în mod economic, eficace și eficient. Pentru a-și îndeplini în mod eficient această sarcină, Parlamentul are nevoie de informații obiective și bazate pe probe despre modul în care Guvernul colectează și cheltuiește fondurile publice.”

scop agregarea principalelor constatări din rapoartele tematice și elucidarea unor situații identificate în numeroase misiuni de audit.

CCFP promovează ferm dezvoltarea activității de audit public extern și sporirea impactului rezultatelor activității de audit. În acest context, activitatea Comisiei de profil s-a axat în perioada de raportare pe implementarea recomandărilor de audit, în acest sens fiind organizată o ședință cu participarea reprezentanților CCRM și ai entităților auditate, în cadrul căreia au fost examinate modul în care recomandările de audit au fost transpuse în practică, precum și îmbunătățirile care au survenit în urma acestora.

Deși rapoartele trimise către Comisia de profil constituie fundamentul relației dintre Curtea de Conturi și Parlament, Curtea nu se limitează să ofere doar materialele de audit, ci adoptă inițiative de stabilire a unor relații de lucru bune cu Legislativul, sensibilizează cu privire la rolul Instituției Supreme de Audit și acordă asistență pentru înțelegerea rapoartelor de audit. În contextul multitudinii de probleme ce țin de buna gestionare a banului public, rolul Comisiei este unul forte, ținând cont de pârghiile de responsabilizare a managementului entităților supuse auditului și nu doar, iar Curtea de Conturi pune un accent deosebit pe conlucrarea cu Comisia, asigurând o colaborare transparentă și eficientă în acest proces. Tot în aceeași perioadă, CCRM, de comun cu CCFP, a pus accentul asupra impactului activității de audit fiind efectuate ședințe de examinare a rezultatelor implementării recomandărilor Curții de Conturi, ceea ce are ca scop remedierea deficiențelor de audit, precum și conformarea și responsabilizarea entităților auditate asupra importanței implementării recomandărilor formulate.

Menționăm că, pe parcursul anului 2021, rapoartele Curții de Conturi, pe lângă examinările din cadrul Comisiei parlamentare de profil, au fost examinate și în cadrul comisiilor parlamentare de specialitate, în conformitate cu domeniile de competență atribuite.

Impactul activității de audit

Curtea de Conturi este instituția publică care oferă în mod constant informații în rapoartele sale despre modul în care se cheltuiesc banii de către autoritățile publice centrale și locale și despre performanța sectorului public. Tot în rapoartele sale, Curtea înaintează recomandări care au drept scop susținerea entităților auditate prin îmbunătățirea și consolidarea managementului instituțional și eliminarea deficiențelor constatate de audit. Recomandările înaintate sunt susceptibile de a contribui la abordarea punctelor slabe sau a problemelor identificate de audit, la optimizarea gestionării resurselor în baza principiilor bunei guvernări, prin prisma beneficiilor pentru societate.

Obligativitatea implementării recomandărilor Curții de Conturi este prevăzută expres de Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova. Entitățile auditate sunt obligate, în termenul stabilit de Curtea de Conturi, să raporteze despre implementarea recomandărilor sau despre motivele pentru care acestea nu au fost implementate, iar Curtea trebuie să asigure monitorizarea implementării acestora.

Curtea de Conturi a instituit un mecanism propriu de monitorizare a gradului de implementare a recomandărilor de audit, care asigură monitorizarea termenului de executare a hotărârilor sale, vizualizarea în timp real a informațiilor privind acțiunile întreprinse de entitățile auditate în vederea executării recomandărilor de audit, evaluarea în aspect cantitativ și calitativ a gradului de conformare a acestora la recomandările de audit.

Analiza retrospectivă a gradului de implementare a recomandărilor de audit din anii precedenți denotă o creștere a calității managementului financiar în cadrul mai multor entități, ca factor generator de performanță și premisă pentru optimizarea activității, iar la alte instituții - o eficientizare a managementului financiar-contabil, cu efect asupra prezentării corecte, reale și exacte a situației patrimoniului administrat de acestea.

Prioritate

Prin recomandările formulate și măsurile dispuse, Curtea de Conturi a urmărit în mod consecvent și continuu promovarea unei culturi a calității managementului și îmbunătățirea performanței economico-financiare a entităților aflate în competența sa de auditare, având ca suport respectarea cadrului normativ de reglementare specific fiecărui domeniu de activitate. Bazată pe principiul prevalenței laturii calitative, activitatea Curții de Conturi nu se limitează doar la aspectul constatator al abaterilor identificate în misiunile de audit, aria de abordare vizând și sprijinirea oricărui demers legal de remediere operativă a disfuncționalităților și/sau devierilor de la aplicarea corectă a normelor juridice de către entitățile auditate.

Curtea de Conturi a analizat modul de implementare a recomandărilor înaintate în misiunile de audit care au fost incluse în *Raportul anual 2019 asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public*. Astfel, prin cele 49 de rapoarte aprobate în perioada 16 septembrie 2019 - 15 septembrie 2020 au fost înaintate 1344 de recomandări, iar în ciclul de audit 16 septembrie 2020 - 15 septembrie 2021, în cadrul celor 75 misiuni de audit au fost înaintate circa 1350 de recomandări.

În funcție de caracterul definitiv al neregularităților constatate, recomandările formulate au fost preponderent operaționale (50%) și au vizat, în mare parte, aprobarea și modificarea regulamentelor interne ale entității ori a celor emise de autoritățile regulatorii sau de organele ierarhic superioare, elaborarea de procese și proceduri, implementarea elementelor sistemului de control intern etc. Considerabil a fost și numărul recomandărilor tehnice (40%), care, în esență, s-au referit la ținerea evidenței contabile în conformitate cu cadrul de raportare în domeniu. Recomandările cu privire la ajustarea cadrului legislativ-normativ, ținând cont de complexitatea implementării acestora, au constituit circa 10%.

Totodată, entitățile auditate au abordat corespunzător problemele constatate, drept rezultat, pe parcursul perioadei 2019-2020, în cadrul misiunilor de audit realizate *s-a reușit*:

- înregistrarea în evidența contabilă a terenurilor în valoare de cca **410,4 mil.lei**;
- contabilizarea corespunzătoare a bunurilor imobile în valoare de cca **262,8 mil.lei**;
- corectarea înregistrărilor în evidența contabilă a ministerelor în sumă totală de **52,6 mil.lei**, precum și în evidența contabilă a altor entități auditate în valoare de peste **94,4 mil.lei**;
- evaluarea și contabilizarea clădirilor și terenurilor în valoare totală de **218,8 mil.lei**, inclusiv **76** de clădiri la valoarea de **156,0 mil. lei** și **26** de terenuri la valoarea de **62,8 mil.lei**.

Analiza remedierilor efectuate în timpul misiunilor de audit demonstrează o îmbunătățire semnificativă a calității procesului de evidență contabilă și de raportare financiară în cadrul ministerelor, fapt ce se datorează realizării anuale a misiunilor de audit financiar obligatorii.

Sinteza impactului implementării măsurilor dispuse de Curtea de Conturi asupra activității entităților auditate relevă o serie de aspecte pozitive, cu impact asupra întregii activități a entităților auditate și nu numai, de la fundamentarea realistă a proiectului de buget anual, efectuarea corectă a cheltuielilor pe parcursul execuției bugetare, înregistrarea tuturor operațiunilor în evidențele contabile și fiscale, administrarea patrimoniului în condiții legale, până la creșterea calității gestiunii economico-financiare.

Ca urmare a recomandărilor de audit, au fost întreprinse măsuri concrete în vederea ajustării cadrului legal și de reglementare care guvernează activitatea entităților auditate, a sectorului public și, în final, aducând o schimbare în viața cetățenilor.

- *Îmbunătățirea cadrului legal.* Prin misiunile de audit desfășurate de Curtea de Conturi au fost identificate unele imperfecțiuni legislative, iar pentru eliminare/soluționare au fost formulate recomandări care au condus la adoptarea unor acte normative sau administrative, precum și la modificarea și/sau completarea celor existente, majoritatea modificărilor referindu-se la sistemul de evidență și raportare financiară. În acest sens, menționăm câteva exemple:
  - operarea modificărilor la Legea nr.1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni, prin care s-a stabilit obligativitatea auditării situațiilor financiare anuale ale societăților în care cota statului depășește 50 la sută din capitalul social;
  - aprobarea modificărilor⁵⁹ la Legea privind controlul financiar public intern nr.229/2010 și Legea privind autoritățile publice locale nr.436/2006, prin care au fost extinse drepturile organelor APL și primarilor în vederea contractării sau asocierii în audit intern, ceea ce va fortifica implementarea sistemului de control intern managerial și a activității de audit intern în sectorul public, inclusiv la nivel de AAPL;
  - adoptarea modificărilor la Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 în cazul emiterii de către Curtea de Conturi a opiniei contrare sau în cazul imposibilității exprimării opiniei asupra situației financiare, prin care autoritatea ierarhic superioară sau autoritatea care are competența legală de numire în funcție a conducătorului autorității/instituției bugetare sau al autorității bugetare independente va porni procedura disciplinară față de conducătorul responsabil de perioada auditată⁶⁰;
  - aprobarea amendamentelor la Legea nr.260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova prin care au fost instituite mecanisme funcționale de răspundere managerială pentru buna guvernare și sporirea impactului rapoartelor de audit, cu efecte reale asupra administrării resurselor financiare publice și utilizării patrimoniului public⁶¹etc.
- *Elaborarea și fundamentarea proiectului de buget propriu.* În cadrul entităților auditate, s-a remarcat o tendință ascendentă de conștientizare a importanței modului de prognozare, fundamentare și programare a fondurilor publice, în acord cu obiectivele entității, concomitent cu stabilirea unor indicatori de rezultate la nivelul acestora, având ca scop o bună execuție și evitarea imobilizărilor de credite bugetare.
- *Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare.* Prin măsurile dispuse, s-a contribuit la optimizarea activității entităților din punctul de vedere al calității datelor oglindite și prezentate în situațiile financiare, prin responsabilizarea și conștientizarea personalului cu privire la importanța acurateței datelor înregistrate în evidența contabilă.

⁵⁹ Legea nr. 257 din 16.12.2020 cu privire la modificarea unor acte normative.

⁶⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126144&lang=ro

⁶¹ Legea nr.10 din 12.02.2021 pentru modificarea unor acte normative.

- *Organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de management și control intern* (inclusiv de audit intern). Prin recomandările formulate s-a contribuit la consolidarea controlului intern managerial al entităților auditate. Este necesară înțelegerea controlului intern managerial ca fiind activitatea care influențează resursele, sistemele, procesele, cultura, structura și sarcinile fiecărei instituții publice și a faptului că trebuie să existe o coerență între Regulamentul de organizare și funcționare, procedurile elaborate și sarcinile evidențiate în fișele de post, astfel încât obiectivele generale de la nivelul organizației să se transpună în obiective la nivel individual.
- *Calitatea gestiunii economico-financiare*. Prin măsurile dispuse vizând calitatea gestiunii economico-financiare, Curtea de Conturi a contribuit la creșterea gradului de conformare cu principiile și regulile care guvernează efectuarea cheltuielilor bugetare și la promovarea de către entitățile auditate a răspunderii în actul de gestiune a resurselor publice.

Atragem atenția asupra unora din rezultatele concrete obținute prin acțiunile întreprinse de entitățile auditate în vederea implementării recomandărilor de audit cu impact pozitiv asupra următoarelor domenii.

➤ ***Gestiunea patrimoniului:***

- au fost operate modificări în anexele la *Hotărârea Guvernului nr.351/2005 - 429 de bunuri imobile* proprietate de stat aflate în gestiunea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor au fost înregistrate;
- au fost operate modificări la *Hotărârea Guvernului nr. 161/2019 - 216 bunuri imobile* au fost înregistrate;
- a fost completată *Hotărârea Guvernului nr. 351/2005 cu 46 de terenuri noi* delimitate după apartenență și domeniu și **33 de bunuri noi** identificate;
- au fost operate modificări în anexele la *Hotărârea Guvernului nr. 467 din 09.10.2019 - 532 de bunuri imobile* din gestiunea Ministerului Apărării au fost înregistrate;
- au fost operate modificări în anexele la *Hotărârea Guvernului nr.346 din 10.06.2020 - 32 de bunuri* din administrarea APP au fost înregistrate;
- au fost operate modificări în anexele la *Hotărârea Guvernului nr.470 din 08.07.2020 - 27 de bunuri imobile* din gestiunea Ministerului Apărării au fost înregistrate;
- au fost operate modificări în anexele la *Hotărârea Guvernului nr. 351/2005 - 475 de bunuri imobile* aflate în gestiunea Agenției Naționale pentru Siguranța

Alimentelor și 7 bunuri imobile din administrarea Centrului Național Anticorupție au fost înregistrate;

- APP a fost abilitată cu competențe privind aprobarea suprafeței terenurilor proprietate publică a statului utilizate în procesul tehnologic, aferente obiectivelor privatizate sau care se privatizează, obiectivelor private, precum și a terenurilor utilizate în procesul tehnologic, aferente construcțiilor nefinalizate și elaborarea borderourilor de calcul al prețului de vânzare a terenurilor;
- au fost aprobate *Hotărârea Guvernului nr. 91/2019* și modificările la *Hotărârea Guvernului nr. 1428 din 16 decembrie 2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente”*;
- a fost elaborat Programul de stat pentru delimitarea bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor proprietate publică pentru anii 2019-2023, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 80/2019*;
- au fost identificate: **86 de terenuri din domeniul public** pe care sunt amplasate construcții proprietate privată și **35 de terenuri din domeniul privat** pe care sunt amplasate construcții proprietate privată (inventarierea terenurilor incluse în *Hotărârea Guvernului nr. 161/2019*).

➤ **Evidența contabilă și raportarea financiară:**

- a fost modificat Planul de conturi conform:
  - *Ordinului MF nr. 132 din 08.10.2019*;
  - *Ordinului MF nr. 133 din 08.10.2019*;
  - *Ordinului MF nr. 180 din 31-12-2020*;
- a fost modificat:
  - Formularul nr.35 conform *Ordinului MF nr.216 din 31.12.2015*;
  - Darea de seamă IRM 19 - a fost creat raportul nou IRM 19 în conformitate cu *Ordinul MF nr.33 din 19.02.2019*;
  - au fost efectuate modificări în calcularea premiului anual conform pct.7 din *HG nr.537 din 06.06.2018*;

- a fost adăugat formularul MF-6 Proces-verbal privind majorarea valorii mijloacelor fixe și recalcularea uzurii anuale conform la *Ordinului MF nr.216 din 28.12.2015*;
  - a fost schimbată metoda de calculare a concediilor medicale conform modificărilor în legislație de la 01.07.2019;
  - a fost modificat documentul de calculare a premiului anual pentru cadrele didactice conform *HG nr.1231 din 12.12.2018*;
  - a fost modificată Fișa personală / Anexa nr.8 conform *HG nr.970 din 03.10.2018*;
  - a fost modificat Ordinul nr. 38 din 17.02.2017 în aspectul formularelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora;
  - a fost elaborat și aprobat un mecanism nou de evaluare a bunurilor imobile și terenurilor, care nu necesită resurse financiare pentru contractarea serviciilor de evaluare, fiind utilizată ca valoare de recunoaștere primară valoarea cadastrală a bunurilor imobile și terenurilor.
- **Arenda terenurilor proprietate publică:**
- APP a asigurat încasarea în bugetul de stat a plății de arendă ce depășește **6 mil.lei** de la transmiterea terenurilor agricole incluse în *Legea nr. 668/1995*;
  - a fost asigurată încasarea plății pentru arendă/locațiune/redevență în mărime de **20,3 mil.lei** în raport cu suma estimată în bugetul de stat de 20,0 mil.lei.
- **Executarea obiectivelor stabilite în contractul de PPP:** partenerul privat a efectuat investiții în valoare de **37,5 mil. lei**.
- **Privatizarea proprietății statului.** Au fost operate modificări la *Hotărârea Guvernului nr.453/2010* cu privire la modul de stabilire a prețului inițial de vânzare a acțiunilor proprietate publică supuse privatizării, prin care prețul inițial de expunere la privatizare pentru pachetele de acțiuni ale statului mai mari de 33% și părțile sociale (cote din S.R.L.) mai mari de 25% va fi stabilit ca urmare a expertizei efectuate în conformitate cu Standardele internaționale de evaluare de către un evaluator independent.
- **Managementul datoriei de stat.** A fost definitivat Programul „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022)” și aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr.*

56/2020 din 05.02.2020, precum și au fost negociate și semnate 4 Acorduri de împrumut extern.

➤ **Tehnologii Informaționale:**

- Începând cu anul 2021, a fost pusă în aplicare o funcționalitate nouă a platformei MPay care facilitează realizarea dreptului de ridicare a tuturor prestațiilor sociale aferente lunilor precedente, ceea ce exclude posibilitatea de blocare a plăților pe conturile prestatorului, astfel, remediindu-se situația constatată anterior prin care, anual, circa 28 mii de plăți lunare de ajutor social și ajutor pentru perioada rece, în sumă de peste 10,0 milioane lei, nu se achitau beneficiarilor, fiind restituite în buget.
- A fost aprobat de Guvern Conceptul Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” și Regulamentul privind modul de ținere a Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat, care va asigura o evidență centralizată a resurselor și sistemelor informaționale de stat existente și a celor ce urmează a fi implementate, ceea ce va facilita reutilizarea soluțiilor tehnice existente și interoperabilitatea acestora⁶².

Atragem atenția asupra gradului de conformare a entităților auditate la recomandările de audit. Astfel, dacă la nivel de APC acesta este unul relativ satisfăcător, fiind de circa 60%, atunci la nivel de APL conformarea la recomandările de audit este mult mai scăzută (20%), uneori nefiind raportate acțiuni în acest sens. Remarcăm o lipsă de interes în remedierea deficiențelor constatate, aspect rezultat tocmai din atitudinea reprezentanților entităților de a nu implementa recomandările, chiar dacă în ședințele de conciliere aceștia au fost de acord cu constatările identificate și recomandările înaintate.

Totodată, am vrea să menționăm că implementarea pe alocuri anevoioasă a recomandărilor de audit este generată, preponderent, de:

- lipsa acțiunilor din partea autorităților responsabile în vederea remedierii deficiențelor și modificării cadrului legislativ și normativ;
- iresponsabilitatea în exercitarea conformă a atribuțiilor de către persoanele abilitate din cadrul entităților verificate;
- preocuparea scăzută a autorităților abilitate față de promovarea unor schimbări radicale în domeniile gestionate.

⁶² Misiunea de follow-up asupra Raportului auditului performanței privind evidența resurselor și sistemelor informaționale de stat. (Hotărârea CCRM nr. 81 din 24.12.2020).

Curtea de Conturi va continua și pe viitor aprofundarea acțiunilor de evaluare a impactului recomandărilor sale. De menționat că obținerea unor rezultate plauzibile depinde de măsura în care managementul fiecărei entități publice va respecta reglementările legale ce definesc atribuțiile specifice în domeniul fundamentării, elaborării, aprobării și executării bugetului, gestionării patrimoniului public și celui privat și principiile de economicitate, eficiență și eficacitate în privința valorificării resurselor materiale, umane, financiare și informaționale de care dispun.

CCRM a promovat cu succes un șir de ajustări ale cadrului legal care au fost aprobate la începutul anului 2021 prin Legea nr.10 din 12.02.2021 pentru modificarea unor acte normative. Modificările normative vor contribui la sporirea impactului auditului public extern prin completarea vidului legislativ existent în privința asigurării măsurilor și recomandărilor formulate de auditori și, totodată, la eliminarea deficiențelor și incoerențelor normative pentru depășirea problemelor legate de responsabilizarea conducerii entităților auditate, asigurarea continuității și transparenței activității CCRM, sporirea impactului rapoartelor de audit și simplificarea procedurii de sesizare a organelor de urmărire penală. Coroborate între ele, acestea vor genera în cele din urmă instituirea unor mecanisme funcționale de răspundere managerială superioare celor existente, pentru buna guvernare, cu efecte reale asupra utilizării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public.

În consecință, materializarea reală a îmbunătățirii gestiunii financiare publice, a consolidării mecanismului administrativ și a răspunderii manageriale pentru gestionarea optimă și eficientă a resurselor financiare publice și a patrimoniului public va favoriza utilizarea eficientă a banilor publici în interesul bunăstării generale și va ridica calitatea vieții cetățenilor la standardele de bună guvernare.

PARTEA II. ANEXE

Audit

PARTEA II. Anexe _____	64
Misiuni de audit financiar _____	65
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun.Ungheni încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.3 din 25 februarie 2021) _____	72
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or. Nisporeni încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.5 din 25 februarie 2021) _____	75
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun. Comrat încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.9 din 24 martie 2021) _____	78
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale s. Ghidighici încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.11 din 29 martie 2021) _____	81
Auditul rapoartelor financiare ale Autorității Naționale de Integritate încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.13 din 31 martie 2021) _____	84
Auditul rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.16 din 29 aprilie 2021) _____	86
Auditul financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.20 din 03 iunie 2021) _____	88
Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.21 din 3 iunie 2021) _____	92
Auditul financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.22 din 04 iunie 2021) _____	94
Auditul rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Finanțelor încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr. 23 din 10 iunie 2021) _____	97
Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Justiției încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.24 din 15 iunie 2021) _____	100
Auditul asupra rapoartelor financiare ale Academiei de Științe a Moldovei încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.25 din 17 iunie 2021) _____	103
Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.27 din 22 iunie 2020) _____	106
Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.29 din 25 iunie 2021) _____	110
Auditul financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.30 din 28 iunie 2021) _____	113

Auditul rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea Curții de Conturi nr.32 din 29 iunie 2021)	116
Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Apărării încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.33 din 30 iunie 2021)	119
Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.43 din 27 iulie 2021)	122
Auditul situațiilor financiare ale Operațiunii „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.44 din 28 iulie 2021)	125
Auditul financiar al Grantului suplimentar la Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19 în Republica Moldova” (Hotărârea CCRM nr.45 din 28 iulie 2021)	127
Auditul rapoartelor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr. 51 din 10 septembrie 2021)	129
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or. Fălești încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr. 50 din 23 noiembrie 2020)	131
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale s. Măgdăcești încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.51 din 25 noiembrie 2020)	134
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or. Ialoveni încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.53 din 25 noiembrie 2020)	136
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or. Sîngerei încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.58 din 04 decembrie 2020)	139
Auditul rapoartelor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.60 din 04 decembrie 2020)	142
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale com. Băcioi încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.64 din 14 decembrie 2020)	145
Auditul asupra situațiilor financiare ale Universității Agrare de Stat din Moldova încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.66 din 16 decembrie 2020)	148
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun. Edineț încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.74 din 23 decembrie 2020)	151
Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun. Soroca încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.76 din 23 decembrie 2020)	154
Misiuni de audit al conformității	157
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Ungheni pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.4 din 25 februarie 2021)	158

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Nisporeni pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.6 din 25 februarie 2021)	161
Auditul conformității asupra organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private încheiate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Academia de Științe a Moldovei, UAT mun. Chișinău și entitățile din subordine (Hotărârea CCRM nr.7 din 26 februarie 2021)	164
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Comrat pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.10 din 24 martie 2021)	168
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT s. Ghidighici în anii 2019 și 2020 (Hotărârea CCRM nr.12 din 29 martie 2021)	171
Auditul conformității asupra utilizării resurselor financiare publice alocate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în perioada 2018-2020 (Hotărârea CCRM nr.14 din 23 aprilie 2021)	174
Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.17 din 29 aprilie 2021)	178
Auditul conformității asupra privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019 (Hotărârea CCRM nr.28 din 24 iunie 2021)	181
Auditul conformității asupra managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.31 din 28 iunie 2021)	184
Auditul conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Apărării în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.34 din 05 iulie 2021)	187
Auditul conformității asupra implementării Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile (Hotărârea CCRM nr.36 din 16 iulie 2021)	190
Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene în perioada 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.38 din 19 iulie 2021)	193
Auditul conformității utilizării de către unitățile administrativ-teritoriale a transferurilor din bugetul de stat destinate pentru infrastructura drumurilor (Hotărârea CCRM nr.39 din 20 iulie 2021)	196
Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Justiției în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.40 din 23 iulie 2021)	199
Auditul conformității gestionării și utilizării resurselor destinate domeniului sănătății pentru prevenirea și combaterea răspândirii infecției cu Covid-19 (Hotărârea CCRM nr.42 din 26 iulie 2021)	203
Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.46 din 29 iulie 2021)	206

Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Finanțelor în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr. 48 din 30 iulie 2021)	210
Auditul conformității privatizării bunurilor în perioada anilor 2013-2019 prin vânzare la licitații cu strigare sau cu reducere și prin vânzare la Bursa de Valori a Moldovei (Hotărârea CCRM nr.49 din 02 august 2021)	213
Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Interne în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.50 din 10 septembrie 2021)	216
Auditul conformității salarizării în anul 2019 în unele instituții de învățământ preuniversitar din subordinea Autorităților Publice Locale (Hotărârea CCRM nr. 48 din 28 octombrie 2020)	219
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Fălești pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.50 din 23 noiembrie 2020)	222
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT s. Măgdăcești pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.52 din 25 noiembrie 2020)	225
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Ialoveni pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.54 din 25 noiembrie 2020)	228
Auditul conformității asupra organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public- private aferente construcției de locuințe și obiective de menire social-culturală în anii 2013-2019 (Hotărârea CCRM nr.55 din 27 noiembrie 2020)	231
Auditul conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate (Hotărârea CCRM nr.57 din 30 noiembrie 2020)	234
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Sângerei pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.59 din 4 decembrie 2020)	237
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT com. Băcioi pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.65 din 14 decembrie 2020)	240
Auditul conformității calculării și încasării taxelor pentru resursele naturale (Hotărârea CCRM nr. 67 din 16 decembrie 2020)	243
Auditul privind conformitatea gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” în anii 2018 -2019 (Hotărârea CCRM nr.68 din 17 decembrie 2020)	247
Auditul conformității procesului de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului aferente bunurilor imobile proprietate privată pe anii 2013-2019 (Hotărârea CCRM nr.69 din 18 decembrie 2020)	250
Auditul conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Servicii Pază” a Ministerului Afacerilor Interne în anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.71 din 21 decembrie 2020)	253

Auditul conformității gestionării patrimoniului public și a resurselor financiare publice de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în perioada 2017-2019 (Hotărârea CCRM nr.72 din 22 decembrie 2020)	255
Auditul conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și la unele entități din subordine (Hotărârea CCRM nr.73 din 22 decembrie 2020)	257
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Edineț pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.75 din 23 decembrie 2020)	260
Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Soroca pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.77 din 23 decembrie 2020)	263
Auditul conformității privatizării încăperilor nelocuibile (Hotărârea CCRM nr. 78 din 24 decembrie 2020)	266
Auditul conformității asupra alimentației copiilor în instituțiile de învățământ preșcolar și școlar (Hotărârea CCRM nr.79 din 24 decembrie 2020)	269
Auditul conformității organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private în domeniul sănătății (Hotărârea CCRM nr.80 din 24 decembrie 2020)	272
Misiuni de audit al performanței	276
Auditul performanței de mediu în domeniul managementului deșeurilor din plastic (Hotărârea CCRM nr.26 din 21 iunie 2021)	277
Auditul performanței „În ce mod măsurile întreprinse pentru implementarea cadrului de interoperabilitate contribuie la asigurarea eficientă a schimbului de date și a interoperabilității sistemelor informaționale aplicate în sectorul public?” (Hotărârea CCRM nr.35 din 06 iulie 2021)	280
Auditul performanței implementării Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020 (Hotărârea CCRM nr.41 din 23 iulie 2021)	283
Auditul performanței „Măsurile prevăzute în Programul de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2017-2020 au atins rezultatele scontate?” (Hotărârea CCRM nr.70 din 21 decembrie 2020)	286
Auditul performanței „În ce mod activitățile realizate pentru crearea/elaborarea, implementarea și gestionarea sistemelor informaționale în sectorul public contribuie la utilizarea eficientă a resurselor alocate în acest scop?” (Hotărârea CCRM nr.82 din 28 decembrie 2020)	289
Misiuni Follow-up	292
Misiunea de follow-up asupra implementării cerințelor și recomandărilor aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.55 din 8 noiembrie 2017, aferente auditului performanței	

Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova” (Hotărârea CCRM nr.63 din 14 decembrie 2020)	292
Misiunea de follow-up asupra Raportului auditului performanței privind evidența resurselor și sistemelor informaționale de stat (Hotărârea CCRM nr. 81 din 24 decembrie 2020)	295

MISIUNI DE AUDIT FINANCIAR

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun.Ungheni încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.3 din 25 februarie 2021)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ⁶³ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ⁶⁴ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că aceste rapoarte oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie contrară	Am auditat rapoartele financiare ale mun.Ungheni încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 608,7 mil.lei (479,53 ha), infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare⁶⁵ - 16,77 mil.lei; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi (132,73 ha), căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • nerefectarea investițiilor în Întreprinderile Municipale fondate - 33,6 mil.lei, precum și lipsa evidenței analitice a bunurilor transmise în gestiune - 42,9 mil.lei; • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală⁶⁶ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe cu 1,6 mil.lei;

⁶³ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

⁶⁴ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

⁶⁵ Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, art. 13¹ - „Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice; pct.5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

⁶⁶ Conform prevederilor pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015, reparația capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare. Reparația capitală reprezintă înlocuirea sau refacerea completă a unor elemente principale ale utilajelor, agregatelor, clădirilor.

	<ul style="list-style-type: none"> • subevaluarea creanțelor, valorii mijloacelor fixe și majorarea cheltuielilor cu valoarea mijloacelor financiare transferate în calitate de contribuție financiară pentru implementarea unor proiecte - 6,52 mil.lei; • clasificarea neconformă a bunurilor, ceea ce duce la denaturarea valorii conturilor „Mijloace fixe” și „Stocuri de materiale circulante” - 1,11 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria mun. Ungheni a întocmit neconform Raportului narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind: neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați, atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, a cauzat diminuarea: <ul style="list-style-type: none"> - creanțelor (pentru arenda terenurilor agricole și aferente obiectivelor private/privatizate) cu 0,09 mil.lei; - veniturilor efective, a creanțelor (2,03 mil.lei) și a datoriilor (6,73 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<p>Capacitatea instituțională redusă, neinstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.</p>
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	<p>-</p>
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	<p>Au fost efectuate unele corectări în evidența contabilă în sumă de 273,93 mil.lei.</p>
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea, de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivatizate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); <ul style="list-style-type: none"> • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a

	patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale) la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	-

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or. Nisporeni încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.5 din 25 februarie 2021)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ⁶⁷ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ⁶⁸ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că aceste rapoarte oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia contrară	Am auditat rapoartele financiare ale or. Nisporeni încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 508,2 mil.lei (1950,9 ha), spațiilor verzi - 1,9 mil.lei, sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare - 23,5 mil.lei, apartamentelor și încăperilor izolate neprivatizate; • lipsa informațiilor suficiente și veridice pentru cuantificarea valorii gazoductelor (1,9 km) care, potrivit Hotărârii Guvernului nr.683 din 18.06.2004⁶⁹, au fost transmise întreprinderilor din sistemul SA „Moldovagaz” la deservire tehnică; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi (98,2 ha), căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală⁷⁰ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe - 1,2 mil.lei;

⁶⁷ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

⁶⁸ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

⁶⁹ HG nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică”.

⁷⁰ Conform prevederilor pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015, reparația capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității

	<ul style="list-style-type: none"> • diminuarea creanțelor, valorii mijloacelor fixe și majorarea cheltuielilor cu valoarea mijloacelor financiare transferate în calitate de contribuție financiară pentru implementarea unor proiecte - 1,4 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria or. Nisporeni a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind: neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați, atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, a cauzat diminuarea: <ul style="list-style-type: none"> - creanțelor (pentru arenda terenurilor agricole și aferente obiectivelor private/privatizate) cu 2,9 mil.lei; - creanțelor (0,03 mil.lei) și a datoriilor (0,7 mil.lei) în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Capacitatea instituțională redusă, neinstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea, de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ;

	<ul style="list-style-type: none"> • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivatizate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale) la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun. Comrat încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.9 din 24 martie 2021)

Informații generale	Primarul localității este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ⁷¹ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ⁷² , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că aceste rapoarte oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia contrară	Am auditat rapoartele financiare ale mun.Comrat încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedecontarea terenurilor vândute (subevaluarea cheltuielilor) - 0,33 mil. lei (165,55 ha); • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare⁷³ - 128,83 mil. lei; • lipsa informațiilor suficiente și veridice pentru cuantificarea valorii gazoductelor (1,46 km) care, potrivit Hotărârii Guvernului nr.683 din 18.06.2004⁷⁴, au fost transmise întreprinderilor din sistemul SA „Moldovagaz” la deservire tehnică; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi (135,7 ha), căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu sunt contabilizate și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • reflectarea ca subsidii a serviciilor prestate de întreprinderile municipale la construcția rețelelor de apă și de canalizare, la întreținerea și reparația curentă a drumurilor, la amenajarea și salubritatea teritoriului municipiului, la majorarea activelor circulante ale ÎM și la acordarea unor ajutoare/granturi unor entități publice și private terțe - 12,65 mil. lei;

⁷¹ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

⁷² Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

⁷³ Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, art. 13¹; pct.5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

⁷⁴ HG nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică”.

	<ul style="list-style-type: none"> • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală⁷⁵ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe - 48,13 mil.lei; • înregistrarea ca mijloace fixe și bunuri a unor cheltuieli de reparație capitală efectuate și procurări de bunuri la/pentru obiectele ce nu aparțin UAT, fără a fi transmise proprietarilor în mod regulamentar - 10,5 mil.lei; • necapitalizarea lucrărilor de reparație capitală efectuate cu titlu gratuit din mijloacele bugetului de stat - 5,67 mil.lei; • necalcularea conform deciziilor Consiliului local a plății pentru folosința terenurilor aferente obiectivelor privatizate/private - 1,83 mil.lei; • clasificarea neconformă a bunurilor, ceea ce duce la denaturarea valorii conturilor „Mijloace fixe” și „Stocuri de materiale circulante” - 1,92 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria mun. Comrat nu a întocmit Raportul narativ privind executarea bugetului; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, a cauzat diminuarea: <ul style="list-style-type: none"> - datoriilor (împrumuturilor contractate) cu 2,83 mil.lei; - creanțelor (pentru arenda terenurilor agricole și aferente obiectivelor private/privatizate) cu 1,04 mil.lei; - creanțelor (1,75 mil.lei) și a datoriilor (6,09 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Capacitatea instituțională redusă, neînstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	Au fost efectuate unele corectări în evidența contabilă în sumă de 1,18 mil.lei.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în

⁷⁵ Conform prevederilor pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015, reparația capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare. Reparația capitală reprezintă înlocuirea sau refacerea completă a unor elemente principale ale utilajelor, agregatelor, clădirilor.

	<p>Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate;</p> <ul style="list-style-type: none"> • implementarea unui sistem de control intern managerial⁷⁶ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale), la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.</p>
<p><i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	

⁷⁶ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale s. Ghidighici încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.11 din 29 martie 2021)

Informații generale	Primarul localității este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ⁷⁷ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ⁷⁸ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că aceste rapoarte oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia contrară	Am auditat rapoartele financiare ale s. Ghidighici încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 157,4 mil.lei (195,82 ha), apartamentelor și încăperilor izolate neprivatizate (17 bunuri imobile), infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare - 23,6 mil.lei; • lipsa informațiilor suficiente și veridice pentru cuantificarea valorii gazoductelor (0,23 km) care, potrivit Hotărârii Guvernului nr.683 din 18.06.2004⁷⁹, au fost transmise întreprinderilor din sistemul SA „Moldovagaz” la deservire tehnică; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi, căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală⁸⁰ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe - 0,36 mil.lei;

⁷⁷ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

⁷⁸ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

⁷⁹ HG nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică”.

⁸⁰ Conform prevederilor pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015, reparația capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare. Reparația capitală reprezintă înlocuirea sau refacerea completă a unor elemente principale ale utilajelor, agregatelor, clădirilor.

	<ul style="list-style-type: none"> • înregistrarea ca mijloace fixe și bunuri a unor procurări pentru obiectele ce nu aparțin UAT, fără a fi transmise în mod regulamentar beneficiarilor finali 0,59 mil.lei; • lipsesc documentele primare (procese-verbale de executare a lucrărilor, în care ar fi trebuit stipulate tipul, volumul și locul efectuării lucrărilor) ce ar confirma cu certitudine tipul cheltuielilor de reparație efectuate (curente sau capitale) - 0,22 mil.lei; • clasificarea neconformă a bunurilor, ceea ce duce la denaturarea valorii conturilor „Mijloace fixe” și „Stocuri de materiale circulante” - 1,25 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria s. Ghidighici a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind: neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați, atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; <p>necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, a cauzat diminuarea creanțelor (0,39 mil.lei) și a datoriilor (0,93 mil.lei) în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Capacitatea instituțională redusă, neînstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.</p>
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate;

	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea unui sistem de control intern managerial⁸¹ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale) la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

⁸¹ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

Auditul rapoartelor financiare ale Autorității Naționale de Integritate încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.13 din 31 martie 2021)

Informații generale	<p>Autoritatea Națională de Integritate este o autoritate publică independentă față de alte organizații publice, față de alte persoane juridice de drept public sau privat și față de persoanele fizice, ce funcționează la nivel național ca structură unică.</p> <p>Misiunea Autorității constă în asigurarea integrității în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale, și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.</p>
Scop	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale Autorității Naționale de Integritate încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că aceste rapoarte oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Opinia cu rezerve	<p>Am auditat rapoartele financiare ale Autorității Naționale de Integritate încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Baza pentru opinie cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • subevaluarea valorii grupei de conturi „Active nemateriale” cu 0,2 mil.lei, generată de recunoașterea necorespunzătoare a unor servicii de mentenanță adaptivă și perfectivă în componența cheltuielilor perioadei de gestiune, care, de fapt, urmau a fi capitalizate, dat fiind că au contribuit la dezvoltarea unui sistem informațional și au sporit potențialul de servicii ale acestuia. Concomitent, au fost denaturate și cheltuielile aferente amortizării activelor nemateriale, precum și rezultatul financiar al anului de gestiune.
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • neînregistrarea în evidența contabilă a bunurilor amplasate la sol aferente clădirii gestionate de Autoritatea Națională de Integritate, dat fiind netransmiterea documentară a acestora de către Procuratura Generală; • neaprobarea până în prezent a Strategiei de dezvoltare a ANI, elaborată din anul 2018, cauza invocată fiind necesitatea unei coordonări mai ample a documentului; • executarea unor lucrări suplimentare de construcție-montaj (reparația clădirii), în sumă totală de 0,8 mil.lei, contrar reglementărilor care guvernează acest domeniu, în lipsa deciziilor corespunzătoare ale grupului de lucru pentru achiziții publice, precum și anterior desfășurării unei proceduri de achiziții aferente și/sau încheierii acordului adițional.
Cauzele și impactul	<p>Ansamblul activităților financiar-contabile nu au fost realizate în totalitate în conformitate cu cadrul normativ în vigoare și cu reglementările interne relevante, ceea ce a condiționat denaturarea semnificativă a unor</p>

<i>deficiențelor constatate</i>	elemente/poziții din rapoartele financiare emise la 31.12.2020.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr.12 din 25.03.2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare ale Autorității Naționale de Integritate la 31 decembrie 2019”, a înaintat Autorității Naționale de Integritate recomandări pentru a elimina cauzele erorilor care au influențat modificarea opiniei. Se denotă realizarea acestora la un nivel de peste 85%.
<i>Măsurile luate de entitățile pe parcursul misiunii</i>	Pe parcursul desfășurării misiunii de audit, ANI a asigurat contabilizarea corespunzătoare a activului nematerial Sistemul informațional „e-Integritate”, prin capitalizarea investițiilor de dezvoltare în sumă totală de 0,2 mil.lei.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Măsurile dispuse spre remediere sunt îndreptate spre implementarea procedurilor de control intern, care să asigure respectarea cadrului legal-normativ în toate activitățile desfășurate de ANI.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea ANI a acceptat constatările și recomandările înaintate de audit, elaborând în acest sens un plan de acțiuni, cu stabilirea termenelor și desemnarea persoanelor responsabile de implementarea recomandărilor.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Implementarea recomandărilor anterioare aferente auditului rapoartelor financiare ale Autorității Naționale de Integritate încheiate la 31.12.2020 s-a soldat cu: i) contabilizarea și raportarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor în sumă totală de 1709,9 mii lei; ii) acordarea a 1333 de zile concediu în sumă totală de 520,7 mii lei, corespunzător reglementărilor aferente relațiilor de muncă; iii) descrierea procesului privind gestionarea reparațiilor și investițiilor capitale, precum și modificarea componenței grupului de lucru pentru achiziții, atribuțiilor membrilor și Regulamentului de activitate al acestora; iv) efectuarea inventarierii bunurilor de pe teritoriul aferent clădiri gestionate; precum și v) diminuarea cheltuielilor aferente lucrărilor de reparație capitală a clădirii cu 627,75 mii lei.

Auditul rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.16 din 29 aprilie 2021)

Informații generale	Ministerul Economiei și Infrastructurii este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate ce îi sunt încredințate: economie; tehnologia informației și comunicații; construcții; transport; infrastructura calității și supravegherea pieței; securitate și eficiență energetică; turism.
Scopul	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că aceste rapoarte oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția unor efecte ale aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • contabilizarea eronată de către Administrația de Stat a Drumurilor la cheltuielile perioadei de gestiune a unor lucrări de construcție a drumului de ocolire a or. Ungheni, recepționate în anul 2018, în sumă totală de 207,35 mil.lei, nefiind utilizat contul 723 „Corectările rezultatelor din anii precedenți”, ceea ce a condiționat supraevaluarea grupei de conturi 289 „Cheltuieli ale instituțiilor bugetare” și subevaluarea grupei de conturi 721 „Rezultatul financiar al instituției publice din anul curent”; • denaturarea informațiilor din rapoartele financiare consolidate aferente activelor nefinanciare la nivel agregat prin subevaluarea acestora cu 32,31 mil.lei și supraevaluarea cu 18,96 mil.lei, dintre care: <ul style="list-style-type: none"> - atribuirea necorespunzătoare a unor investiții capitale în active în curs de execuție, ceea ce a condiționat supraevaluarea grupei de conturi 317 „Active nemateriale” cu 18,16 mil.lei și subevaluarea în aceeași mărime a grupei de conturi 319 „Investiții capitale în active în curs de execuție”; - nerecepționarea proiectului tehnic „Conducta de interconectare a Sistemului de transport gaze naturale din România cu sistemul de transport gaze naturale din Republica Moldova, faza II, pe direcția Ungheni-Chișinău”, deși lucrările de construcție au fost finalizate, ceea ce a generat supraevaluarea creanțelor cu 11,74 mil.lei, care urmau a fi reflectate ca active nefinanciare; - clasificarea neconformă a unor construcții speciale în valoare de 4,82 mil.lei la alte mijloace fixe, ceea ce a admis raportarea neveridică a acestora și necalcularea uzurii respective.
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • înregistrarea neconformă a acțiunilor în valoare de 1,5 mil.lei, deținute în capitalul social al S.A. „KAMAZ”, la acțiunile de participare în

	<p>interiorul țării, deși urmau a fi atribuite la acțiuni și alte forme de participare peste hotarele țării;</p> <ul style="list-style-type: none"> contractarea unor servicii suplimentare activității de bază a entității, ceea ce a majorat cheltuielile din anul de gestiune cu 0,94 mil. lei și a subevaluat rezultatul financiar în aceeași măsură; neanunțarea S.A. „KAMAZ” din Federația Rusă de către Ministerul Economiei și Infrastructurii despre modificările privind succesiunea de drepturi și obligații a 62 500⁸² de acțiuni ordinare în capitalul social al S.A. „KAMAZ”, neparticiparea la adunările generale anuale ale acționarilor, precum și nedeținerea informațiilor confirmate despre posibilele dividende și/sau reevaluarea acțiunilor proprietate publică, ceea ce denotă o posibilă pierdere a controlului asupra proprietății publice aflate peste hotarele țării; lipsa în toate procesele-verbale înregistrate de către Administrația de Stat a Drumurilor în anul 2020 (<i>cu valoarea totală de 890,6 mil. lei</i>) a concluziilor Agenției pentru Supravegherea Tehnică cu privire la controlul calității construcțiilor efectuate, ceea ce presupune o eventuală nesupraveghere a calității lucrărilor și/sau construcțiilor efectuate, cu un posibil impact de suportare a unor cheltuieli suplimentare.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Lacunele existente în cadrul sistemului de control intern managerial au determinat, în mare parte, denaturarea semnificativă a unor elemente/poziții din rapoartele financiare consolidate emise la 31.12.2020.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr.23 din 25.06.2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii la 31 decembrie 2019”, a înaintat 2 recomandări pentru a elimina cauzele erorilor care au influențat modificarea opiniei, care au fost implementate integral.
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	Pe parcursul desfășurării misiunii de audit, Ministerul Economiei și Infrastructurii, în comun cu entitățile subordonate, au asigurat contabilizarea corespunzătoare a: i) investițiilor în curs de execuție (18,16 mil. lei); ii) mijloacelor fixe (4,82 mil. lei); iii) acțiunilor și formelor de participare în capital (1,5 mil. lei).
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Măsurile dispuse spre remediere sunt îndreptate spre implementarea procedurilor de control intern, care să asigure respectarea cadrului legal-normativ în toate activitățile desfășurate de Ministerul Economiei și Infrastructurii și entitățile subordonate.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea Ministerului Economiei și Infrastructurii și cea a entităților subordonate au acceptat constatările și recomandările înaintate de audit, elaborând în acest sens un plan de acțiuni, cu stabilirea termenelor și desemnarea persoanelor responsabile de implementarea recomandărilor.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Implementarea recomandărilor anterioare de audit s-a soldat cu: i) contabilizarea și raportarea corespunzătoare a veniturilor anticipate (aferele încasării în anul 2018 a garanțiilor de bună execuție a angajamentelor contractuale nesoluționate) în sumă totală de 211,4 mil. lei; ii) darea în exploatare și transmiterea către beneficiar a Pistei de decolare/aterizare pentru elicoptere de clasa MI-8 cu drum de acces în s. Giurgiulești, r-nul Cahul, fără suportarea cheltuielilor suplimentare din contul bugetului de stat.

⁸² Transmisă în perioada reformei administrației publice centrale de la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor.

Auditul financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.20 din 03 iunie 2021)

Informații generale	<p>Bugetul asigurărilor sociale de stat reprezintă totalitatea veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului public de asigurări sociale⁸³. Acesta este planul financiar anual care reflectă constituirea, repartizarea și utilizarea fondurilor bănești necesare ocrotirii pensionarilor, salariaților și membrilor de familie. Prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, statul garantează cetățenilor dreptul la protecție socială în cazurile de bătrânețe, șomaj, boală, invaliditate, de pierdere a întreținătorului prin plăți sociale - pensii, indemnizații și alte prestații de asigurări sociale. Administrarea bugetului asigurărilor sociale de stat și implementarea programelor în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați i-au revenit Casei Naționale de Asigurări Sociale⁸⁴. Astfel, această entitate are misiunea de a realiza politicile sociale ale statului orientate spre garantarea drepturilor sociale ale cetățenilor prin administrarea sistemului public de asigurări sociale și gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat.</p>
Scop	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2020 în ansamblu nu este afectat de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că acest raport oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Opinia cu rezerve	<p>Am auditat Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2020. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Baza pentru opinia cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • calcularea și prezentarea parțială a valorii datoriilor de 111,8 mil. lei față de beneficiarii prestațiilor sociale în Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat, determinată de neajustarea soldurilor inițiale ale anului 2020⁸⁵ și de faptul că datoria asociată cu plățile suspendate de cca 84,6 mil. lei (în cazul neridicării consecutive timp de 3 sau 6 luni a prestației) ale beneficiilor nu sunt incluse în evidența contabilă; • subevaluarea cheltuielilor efective ale prestațiilor sociale de 23 896,5 mil. lei cu suma prestațiilor suspendate, estimate la cel puțin cca 84,6 mil. lei.

⁸³ Art.1 din Legea nr.489-XIV din 08.07.1999.

⁸⁴ Art.22 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁸⁵ Pct.6.6 din Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2019, aprobat prin HCC nr. 29 din 15.07.2020.

<p><i>Alte observații de audit</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • normele de raportare a veniturilor nu oferă utilizatorilor o imagine de ansamblu asupra calculării, achitării creanțelor și datoriilor pe indicatori separați; • recepționarea cu întârziere a informațiilor privind decesul beneficiarilor de prestații sociale determină cheltuieli nejustificate estimate la 1,76 mil. lei; • lipsa reglementărilor în cadrul Direcțiilor teritoriale de asistență socială și protecția familiei cu privire la modalitatea și periodicitatea de transmitere a informației către CNAS despre supraplățile achitate neîntemeiat beneficiarilor de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului, depistate de către Inspekția Socială, nu asigură evidența și raportarea creanțelor acestor prestații, care în anul de referință au fost subevaluate cu cel puțin 1262,6 mii lei; • lipsa unor rapoarte de evidență a plăților achitate necuvenit pentru suportul unic și suportul financiar nu asigură identificarea și raportarea unor date veridice aferente creanțelor pentru aceste tipuri de prestații, fiind subevaluate cu cel puțin 540,0 mii lei; • cadrul legislativ-normativ ambiguu privind descrierea clară și exhaustivă a instrumentelor, mecanismelor, tehnicilor și procedurilor de calculare a vechimii în muncă și a soldei, precum și lipsa documentelor justificative afectează gestionarea eficientă a mijloacelor financiare utilizate pentru achitarea pensiilor pentru vechime în muncă persoanelor din rândul structurilor de forță, a determinat cheltuieli nejustificate în sumă de 435,1 mii lei; • transmiterea tardivă de către instituțiile medicale a datelor din certificatele de concediu medical, de până la 180 de zile, și depășirea termenului de stabilire a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă cauzată de boli obișnuite de către CNAS, până la 85 de zile, afectează calitatea serviciilor acordate beneficiarilor; • depășirea de până la 4 luni de către ANOFM a termenului de acordare a dreptului la ajutorul de șomaj pentru persoanele asigurate și achitarea tardivă a acestor ajutoare de către CNAS au condus la privarea beneficiarilor de a primi prestațiile în termen; • distribuirea prestațiilor sociale la domiciliu de către Î.S. „Poșta Moldovei” în perioada stării de urgență generată de pandemia de COVID-19 a fost asigurată parțial, ceea ce a determinat că 37,2 mii de pensii nu au fost achitate, iar beneficiarii nu și-au putut realiza dreptul în termen, în condițiile restricțiilor impuse.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Carențele constatate au fost condiționate de insuficiența reglementărilor, precum și de existența unor divergențe și interpretări între cadrul de evidență și cel de raportare financiară a executării BASS. Totodată, lipsa interacțiunii între sistemul de evidență contabilă și cel de asigurare a datelor analitice pe beneficiari și prestații, au limitat posibilitatea fundamentării și urmăririi cheltuielilor și datoriilor la prestațiile sociale.</p>

<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	-
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	Măsurile dispuse și întreprinse de Casa Națională au vizat unele aspecte de corectare a pensiilor foștilor angajați ai instituțiilor de forță, a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă și a indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<p>În vederea remedierii carențelor și problemelor constatate, au fost înaintate recomandările de rigoare, care au drept scop îmbunătățirea modului de administrare și utilizare a resurselor publice. Acestea sunt orientate în continuare spre consolidarea managementului finanțelor publice și dezvoltarea la un nivel corespunzător a capacității instituționale de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și eliminarea erorilor și iregularităților stabilite.</p> <p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inițierea elaborării și/sau modificării unor acte normative în scopul gestionării și utilizării eficiente a mijloacelor bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și aducerea în concordanță a normelor de raportare cu cele legislative; • manifestarea unei voințe ferme și reale din partea Guvernului, pentru impunerea aplicării conforme a cerințelor legale de către instituțiile responsabile și implicate în gestionarea mijloacelor publice.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Echipa de audit a comunicat observațiile de audit și pe măsură a ținut cont de motivațiile și documentele suplimentar prezentate. Totodată, Casa Națională consideră că se pot materializa unele riscuri la reflectarea integrală a cheltuielilor efective (acest fapt va determina o diferență mare între sumele planificate, executate, achitate și calculate; CNAS va solicita o finanțare în sume mai mari de la bugetul de stat pentru plata prestațiilor sociale; mijloacele solicitate de la bugetul de stat vor rămâne neutilizate și se vor forma datorii mari față de bugetul de stat).
<i>Rezultate obținute urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	<p>Recomandările înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.29 din 15 iulie 2020 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2019” au fost implementate la un nivel de 72% și au contribuit la îmbunătățirea proceselor și furnizarea informațiilor veridice. Astfel, au fost atinse unele progrese în îmbunătățirea cadrului regulator, inclusiv a celui intern, în special cu privire la modul de înregistrare și raportare a indicatorilor BASS. Au fost semnate acorduri de colaborare între CNAS și alte instituții, pentru a asigura corectitudinea acordării drepturilor sociale persoanelor eligibile. Aceste acțiuni constituie încă un pas în sporirea capacității CNAS de a oferi informații veridice utilizatorilor rapoartelor și de a presta servicii calitative cetățenilor.</p> <p>O parte din recomandările implementate de către CNAS vor avea impact asupra Raportului privind executarea BASS pentru anul 2021, fiind elaborate modificări ale normelor de evidență a datoriilor, aspect care a stat la baza opiniei, astfel acestea urmând a fi reflectate ca datorii pe termen lung la conturile extrabilanțiere.</p> <p>Totodată, unele recomandări nu au fost implementate din lipsa conlucrării eficiente și a schimbului de informații între instituțiile implicate în procesul de documentare, stabilire, plată și verificare a drepturilor</p>

sociale, precum și de faptul că unele propuneri de modificare și completare a cadrului legal nu au fost aprobate.

Neimplementarea recomandărilor de către MSMPs cauzează menținerea situațiilor incerte în aspectul: plăților achitate necuvenit pentru ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului; limitarea accesului direcțiilor teritoriale de asistență socială la bazele de date ale instituțiilor care dețin informații privind sursele și mărimea veniturilor solicitanților de ajutoare sociale, iar cele neimplementate de către instituțiile de forță determină neconcordanțe în cadrul normativ ce reglementează acordarea înlesnirilor la calcularea vechimii în muncă angajaților cu activități în cadrul izolatoarelor de detenție provizorie din inspectoratele de poliție etc.

Recomandările neimplementate au fost reiterate.

Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.21 din 3 iunie 2021)	
Informații generale	<p>Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2020, pentru realizarea obiectivelor și desfășurarea activităților preconizate, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene i-au fost aprobate alocații în sumă de 505,7 mil.lei, care pe parcursul anului au fost precizate în sumă de 470,1 mil.lei. Executarea de casă față de planul precizat s-a realizat la nivel de 88,2% (414,7 mil.lei), din care Aparatul central a executat cheltuieli în sumă de 76,0 mil.lei și misiunile diplomatice și oficiile consulare - 338,7 mil.lei.</p> <p>Patrimoniul gestionat aparține în totalitate statului și, în aspectul existenței și componenței materiale, a constituit la finele anului 2020 suma de 262,1 mil.lei.</p>
Scop	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale MAEIE încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că aceste rapoarte oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Opinie cu rezerve	<p>Am auditat rapoartele financiare consolidate ale MAEIE încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția unor efecte ale aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Baza pentru opinia cu rezerve	<p>Erorile cumulate semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt: subevaluarea activelor nefinanciare în sumă de 2,8 mil.lei (în principal, clădiri în valoare de 2,3 mil.lei) și supraevaluarea cheltuielilor în sumă de 2,5 mil.lei (în principal, cheltuieli pentru servicii în valoare de 2,5 mil.lei), ca urmare a incertitudinilor ce țin de valorificarea dreptului de proprietate. Eroarea totală de 5,3 mil.lei este o sumă semnificativă.</p>
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • achitarea în avans pentru procurarea a 3 automobile a determinat majorarea creanțelor cu 2,2 mil.lei; • raportarea veniturilor din realizarea activelor cu o diferență de 54,7 mii lei; • în cazul a 8 instituții, nu a fost respectat scopul indicat în ordinul de deplasare, iar în 5 cazuri, a fost depășit termenul de ședere indicat în ordin, cauzând impact la plata indemnizației; • neconformități ce țin de raportarea stocurilor de materiale circulante; • se atestă un nivel redus de executare a investițiilor capitale prevăzute pentru construcția sediului pentru o ambasadă, din 9,0 mil.lei fiind executate 1,5 mil.lei (16,6%); • în anul 2020, misiunile diplomatice și oficiile consulare au încheiat cu persoane fizice 159 de contracte de prestări servicii. Din 53 de persoane angajate, 9 sunt rude de gradul I ale diplomaților și angajaților misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, pentru care au fost achitate salarii în sumă totală de 1,5 mil.lei. Totodată, conform cadrului legal, aceste 9 persoane au beneficiat concomitent și de indemnizații lunare.
Cauzele și impactul deficiențelor constatate	<p>Incertitudini privind valorificarea dreptului de proprietate asupra complexului de clădiri cu suprafața totală de 4273,2 m², în care este amplasată Ambasada Republicii Moldova în Federația Rusă, precum și asupra terenurilor aferente acestora care nu sunt reflectate în evidența contabilă la active nefinanciare.</p>

	Neajustarea și/sau neactualizarea cadrului regulamentar în vederea stabilirii unor criterii clare și exhaustive referitor la: stocurile de materiale circulante, alte cheltuieli în bază de contracte cu persoane fizice, deplasări de serviciu, servicii de locațiune etc.
Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare	Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr. 35 din 23.07.2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene încheiate la 31 decembrie 2019” a înaintat 4 recomandări, care au fost implementate integral.
Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii	-
Măsurile dispuse pentru remediere	Asigurarea organizării și ținerii evidenței contabile potrivit cadrului de raportare; Dezvoltarea cadrului normativ intern, precum și revizuirea și uniformizarea Politicii de contabilitate-tip pentru instituțiile din subordine.
Punctul de vedere al conducerii entității auditate	MAEIE a menționat că problema valorificării dreptului de proprietate asupra Complexului de clădiri și terenurilor aferente Ambasadei Republicii Moldova în Federația Rusă depășește competența instituției și necesită a fi abordată la nivel mai înalt, cu implicarea Parlamentului, Guvernului și a alor instituții.
Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit	(i) divizarea în evidența contabilă a costului clădirii de terenurile aferente, în valoare de 59,6 mil.lei; (ii) recalcularea uzurii mijloacelor fixe și a amortizării activelor nemateriale în sumă de 56,6 mil.lei; (iii) înregistrarea în evidența contabilă a activelor nemateriale în sumă de 0,3 mil.lei; (iv) înregistrarea corectă în evidența contabilă a creanțelor privind cauțiunile transferate, în sumă de 11,3 mil.lei; (v) aprobarea Regulamentului cu privire la modul de angajare a personalului contractual în instituțiile serviciului diplomatic al Republicii Moldova peste hotare; (vi) prin Scrisoarea nr.DI-041-1985 din 03 martie 2021, MAEIE a înaintat Cancelariei de Stat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la parcul auto al misiunilor diplomatice și oficiilor consulare. Proiectul a fost aprobat inițial prin Ordinul MAEIE nr.79-b-76 din 22 martie 2021.

Auditul financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.22 din 04 iunie 2021)

<p>Informații generale</p>	<p>Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală sunt parte componentă a bugetului public național și reprezintă totalitatea veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor și gestionarea sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală. Sistemul fondurilor de asigurări în medicină este administrat de Compania Națională de Asigurări în Medicină, iar activitatea acesteia, în special în situația pandemică, a fost orientată la realizarea și gestionarea proceselor sistemice de contractare, realizare și achitare a serviciilor medicale.</p> <p>Volumul de servicii medicale garantate de către stat și prestate cetățenilor de către instituțiile medicale s-au realizat în cadrul a 6 subprograme: servicii de asistență medicală primară, de ambulatoriu, spitalicești, de înaltă performanță, urgente prespitalicești și comunitare.</p> <p>În vederea asigurării accesului populației la servicii medicale calitative și medicamente compensate, în anul 2020 CNAM a contractat 455 de instituții medico-sanitare și 224 de instituții farmaceutice.</p> <p>În anul 2020 indicatorii de venituri și cheltuieli au fost precizați de 4 ori, situație generată de impactul pandemiei, precum și de adoptarea unor măsuri de motivare suplimentară a personalului medical.</p>
<p>Scopul</p>	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2020 în ansamblu nu este afectat de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că acest raport oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
<p>Opinia</p>	<p>Am auditat Raportul Guvernului privind executarea FAOAM pentru anul 2020. În opinia noastră, raportul oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
<p>Baza pentru opinie</p>	
<p>Alte observații de audit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • serviciile medicale spitalicești programate au fost suspendate în perioada situației excepționale în sănătate publică. Pentru a asigura concentrarea resurselor în acordarea asistenței medicale pentru pacienții internați cu Covid-19, 57 de instituții medicale spitalicești au beneficiat de mijloace financiare în sumă de 619,2 mil. lei, care au fost destinate acoperirii volumelor contractuale nerealizate prin servicii medicale; • se relevă că cele mai multe internări programate au fost efectuate de către unele instituții medicale, care au tratat pacienții confirmați cu Covid-19, inclusiv cu forme medii și grave, iar această situație nu a asigurat prevenirea răspândirii infecției prin minimizarea numărului de vizite și a fluxului de pacienți; • serviciile medicale spitalicești de protezare a articulațiilor mari și tratament operator pentru cataractă nu au fost realizate la nivelul planificat. Instituțiile medicale nu au prestat servicii și nu au realizat 2900 de intervenții medicale, situație generată de suspendarea serviciilor medicale programate, precum și de majorarea semnificativă a serviciilor medicale spitalicești „Infecția cu

	<p>Coronavirusul de tip nou”, fiind raportate și achitate 48 mii de cazuri tratate de Covid-19, în sumă de 409 mil.lei;</p> <ul style="list-style-type: none"> • principiul de contractare a serviciilor medicale urgente prespitalicești se efectua după principiul „per capita”, care presupune o limită exactă de stabilire a volumului finanțării. În anul 2020 serviciile medicale au fost contractate și achitate după metoda „buget global”. În această situație, volumul de mijloace financiare contractate și achitate după metoda „buget global” s-a majorat cu 140 mil.lei, în timp ce unicul prestator de servicii urgente prespitalicești deservește același număr de populație; • evaluarea procesului de contractare și realizare a serviciilor urgente prespitalicești a stabilit că Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească este unicul prestator de servicii urgente pentru toată populația Republicii Moldova. În același timp, acesta a contractat servicii urgente prespitalicești, în sumă de 21,0 mil.lei, de la două instituții medicale. Procedura de achiziție a serviciilor medicale nu cade sub incidența Legii privind achizițiile publice, iar tarifele aplicate la contractare prestatorilor nu au fost aprobate regulamentar; • serviciile medicale de urgență în cadrul programelor speciale s-au efectuat cu abateri de la graficul stabilit, ceea ce a condiționat redirectionarea pacienților și, respectiv, a mijloacelor financiare în sumă de 2,0 mil.lei către alte instituții medicale; • Sistemul informațional automatizat „Medicamente compensate” nu asigură furnizarea informațiilor exacte aferente medicamentelor compensate prescrise, înregistrate în sistem și achitate de CNAM, din cauza erorilor și lipsei interconectării cu alte sisteme informaționale pe care le deține CNAM, situație ce poartă caracter permanent; • tarifele aplicate la contractarea și finanțarea serviciilor medicale nu au fost ajustate reieșind din costurile reale ale serviciilor medicale. În aceste condiții, CNAM a acordat subvenții pentru acoperirea creșterii cheltuielilor de personal, în sumă de 354,9 mil.lei, pentru 313 de instituții medico-sanitare publice; • veniturile calculate în sumă de 112 mil.lei aferente contribuțiilor din primele de asigurare obligatorie de asistență medicală nu sunt reflectate în rapoartele anuale deoarece cadrul regulator de raportare al FAOAM nu dispune de prevederi privind reflectarea procesului integral de calculare, executare și raportare a veniturilor calculate, în special al restanțelor.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Carențele constatate de audit au fost condiționate de situația pandemică, insuficiența reglementărilor, a calculelor și justificărilor la contractarea și finanțarea instituțiilor medicale, a măsurilor de monitorizare și evaluare a serviciilor prestate cetățenilor.</p>
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	

<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>A fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inițierea procedurii de revizuire și ajustare a cadrului de raportare a veniturilor FAOAM în scopul reflectării procesului integral de calculare, executare și raportare a veniturilor; • asigurarea funcționalității Sistemului Informațional Automatizat „Asistența Medicală Primară” prin definitivarea dezvoltării și implementării sistemului.
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Entitățile auditate nu au avut obiecții aferente constatărilor și recomandărilor de audit, iar în unele cazuri au fost prezentate acțiunile care vor fi întreprinse pentru remedierea situațiilor constatate.</p>
<p><i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Implementarea recomandărilor înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 30 din 16.07.2020 „Cu privire la auditul financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2019” a înregistrat un nivel redus de realizare de către CNAM, MSMPS, precum și de alte instituții implicate. Astfel, recomandările înaintate au fost implementate la un nivel de 33,3 %, fiind implementată o recomandare, 6 recomandări - implementate parțial, iar 5 - nu au fost implementate.</p> <p>Impactul benefic atins prin realizarea unei recomandări va determina evaluarea nivelului de realizare a proiectelor investiționale destinate dezvoltării și modernizării instituțiilor medicale.</p> <p>Nivelul parțial de implementare a unor recomandări se datorează proceselor complexe, cadrului instituțional sistemic și resurselor de timp necesare pentru ajustarea reglementărilor ce vizează procesele de contractare, raportare și achitare a serviciilor medicale. Deși CNAM a întreprins măsuri pentru a asigura continuitatea reformei de extindere a funcționalității SIA AMP și implementarea rețelei electronice „e-Rețetă”, acest proces urmează a fi definitivat. Aceste circumstanțe vor conduce la diminuarea și eliminarea datelor eronate ce se conțin în SI „Medicamente compensate”, în baza cărora CNAM efectuează plăți din FAOAM.</p> <p>Ajustarea tarifelor în baza calculelor justificative și echitabile, reieșind din domeniul, specificul și nivelurile instituțiilor medicale, urmează a fi implementată.</p> <p>Recomandările reiterate vor contribui la îmbunătățirea proceselor, tranzacțiilor și a reglementărilor privind accesul cetățenilor la servicii medicale garantate de către stat.</p>

Auditul rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Finanțelor încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr. 23 din 10 iunie 2021)	
Informații generale	Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2020 MF i-au fost aprobate 1382,1 mil.lei, fiind precizate în sumă de 1285,8 mil.lei. Executarea de casă față de planul precizat s-a realizat la nivel de 94,8 %, sau 1218,2 mil.lei.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale MF încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie	Am auditat rapoartele financiare consolidate ale MF încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie	
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • neaplicarea regulilor generale de evaluare a 11 terenuri cu suprafața totală de 1,127 ha; • nerefectarea în evidența contabilă la soldul grupei de conturi 311 „Clădiri” a cheltuielilor investiționale în sumă de 1,5 mil.lei; • reflectarea neconformă la cheltuieli a proiectelor de investiții în sumă de 2,1 mil.lei; • reflectarea neconformă în costul clădirii a valorii rețelelor exterioare în sumă de 0,06 mil.lei; • raportarea neconformă a cheltuielilor aferente unor obiective în curs de execuție în sumă de 1,5 mil.lei; • nevalorificarea și neexecutarea resurselor bugetare alocate pentru investițiile capitale în sumă totală de 15,3 mil.lei; • neaplicarea regulilor generale de recunoaștere, clasificare și raportare a activelor, prin ce a fost afectat raportul financiar consolidat la nivelul subclasei 31 „Mijloace fixe” și subclasei 33 „Stocuri de materiale circulante” cu suma de 2,4 mil.lei; • admiterea erorilor la recunoașterea și clasificarea cheltuielilor, ceea ce a cauzat supraevaluarea acestora cu 2,2 mil.lei; • nerefectarea, în cadrul SFS, a bunurilor confiscate care nu aparțin instituției la grupa de conturi 8222 „Valori în mărfuri și materiale care nu aparțin instituției” în valoare de 18,4 mil.lei; • se remarcă problematica ce vizează recuperarea creanțelor executorilor judecătorești, care au constituit la 31.12.2020 suma de 3,2 mil.lei, cu 0,7 mil.lei mai mult față de anul 2019.
Cauzele și impactul deficiențelor constatate	<ul style="list-style-type: none"> • neîntreprinderea măsurilor în vederea evaluării tuturor terenurilor din gestiune, circumstanțe în care pot apărea riscuri de integritate

	<p>a bunurilor patrimoniului public și eventuale litigii privind apartenența acestora;</p> <ul style="list-style-type: none"> • reglementarea insuficientă în cadrul normativ a procedeeelor cu referire la evidența unor bunuri confiscate care nu aparțin instituției, fapt care generează neclarități privind modul de contabilizare a acestora.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	Prin HCC nr.36 din 24.07.2020, Ministerului Finanțelor i-a fost înaintată o recomandare, care a fost implementată integral, nivelul de executare fiind de 100%.
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	<p>Pe parcursul misiunii, MF și instituțiile din subordine au întreprins măsuri în vederea remedierii unor deficiențe constatate, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> • au fost evaluate și înregistrate terenurile cu suprafața totală de 1,127 ha, în valoare de 1,5 mil.lei; • au fost reflectate în evidența contabilă la conturile corespunzătoare prin micșorarea grupei de conturi 319 „Investiții capitale în curs de execuție” și majorarea grupei de conturi 31 „Clădiri, instalații de transmisie, mașini și utilaje” cu suma de 1,5 mil.lei; • cheltuielile privind elaborarea de către SFS a documentației de proiect, în sumă de 1,5 mil.lei, au fost reflectate la grupa de conturi la care s-au alocat mijloacele financiare; • a fost inițiată procedura de inventariere a sistemelor informaționale gestionate de către MF; • MF a corectat înregistrările contabile aferente mijloacelor fixe și activelor nefinanciare în sumă totală de 0,5 mil.lei; • SV și SFS au corectat înregistrările contabile aferente mijloacelor fixe și stocurilor de materiale circulante în sumă de 0,7 mil.lei și, respectiv, 0,8 mil.lei; • Regulamentul privind administrarea actelor executorilor judecătorești a fost ajustat și aprobat prin Ordinul SFS la 25.05.2021.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<p>În rezultatul misiunii de audit au fost dispuse măsuri în vederea consolidării sistemului CIM pentru a asigura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valorificarea resurselor financiare alocate pentru investițiile capitale și evidența conformă a proiectelor investitoriale; • elaborarea unui proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 972/2001⁸⁶; • consolidarea sistemului CIM în cadrul MF și instituțiilor din subordine la gestionarea riscurilor financiar-contabile aferente întocmirii rapoartelor financiare.

⁸⁶ HG nr. 972/2001 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor”.

<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	MF și instituțiile din subordine auditate sunt de acord cu constatările auditului și întreprind măsuri de remediere a neregulilor și abaterilor constatate, cu îmbunătățirea sistemului CIM.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	(i) corectarea înregistrărilor contabile aferente activelor nefinanciare în sumă de 3,1 mil. lei și cheltuielilor bugetare în sumă de 3,4 mil. lei, precum și atribuirea acestora în corespundere cu Clasificația bugetară; (ii) evaluarea și înregistrarea a 19 imobile aflate în gestiune, cu reflectarea conformă a acestora în evidența contabilă; (iii) delimitarea în RBI a imobilelor cu suprafața de 230,1 m ² ; (iv) înregistrarea conformă în evidența contabilă a proiectelor investiționale în sumă de 1,9 mil. lei; (v) evaluarea și înregistrarea în evidența contabilă a terenurilor.

Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Justiției încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.24 din 15 iunie 2021)

Informații generale	Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2020, pentru realizarea obiectivelor și desfășurarea activităților preconizate, MJ i-au fost aprobate alocații în cuantum de 1196,2 mil.lei, care pe parcursul anului au fost precizate în sumă de 741,9 mil.lei, sau cu 454,3 mil.lei mai puțin. Executarea de casă față de planul precizat s-a realizat la nivel de 94,1% (698,3 mil.lei). Patrimoniul gestionat aparține în totalitate statului și, în aspectul existenței și componenței materiale, la finele anului 2020 a constituit 900,5 mil.lei.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale MJ încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare consolidate ale MJ încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neaplicarea regulilor generale de evaluare și înregistrare în cazul a 43 de terenuri cu suprafața totală de 85,6 ha de către ANP și unele instituții din subordine, precum și de către INP, a condiționat denaturarea semnificativă a soldului subclasei „Active neproductive” din rapoartele financiare consolidate, acesta fiind subevaluat cu suma de 152,7 mil.lei; • neaplicarea regulilor de capitalizare a valorii lucrărilor de reparație capitală a determinat neincluderea regulamentară a valorii unor lucrări de 37,6 mil.lei în costul clădirilor reconstruite/reparate de către 12 instituții penitenciare, fiind subevaluat soldul grupei de conturi 311 „Clădiri” cu 37,6 mil.lei și supraevaluat soldul grupei de conturi „Investiții capitale în active în curs de execuție” cu 31,0 mil.lei.
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • formarea creanțelor ANP față de întreprinderile de stat fondate în cadrul sistemului penitenciar în sumă de 8,8 mil.lei, acestea fiind formate în perioada 2013-2019, în urma prestării muncii de către condamnați în baza contractelor încheiate cu unele instituții penitenciare. Creanțele includ și sumele aferente contribuțiilor de asigurări sociale de stat și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală de 1,5 mil.lei, cu termenul de achitare expirat; • în cadrul DDS „Pantera” din subordinea ANP, funcționarii publici cu statut special și directorul instituției au beneficiat de indemnizații lunare pentru activități speciale de combatere a terorismului în sumă de 7,8 mil.lei, în baza unor indicatori stabiliți în Regulamentul intern, care nu corespund întocmai criteriului legal prevăzut de art.7 alin.(12) al Legii nr.120 din 21.09.2017⁸⁷. Ca rezultat, situația poate influența utilizarea alocațiilor bugetare potrivit principiilor buneii guvernante; • netransmiterea de către MJ și instituțiile din subordine, în temeiul normei legale, a terenurilor din gestiune către APP, nefiind exclusă din

⁸⁷ Norma legală prevede acordarea suportului necesar exclusiv pentru curmarea activității teroriste, prin punerea, în caz de necesitate, la dispoziția autorităților competente a Detașamentului cu destinație specială „Pantera”.

	<p>evidența contabilă și din rapoartele financiare valoarea terenurilor contabilizate de 98,9 mil.lei, precum și a terenurilor neînregistrate regulamentar în evidență de 152,7 mil.lei;</p> <ul style="list-style-type: none"> • neînregistrarea regulamentară în evidența contabilă a clădirilor bazei de odihnă „Mecita” de către Î.S. „Brănești”, primite în gestiune de la APP. Totodată, de către întreprindere în perioada 2018-2019 nu au fost întreprinse măsuri în vederea efectuării inventarierii și asigurării integrității clădirilor bazei de odihnă pe teritoriul Ucrainei. De asemenea, MJ nu a asigurat înregistrarea în conformitate cu legislația Ucrainei a bunurilor imobile ale bazei de odihnă ca proprietate a Republicii Moldova în gestiunea Î.S. „Brănești”, după cum prevede pct.3 din Hotărârea Guvernului nr.1219 din 07.11.2016.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • neîntreprinderea măsurilor în vederea evaluării tuturor terenurilor din gestiune, precum și neaplicarea regulilor de capitalizare a valorii lucrărilor de reparație capitală, generând denaturarea valorii de bilanț a activelor neproductive și mijloacelor fixe; • nefuncționalitatea procesului de recuperare a creanțelor, care ar putea fi achitate ulterior din mijloace bugetare, din cauza faptului că unele întreprinderi fondate în cadrul sistemului penitenciar nu mai activează; • nedefinirea în Legea nr.120 din 21.09.2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului a activităților speciale de prevenire și combatere a terorismului de către DDS „Pantera”; • neconstituirea comisiilor mixte în vederea transmiterii către APP a terenurilor din gestiunea MJ și instituțiilor din subordine, precum și identificarea în cadrul Aparatului central al MJ a unor divergențe ale datelor cu referire la suprafața terenurilor cu datele organelor cadastrale și cele din Hotărârea Guvernului nr.161 din 07.03.2019; • lipsa controlului asupra patrimoniului public transmis în administrarea MJ și gestiunea Î.S. „Brănești”, ceea ce a dus la demolarea neautorizată a clădirilor bazei de odihnă „Mecita”.
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	<p>Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr.33 din 21 iulie 2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Justiției încheiate la 31 decembrie 2019” a înaintat MJ și instituțiilor din subordine 4 recomandări, dintre care 1 recomandare a stat la baza opiniei cu rezerve. Din totalul recomandărilor înaintate, 3 recomandări au fost implementate parțial, iar 1 recomandare nu a fost implementată.</p>
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	<p>ANP a inițiat procedura de transmitere către Penitenciarul nr.3, Leova a valorii lucrărilor de reparație capitală de 31,0 mil.lei; s-a adresat în instanța de judecată în vederea încasării creanțelor de 5,2 mil.lei pentru munca prestată de condamnați; a corectat înregistrările contabile aferente activelor nefinanciare de 1,1 mil.lei. CNEJ a finalizat lucrările de reparație capitală a clădirii în valoare de 0,8 mil.lei.</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • evaluarea și înregistrarea conformă a terenurilor din gestiune, precum și contabilizarea regulamentară a valorii lucrărilor de reparație capitală; • recuperarea creanțelor pentru munca prestată de condamnați, inclusiv stingerea creanțelor cu termenul de achitare expirat; • transmiterea regulamentară către APP a capitalului social al întreprinderilor de stat fondate în cadrul sistemului penitenciar și a terenurilor din gestiunea MJ și instituțiilor din subordine;

	<ul style="list-style-type: none"> • completarea Legii nr. 120 din 21.09.2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului cu dispoziții referitoare la activitățile speciale de prevenire și combatere a terorismului de către DDS „Pantera”. <p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului, de comun cu MJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • perfecționarea mecanismului de transmitere a terenurilor proprietate publică a statului și a întreprinderilor de stat în administrarea APP, în aspectul normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară; • intensificarea activităților de monitorizare a proprietății publice a statului din gestiunea întreprinderilor de stat fondate în cadrul sistemului penitenciar; • elucidarea circumstanțelor privind gestionarea neregulamentară a clădirilor Bazei de odihnă „Mecita”, cu adoptarea deciziilor de rigoare.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	MJ și instituțiile din subordine auditate sunt de acord cu constatările auditului și întreprind măsuri de remediere a neregulilor și abaterilor constatate, cu îmbunătățirea sistemului CIM.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	MJ a aprobat parcursul-limită anual pentru automobilele de serviciu utilizate de către autoritățile administrative din subordine și a suplinit cu personal unitatea de audit intern. MJ și instituțiile din subordine au efectuat inventarierea generală a elementelor de activ și pasiv cu reflectarea veridică a rezultatelor inventarierii.

Auditul asupra rapoartelor financiare ale Academiei de Științe a Moldovei încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.25 din 17 iunie 2021)

Informații generale	<p>AȘM este instituția publică de interes național, autonomă și independentă de autoritățile publice, care exercită rolul de consultant strategic al Guvernului la stabilirea priorităților în domeniul cercetării fundamentale și aplicative, inclusiv prin elaborarea rapoartelor anuale asupra stării științei, în care se reflectă politicile elaborate și modul de implementare a acestora la nivel național.</p> <p>Bugetul AȘM în anul 2020 a fost precizat în sumă de 22,01 mil.lei și executat în sumă de 17,49 mil.lei, iar valoarea patrimoniului gestionat la 31.12.2020 a constituit 107,25 mil.lei.</p>
Scop	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale AȘM încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Opinia contrară	<p>Am auditat rapoartele financiare ale AȘM încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • subevaluarea valorii terenurilor cu 107,25 mil.lei, din cauza neînregistrării a 17,6 ha de teren; • supraevaluarea investițiilor capitale în active în curs de execuție cu 71,4 mil.lei, drept urmare a nesoluționării din anul 2012 a transmiterii la balanța LT „Aristotel”, din subordinea MECC, a investițiilor realizate de 69,9 mil.lei etc.; • supraevaluarea stocurilor cu 0,16 mil.lei, ca urmare a înregistrării neregulamentare, în anii precedenți (până în anul 2013), a cheltuielilor suportate pentru serviciile de deservire a unor delegații ca produse alimentare; diminuarea veniturilor și creanțelor cu suma de 0,33 mil.lei, ca rezultat al necalculării și neînregistrării la venituri a plății pentru anul 2020 pentru chiria încăperilor cu suprafața totală de 626.07 m² ⁸⁸, situate în mun. Chișinău, str. Sprâncenoaia 5/4, utilizate de către o persoană terță în baza unui contract de locațiune expirat; • evidența și inventarierea formală/neconformă a „Instalațiilor de transmisie” în sumă de 3,08 mil.lei și a „Stocurilor de materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou” în sumă de 1,81 mil.lei nu a permis confirmarea valorii acestora; • neasigurarea înregistrării drepturilor patrimoniale în Registrul bunurilor imobile asupra a 13 bunuri imobile, în valoare totală de 43,8 mil.lei, ceea ce poate duce la pierderea bunurilor proprietate

⁸⁸ Încăperile: pentru producere - cu suprafața de 109 m²; pentru reparație și deservirea tehnică a automobilelor - 22.4 m² + 116.35 m²; pentru depozit - 74.52 m² + 64.3 m²; spații tehnice - 49.3 m² + 2.3 m²; oficiu - 9.9 m²; teren - 0.02 ha.

	<p>de stat. De exemplu, în anul 2016 AȘM a transmis 5 ha din terenul cu nr. cadastral 5511103.130, pe o perioadă de 15 ani, în folosință către SRL „Fly Ren Energy Company”, pentru organizarea și exploatarea unui Parc Solar, însă chiriașul nu a îndeplinit condițiile contractuale, având o restanță de 32 mii euro încă din anul 2016. De asemenea, AȘM și APP nu au întreprins acțiunile necesare pentru determinarea modului de folosință a 2,85 ha de terenuri din mun. Chișinău aferente blocurilor locative care au fost construite și/sau se construiesc în cadrul parteneriatelor public-private, ceea ce generează și riscul de suportare a unor cheltuieli ineficiente;</p> <ul style="list-style-type: none"> • inventarierea anuală a elementelor de activ și pasiv ale AȘM, raportate la 31.12.2020, s-a desfășurat selectiv⁸⁹, contrar cadrului normativ în vigoare⁹⁰. Astfel, comisia de inventariere nu a documentat faptul că utilajul Gama, destinat cercetării substanțelor radioactive, în valoare de 11,6 mil. lei, nu este utilizat din anul 2012, din motiv că Guvernul Republicii Moldova nu și-a onorat obligațiunile privind construcția Centrului de Tehnologii Ionizante, care să satisfacă cerințele minime de securitate a procesului de cercetare, indicate în condițiile proiectului de grant, în baza căruia utilajul Gama a fost recepționat.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Neimplementarea controlului intern managerial și a recomandărilor Curții de Conturi, aprobate prin Hotărârea nr. 55 din 07.10.2013⁹¹, a condus la gestionarea neconformă a mijloacelor bugetare și a patrimoniului public și la denaturarea rapoartelor financiare. Astfel, din 22 de recomandări înaintate, 17, ca urmare a reorganizării AȘM, nu mai sunt relevante pentru activitatea acesteia, iar 5 recomandări neimplementate au condiționat opinia contrară de audit, fapt ce relevă lipsa în cadrul AȘM a unor proceduri pentru implementarea recomandărilor Curții de Conturi.</p>
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	<p>Nu au fost întreprinse acțiuni concrete în vederea înlăturării deficiențelor constatate.</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • efectuarea unei inventarii exhaustive a terenurilor și imobilelor proprietate publică de stat din folosința AȘM, în vederea identificării gestionarilor efectivi ai acestora și încheierii contractelor de locațiune, precum și pentru înregistrarea conformă în Registrul bunurilor imobile a drepturilor de folosință ale AȘM; • examinarea posibilităților de preluare la balanța APP a bunurilor care nu sunt folosite în activitatea AȘM, precum și determinarea modului de utilizare a terenurilor aflate în folosința AȘM, aferente blocurilor locative, de către asociațiile de coproprietari în condominiu;

⁸⁹ Nu au fost supuse inventarierii conturile aferente clădirilor, construcțiilor speciale, instalațiilor de transmisie, creanțelor și datoriilor.

⁹⁰ Art.24 din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Ordinul ministrului Finanțelor nr. 60 din 29.05.2012 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea”.

⁹¹ Hotărârea Curții de Conturi nr. 55 din 07.10.2013 „Privind auditul gestionării finanțelor publice și patrimoniului de stat de către Academia de Științe a Moldovei și unele organizații din sfera științei și inovării din subordine în perioada anilor 2009-2012”.

	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea unui sistem de control intern managerial⁹² viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public gestionat (mijloace fixe, terenuri, stocuri de mărfuri și materiale etc.);
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea AȘM a confirmat admiterea deficiențelor identificate și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

⁹² În temeiul prevederilor Legii privind controlul financiar public intern nr.229 din 23.09.2010.

Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.27 din 22 iunie 2020)

Informații generale	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale este persoană juridică de drept public, cu sediul în mun.Chișinău și dispune de denumire, ștampilă cu Stema de Stat a RM, de conturi trezoreriale, precum și de alte atribute specifice autorităților publice, stabilite în legislație.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valoarea grupei de conturi 371 „Terenuri” a fost subevaluată cu 32,2 mil.lei. Aceasta a fost condiționată de necontabilizarea și prezentarea incompletă în rapoartele financiare a situațiilor patrimoniale, nerespectarea prevederilor de recunoaștere a valorii terenurilor și neevaluarea valorii terenurilor cu suprafața de circa 36,0 ha⁹³.
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • subsidiile în valoare de 13 935,7 mii lei acordate în anul 2020 de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (în calitate de fondator) IMSP Institutul de Medicină Urgentă, ultimul neînregistrând 2 contracte de achiziție la AAP. Pentru aceste contracte nu au fost respectate normele reglementării privind planificarea inițială și includerea în Planul anual de achiziții a procurărilor; nu au fost prezentate documentele justificative privind confirmarea procurării bunurilor și executării lucrărilor, inițierea executării lucrărilor fără asigurarea existenței mijloacelor financiare și achitarea sumei integrale operatorului economic etc.; • subsidii în valoare de 2 063,8 mii lei, solicitate și primite de la fondator de către IMSP Institutul Oncologic, cu nerespectarea normelor privind elaborarea proiectelor conform prevederilor

⁹³ Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii nu a înregistrat în evidența contabilă un teren cu suprafața de 0.64 ha și în valoare de 0,8 mil.lei asupra căruia, potrivit datelor organelor cadastrale, deține dreptul de folosință; Centrul de Plasament pentru Persoane Vârstnice și Persoane cu Dizabilități mun. Chișinău nu a asigurat reevaluarea terenului (4,09 ha) cu 5,3 mil.lei, care în evidența contabilă este de 0,01 mil.lei; Centrul de Medicină Legală nu a asigurat reevaluarea terenului cu 0,3 mil.lei; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă nu a asigurat reevaluarea terenului cu 0,03 mil.lei; Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu a asigurat reevaluarea terenului cu 8,1 mil.lei; Centrul de Recuperare pentru Copii, or. Ceadâr-Lunga nu a asigurat reevaluarea terenului cu 14,8 mil.lei.

	<p>legale aferente lucrărilor de reparație inițiate, semnarea acordurilor adiționale de majorare a sumei de 264,1 mii lei în lipsa argumentărilor responsabilului tehnic etc.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • unele instituții medicale (IMSP Institutul de Medicină Urgentă - 4 281,7 mii lei; IMSP Institutul Oncologic - 559,0 mii lei; IMSP Spitalul Clinic Bălți - 3 365,7 mii lei) au utilizat subsidiile primite în alte scopuri decât cele solicitate, iar pentru unele mijloace nu au dispus de planificare, solicitarea inițială, precum și de justificarea necesității prioritare în perioada pandemică a subsidiilor. Neregulile constatate au fost cauzate de lipsa reglementărilor și de insuficiența procesului de control intern sistemic privind planificarea, aprobarea, alocarea, utilizarea, controlul și monitorizarea de către toate părțile implicate, și anume instituțiile publice solicitante și MSMPS.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • nerespectarea prevederilor actelor normative și metodologice de evidență și raportare, fapt ce afectează caracteristicile calitative ale informației din rapoartele financiare consolidate; • gestionarea ineficientă și defectuoasă a patrimoniului și banilor publici ai instituțiilor din domeniul sănătății. Factorul principal care generează această situație este insuficiența controlului managerial inclusiv la nivelul Ministerului; • nedispunerea de către Minister de reglementări interne privind criteriile de planificare, selectare a instituțiilor beneficiare de subsidii și a procedurilor de monitorizare a utilizării conform destinației a acestora, ceea ce duce la alocarea și folosirea subsidiilor în mod netransparent și contrar destinației; • deficiențe ale controlului intern managerial prin executarea superficială a obligațiilor atribuite de către unele persoane responsabile de compartimentul managerial, lipsa de monitorizare a subdiviziunilor.
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Centrele de plasament din mun. Hâncești, s. Brânzeni, r-nul Edineț, sat. Bădiceni, r-nul Soroca, mun. Bălți și Centrul de reabilitare și protecție socială a copiilor în situație de risc „Пламяче”, or. Taraclia au prezentat probe privind reevaluarea terenurilor și ajustarea înregistrărilor din evidența contabilă; • CTPD mun. Bălți, mun. Orhei au prezentat probe privind operarea corectării datelor eronate înregistrate; • Centrul de plasament temporar pentru copii cu dizabilități mun. Hâncești a actualizat informația patrimonială, cu majorarea în sumă de 12 209.1 mii lei.

<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • managerii și contabilii-șefi ai instituțiilor din subordinea MSMPS să reevalueze și să recunoască în evidența contabilă, în conformitate cu Legea nr.1308 din 25.07.1997, valoarea terenurilor înregistrate cantitativ și să înregistreze în grupa de conturi 371 „Terenuri” valoarea reală a acestora; • conducerii Ministerului și managerilor Centrului de reabilitare pentru copii „Sergheevca” și Centrului de reabilitare a invalizilor și pensionarilor „Victoria” (Ucraina): să analizeze și să elaboreze măsuri privind optimizarea cheltuielilor, care ar asigura echilibrul dintre serviciile acordate și cheltuielile suportate de buget; • conducerii Ministerului și ANAS: să asigure instruirea profesională sistematică a personalului contabil; • conducerii Ministerului și instituțiilor din subordine: să asigure ajustarea și intensificarea activităților de control intern pentru o bună guvernare asupra proceselor de evaluare și înregistrare a bunurilor publice, de planificare, acordare, monitorizare și raportare a subsidiilor, evidența și raportarea de către instituțiile din subordine a creanțelor, datoriilor și mijloacelor bănești; • conducerii MSMPS: să asigure funcționalitatea serviciului de audit intern, cu realizarea obiectivelor legale, în special a celor ce țin de înregistrarea și raportarea bunurilor publice ale acestuia, în termen de până la 01.12.2021.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea entității auditate a fost de acord cu toate recomandările echipei de audit.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	<p>Recomandările înaintate în misiunea precedentă de audit aprobată prin Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 26.06.2020 „Cu privire la Raportul auditului rapoartelor financiare consolidate încheiate la 31 decembrie 2019” au fost implementate la nivel de 94 %. Astfel, 9 recomandări au fost implementate, 5 parțial implementate, 1 neimplementată. Impactul pozitiv rezultat din implementarea recomandărilor de către Minister și unele instituții din subordine a determinat îmbunătățirea proceselor manageriale aferente veridicității datelor înregistrate și raportate a bunurilor patrimoniale, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizarea și realizarea inventarierilor; • reevaluarea și înregistrarea în evidența contabilă a terenurilor de către 2 entități (5.273,5 mii lei și 14.811,6 mii lei); • corectarea și înregistrarea datoriilor furnizorilor din sistemul bugetar de către ANOFM (127,6 mii lei); • înregistrarea în evidența contabilă a bunurilor imobile de către o entitate, cu suprafața de 146,8 m²; • dezvoltarea de către MSMPS, de comun cu instituțiile din subordine, a proceselor de control intern, inclusiv prin emiterea ordinelor

și instituirea grupurilor de lucru responsabile de politicile de contabilitate și cadrul de raportare aplicabil;

- prezentarea informației de către IMSP Institutul Oncologic că la 09.06.2021 instituția a primit Acceleratorul Liniar, pentru care a achitat în avans suma de 500,0 mii euro în noiembrie 2019;
- instituirea comisiei (cu includerea unui reprezentant din cadrul Serviciului de audit intern) pentru a evalua conformitatea și gradul de executare a contractului nr. 29 din 13.09.2012.

La capitolul utilizării neregulamentare a subsidiilor primite de la bugetul de stat de către instituțiile medicale care au beneficiat de mijloace financiare în anul 2019, s-a constatat implementarea parțială a recomandărilor de către 3 entități beneficiare prin prezentarea documentelor confirmative.

Auditul asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.29 din 25 iunie 2021)

Informații generale	Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în calitate de conducător al organului central de specialitate al administrației publice, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea fidelă a rapoartelor financiare consolidate, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, întocmite la 31.12.2020, în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare ale Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
<ul style="list-style-type: none"> • Baza pentru opinia cu rezerve 	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neexcluderea din evidența contabilă a volumului acțiunilor și a cotei-părți în capitalul social în interiorul țării în sumă de 25,7 mil. lei, precum și transmiterea neregulamentară, cu titlu gratuit, colegiilor, care au trecut la autogestiune în urma reformei din 2018, a bunurilor imobile proprietate publică în valoare de 247,5 mil.lei. Drept rezultat al acestor erori, valoarea raportată a cotelor-părți în capitalul social și bunurilor transmise în gestiune a fost subevaluată cu 221,8 mil.lei; • neevaluarea și, respectiv, necontabilizarea a 102 loturi de teren cu suprafața de 801,2 ha, ca urmare a neaplicării prevederilor Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997 și Ordinului ministrului Finanțelor nr.215/2016. Astfel, valoarea terenurilor a fost subevaluată cu 122,0 mil.lei⁹⁴. Totodată, Ministerul a recunoscut în evidența contabilă 37,2 mil.lei, valoarea a 61 loturi de teren cu suprafața totală de 604,1 ha, care conform înscrisurilor în Registrul bunurilor imobile aparțin persoanelor terțe. Ca rezultat al acestor erori, valoarea raportată a terenurilor a fost subevaluată per total cu 84,8 mil.lei⁹⁵; • neaplicarea regulilor generale de recunoaștere pentru 99 de clădiri cu suprafața de 8,35 mii m², prevăzute de Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015. Auditul nu a putut obține

⁹⁴ Calculul: 20 loturi de teren cu valoarea cadastrală (33,1 mil.lei) + 82 loturi de teren cu aplicarea prețului normativ (88,9 mil.lei) = 122,0 mil.lei.

⁹⁵ Calculul: 122,0 mil.lei - 37,2 mil.lei = 84,8 mil.lei.

	<p>suficiente dovezi pentru a determina valoarea pentru 87 de bunuri imobile și, prin urmare, a fost limitat în domeniul său de aplicare. Considerăm că această deficiență este semnificativă, întrucât doar valoarea cadastrală a 12 din aceste bunuri imobile constituie 2,78 mil. lei.</p>
<p>Alte observații de audit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • contabilizarea neregulamentară a clădirii Stației de pompare în valoare de 5,17 mil. lei, astfel soldul grupei de conturi 314 „Mașini și utilaje” a fost supraevaluat, iar soldul grupei conturilor 319 „Active în curs de execuție” - subevaluat cu suma respectivă, precum și a contabilizat neregulamentar un sistem informațional, creat din contul mijloacelor donatorului, care este utilizat de terți pe parcursul mai multor ani; • recunoașterea neregulamentară⁹⁶ a veniturilor calculate pentru anii 2016-2018 în sumă de 1,53 mil. lei aferente dividendelor de la acțiunile deținute în capitalul social al BC „Moldova-Agroindbank” S.A.⁹⁷, ceea ce a determinat subevaluarea rezultatului financiar al instituției din anii precedenți cu suma respectivă; • neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra a 105 bunuri imobile (clădiri), din care 88 de bunuri imobile (72,0 mii m²) sunt contabilizate în sumă de 46,6 mil. lei, precum și asupra a 4 loturi de teren; • pierderea proprietății Republicii Moldova aflate peste hotarele țării. Astfel, la balanța Institutului de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția” este înregistrată baza de odihnă „Selecția”, amplasată în or. Zatoka, r-nul Belgorod-Dnestrovsk, reg. Odessa, Ucraina, care a fost demolată neautorizat de fostul arendaș. Deși în anul 2013 entitatea s-a adresat Procuraturii Ucrainei pe cazul dat, ultima a comunicat că dosarul penal a fost clasat.
<p>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</p>	<p>Neînstituirea controlului intern managerial corespunzător, în special în domeniile financiar-contabil și patrimoniu, aplicarea greșită sau neaplicarea prevederilor cadrului regulator aferent domeniului, au constituit factori generatori de iregularități și deficiențe constatate în cadrul misiunii de audit.</p>
<p>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</p>	<p>Ca urmare a recomandărilor înaintate, entitățile din subordinea MADRM:</p> <ul style="list-style-type: none"> • au evaluat și au contabilizat 359 de loturi de teren (6245,9 ha) în sumă de 252,1 mil. lei; • au exclus din evidența contabilă un lot de teren (5,18 ha) în sumă de 58,3 mil. lei, care aparține terților; • au corectat erorile contabile în sumă de 5,2 mil. lei; • au reziliat contractul de suprafață (550,4 ha), încheiat neregulamentar; • au înregistrat drepturile patrimoniale asupra 49 de loturi de teren cu suprafața de 202 ha și valoarea de 2,2 mil. lei;

⁹⁶ Ordinul ministrului Finanțelor nr. 216/2015.

⁹⁷ IP Institutul de Cercetări pentru Culturile de Câmp „Selecția” Bălți.

	<ul style="list-style-type: none"> • au corectat valoarea capitalului social cu 121,0 mil.lei.
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	Pe parcursul misiunii de audit, Agenția „Apele Moldovei”, prin Ordinul nr. 8 din 02.06.2021, a inițiat procedura de inventariere a bunurilor gestionate, în scopul identificării deficiențelor aferente terenurilor și imobilelor, precum și corectării acestora.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Ca urmare a celor constatate în cadrul misiunii de audit, conducerii MADRM i-au fost înaintate recomandări specifice de remediere a neconformităților și deficiențelor identificate.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Entitatea auditată nu a avut obiecții la constatările și recomandările expuse în Raportul de audit.
<i>Rezultate obținute urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.30 din 28 iunie 2021)

Informații generale	MF este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de competență, are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice ⁹⁸ și administrează bugetul de stat ⁹⁹ . Executarea BS pe anul 2020, față de indicatorii precizați, relevă că veniturile realizate au fost supraîncasate, iar cheltuielile de casă au fost executate sub nivelul cheltuielilor bugetare precizate.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020, întocmit de MF și prezentat Guvernului spre aprobare, în ansamblu nu este afectat de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie	Am auditat Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020. În opinia noastră, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie	-
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> - la elaborarea și aprobarea BS pe anul 2020 nu a fost respectat calendarul bugetar, iar CBTM nu a fost aprobat de către Guvern pentru a servi ca punct de reper în estimarea liniei de bază pentru ciclul bugetar; - în compartimentul „Acțiuni generale” la subprogramul „Acțiuni cu caracter general”, inițial au fost aprobate 29,0 mil. lei, fără a fi delimitate pe alte subprograme și activități. La rectificarea bugetului, aceste alocații au fost majorate de circa 19,8 ori, sau cu 545,9 mil. lei (574,9 mil. lei), fiind executate doar la nivel de 25,2% (144,7 mil. lei). Însă, indicatorul respectiv a fost reflectat de MF cu o diferență față de legea bugetară anuală de 160,8 mil. lei; - în anul auditat, doar 2 administratori de venituri (SFS și SV) au prezentat MF dările de seamă privind restanțele la BS; - se atestă rezerve la planificarea limitelor la cheltuielile pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, soldul mijloacelor nevalorificate la cheltuieli de personal de către APC a însumat 93,0 mil. lei, iar soldul de alocații nefinanțate de la „Acțiuni generale” constituie 214,2 mil. lei; - capacitatea/voința APC de a elabora propuneri de proiecte conforme și neînstituirea Grupului de lucru pentru investiții capitale publice¹⁰⁰ favorizează aprobarea unor proiecte slab pregătite, care necesită ulterior finanțare adițională considerabilă și majorează termenele de implementare a lor. Astfel, în lipsa cadrelor specializate în domeniul investițiilor capitale, MECC a solicitat transmiterea funcțiilor sale de administrare a proiectelor de investiții capitale publice către FISM;

⁹⁸ HG nr. 696 din 30.08.2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor”.

⁹⁹ Art.31 alin.(1) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

¹⁰⁰ Pct.2 din Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice.

	<p>- conform HG nr.402 din 17.06.2020¹⁰¹, ÎS „Calea Ferată din Moldova” i-au fost alocate 267,1 mil. lei¹⁰², sau 57,9%, din 460,96 mil. lei aprobate în legea bugetară anuală pentru anul 2020. APP, în calitate de fondator, nu a asigurat modificarea statutului ÎS în vederea majorării capitalului social în anul auditat, modificările fiind inițiate la 18.02.2021¹⁰³.</p>
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<p>Specificul conceptului de planificare și finanțare a alocațiilor prin intermediul componentei „Acțiuni generale” nu poate asigura, în opinia auditului, transparența și buna administrare a fondurilor publice.</p>
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	<p>Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr.38 din 28.07.2020, a înaintat MF 10 recomandări (inclusiv 4 recomandări reiterate din anul precedent), din care 5 au fost implementate și 5 parțial implementate, nivelul de executare fiind de 75,0%. Prin Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 28.05.2018¹⁰⁴, MF i-au fost înaintate 3 cerințe și 6 recomandări, din care 6 au fost implementate, 2 parțial implementate și una neimplementată, nivelul de executare fiind de 77,8%.</p>
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • modificarea „Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului” în scopul reflectării prevederilor cadrului legal, precum și reglementării abaterilor admisibile între limitele stabilite în CBTM și proiectul LBS; • monitorizarea planificării și executării de către APC a cheltuielilor de personal, precum și ridicarea nivelului de executare a alocațiilor pentru investiții capitale finanțate din surse externe și interne; • dezvoltarea/sporirea capacităților APC și mediului de control intern la elaborarea bugetelor investiționale în concordanță cu strategiile sectoriale și în raport cu volumul resurselor alocate de la bugetul de stat pentru consolidarea și gestionarea eficientă a resurselor financiare investiționale din surse interne și externe; • completarea Formularului nr.9 la Raportul privind executarea BS cu creanțele și datoriile formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la BS la venituri. <p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să asigure perfecționarea cadrului normativ în domeniul investițiilor capitale, cu asigurarea funcționalității grupului de lucru pentru investiții capitale; - responsabilizarea managerilor din cadrul entităților, cu asigurarea unui sistem eficient de monitorizare a execuției obiectelor de investiții capitale; - asigurarea unui management eficient în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, cu valorificarea mijloacelor bănești cumulate în conturile bancare.
<i>Punctul de vedere al</i>	<p>Echipa de audit a comunicat MF observațiile de audit și pe măsură a ținut cont de motivațiile și documentele suplimentar prezentate. Astfel, conducerea MF nu a avut obiecții la Raportul de audit final.</p>

¹⁰¹ HG nr.402 din 17.06.2020 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”.

¹⁰² Ordinul de plată nr.1 din 13.10.2020, în sumă de 267 134 036,6 lei.

¹⁰³ Ordinul nr.38 din 18.02.2021 „Cu privire la operarea modificărilor în statutul ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

¹⁰⁴ Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 28.05.2018 „Cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2017”.

<p><i>conducerii entității auditate</i></p>	
<p><i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Conform HCC nr.24 din 28.05.2018: (i) a fost pus în aplicare mecanismul de aplicare a măsurilor restrictive cu caracter temporar în procesul de finanțare de la BS cu suspendarea transferurilor cu destinație generală până la prezentarea rapoartelor financiare în termenul stabilit; (ii) DTS prezintă administratorilor de venit în a zecea zi a lunii următoare perioadei de gestiune Registrul veniturilor BS, BASS, FAOAM/BL (Forma FI-006); (iii) a fost aprobat Ordinul MF nr.11/2019 ce vizează conformarea efectuării restituirii TVA persoanelor juridice și fizice secundare la rigorile Codului fiscal; (iv) potrivit Indicației MF nr.39/2020, la Nota informativă a proiectului LBS pentru anul 2021 a fost inclus tabelul nr.14 „Sinteza măsurilor/proiectelor finanțate din FEN pe anii 2018-2021”.</p> <p>Conform HCC nr.38 din 28.07.2020: (i) au fost aprobate prin Ordinul MF nr.57/2021 reglementări privind executarea și debursarea mijloacelor de finanțare externă provenite exclusiv prin intermediul sistemului trezorerial; (ii) DTS recepționează și generalizează lunar informația privind creanțele. Informația respectivă este transmisă Inspecției Financiare pentru verificarea corectitudinii determinării creanțelor cu termen expirat și, după necesitate, aplicarea sancțiunilor conform Codului contravențional; (iv) definitivarea cadrului normativ în vigoare și aducerea în concordanță cu prevederile Legii nr.181/2014 a noțiunii „subsidii/subvenții”;(v) prin Ordinul MF nr.157/2020, a fost inclusă Anexa nr.2 „Informație privind cauzele neexecutării resurselor din proiectele finanțate din surse externe la situația din 31.12.20”; (iii) prin Ordinul MF nr. 57/2021 a fost completat Ordinul MF nr.215/2015 cu reglementări cu privire la obligativitatea, modul și periodicitate araportării restanțelor către Ministerul Finanțelor.</p>

Auditul rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea Curții de Conturi nr.32 din 29 iunie 2021)

Informații generale	Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2020, pentru realizarea obiectivelor și desfășurarea activităților preconizate, MAI i-au fost aprobate alocații în cuantum de 2914,0 mil.lei, care pe parcursul anului au fost precizate în sumă de 2996,3 mil.lei, sau cu 82,3 mil.lei mai mult. Executarea de casă față de planul precizat a fost realizată la nivel de 98% (2934,8 mil.lei). Patrimoniul gestionat aparține în totalitate statului și, în aspectul existenței și componenței materiale, a constituit la finele anului 2020 suma de 4287,4 mil.lei.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • subevaluarea activelor nefinanciare la grupele de conturi 311 „Clădiri” și 371 „Terenuri”¹⁰⁵ cu suma de 217,3 mil.lei, cauza fiind neevaluarea și nerecunoașterea¹⁰⁶ unor bunuri imobile și terenuri; • clasificarea și atribuirea neregulamentară a cheltuielilor pentru retribuirea muncii în sumă de 69,0 mil.lei, inclusiv 61,0 mil.lei - cheltuieli aferente indemnizației pentru activități speciale de combatere a terorismului, și 8,0 mil.lei - cheltuieli speciale de investigație și urmărire penală; • supraevaluarea cheltuielilor grupei de conturi 221 „Bunuri-cheltuieli privind utilizarea stocurilor” cu suma de 51,8 mil.lei, cu impact asupra rezultatului financiar, din cauza neaplicării regulamentare a prevederilor legale privind casarea echipamentelor.
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • cota statului raportată de către minister la grupa de conturi 415 „Acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării” este subevaluată cu suma de 10,7 mil.lei, din cauza nemodificării regulamentare¹⁰⁷ a capitalului social de către o întreprindere de stat și de minister; • grupa de conturi 319 „Investiții capitale în active în curs de execuție” este subevaluată cu suma de 19,7 mil.lei din cauza executării neregulamentare a alocațiilor pentru reconstrucția bazinului de înot al Clubului sportiv central „Dinamo”; • veniturile reflectate la grupa de conturi 144114 „Donații voluntare” au fost supraevaluate cu suma de 4,9 mil.lei, fiind încasate nejustificat din salariile unor angajați ai ministerului;

¹⁰⁵ Clădiri în valoare de 156,0 mil.lei și terenuri de 61,3 mil.lei.

¹⁰⁶ Art.5 alin. (4) lit. b) din Legea cu privire la activitatea de evaluare nr.989-XV din 18.04.2002; art.17 alin.(1) și alin.(4) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; pct.1.4.5.2., subpct. 3 din Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

¹⁰⁷ HG nr.770 din 20.10.1994 „Pentru aprobarea unor acte normative vizând funcționarea Legii cu privire la întreprinderea de stat” (cu modificările și completările ulterioare); pct.1.4.5.2., subpct.3 din Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

	<ul style="list-style-type: none"> • unele instituții din subordinea ministerului au admis depășirea angajamentelor asumate în raport cu alocațiile precizate la grupa de conturi 21 „Cheltuieli de personal”, cu 27,0 mil. lei¹⁰⁸; • la situația din 31.12.2020, circa 4503 angajați ai ministerului înregistrau restanțe de 350,1 mii de zile la concediul anual nefolosit, ceea ce impune obligații legale față de personalul încadrat, în sumă de circa 117,7 mil. lei, cu 41,0 mil. lei mai mult față de anul 2019 și prezintă cheltuieli bugetare suplimentare viitoare, ceea ce condiționează perturbarea echilibrului bugetar al ministerului; • ministerul nu a asigurat înregistrarea în evidența contabilă a datoriilor de 21,8 mil. lei aferente procesului de instruire la studii superioare de licență pentru 220 de funcționari publici cu statut special, care au încetat raporturile de serviciu cu ministerul în primii 5 ani de activitate; • nu se utilizează și se află în proces de degradare Baza de odihnă „Jemciujina” din Ucraina, cu valoarea de 3,1 mil. lei, precum și alte patru clădiri cu valoarea totală de 13,2 mil. lei, toate reflectate în bilanțul contabil consolidat al ministerului la 31.12.2020.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Denaturările aferente activelor materiale și nemateriale, uzurii mijloacelor fixe, cotei-părți în capitalul social al întreprinderilor de stat fondate sunt condiționate de funcționalitatea redusă a sistemului de control intern managerial.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr.34 din 22.07.2020 „Cu privire la Raportul auditului rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2019” a înaintat MAI 2 recomandări, care au fost implementate integral.
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	Pe parcursul desfășurării misiunii de audit, 4 instituții din subordinea Ministerului Afacerilor Interne ¹⁰⁹ au evaluat și au contabilizat 76 de clădiri și 15 terenuri în valoarea de 217,3 mil. lei, iar o instituție ¹¹⁰ a calculat uzura în sumă de 23,9 mil. lei pentru perioadele anterioare punerii în funcțiune a sistemului de radiocomunicații.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<p>Pentru remedierea situațiilor constatate, entităților auditate le-au fost înaintate 11 recomandări în vederea:</p> <ul style="list-style-type: none"> • evaluării și înregistrării conforme în evidența contabilă a clădirilor și terenurilor din gestiunea instituțiilor subordonate ministerului, precum și delimitării și înregistrării la organele cadastrale a drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile din gestiune; • completării rezervei materiale de stat și a rezervei de mobilizare conform cerințelor Nomenclatorului bunurilor materiale, menite să asigure protecția populației în cazul unor eventuale situații excepționale determinate de evenimente de forță majoră.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne sunt de acord cu constatările auditului și întreprind măsuri de remediere a neregulilor și abaterilor constatate, cu îmbunătățirea sistemului de control intern.

¹⁰⁸ IGP - 10,3 mil. lei; IGPF - 6,3 mil. lei; IGSU - 3,5 mil. lei; IGC - 3,4 mil. lei; AȘM - 1,9 mil. lei; SM - 0,6 mil. lei; STI - 0,6 mil. lei; AC al MAI - 0,5 mil. lei; BMA - 0,2 mil. lei, și CSC „Dinamo” - 0,1 mil. lei.

¹⁰⁹ Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a evaluat 43 de clădiri (21,8 mil. lei) și 3 terenuri (1,6 mil. lei); Aparatul central al Ministerului Afacerilor Interne a evaluat 18 clădiri (12,4 mil. lei) și 7 terenuri (23,2 mil. lei); Inspectoratul General al Poliției a evaluat 8 clădiri (64,1 mil. lei) și 3 terenuri (1,5 mil. lei); Serviciul Medical al Ministerului Afacerilor Interne a reevaluat 7 clădiri (57,7 mil. lei) și 2 terenuri (35,0 mil. lei).

¹¹⁰ Serviciul Tehnologiei Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne.

<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	(i) numerarul dezafectat de titularii de avans în sumă de 3,1 mil. lei a fost restituit în casa ministerului și transferat în bugetul de stat; (ii) Inspectoratul General pentru Situații de Urgență a evaluat și a contabilizat 53 de bunuri imobile la valoarea de piață în sumă de 94,8 mil. lei; (iii) Inspectoratul General de Poliție a evaluat și a contabilizat 10 bunuri imobile la valoarea de piață în sumă de 0,5 mil. lei.
--	---

Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Apărării încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.33 din 30 iunie 2021)

Informații generale	Ministrul Apărării, în calitate de conducător al organului central de specialitate al administrației publice, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea fidelă a rapoartelor financiare consolidate în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Apărării încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare consolidate ale Ministerului Apărării încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • subevaluarea acțiunilor și altor forme de participare în capital în interiorul țării în valoare de 3,5 mil. lei ca rezultat al necontabilizării valorii capitalului social într-o întreprindere de stat, care nu activează din anul 2001, dar în care, conform înscrisurilor din Registrul persoanelor juridice deținut de Agenția Servicii Publice, își exercită funcția de fondator; • nerecunoașterea în evidența contabilă a 30 de clădiri cu suprafața de 4,5 mii m², pentru care nu au putut fi obținute probe de audit suficiente și adecvate, dar se așteaptă ca aceste bunuri să aibă o valoare materială, iar subevaluarea valorilor clădirilor să fie semnificativă; • supraevaluarea valorii clădirilor cu 4,6 mil. lei ca rezultat al recunoașterii în evidența contabilă a 14 bunuri imobile cu suprafața de 12,37 mii m² care, conform înscrisurilor din Registrul bunurilor imobile, aparțin terților, fiind privatizate.
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • supraevaluarea grupei de conturi „Terenuri” cu 9,5 mil. lei ca urmare a recunoașterii în evidența contabilă a 2 loturi de teren cu suprafața de 4,30 ha, care, conform înscrisurilor din Registrul bunurilor imobile, aparțin persoanelor terțe; • neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra a 267 de bunuri imobile (clădiri și construcții speciale), din care 255 de bunuri imobile sunt contabilizate în sumă de 240,3 mil. lei, precum și asupra a 10 loturi de teren cu suprafața totală de 1063,5 ha, contabilizate la valoarea de 73,7 mil. lei, situație care poate afecta

integritatea bunurilor gestionate de minister sau poate duce la pierderea controlului asupra lor și la posibile litigii;

- prezentarea Agenției Proprietății Publice a datelor eronate pentru includere în Registrul proprietății publice, nefiind raportate 42 de bunuri imobile, cu suprafața de 4 609,91 m², și un lot de teren cu suprafața totală de 0,97 ha, fapt care a denaturat semnificativ datele din Registrul bunurilor imobile proprietate publică a statului, valoarea bunurilor imobile raportată Agenției Proprietății Publice fiind diminuată cu cel puțin 78,5 mil.lei, iar a terenurilor - cu cel puțin 1,3 mil.lei;
- prezentarea informațiilor incomplete și neveridice privind terenurile gestionate, pentru a fi incluse în Lista terenurilor proprietate publică a statului din administrarea Agenției Proprietății Publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.161 din 07.03.2019, fapt care a determinat neinclusiunea unor terenuri în Programul de stat pentru delimitarea bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor proprietate publică, pentru anii 2019-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.80 din 11.02.2019, urmând a fi întreprinse măsurile de rigoare pentru efectuarea inventarierii totale a bunurilor statului gestionate de MA și entitățile din subordine;
- instituirea unui mecanism defectuos de relații cu o întreprindere de stat al cărei fondator este, ultimei fiindu-i transmise gratuit terenuri și mijloace fixe casate sau metalul uzat obținut de la casarea mijloacelor fixe, veniturile obținute fiind încasate în contul întreprinderii de stat, deși, regulamentar, urmau a fi încasate în bugetul de stat. În consecință, la bugetul de stat nu au fost încasate 1,2 mil.lei de la darea în arendă a terenurilor proprietate publică;
- nerespectarea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015, în ce privește includerea în Politica de contabilitate-tip a regulilor specifice care au apărut ca urmare a aprobării prin ordinul MA a Nomenclatorului de bunuri cu destinație militară, pentru care, conform regulilor stabilite în Ordinul MF nr.216/2015, uzura mijloacelor fixe nu se calculează, instituțiile subordonate MA, în anul 2020, efectuând recalcularea uzurii mijloacelor fixe pentru anii precedenți. Regulile noi nu au fost coordonate cu Ministerul Finanțelor. De asemenea, Lista bunurilor cu destinație militară nu include informații privind durata utilă de exploatare a acestora, mecanismul de stabilire a duratei utile de exploatare a mijloacelor fixe cu destinație militară de asemenea urmează a fi inclus în Politica de contabilitate-tip și coordonat cu Ministerul Finanțelor;
- prin derogare de la prevederile legale, ministerul a elaborat și a aprobat reguli specifice de casare a mijloacelor fixe, care, de asemenea, nu au fost coordonate cu Ministerul Finanțelor. Prin acest ordin, autorizarea casării mijloacelor fixe a fost delegată mai multor persoane/structuri din cadrul ministerului, în funcție de suma supusă casării, dar nu reieșind din categoria bunurilor

	supuse casării. Aceeași situație se atestă și la casarea bunurilor constatate lipsă.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Neînstituirea controlului intern managerial corespunzător, în special în domeniile financiar-contabil și patrimoniu, aplicarea eronată sau neaplicarea prevederilor cadrului regulator aferent domeniului, au constituit factori generatori de iregularități și deficiențe constatate în cadrul misiunii de audit.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	Curtea de Conturi a înaintat MA 4 recomandări de audit. Ca urmare a evaluării gradului de implementare a acestora, s-a constatat că 3 recomandări au fost implementate integral, iar 1 recomandare nu a fost implementată, astfel nivelul de implementare a recomandărilor fiind de 75%.
<i>Măsurile luate de entitate pe parcursul misiunii</i>	<ul style="list-style-type: none"> • au fost contabilizate 3 bunuri imobile cu valoarea de 0,2 mil. lei, în baza valorii stabilite de evaluatorul independent în anul 2020; • terenul transmis terților, în valoare de 4,3 mil. lei, a fost exclus din evidența contabilă; • pentru 7 loturi de teren pe parcursul anului 2021 au fost achiziționate servicii cadastrale de delimitare selectivă. Pentru 3 loturi de teren materialele cadastrale se află în instanța de judecată, din cauza refuzului administrației publice locale și adiacenților de a coordona și a semna documentele respective. De asemenea, pentru 1 construcție este inițiat procesul de înregistrare.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Ca urmare a celor constatate în cadrul misiunii de audit, conducerii MA i-au fost înaintate recomandări specifice de remediere a neconformităților și deficiențelor identificate.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Entitatea auditată nu a avut obiecții la constatările și recomandările expuse în Raportul de audit.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Raportul auditului asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Educației, Culturii și Cercetării încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.43 din 27 iulie 2021)

Informații generale	<p>Pentru anul 2020, bugetul MECC a fost executat la cheltuieli de casă la nivel de 94,98% (2,46 mlrd.lei) din planul precizat (2,59 mlrd.lei), iar la cheltuieli efective în sumă de 2,61 mlrd.lei, cu 0,63 mlrd.lei mai puțin față de anul precedent (3,24 mlrd.lei).</p> <p>La 31.12.2020 în subordinea MECC erau 88 de instituții publice finanțate din buget și cel puțin 113 entități la autogestiune. Astfel, patrimoniul gestionat de MECC la 31.12.2020 a constituit 4,74 mlrd.lei, sau cu 0,4 mlrd.lei mai mult comparativ cu situația din 31.12.2019 (4,34 mlrd.lei).</p>
Scop	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare consolidate ale MECC încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Opinia contrară	<p>Am auditat rapoartele financiare consolidate ale MECC încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • supraevaluarea valorii acțiunilor și altor forme de participare în capital în interiorul țării cu 113,16 mil.lei, în special din cauza netransmiterii conforme a cotelor de participare în capital ale agenților economici preluate de APP (100,94 mil.lei); • subevaluarea valorii acțiunilor și altor forme de participare în capital în interiorul țării cu 3838,71 mil.lei, în special din cauza nereflectării în evidența contabilă a MECC a clădirilor și terenurilor¹¹¹ proprietate publică din domeniul public, aflate, conform informațiilor prezentate, în folosința entităților la autogestiune fondate de MECC (3764,48 mil.lei); • subevaluarea valorii terenurilor cu 484,73 mil.lei, din cauza neînregistrării a 449,69 ha de teren și subevaluării terenurilor; • subevaluarea valorii clădirilor cu 112,74 mil.lei, din care, urmare a nesoluționării, din anul 2012, a problemei privind transmiterea de la balanța AȘM la balanța Liceului teoretic „Aristotel” a investițiilor realizate de 69,86 mil.lei și neajustării valorii a 29 de clădiri administrate de către 12 instituții din subordinea MECC la valoarea cadastrală cu 42,5 mil.lei; • subevaluarea valorii activelor moștenirii culturale cu 181,59 mil.lei, din cauza necontabilizării: clădirilor-monumente cu valoarea de cel puțin 180,3 mil.lei (Complexul Monastic „Căpriană” - 87,8 mil.lei, Complexul Monastic „Curchi” - 92,5 mil.lei (2 din 634 de monumente/edificii de cult aflate în proprietatea de stat¹¹²)) etc.; • subevaluarea valorii active nemateriale cu cel puțin 177,21 mil.lei, generată de neînregistrarea ca active nemateriale a alocațiilor utilizate pentru efectuarea cercetărilor științifice de către instituțiile de

¹¹¹ 1109 clădiri și construcții cu valoarea inițială de circa 5278,15 mil.lei și uzura acestora de 1441,89 mil.lei, precum și 310 terenuri cu suprafața de 2260,62 ha (1819,8 mil.lei), dintre care clădiri și terenuri cu valoarea de 1778,42 mil.lei sunt înregistrate sintetic de MECC la contul 415.

¹¹² HG nr. 740 din 11.06.2002 „Cu privire la edificiile și locașurile de cult”.

	<p>cercetări din subordinea MECC (113,72 mil.lei) și, respectiv, a mijloacelor transferate de MECC conform contractelor semnate cu instituțiile la autogestiune (16,21 mil.lei) etc.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • subevaluarea valorii „Altor mijloace fixe” cu cel puțin 148,8 mil.lei, ca urmare a neînregistrării ca proprietate a MECC a fondului de manuale încadrat în schema de închiriere (145,89 mil.lei) etc.; • supraevaluarea valorii „Investiții capitale în active în curs de execuție” cu 44,18 mil.lei ca urmare a evidenței duble a investițiilor realizate la 7 obiecte (14,51 mil.lei)¹¹³ înregistrate și în evidența contabilă a APL, și la 3 obiecte, vândute de APL (15,47 mil.lei)¹¹⁴; necapitalizarea investițiilor realizate la Liceul teoretic „Aristotel” (8,35 mil.lei); neexecutarea lucrărilor de construcție facturate (5,84 mil.lei); • supraevaluarea cheltuielilor aferente serviciilor educaționale (comanda de stat) cu 76,73 mil.lei, ca rezultat al raportării neregulamentare de către instituțiile de învățământ superior a mijloacelor financiare alocate și nevalorificate de către acestea până la 31.12.2020 (21,73 mil.lei), precum și al majorării neregulamentare a alocațiilor bugetare aferente costului programelor de studiu în cadrul învățământului profesional tehnic (54,99 mil.lei); • supraevaluarea cheltuielilor aferente serviciilor cu 26,17 mil.lei, ca urmare a neînregistrării în evidență a bunurilor materiale obținute/tipărite (9,81 mil.lei)¹¹⁵ și a neînregistrării ca active nemateriale a mijloacelor transferate de MECC conform contractelor semnate cu instituțiile la autogestiune (16,21 mil.lei).
Cauzele și impactul deficiențelor constatate	Capacitatea instituțională redusă, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.
Impactul implementării recomandărilor or înaintate prin HCC anterioare	Curtea de Conturi, prin Hotărârea nr.32 din 20.07.2020, a înaintat 19 recomandări: 6 recomandări au fost parțial executate, iar 13 neexecutate. Situația respectivă a condiționat persistența unor aspecte care au influențat opinia de audit.
Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii	Instituțiile din subordinea MECC au efectuat corectări financiar-contabile de 630,84 mii lei ¹¹⁶ .
Măsurile dispuse pentru remediere	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea procedurilor de control intern care să asigure respectarea cadrului legal-normativ în toate activitățile desfășurate de MECC și entitățile din subordine; • inventarierea, evaluarea, delimitarea drepturilor de proprietate după domeniu, contabilizarea conformă a patrimoniului public gestionat și reînregistrarea drepturilor de proprietate de stat asupra terenurilor și clădirilor;

¹¹³ APL s. Cobani, Glodeni: școala - 2145,0 mii lei; APL or. Strășeni, grădinița de copii - 1600,7 mii lei; APL s. Răcești, Șoldănești - 2246,2 mii lei; APL s. Ruseștii Noi, Ialoveni - 1808,9 mii lei; APL s. Andrușel de Sus, Cahul - 484,5 mii lei; APL s. Cerlina, Soroca - 254,8 mii lei; APL s. Delacău, Anenii Noi - 5944,7 mii lei.

¹¹⁴ APL or. Râșcani: grădinița de copii - 3355,4 mii lei, școala - 6493,8 mii lei; APL Sireți, r-nul Strășeni: școala - 5622,0 mii lei.

¹¹⁵ Contul 317 - 7586,4 mii lei; contul 318 - 1646,6 mii lei; contul 314 - 105,84 mii lei; contul 335 - 439,75 mii lei (239,85+199,9); contul 336 - 2,99 mii lei; contul 339 - 30,0 mii lei.

¹¹⁶ Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor - 105,84 mii lei; Muzeul Național de Artă al Moldovei - 525 mii lei.

	<ul style="list-style-type: none"> • asigurarea ținării evidenței separate a cheltuielilor de către instituțiile din subordine și elaborarea unei metodologii exhaustive privind determinarea costului de studii per elev/student, specializare/ocupație și nivel de studii; • aprobarea unui plan pe termen mediu prin care să se asigure inventarierea și înregistrarea în evidență a monumentelor, cu ulterioara revizuire a listei monumentelor aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531 din 22.06.1993, ținându-se cont de starea lor actuală, precum și completarea acestuia cu informații ce țin de indicarea exactă a locului amplasării și zonei de protecție (codul cadastral al terenurilor și bunurilor imobile), tipului de proprietate (publică de stat, publică locală, privată) etc.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Entitatea a adus explicații și a înaintat sugestii suplimentare pentru unele constatări, unele din care au fost luate în considerare la redactarea finală a constatărilor de audit.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul situațiilor financiare ale Operațiunii „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr.44 din 28 iulie 2021)	
Informații generale	<p>MSMPS este responsabil de realizarea obiectivelor strategice la nivel național în sistemul de sănătate, beneficiind de susținerea partenerilor externi de dezvoltare. Astfel, la 11 iulie 2014 a fost semnat Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, în vederea realizării Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”, în mărime de 20 milioane DST, pe un termen de 5 ani, ratificat prin Legea nr.35 din 19.03.2015. Creditul a fost acordat pe o perioadă de rambursare de 20 ani, termenul de grație fiind de 5 ani și rata dobânzii anuale de 1,25%, taxa de angajament - 0,5% per an, și taxa de deservire - 0,75% per an.</p> <p>Sumele debursate în cadrul Proiectului de modernizare a sectorului sănătății, până în anul 2020, sunt următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programul Suport la Buget¹¹⁷: 10,3 mil. DST au fost debursate, ceea ce reprezintă 55,2% din creditul total în valoare de 18,6 mil. DST; mijloacele au fost debursate ca urmare a realizării integrale a șase indicatori (ILD 3, 4, 5, 6, 8 și 10¹¹⁸). Totodată, parțial au fost atinși patru indicatori (DLR 1, 2, 7 și 9), care urmează a fi realizați până la finalizarea Proiectului și debursate mijloace; • Componenta „Asistența tehnică”¹¹⁹: 1,2 mil. DST au fost debursate, ceea ce reprezintă 85,7% din creditul total în valoare de 1,4 mil. DST. Prin urmare, managementul MSMPS este responsabil de monitorizarea și evaluarea progresului Proiectului de modernizare a sănătății, inclusiv cu elaborarea rapoartelor acestuia, precum și prezentarea situațiilor financiare conform cerințelor de raportare ale Băncii Mondiale și ale Ministerului Finanțelor.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că situațiile financiare ale Operațiunii „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că situațiile financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia	Am auditat situațiile financiare ale Operațiunii „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020. În opinia noastră, situațiile prezentate oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară cu scop special.
Baza pentru opinie	
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • Din patru indicatori planificați în cadrul Programului, doi nu au fost atinși (DLI7: „Introducerea stimulentei bazate pe performanță pentru a îmbunătăți eficiența și calitatea asistenței medicale în spitale” și DLI9: „Consolidarea spitalelor departamentale sub autoritatea MSMPS”, iar alți doi indicatori nu au fost validați ((DLI 1.1: „Începând cu anul 2018, toate țigările importate și produse la nivel

¹¹⁷ (Credit nr. 5469-MD) Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare din 11.07.2014.

¹¹⁸ ILD 3: Numărul de internări anuale în spitalele de îngrijire acută la 100 persoane, pornind de la o valoare de referință de 17,6; DLI 4: Numărul de paturi în spitale de îngrijire acută, pornind de la o valoare de referință de 17.586; DLI 5: Aprobarea revizuirii pachetului de beneficii de ambulatoriu în ceea ce privește medicamentele anti-hipertensive; DLI 6: Revizuirea și punerea în aplicare a schemei de stimulare bazate pe performanță în asistența medicală primară; DLI 8: Punerea în aplicare și actualizarea prețurilor GOB pentru plățile către spitale publice de îngrijiri acute; DLI 10: Aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a sistemului de sănătate revizuite, care include măsuri de raționalizare spitalicească.

¹¹⁹ (Credit nr. 5470-MD) Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare din 11.07.2014.

	<p>local sunt plasate pe piață în conformitate cu Regulamentul privind etichetarea tutunului”; DLI 1.2: „Reducerea ratei fumatului la adulți (cu vârsta între 18 și 69 de ani) cu 2 puncte procentuale” și DLI 2: „Majorarea procentului de persoane cu boli cardiovasculare (BCV) care beneficiază de medicamente compensate pentru tratamentul BCV”), fapt pentru care nu au fost debursate mijloace financiare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • În anul 2020 au fost planificate și aprobate 76,8 mil. lei din contul împrumutului acordat de BM pentru realizarea Programului, în anul de referință nefiind debursate mijloace financiare. • Componenta „Asistența tehnică” pe parcursul anului 2020 nu a înregistrat progrese în implementarea acțiunilor planificate, din cauza situației pandemice. <p>Cheltuielile suportate din sursele Proiectului de Asistență Tehnică urmează a fi orientate spre atingerea principiului de economicitate.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Carențele constatate au fost condiționate de situația pandemică, precum și din cauza că sistemul de control intern managerial al MSMPS dispune de activități și reglementări care trebuie îmbunătățite și perfecționate pentru desfășurarea Operațiunii „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”.</p>
<p><i>Impactul implementării recomandărilor or înaintate prin HCC anterioare</i></p>	<p>Recomandarea înaintată anterior nu a fost implementată, fapt ce a cauzat nedebersarea mijloacelor financiare pentru atingerea indicatorilor.</p>
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>Guvernarea să asigure analiza și monitorizarea atingerii indicatorilor, precum și gestionarea mijloacelor financiare cu respectarea principiilor buneii guvernări.</p>
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Managementul Programului este de acord cu constatările și recomandările înaintate.</p>
<p><i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor or de audit</i></p>	<p>Recomandările înaintate sunt orientate în continuare spre atingerea indicatorilor legați de debursare, îmbunătățirea managementului finanțelor publice și dezvoltarea la un nivel corespunzător a capacității instituționale de execuție a componentei „Asistență tehnică”, precum și eliminarea iregularităților stabilite.</p>

Auditul financiar al Grantului suplimentar la Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19 în Republica Moldova” (Hotărârea CCRM nr.45 din 28 iulie 2021)	
Informații generale	<p>În contextul situației pandemice și cheltuielilor efectuate în legătură cu evoluția acesteia, între Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare a fost încheiat un Acord adițional de finanțare pentru Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19 în Republica Moldova”, fiind prevăzute mijloace în sumă de 3,48 mil. dolari SUA.</p> <p>Mijloacele bănești pentru Grantul acordat au fost încasate la contul bancar al Ministerului Finanțelor, deschis de Banca Națională a Moldovei în valută străină (dolari SUA), „Granturi curente primite de la organizațiile internaționale pentru susținerea bugetului de stat” în două tranșe și convertite în valută națională la data încasării mijloacelor.</p> <p>Grantul a fost acordat în scopul finanțării retroactive a contractelor, conform listei aprobate de către Grupul de lucru din cadrul Proiectului, Banca Mondială și de Ministerul Finanțelor. Astfel, reieșind din resursele disponibile, au fost finanțate retroactiv 2 contracte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contractul privind achiziționarea testelor pentru depistarea infecției cu COVID-19, și - Contractul privind achiziționarea echipamentelor de protecție.
Scop	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele prezentate aferente mijloacelor financiare acordate suplimentar prin Grantul la Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19 în Republica Moldova”, încheiate la 31.01.2021, în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.</p>
Opinie	<p>Am auditat rapoartele aferente Grantului acordat suplimentar la Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19 în Republica Moldova”, încheiate la 31.01.2021. În opinia noastră, rapoartele prezentate oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară cu scop special.</p>
Baza pentru opinie	
Alte observații de audit	<p>Prin derogare de la unele prevederi legale și potrivit Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale, Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate a asigurat, în regim de urgență, desfășurarea procedurii de achiziționare directă a testelor pentru depistarea infecției cu COVID-19, din sursele Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și achiziționarea echipamentelor de protecție, utilizând procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare. Astfel, CNAM a asigurat finanțarea în mărime de 35,70 mil. lei pentru achiziționarea testelor pentru depistarea infecției cu COVID-19, iar Ministerul Finanțelor a alocat, din fondul de rezervă al Guvernului, suma de 36,03 mil. lei Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale pentru procurarea echipamentelor de protecție, în scopul prevenirii și controlului infecției cu COVID-19.</p> <p>Contractul privind achiziționarea testelor pentru depistarea infecției cu COVID-19 a fost realizat printr-un proces ce a implicat 3 niveluri, inclusiv operatorul economic care a livrat bunurile către Agenția Națională</p>

	<p>pentru Sănătate Publică, ulterior redistribuite instituțiilor medicale potrivit listei de repartizare aprobate de MSMPS.</p> <p>De menționat că toate testele au fost distribuite și utilizate conform destinației până la finele anului 2020.</p> <p>Echipamentele de protecție au fost livrate integral de către operatorul economic în perioada aprilie-mai 2020 și au fost depozitate la „SanFarm-Prim” SA. În baza dispozițiilor emise de MSMPS, depozitarul a distribuit echipamentele de protecție instituțiilor medicale, fiind repartizate circa 295 mii de respiratoare și 142 mii de ecrane de protecție.</p> <p>Pe lângă faptul că volumul de echipamente de protecție a fost estimat pentru necesitățile instituțiilor medicale pe o perioadă de 3 luni, la data de 30.06.2021 a fost înregistrat un stoc de aproximativ 39% din totalul celor achiziționate în valoare de 12 mil. lei. Această situație a fost generată de acordarea în acea perioadă (aprilie-mai 2020) a donațiilor și ajutoarelor umanitare, precum și de achizițiile efectuate de către instituțiile medicale. Curtea de Conturi a constatat că instituțiile publice au reflectat corect și fidel în rapoartele privind executarea Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și în rapoartele financiare ale MSMPS, mijloacele alocate pentru achiziționarea în regim de urgență a testelor pentru depistarea infecției COVID-19 și a echipamentelor de protecție.</p>
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	-
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	-
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	-
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	A fost recomandat Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale să sporească eficiența controlului intern managerial privind realizarea etapelor și procedurilor aferente Acordului de Grant privind finanțarea adițională pentru Proiectul „Răspuns de Urgență la COVID-19”.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Entitățile auditate nu au avut obiecții referitor la constatările și recomandările auditului.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul rapoartelor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020 (Hotărârea CCRM nr. 51 din 10 septembrie 2021)

<p>Informații generale</p>	<p>Proiectul „Reforma învățământului în Moldova” sprijină reformele structurale implementate în scopul consolidării calității și eficienței în sectorul educației. În anul 2013, Guvernul Republicii Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare au semnat Acordul de finanțare¹²⁰ (<i>Creditul nr.5196-MD</i>), în vederea obținerii unui credit în valoare de 26,1 mil. DST, echivalentă cu 40,0 mil. dolari SUA. Data modificată de închidere a Proiectului este 31decembrie 2022, iar suma creditului este rambursată începând cu 15 mai 2018¹²¹ (<i>rambursat total - 4,3 mil. DST, inclusiv în anul 2020 - 1,2 mil. DST, dintre care suma principală - 0,86 mil. DST și rata dobânzii în sumă de 0,34 mil. DST</i>).</p> <p>În anul 2018, a fost acordată finanțare adițională Republicii Moldova (<i>Creditul nr.6181-MD</i>) pentru activitățile ce se referă la Proiectul inițial în sumă de 7,1 mil. DST, echivalent cu 10,0 mil. dolari SUA. Suma creditului va fi rambursată în conformitate cu Planul de plăți prevăzut în Acord, începând cu 15 iulie 2023¹²². Finanțarea adițională a permis MECC să extindă activitățile selectate și inițiate în cadrul PRIM, precum formarea cadrelor didactice și de conducere, participarea la PISA, precum și elaborarea unui modul adițional pentru SIME (modulul „Învățământul Profesional Tehnic”) și pilotarea modulului „Învățământul preșcolar”.</p> <p><i>Obiectivul de Dezvoltare al Proiectului</i> este de a îmbunătăți condițiile de învățare în școlile vizate și de a consolida sistemele de monitorizare în educație ale beneficiarului, prin promovarea reformelor eficiente în sectorul educației.</p> <p>Din suma totală a Proiectului de 50 000,0 mii dolari SUA, la situația din 31.12.2020 au fost debursate mijloace la nivel de 75,0%, sau 36017,7 mii dolari SUA¹²³, dintre care au fost utilizate 33066,4 mii dolari SUA (cca 92%).</p>
<p>Scop</p>	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile asupra faptului că, pentru exercițiul bugetar încheiat la 31 decembrie 2020, toate operațiunile financiare semnificative au fost prezentate la valori veridice și fidele cu exprimarea opiniei de audit, în baza rapoartelor financiare interimare întocmite de către responsabilii de implementarea Proiectului.</p>
<p>Opinie</p>	<p>Probele de audit acumulate pe parcursul misiunii au determinat exprimarea opiniei de audit fără rezerve asupra rapoartelor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” încheiate la 31 decembrie 2020.</p>
<p>Baza pentru opinie</p>	<p>Rapoartele financiare interimare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cerințele de raportare financiară aplicabile potrivit regulilor Băncii Mondiale.</p> <p><i>Au fost constatate unele iregularități, care nu au influențat opinia, inclusiv:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • factorii responsabili ai IP FISM nu s-au aliniat principiilor buneii gestiuni financiare a mijloacelor Proiectului, definite în Acordul de implementare, Manualul operațional al Proiectului, ceea ce a determinat achitarea

¹²⁰ Legea nr.89 din 19.04.2013 pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind realizarea Proiectului Reformei învățământului în Moldova.

¹²¹ Procentul de rambursare din suma principală a creditului pentru perioada 15 mai 2018 - 15 noiembrie 2027 reprezintă 1,65%, iar începând cu 15 mai 2028 și până la 15 noiembrie 2037 - 3,35%.

¹²² Începând cu 15 iulie 2023 și până la 15 ianuarie 2043 - inclusiv 1,65%, începând cu 15 iulie 2043 până la 15 ianuarie 2048 - inclusiv 3,40% din suma principală a creditului pentru a fi rambursată.

¹²³ din care 34 395,8 mii dolari SUA (91,0%) din creditul inițial și 1 621,9 mii dolari SUA (16,0%) din creditul de finanțare adițională.

	<p>neregulamentară din contul Componentei A.2 a plăților de retribuire în sumă totală de 58,1 mii dolari SUA;</p> <ul style="list-style-type: none"> lipsa unor plafoane agreeate și aprobate la retribuirea consultanților/membrilor echipei IP FISM, implicată în realizarea activităților Proiectului, a permis factorilor decizionali să efectueze cheltuieli de salarizare cu 13,2 mii dolari SUA mai mari, în raport cu cuantumul sumei din justificările bugetului cheltuielilor operaționale la Planul de procurări al IP FISM aprobat de BM; IP FISM nu a ținut cont de cerințele directivelor BM și nu s-a solicitat aprobarea prealabilă de la MECC¹²⁴ și BM a modificărilor valorii inițiale a contractului mai mari de 15%; auditul a constatat necesitatea ajustării MOP în partea ce ține de reglementarea utilizării mijloacelor financiare provenite din penalitățile calculate și reținerea garanției de bună execuție provenite din nerealizarea contractelor de lucrări civile.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<ul style="list-style-type: none"> Iregularitățile și carențele stabilite de audit denotă că mijloacele Proiectului nu s-au gestionat în strictă diligență cu cele mai bune practici financiare și administrative, principalele cauze constând în: responsabilitatea scăzută a factorilor decizionali ai IP FISM la gestionarea mijloacelor financiare ale Proiectului; nefuncționalitatea în unele cazuri a activităților de control instituite la gestionarea mijloacelor financiare; evitarea controalelor ex-ante la angajarea unor lucrări, în lipsa aprobării prealabile cu MECC și BM a modificărilor contractuale mai mari de 15% la valoarea inițială a contractului.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	<p>Prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 60 din 04 decembrie 2020 „Cu privire la Raportul auditului asupra rapoartelor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Republica Moldova” încheiate la 31 decembrie 2019”, MECC și IP „FISM” le-au fost înaintate 5 recomandări, din care: 2 recomandări au fost executate integral, iar 3 recomandări au fost parțial implementate, nivelul de executare fiind de 70,0%.</p>
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	-
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> consolidarea managementului financiar în utilizarea mijloacelor Proiectului, inclusiv fortificarea controlului intern managerial și a activităților de control instituite; completarea Manualului operațional al Proiectului cu unele reglementări aferente valorificării mijloacelor.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	<p>Echipele de audit au comunicat MEC, echipei de management a Proiectului și FISM observațiile de audit. Actualmente echipele de audit se află la etapa de comunicare a constatărilor.</p>
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

¹²⁴ Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a fost reorganizat în Ministerul Educației și Cercetării, conform Hotărârii Parlamentului nr.89/2021 „Pentru aprobarea listei ministerelor”.

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or. Fălești încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr. 50 din 23 noiembrie 2020)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ¹²⁵ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ¹²⁶ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia contrară	Am auditat rapoartele financiare ale or. Fălești încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor în sumă de 353,1 mil. lei (618,33 ha), apartamentelor și încăperilor izolate neprivatizate - 3,95 mil. lei, clădirilor transmise în gestiunea IMSP - 0,12 mil. lei, spațiilor verzi - 0,16 mil. lei, infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare - 127 18,98 mil. lei; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi, căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.), care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, n-au fost create unități de inventar independente și care n-au fost evaluate - 41,68 mil. lei; • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală¹²⁸ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe cu 1,18 mil. lei;

¹²⁵ Art. 13 alin. (2) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007.

¹²⁶ Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr. 216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr. 164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

¹²⁷ Conform art. 13¹ din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013, „Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice”; pct. 5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr. 118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

¹²⁸ Conform prevederilor pct. 3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr. 216 din 28.12.2015, Reparația capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare. Reparația capitală reprezintă înlocuirea sau refacerea completă a unor elemente principale ale utilajelor, agregatelor, clădirilor.

	<ul style="list-style-type: none"> • clasificarea neconformă a bunurilor, ceea ce duce la denaturarea valorii conturilor „Mijloace fixe” și „Stocuri de materiale circulante” cu 3,2 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria or. Fălești a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind: neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, a cauzat diminuarea: veniturilor efective (0,1 mil.lei), a creanțelor (0,4 mil.lei) și a datoriilor (1,4 mil. lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Capacitatea instituțională redusă, neînstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	Au fost efectuate unele corectări în evidența contabilă în sumă de 45,4 mil.lei.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial¹²⁹ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.);

¹²⁹ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

	<ul style="list-style-type: none"> conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale), la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale s. Măgdăcești încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.51 din 25 noiembrie 2020)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ¹³⁰ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ¹³¹ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare ale s. Măgdăcești încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 109,7 mil.lei (227,28 ha), infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare - 132 29,05 mil.lei; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale (24,94 ha), străzi, căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • nereflexarea investițiilor în Întreprinderile Municipale fondate - 0,88 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria s. Măgdăcești a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli;

¹³⁰ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

¹³¹ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

¹³² Conform art. 13¹ din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, „Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice”; pct.5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

	<ul style="list-style-type: none"> • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007 a cauzat diminuarea: • veniturilor efective (0,1 mil.lei), a creanțelor (0,1 mil.lei) și a datoriilor (0,75 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Capacitatea instituțională redusă, neînstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial¹³³ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale), la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

¹³³ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or.laloveni încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.53 din 25 noiembrie 2020)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ¹³⁴ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ¹³⁵ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia contrară	Am auditat rapoartele financiare ale or.laloveni încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 484,6 mil.lei (457,0 ha), apartamentelor și încăperilor izolate neprivatizate - 2,06 mil.lei, infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare¹³⁶ - 36,72 mil.lei; • lipsa informațiilor suficiente și veridice pentru cuantificarea valorii gazoductelor (1,57 km) care, potrivit Hotărârii Guvernului nr.683 din 18.06.2004¹³⁷, au fost transmise întreprinderilor din sistemul SA „Moldovagaz” la deservire tehnică; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale, 159 de străzi, căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • nerefectarea investițiilor în Întreprinderile Municipale fondate - 8,92 mil.lei;

¹³⁴ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

¹³⁵ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

¹³⁶ Art. 13¹ din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013; pct.5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

¹³⁷ HG nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică”.

	<ul style="list-style-type: none"> • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală¹³⁸ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe - 0,06 mil.lei; • lipsa documentelor primare (procese-verbale de executare a lucrărilor, în care ar fi trebuit stipulate tipul, volumul și locul efectuării lucrărilor) ce ar confirma cu certitudine tipul cheltuielilor de reparație efectuate (curente sau capitale) - 0,38 mil.lei; • clasificarea neconformă a bunurilor, ceea ce duce la denaturarea valorii conturilor „Mijloace fixe” și „Stocuri de materiale circulante” - 7,2 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria or. Ialoveni a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, a cauzat diminuarea: <ul style="list-style-type: none"> - creanțelor (0,3 mil.lei) (inclusiv pentru arenda terenurilor agricole și aferente obiectivelor private/privatizate); - veniturilor efective (0,26 mil.lei), a creanțelor (1,1 mil.lei) și a datoriiilor (2,0 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Capacitatea instituțională redusă, neinstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.</p>
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015;

¹³⁸ Conform prevederilor pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015, Reparația capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare. Reparația capitală reprezintă înlocuirea sau refacerea completă a unor elemente principale ale utilajelor, agregatelor, clădirilor.

	<ul style="list-style-type: none"> • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial¹³⁹ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale), la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

¹³⁹ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale or. Sîngerei încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.58 din 04 decembrie 2020)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ¹⁴⁰ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ¹⁴¹ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinia cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare ale or. Sîngerei încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, oferă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 597,7 mil.lei (2404,4 ha), apartamentelor și încăperilor izolate neprivatizate - 0,05 mil.lei, infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare¹⁴² - 15,98 mil.lei; • lipsa informațiilor suficiente și veridice pentru cuantificarea valorii gazoductelor (0,43 km) care, potrivit Hotărârii Guvernului nr.683 din 18.06.2004¹⁴³, au fost transmise întreprinderilor din sistemul SA „Moldovagaz” la deservire tehnică; • UAT dețin bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi (66,2 km), căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate;

¹⁴⁰ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

¹⁴¹ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

¹⁴² Conform art. 13¹ din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, „Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice”; pct.5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

¹⁴³ HG nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică”.

	<ul style="list-style-type: none"> • nereflectarea investițiilor în Întreprinderile Municipale fondate - 1,12 mil.lei, precum și lipsa evidenței analitice a bunurilor transmise în gestiune - 5,04 mil.lei; • clasificarea neconformă a bunurilor, ceea ce duce la denaturarea valorii conturilor „Mijloace fixe” și „Stocuri de materiale circulante” - 0,09 mil.lei; • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria or. Sîngerei a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind: neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, a cauzat diminuarea: creanțelor (1,5 mil.lei) și a datoriilor (1,8 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Capacitatea instituțională redusă, neînstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.</p>
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial¹⁴⁴ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ;

¹⁴⁴ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

	<ul style="list-style-type: none"> • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale), la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul rapoartelor financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.60 din 04 decembrie 2020)

Informații generale	<p>În anul 2013, Guvernul Republicii Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare au semnat Acordul de finanțare¹⁴⁵ (Creditul nr.5196-MD), în vederea obținerii unui credit în valoare de 26,1 mil. DST, echivalentă cu 40,0 mil. dolari SUA, pentru implementarea reformei structurale în sectorul educației. Obiectivul de Dezvoltare al Proiectului este de a îmbunătăți condițiile de învățare în școlile vizate și de a consolida sistemele de monitorizare în educație ale beneficiarului, prin promovarea reformelor eficiente în sectorul educației. Proiectul este format din trei componente (A, B și C):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Componenta A „Consolidarea calității educației” - 39,78 mil. dolari SUA; • Componenta B „Îmbunătățirea eficienței sectorului educației” - 8,16 mil. dolari SUA; • Componenta C „Îmbunătățirea capacității Ministerului Educației de a monitoriza Proiectul” - 2,06 mil. dolari SUA.
Scop	<p>Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” încheiate la 31.12.2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu termenii de referință ai Băncii Mondiale.</p>
Opinie	<p>Am auditat rapoartele financiare ale Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” încheiate la 31.12.2019. În opinia noastră, rapoartele prezentate oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară cu scop special.</p>
Baza pentru opinie	
Alte observații de audit	<ul style="list-style-type: none"> • cheltuielile planificate de MECC au fost executate la nivel de 53,0%; • cheltuielile operaționale ale FISM în cadrul Componentei A.2 au fost raportate corect, iar executarea acestora, în unele cazuri, se realizează fără a ține cont de principiul economicității; • nivelul de valorificare a transferurilor cu destinație specială alocate APL în anul 2019 din contul împrumutului acordat de BM a generat formarea unui sold în sumă totală de 5 808,6 mii lei, rămas disponibil pentru utilizare în anul 2020.
Cauzele și impactul deficiențelor constatate	<ul style="list-style-type: none"> • neactualizările anuale ale necesităților de finanțare din RFI în funcție de nevoile reale și termenele de realizare a sarcinilor stabilite; • verificarea îndelungată a documentației tehnice de către Agenția Verificare și semnarea cu întârziere a contractelor de executare a lucrărilor din cauza negocierilor privind extinderea termenului de implementare a Proiectului determină nivelul de executare a mijloacelor planificate;

¹⁴⁵ Legea nr.89 din 19.04.2013 pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind realizarea Proiectului reformei învățământului în Moldova.

	<ul style="list-style-type: none"> • între MECC și FISM a fost încheiat un Acord de implementare, în baza căruia FISM a fost abilitat cu responsabilitatea pentru implementarea Componentei A.2 a Proiectului în conformitate cu prevederile Acordului de finanțare și cu Manualul operațional al Proiectului. Deși în urma constatărilor auditului pentru anul precedent a fost întocmit Acordul adițional nr.1 la Acordul de bază, prevederile acestuia nu conțin valoarea cheltuielilor operaționale negociată pentru realizarea sarcinilor FISM, fiind actualizată doar lista instituțiilor de învățământ care vor fi reabilite prin intermediul FISM; • FISM a introdus modificări în Manualul operațional al Proiectului în ceea ce ține de asumarea de către acesta a responsabilităților suplimentare în procesul de reabilitare a 17 școli selectate. Modificările au fost introduse în aprilie 2020, astfel că pentru anul de gestiune auditat situația fiind aceeași ca și în 2018; • participarea FISM doar la desfășurarea și organizarea procedurilor de achiziție cu încheierea contractului de realizare a lucrărilor de construcție între Beneficiarul investiției (primăriile localităților) și Contractantul desemnat câștigător, ceea ce determină transferul către beneficiarii investițiilor a tuturor responsabilităților delegate FISM privind reabilitarea instituțiilor de învățământ selectate. În aceste circumstanțe, se identifică riscul care poate diminua responsabilitatea delegată FISM pentru gestiunea componentei Proiectului, respectiv cu impact asupra calității lucrărilor desfășurate, asumarea și respectarea conformă a obligațiilor contractuale de către companiile contractate, onorarea și respectarea termenelor de executare a lucrărilor prevăzute în contract.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	Curtea de Conturi, pentru anul 2018, a înaintat părților implicate în realizarea Proiectului 12 recomandări de audit. Pe parcursul anului 2019 au fost implementate integral 7 recomandări.
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	-
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Ministerului Educației, Culturii și Cercetării: <ul style="list-style-type: none"> • să fortifice activitățile de control și de monitorizare prin sporirea conlucrării între părțile responsabile în vederea valorificării eficiente a resurselor financiare, conform destinației și în termenul prevăzut pentru implementarea Proiectului „Reforma învățământului în Moldova”; • să monitorizeze realizarea activităților Proiectului „Reforma învățământului în Moldova” și valorificarea mijloacelor financiare din contul creditului, inclusiv din contul economiilor formate la componentele Proiectului, bazându-se pe principiul economicității și eficienței; Instituției Publice „Fondul de Investiții Sociale din Moldova”, de comun acord cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării: <ul style="list-style-type: none"> • să completeze Manualul operațional al Proiectului cu prevederi referitor la criteriile de definire clară și stabilire a cheltuielilor operaționale exclusiv activităților de implementare a Proiectului, în vederea utilizării raționale și economice a resurselor alocate și

	<p>neadmiterii realocării mijloacelor suplimentare necesare realizării obiectivelor Proiectului;</p> <ul style="list-style-type: none"> • să revadă prevederile Acordurilor de grant/investiții, cu introducerea ajustărilor și concretizărilor corespunzătoare în vederea evitării unor neînțelegeri sau duble interpretări; • să determine personalul cu atribuții și responsabilități în cadrul Proiectului, în vederea fundamentării și justificării cheltuielilor de retribuire a muncii.
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Echipa de audit a comunicat MECC, echipei de management a Proiectului și FISM observațiile de audit și pe măsură a ținut cont de motivațiile și documentele suplimentar prezentate, neavând obiecții la Raportul de audit final.</p>
<p><i>Rezultate obținute urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale com.Băcioi încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.64 din 14 decembrie 2020)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ¹⁴⁶ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ¹⁴⁷ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie contrară	Am auditat rapoartele financiare ale com. Băcioi încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 620,4 mil.lei (1306,25 ha), infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare¹⁴⁸ - 2,14 mil.lei; • UAT dețin bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi (230 ha), căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală¹⁴⁹ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe - 1,8 mil.lei;

¹⁴⁶ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

¹⁴⁷ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

¹⁴⁸ Conform art. 13¹ din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, „Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice”; pct.5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

¹⁴⁹ Conform prevederilor pct.3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015, reparații capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare. Reparația capitală reprezintă înlocuirea sau refacerea completă a unor elemente principale ale utilajelor, agregatelor, clădirilor.

	<ul style="list-style-type: none"> lipsesc documentele primare (procese-verbale de executare a lucrărilor, în care ar fi trebuit stipulate tipul, volumul și locul efectuării lucrărilor) ce ar confirma cu certitudine tipul cheltuielilor de reparație efectuate (curente sau capitale) - 0,46 mil.lei; clasificarea neconformă a bunurilor, ceea ce duce la denaturarea valorii conturilor „Mijloace fixe” și „Stocuri de materiale circulante” - 5,73 mil.lei; contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria com. Băcioi a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, ceea ce a cauzat diminuarea: - creanțelor cu 0,07 mil.lei (pentru arenda terenurilor agricole și aferente obiectivelor private/privatizate); - creanțelor (0,77 mil.lei) și a datoriilor (2,15 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Capacitatea instituțională redusă, neinstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	Au fost efectuate unele corectări în evidența contabilă în sumă de 7,18 mil.lei.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate;

	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea unui sistem de control intern managerial¹⁵⁰ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale), la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

¹⁵⁰ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

Auditul asupra situațiilor financiare ale Universității Agrare de Stat din Moldova încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.66 din 16 decembrie 2020)

Informații generale	Rectorul UASM este responsabil de întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, precum și de instituirea controlului intern, care asigură întocmirea situațiilor financiare ce nu conțin denaturări semnificative, cauzate de fraudă și/sau eroare. Totodată, la întocmirea situațiilor financiare, rectorul este responsabil de evaluarea capacității instituției de a-și continua activitatea în baza principiului continuității activității.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că situațiile financiare ale Universității Agrare de Stat din Moldova încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie cu rezerve	Am auditat situațiile financiare ale Universității Agrare de Stat din Moldova încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinie cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • supraevaluarea creanțelor cu 10.652,0 mii lei, ca urmare a: (i) reflectării eronate a unei clădiri în sumă de 6.222,0 mii lei, care a fost transmisă către Agenția de Intervenții și Plăți în Agricultură încă în 2018, (ii) reflectării neregulamentare a soldului neutilizat al subsidiilor primite de la fondator pentru comanda de stat (3.500,2 mii lei), (iii) menținerii în evidența contabilă a creanțelor compromise (498,3 mii lei), (iv) contabilizării necorespunzătoare a prejudiciului cauzat ca urmare a furtului unor bunuri, materialele fiind transmise organelor de anchetă, iar persoanele vinovate nefiind identificate (431,5 mii lei); • subevaluarea mijloacelor fixe cu 10.034,9 mii lei, ca urmare a: (i) supraevaluării totale cu 3.154,1 mii lei cauzate de neajustarea valorii a 2 clădiri după privatizarea unor suprafețe din acestea cu 1.683,5 mii lei și contabilizării necorespunzătoare a lucrărilor de reparații curente, care, în mod neregulamentar, au fost capitalizate cu 1470,6 mii lei, (ii) subevaluării totale cu 13.189,0 mii lei, cauzate de neajustarea valorii contabile a unui bun imobil la valoarea reevaluată de către evaluator cu 5.591,0 mii lei, nereevaluarea a 579 de unități de mașini, utilaje și instalații tehnice cu valoarea contabilă zero, dar care continuă să fie utilizate în proces (3.474,0 mii lei), neevaluării mijloacelor fixe în număr total de 668 de unități, care, la data întocmirii bilanțului de trecere din sistemul bugetar la autogestione, aveau valoarea contabilă zero, acestea fiind reflectate neregulamentar la contul extrabilanțier, deși continuă să fie utilizate (4.008,0 mii lei), necontabilizării mijloacelor fixe în valoare totală de 66,4 mii lei, casării unor mijloace fixe în lipsa autorizației fondatorului (49,6 mii lei);

	<ul style="list-style-type: none"> • subevaluarea datoriilor cu 3.500,2 mii lei, ca urmare a contabilizării eronate a soldului de mijloace bănești din finanțările pentru comanda de stat, neutilizat la finele anului; • raportarea necorespunzătoare a informațiilor aferente altor elemente de capital propriu, fiind constatată: (i) subevaluarea cu 2.122,5 mii lei a rezultatelor financiare ale perioadei de gestiune, din care 1.914,0 mii lei ca urmare a necreării provizioanelor pentru zilele de concediu anual nefolosite de către angajații UASM și 208,5 mii lei din cauza calculării necorespunzătoare a diferențelor de salariu cu depășirea sumelor care urmau a fi calculate conform mecanismului prevăzut de legislație, (ii) subevaluarea cu 9.556,5 mii lei a profitului nerepartizat (pierderi neacoperite) al anilor precedenți, cauzată de: contabilizarea necorespunzătoare a prejudiciului material cauzat în urma furtului unor bunuri, materialele fiind transmise organelor de anchetă, iar persoanele vinovate nefiind identificate (431,5 mii lei) și neajustarea la valoarea reevaluată de către evaluator a unui bun imobil (5.591,0 mii lei), (iii) nereevaluarea valorii a 579 de unități de mașini, utilaje și instalații tehnice cu valoarea contabilă zero, dar care continuă să fie utilizate (3.474,0 mii lei), (iv) necontabilizarea a 10 sisteme informaționale, create de angajații UASM (60,0 mii lei); • subevaluarea provizioanelor curente cu 1.914,0 mii lei din cauza neconstituirii provizioanelor pentru zilele de concediu nefolosite ale angajaților UASM.
<i>Alte observații de audit</i>	<ul style="list-style-type: none"> • valoarea de bilanț a terenurilor a fost supraevaluată cu 439,7 mii lei, din cauza menținerii în evidența contabilă a unui lot de teren radiat din Registrul bunurilor imobile; • imobilizările necorporale și imobilizările necorporale în curs de execuție au fost subevaluate cu 30,0 mii lei fiecare din cauza neevaluării și necontabilizării a 10 sisteme informaționale create din resursele proprii ale entității; • cheltuielile privind remunerarea muncii au fost majorate nejustificat cu 209,9 mii lei, fiind calculate neregularitar diferențe de salariu cu o depășire a sumelor care urmau a fi calculate conform mecanismului prevăzut de legislație (208,5 mii lei), precum și achitarea neregularitară a sporului de performanță pentru un angajat sancționat disciplinar (1,4 mii lei); • veniturile anticipate pe termen lung au fost supraevaluate cu 431,5 mii lei, ca urmare a contabilizării necorespunzătoare a prejudiciului material cauzat de furtul unor bunuri, materialele fiind transmise organelor de anchetă, iar persoanele vinovate nefiind identificate, sumele respective nefiind trecute la contul extrabilanțier „Creanțe contingente”.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<p>În cadrul auditului au fost identificate erori semnificative determinate de lipsa/ineficiența unor activități de control intern. Astfel, neînstituirea controlului intern managerial corespunzător, în special în domeniile financiar-contabil, a constituit un factor generator de iregularități și deficiențe atestate în cadrul misiunii de audit.</p>
<i>Măsurile luate de entitate pe parcursul misiunii</i>	<p>Pe parcursul misiunii de audit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a fost recalculată diferența de salariu pentru angajații Universității, numărul angajaților care beneficiază de plata respectivă fiind redus de la 53 la 4 angajați;

	<ul style="list-style-type: none"> • a fost înaintată o adresare Comisariatului de poliție al municipiului Chișinău, în vederea solicitării informațiilor despre investigațiile întreprinse în privința sustragerii bunurilor materiale de la UASM pentru 27 dosare penale deschise în perioada 1988-2015; • prin Ordinul rectorului a fost aprobată Politica de contabilitate pentru anul 2020, care a fost remisă Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în vederea aprobării acesteia de fondator, după cum prevede cadrul normativ; • în Statele de personal ale Universității a fost introdusă o unitate de auditor intern.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<p>În vederea remedierii neconformităților și deficiențelor constatate, conducerii UASM i-au fost înaintate recomandări specifice privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • evaluarea, clasificarea, înregistrarea și raportarea corespunzătoare a mijloacelor fixe, a terenurilor gestionate, a creanțelor și datoriilor, a provizioanelor curente, a imobilizărilor necorporale și a altor elemente de capital propriu; • efectuarea regulamentară și integrală a inventarierii activelor și datoriilor.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	<p>Entitatea auditată nu a avut obiecții la constatările și recomandările expuse în Raportul de audit.</p>
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun. Edineț încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.74 din 23 decembrie 2020)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ¹⁵¹ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ¹⁵² , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie cu rezerve	Am auditat rapoartele financiare ale mun. Edineț la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, cu excepția efectelor unor aspecte descrise în secțiunea Baza pentru opinia cu rezerve, rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia cu rezerve	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înregistrarea neconformă la ÎM a valorii apartamentelor și încăperilor izolate privatizate și neprivatizate - 79,75 mil.lei; • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 214,0 mil.lei (1655,86 ha), infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare¹⁵³ - 27,63 mil.lei; • lipsa informațiilor suficiente și veridice pentru cuantificarea valorii gazoductelor (12,44 km) care, potrivit Hotărârii Guvernului nr.683 din 18.06.2004¹⁵⁴, au fost transmise întreprinderilor din sistemul SA „Moldovagaz” la deservire tehnică; • UAT dețin bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi (53,66 ha), căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoiști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate;

¹⁵¹ Art.13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

¹⁵² Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

¹⁵³ Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr.303 din 13.12.2013, art. 13¹ - „Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice; Pct.5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

¹⁵⁴ HG nr.683 din 18.06.2004 „Despre aprobarea Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” la deservire tehnică”.

	<ul style="list-style-type: none"> • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria mun. Edineț a întocmit neconform Raportului narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind: neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, ceea ce a cauzat diminuarea: creanțelor (0,35 mil.lei) și a datorii (2,87 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Capacitatea instituțională redusă, neinstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.</p>
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	
<p><i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i></p>	
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial¹⁵⁵ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivazitate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.); • conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie

¹⁵⁵ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

	(Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale), la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Auditul asupra rapoartelor financiare ale unității administrativ-teritoriale mun. Soroca încheiate la 31 decembrie 2019 (Hotărârea CCRM nr.76 din 23 decembrie 2020)

Informații generale	Primarul localității, în calitate de autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, este responsabil de întocmirea, semnarea și prezentarea corectă și fidelă a rapoartelor financiare ¹⁵⁶ în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil ¹⁵⁷ , precum și de organizarea controlului intern managerial, pentru a asigura desfășurarea organizată și eficientă a activității economice a entității, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și/sau eroare, exactitatea și plenitudinea înregistrărilor contabile, precum și de furnizarea oportună a unor informații financiare credibile.
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că rapoartele financiare ale UAT încheiate la 31 decembrie 2019 în ansamblu nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, cu exprimarea unei opinii asupra faptului că rapoartele financiare oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Opinie contrară	Am auditat rapoartele financiare ale mun. Soroca încheiate la 31 decembrie 2019. În opinia noastră, ținând cont de semnificația aspectelor descrise în secțiunea Baza pentru opinia contrară, rapoartele financiare nu prezintă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil.
Baza pentru opinia contrară	<p>Erorile semnificative care au determinat modificarea opiniei de audit sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înregistrarea neconformă la ÎM a valorii apartamentelor și încăperilor izolate privatizate și neprivatizate - 204,0 mil.lei; • neinventarierea, nerecunoașterea și necontabilizarea terenurilor - 214,0 mil.lei (1655,86 ha), infrastructurii tehnico-edilitare a sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare¹⁵⁸ - 57,15 mil.lei; • UAT deține bunuri din domeniul public (drumuri locale, străzi, căi pietonale, stații auto, canale de scurgere, bazine de apă, cimitire, monumente, fântâni publice, gunoști etc.) care nu se regăsesc în evidența contabilă și pentru care nu s-au aplicat regulile generale de recunoaștere prevăzute de Ordinul MF nr. 216/2015, nu au fost create unități de inventar independente și nu au fost evaluate; • nerefectarea investițiilor în Întreprinderile Municipale fondate - 2,26 mil.lei; • contabilizarea unor tranzacții de reparație capitală¹⁵⁹ ca cheltuieli curente, ceea ce a dus la subevaluarea valorii mijloacelor fixe - 7,07 mil.lei;

¹⁵⁶ Art. 13 alin. (2) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007.

¹⁵⁷ Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007; Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr. 216 din 28.12.2015; Ordinul ministrului Finanțelor nr. 164 din 30.12.2016 „Cu privire la aprobarea Cerințelor la întocmirea Raportului narativ privind executarea bugetelor autorităților/instituțiilor bugetare”.

¹⁵⁸ Conform art. 13¹ din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013, „Sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice”; pct. 5-7 din Standardul Național de Contabilitate „Imobilizări necorporale și corporale”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr. 118 din 06.08.2013 (recunoașterea imobilizărilor corporale).

¹⁵⁹ Conform prevederilor pct. 3.3.1. din Normele metodologice aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr. 216 din 28.12.2015, reparația capitală a activelor nefinanciare nu duce la formarea activelor nefinanciare noi, ci reprezintă investiții în active deja existente. Costul reparației capitale se include în costul obiectului existent, majorând valoarea de bilanț a acestuia, deoarece duce la majorarea capacității

	<ul style="list-style-type: none"> • contrar prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.164 din 30.12.2016, Primăria mun. Soroca a întocmit neconform Raportul narativ. Astfel, Raportul a inclus în sine doar unele date statistice la partea de venituri și partea de cheltuieli, și nu descrieri, argumentări, motivări și exemplificări privind: neexecutarea indicilor planificați/aprobați; evoluțiile și devierile înregistrate și modificările operate cu referire la indicatorii aprobați atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli; • necorespunderea prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 principiilor contabile (contabilitatea de angajamente; consecvența prezentării) și caracteristicilor calitative (relevanța; credibilitatea; comparabilitatea), prevăzute de art.6 din Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007, ceea ce a cauzat diminuarea: - creanțelor (pentru arenda terenurilor agricole și aferente obiectivelor private/privatizate) cu 2,08 mil. lei; - creanțelor (0,64 mil.lei) și a datorii (4,26 mil.lei), în materie de restanțe/avansuri ale contribuabililor aferente impozitelor și taxelor locale administrate de SFS și SCITL.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Capacitatea instituțională redusă, neinstituirea controlului intern managerial, lipsa monitorizării activității entităților subordonate, neimplementarea recomandărilor Curții de Conturi, precum și nerespectarea cadrului de raportare financiară aplicabil au determinat denaturarea rapoartelor financiare și lipsa informațiilor privind patrimoniul gestionat.
<i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i>	
<i>Măsurile luate de entități pe parcursul misiunii</i>	
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • revizuirea și completarea de către Ministerul Finanțelor, prin prisma contabilității de angajamente, a Normelor metodologice, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015; • examinarea în ședința consiliilor locale a rezultatelor auditului, cu audierea persoanelor responsabile referitor la faptele descrise în Raportul de audit și cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a deficiențelor constatate; • implementarea unui sistem de control intern managerial¹⁶⁰ viabil, asigurând identificarea proceselor operaționale de bază și descrierea acestora; • asigurarea planificării, executării, justificării și raportării veniturilor și cheltuielilor bugetare în conformitate cu prevederile cadrului normativ; • inventarierea și contabilizarea conformă a patrimoniului public local (terenuri, drumuri/străzi, spații verzi, încăperi neprivatizate, sisteme publice de alimentare cu apă și de canalizare etc.);

de producție sau la prelungirea termenului de utilizare a activelor nefinanciare. Reparația capitală reprezintă înlocuirea sau refacerea completă a unor elemente principale ale utilajelor, agregatelor, clădirilor.

¹⁶⁰ În temeiul prevederilor Legii nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

	<ul style="list-style-type: none"> conformarea evidenței sintetice și celei analitice a calculelor, achitărilor, avansurilor (datoriilor) și restanțelor (creanțelor) aferente impozitelor, taxelor, plăților de arendă și de locațiune a patrimoniului public și altor plăți administrate de Primărie (Serviciul de colectare a impozitelor și taxelor locale) la principiile contabilității de angajamente și la cadrul legal existent.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	AAPL a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

MISIUNI DE AUDIT AL CONFORMITĂȚII

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Ungheni pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.4 din 25 februarie 2021)

Informații generale	UAT mun. Ungheni are o populație de 32,8 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 413,6 mil. lei (inclusiv 0,5 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 167,4 mil. lei și, respectiv, 156,1 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 101,6 mil. lei și, respectiv, 106,1 mil. lei. În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 55,3 mil. lei, sau 54,4%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 985,3 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 124,6 lei.
Scop	Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
Obiectiv	<p>Obiectivul de audit a constatat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis subestimarea unor venituri bugetare cu 2,3 mil. lei, ceea ce subminează achizițiile publice.</p> <p>Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, fiind executate cheltuieli curente cu 0,6 mil. lei mai mici decât transferurile primite pentru această destinație. Situația dată a fost favorizată de lipsa unei formule de alocare a transferurilor, propusă anual de MECC și aprobată de Guvern pentru învățământul preșcolar, special și complementar (extrașcolar).</p> <p>La stabilirea taxei pentru instruire în școlile de muzică și artă plastică, UAT a ignorat prevederile Regulamentului aprobat prin HG nr.450 din 16.06.2011 privind stabilirea taxei în mărime de 20% din cheltuielile curente suportate de instituție, în anul precedent nefiind încasate plăți de 0,18 mil. lei.</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p> <p>Nu au fost respectate limitele minime ale normelor financiare de cheltuieli pentru alimentația copiilor, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat și din contul plății părinților (1,28 mil. lei).</p>

	<p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>UAT, contrar prevederilor cadrului normativ în vigoare, încheie contracte de achiziție în lipsa dovezii privind alocarea integrală a resurselor financiare necesare (8,1 mil.lei), ceea ce creează riscul de neimplementare a proiectului de investiție în termenele planificate inițial, precum și de formare a unor datorii creditoare.</p> <p>Achiziționarea excesivă a materialelor de construcție și altor materiale, care ulterior sunt depozitate (0,55 mil.lei).</p> <p>Neasigurarea perceperii și depunerii pe cont a garanției de bună execuție a contractelor, cu monitorizarea termenelor perioadei de garanție pentru fiecare obiect contractual (0,62 mil.lei).</p> <p>Executarea lucrărilor de construcție în lipsa proiectelor expertizate în modul stabilit (0,44 mil.lei).</p> <p>Efectuarea contrar prevederilor legale a plății în avans (0,66 mil.lei).</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (9,2 mil.lei).</p> <p>Nu s-au înregistrat în Registrul bunurilor imobile drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile reflectate în evidența contabilă (2,7 mil.lei) și terenurilor proprietate publică locală (571,14 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituțiile din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>1) Implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli.</p> <p>2) Inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform</p>

	<p>prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private.</p> <p>3) Asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică.</p> <p>4) Asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare.</p> <p>5) Asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială.</p> <p>6) Asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților /fondare, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.</p>
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ¹⁶¹ .

¹⁶¹ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 0, 2, 1 din 3.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Nisporeni pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.6 din 25 februarie 2021)

Informații generale	<p>UAT or. Nisporeni are o populație de 11,4 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 482,9 mil. lei (inclusiv 2,1 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 38,1 mil. lei și, respectiv, 29,5 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 25,6 mil. lei și, respectiv, 24,8 mil. lei.</p> <p>În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 15,5 mil. lei, sau 60,6%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 541,6 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 120,6 lei.</p>
Scop	<p>Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
Obiectiv	<p>Obiectivul de audit a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	<p>Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/ monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis subestimarea unor venituri bugetare de 0,73 mil. lei, ceea ce subminează achizițiile publice.</p> <p>SIA „Contul Curent” al SFS nu permite divizarea soldurilor, calculelor și încasării veniturilor din impozite și taxe după nivelul bugetului local (nivelul I și nivelul II), informația respectivă fiind comună.</p> <p>Conlucrarea între SFS și UAT este defectuoasă, prin ce nu se încasează în bugetul local venituri importante (0,4 mil. lei).</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p> <p>Nu au fost respectate limitele minime ale normelor financiare de cheltuieli pentru alimentația copiilor (0,74 mil.lei), inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat și din contul plății părinților.</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru privind achizițiile publice s-au efectuat neconform.</p>

	<p>Neasigurarea perceperii și depunerii pe cont a garanției de bună execuție a contractelor, cu monitorizarea termenelor perioadei de garanție pentru fiecare obiect contractual (0,19 mil.lei).</p> <p>La acceptarea unor lucrări și servicii nu s-a asigurat perfectarea și anexarea documentelor primare de justificare a tranzacțiilor efectuate, întocmite conform, prin ce nu este posibil de stabilit realitatea acestora (0,67 mil.lei).</p> <p>Nu s-a asigurat încasarea veniturilor de la arenda terenurilor (3,34 mil.lei) și nici stabilirea plății pentru arenda terenurilor aferente obiectivelor private sau arendate (până la circa 0,57 mil.lei).</p> <p>Neasigurarea înregistrării în Registrul bunurilor imobile a drepturilor patrimoniale asupra terenurilor proprietate publică locală (1650,0 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituțiile din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli. 2) Inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private. 3) Asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică. 4) Asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare. 5) Asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială. 6) Asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
<p><i>Punctul de vedere al</i></p>	<p>UAT a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.</p>

<i>conducerii entității auditate</i>	
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ¹⁶² .

---

¹⁶² Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 0, 9, 7 din 16.

Auditul conformității asupra organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private încheiate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Academia de Științe a Moldovei, UAT mun. Chișinău și entitățile din subordine (Hotărârea CCRM nr.7 din 26 februarie 2021)

Informații generale	<p>Parteneriatele public-private (PPP) se bazează pe cooperarea între partenerul public și partenerul privat, având ca scop sporirea eficienței utilizării patrimoniului public, fiecare partener asumându-și riscuri și responsabilități concrete. Rolul partenerului public constă în realizarea obiectivelor de interes public, iar rolul partenerului privat - în finanțarea, proiectarea, realizarea și operarea pe criterii economice a obiectivului PPP.</p> <p>Prin Hotărârea Guvernului nr.419 din 18.06.2012 a fost aprobată lista bunurilor proprietate a statului de interes public național propuse PPP, inclusiv 8 obiective pentru Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) și 4 obiective pentru Academia de Științe a Moldovei (AȘM). La fel, până la 31.12.2020, în baza deciziilor Consiliului Municipal Chișinău, au fost propuse 18 obiective de implementare a PPP.</p>
Scop	<p>Evaluarea conformității organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private încheiate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Academia de Științe a Moldovei, UAT mun. Chișinău și entitățile din subordine.</p>
Obiectiv	<p>Auditul a avut ca obiectiv să răspundă la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea și aprobarea obiectului determinat al PPP s-au efectuat de către entitățile auditate în corespundere cu competențele instituționale atribuite în acest sens de cadrul regulator în vigoare? • Studiul de fezabilitate demonstrează oportunitatea inițierii PPP? • Procedurile de selectare a partenerului privat și de atribuire a contractului de PPP au fost realizate în conformitate cu principiile acceptate? • Monitorizarea și controlul asupra executării prevederilor contractului de PPP s-au realizat în corespundere cu cadrul regulator în vigoare?
Concluzie	<p>La etapa de inițiere a PPP, lacunele cadrului normativ creează riscuri majore de utilizare a acestei modalități investiționale pentru deposedarea autorităților publice centrale sau locale de patrimoniul public sau de beneficiile gestionării acestui patrimoniu, situație determinată și de eludarea respectării exigențelor aferente investițiilor publice, achizițiilor publice de lucrări și vânzării-cumpărării (privatizării) patrimoniului public.</p> <p>La etapa de evaluare și atribuire a contractelor de PPP, beneficiile partenerului public nu întotdeauna au fost explicite și justificate, iar din lipsa prevederilor legale în aspectul reglementării beneficiilor obținute de către partenerul privat, auditul nu are posibilitate de a le evalua și de a le compara cu cele obținute de către partenerul public, corelate cu volumul investițiilor efectuate.</p> <p>Neasigurarea instituirii din partea partenerului public a comisiilor de monitorizare, în unele cazuri, a dus la executarea neconformă a clauzelor contractuale, precum și la prezentarea informațiilor neveridice privind valoarea investițiilor executate de către partenerul privat.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Identificarea incorectă a obiectului PPP la APL din mun. Chișinău a dus la determinarea neveridică a valorii investițiilor în beneficiul partenerului public, ceea ce, în final, cauzează neîncasarea unor venituri posibile, estimate de</p>

audit în sumă de la 328,09 mil. lei până la 328,6 mil. lei, aferente redevenței neachitate pentru darea în locațiune a patrimoniului în decurs de 50 de ani.

Evaluarea valorii investițiilor necesare spre executare în cadrul PPP inițiate de APL din mun. Chișinău în lipsa proiectului și a devizului de proiect privind reconstrucția edificiilor.

La evaluarea ofertelor în cadrul PPP încheiate de Primăria mun. Chișinău, Comisia de selectare a partenerului privat nu a luat în considerare criteriul ce atestă capacitatea finanțării proiectelor, fiind evaluați doar indicatorii tehnici.

În cadrul PPP încheiate de Primăria mun. Chișinău nu a fost instituită Comisia de monitorizare a proiectelor, fapt care a cauzat imposibilitatea stabilirii corectitudinii la determinarea valorii investiției pe fiecare obiect separat, precum și lipsa la partenerul public a documentelor primare aferente.

Prevederile contractului de PPP „Reabilitarea și reluarea activității complexului școlar din mun. Chișinău, str. Constantin Stamati 10” nu sunt coerente și explicite, în ceea ce privește definirea investiției și a surselor de finanțare, a modului de determinare a valorii investițiilor efectuate și a valorii recuperate a acestora, iar în cursul implementării acestui proiect, a fost schimbat partenerul privat, fără acceptul partenerului public și prin înstrăinarea bunurilor imobile construite, ceea ce determină riscul nerespectării ulterioare a condițiilor contractului de PPP.

DGETS a mun. Chișinău nu a majorat până în prezent valoarea complexului școlar și a celui preșcolar, executate în cadrul PPP, ca urmare a lipsei facturilor de livrare a investițiilor efectuate de partenerul privat, prin ce au fost denaturate rapoartele financiare consolidate ale UAT mun. Chișinău pe anii 2019-2020.

În cadrul realizării PPP, s-a constatat că investițiile partenerului privat către partenerul public s-au efectuat fără eliberarea facturii fiscale și fără aplicarea TVA, ori nu s-au efectuat. De asemenea, un partener privat nu a declarat la venituri toate mijloacele încasate pentru serviciile educaționale prestate. Situațiile în cauză determină riscul eschivării de la plata impozitelor și taxelor în buget.

Structura Studiului de fezabilitate pentru proiectul de PPP „Reamenajarea și exploatarea terenului sportiv al Liceului Internat Municipal cu Profil Sportiv din str. Alba Iulia 200/2”, inițiat de CMC, nu corespunde în totalitate cu conținutul-cadru aprobat prin cadrul legal.

Proiectul investițional din 29.07.2014 a fost inițiat de către USM și MECC prin eludarea respectării prevederilor Legii nr.179 din 10.07.2008, fiind încheiat un contract investițional în loc de contract de PPP, precum și în lipsa unui Studiu de fezabilitate, care ar demonstra viabilitatea acestui proiect.

Grupul de lucru al USM a evaluat și a desemnat oferta câștigătoare în lipsa unor criterii stabilite de Regulament, precum și a unor justificări economice și tehnice referitor la prețul preferențial al spațiului locativ acordat. De asemenea, Părțile nu au stabilit caracteristicile tehnice ale unor bunuri imobile care urmau a fi edificate în favoarea entității publice.

	<p>Lipsa monitorizării din partea entității publice a executării contractului investițional din 29.07.2014 a determinat deficiențe la reflectarea în evidența contabilă a bunurilor primite, precum și nerealizarea integrală a tuturor obiectivelor stabilite. De asemenea, auditul a identificat unele deficiențe privind volumul lucrărilor executate în sumă totală de 968,5 mii lei.</p> <p>La atribuirea contractului de PPP de către AȘM, beneficiile partenerului public nu au fost explicite și justificate, deoarece nu s-a stabilit de către Părți valoarea de referință a 1 m² de spațiu locativ față de care ar trebui diminuat costul 1 m² de spațiu locativ cu cca 35-40% pentru beneficiarii apartamentelor, precum prevede unul dintre obiectivele de bază ale PPP.</p> <p>Obiectivul specific al PPP implementat de către AȘM - reducerea fluctuației de personal, nu a fost realizat integral, situație relevată de faptul că unele persoane care au beneficiat de apartamente la preț preferențial deja nu mai sunt angajate în cadrul organizațiilor din sfera științei și inovării (nu lucrează pe teritoriul RM sau lucrează în sectorul privat), iar alte persoane au vândut apartamentele la prețuri comerciale.</p>
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<p>Lacunele cadrului normativ, lipsa responsabilității persoanelor care au inițiat și executat contractele de PPP, precum și monitorizarea insuficientă a executării contractelor de PPP au afectat obiectivele PPP, interesele publice, precum și evidența contabilă conformă a patrimoniului public.</p>
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	<p>În baza Dispoziției Primarului General al mun. Chișinău nr.62-d din 19.02.2021, a fost creată Comisia municipală de monitorizare a contractelor de PPP.</p>
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ajustarea cadrului legal la etapa de identificare și aprobare a obiectelor PPP, în următoarele aspecte: <ul style="list-style-type: none"> - să fie respectate etapele similare ale investițiilor publice (Hotărârea Guvernului nr.1029 din 19.12. 2013); - studiile de fezabilitate să conțină expres motivarea necesității atragerii investițiilor prin PPP, beneficiile și pierderile partenerului public și ale partenerului privat (fundamentări din punctele de vedere social și economic); - repartizarea echitabilă a riscurilor și beneficiilor între partenerul public și partenerul privat; determinarea criteriilor de selecție a agenților economici care vor elabora studiile de fezabilitate pentru executarea PPP. • Completarea Indicațiilor metodice privind particularitățile contabilității în procesul realizării parteneriatului public-privat, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.192 din 12.11.2018. • Revizuirea Deciziei CMC nr.5/3 din 10.12.2019 de aprobare a valorii investițiilor în cadrul PPP „Reabilitarea și reluarea activității complexului școlar din mun. Chișinău, str. Constantin Stamati 10”, cu asigurarea corespunderii prevederilor acesteia situației reale, documentelor justificative deținute, precum și intereselor patrimoniale ale UAT mun. Chișinău. • Conformarea de către MECC și USM a implementării și monitorizării contractului investițional la prevederile respective aferente Legii cu privire la parteneriatul public-privat nr.179 din 10.07.2008, inclusiv asigurarea executării de către partenerul privat a tuturor obligațiilor contractuale.

<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Primăria mun. Chișinău, AȘM, USM și unii parteneri privați au prezentat note explicative privind constatările elucidate în Raportul de audit.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private încheiate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Academia de Științe a Moldovei, UAT mun. Chișinău și entitățile din subordine.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Comrat pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.10 din 24 martie 2021)

Informații generale	UAT mun. Comrat are o populație de 23,3 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 1003,5 mil. lei (inclusiv 3,0 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 92,1 mil. lei și, respectiv, 100,8 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 90,2 mil. lei și, respectiv, 95,1 mil. lei. În componența veniturilor, transferurile din bugetul UTA Găgăuzia au constituit 45,8 mil. lei, sau 50,8%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 1418,4 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 147,2 lei.
Scop	Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/ monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu a fost asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis subestimarea unor venituri bugetare în sumă de 1,27 mil. lei, ceea ce subminează achizițiile publice.</p> <p>SIA „Contul Curent” al SFS nu permite divizarea soldurilor, calculelor și încasării veniturilor din impozite și taxe după nivelul bugetului local (nivelul I și nivelul II), informația respectivă fiind comună.</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p> <p>Nu au fost respectate limitele minime ale normelor financiare de cheltuieli pentru alimentația copiilor, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat și din contul plății părinților (0,22 mil. lei).</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru privind achizițiile publice s-au efectuat neconform.</p> <p>UAT, contrar prevederilor cadrului normativ în vigoare, încheie contracte de achiziție în lipsa dovezii privind alocarea integrală a resurselor financiare necesare (8,4 mil. lei), ceea ce creează riscul de neimplementare a proiectului</p>

	<p>de investiție în termenele și în modul planificat inițial, precum și de formare a unor datorii creditoare.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (1,92 mil.lei).</p> <p>Nu s-a asigurat stabilirea plății pentru arenda terenurilor aferente obiectivelor private sau arendate (până la circa 1,83 mil.lei).</p> <p>Nu s-au înregistrat drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile reflectate în evidența contabilă (2,0 mil. lei).</p> <p>Nu s-a asigurat înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a drepturilor patrimoniale asupra terenurilor proprietate publică locală (3191,67 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituțiile din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli. 2) Inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiectelor impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private. 3) Asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică. 4) Asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare. 5) Asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială. 6) Asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.

<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ¹⁶³ .

---

¹⁶³ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 2, 4, 4 din 10.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT s. Ghidighici în anii 2019 și 2020 (Hotărârea CCRM nr.12 din 29 martie 2021)

Informații generale	<p>UAT s. Ghidighici are o populație de 5,2 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 111,0 mil. lei (inclusiv 5,8 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 107,1 mil. lei și, respectiv, 28,8 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 16,2 mil. lei și, respectiv, 15,9 mil. lei.</p> <p>În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 8,8 mil. lei, sau 54,7%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 709,3 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 141,5 lei.</p>
Scop	<p>Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	<p>Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu a fost asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis subestimarea unor venituri bugetare cu suma de 0,08 mil.lei, ceea ce subminează achizițiile publice.</p> <p>SIA „Contul Curent” al SFS nu permite divizarea soldurilor, calculelor și încasării veniturilor din impozite și taxe după nivelul bugetului local (nivelul I și nivelul II), informația respectivă fiind comună.</p> <p>ASP nu a evaluat, în scopuri fiscale, toate bunurile imobile și terenurile (18%).</p> <p>Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, executându-se cheltuieli curente cu 0,26 mil.lei mai mici decât transferurile primite pentru această destinație. Situația dată a fost favorizată de lipsa unei formule de alocare a transferurilor, propusă anual de MECC și aprobată de Guvern pentru învățământul preșcolar, special și complementar (extrașcolar).</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p> <p>UAT n-a asigurat avizarea statelor de personal ale primăriei și serviciilor din subordine de către Cancelaria de Stat, ceea ce contravine cadrului normativ în vigoare.</p>

	<p>Acordarea neconformă a unor drepturi salariale (0,08 mil.lei).</p> <p>Nu au fost respectate limitele minime ale normelor financiare de cheltuieli pentru alimentația copiilor , inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat și din contul plății părinților (0,28 mil.lei).</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (2,22 mil.lei).</p> <p>La acceptarea unor lucrări și servicii nu s-a asigurat perfectarea și anexarea documentelor primare de justificare a tranzacțiilor efectuate, întocmite conform, prin ce nu este posibil de stabilit realitatea acestora (0,12 mil.lei).</p> <p>Nu s-a asigurat stabilirea plății pentru arenda terenurilor aferente obiectivelor private sau arendate (până la circa 2,2 mil.lei).</p> <p>Nu s-au înregistrat în Registrul bunurilor imobile drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile reflectate în evidența contabilă (2,1 mil.lei) și terenurilor proprietate publică locală (286,95 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituțiile din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli. 2) Inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private. 3) Asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică. 4) Asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare.

	<p>5) Asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială.</p> <p>6) Asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.</p>
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT a confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și a dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ¹⁶⁴ .

¹⁶⁴Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 3, 5, 4 din 12.

Auditul conformității asupra utilizării resurselor financiare publice alocate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în perioada 2018-2020 (Hotărârea CCRM nr. 14 din 23 aprilie 2021)	
Informații generale	Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) este o autoritate publică independentă în raport cu celelalte persoane juridice și fizice și funcționează ca organ central de specialitate autonom și independent. SPCSB are drept scop prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și contribuie la asigurarea securității statului în conformitate cu cadrul legal aferent; își exercită atribuțiile funcționale liber, fără imixțiuni externe, politice sau guvernamentale ce pot compromite independența și autonomia acestuia. Serviciul a fost creat în baza prevederilor art. 18 al Legii nr. 308 din 22.12.2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, care a intrat în vigoare la 23.02.2018.
Scop	Evaluarea conformității utilizării resurselor financiare publice alocate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în perioada 2018-2020.
Obiectiv	Auditul a avut drept obiectiv general să răspundă la următoarea întrebare: <ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea mijloacelor bugetare de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor s-a realizat în conformitate cu cadrul normativ, în perioada 2018-2020?
Concluzie	În cadrul SPCSB, în perioada supusă auditului, gestionarea resurselor financiare, sub toate aspectele semnificative, a întrunit principiile de legalitate, transparență și integritate. În același timp, au fost identificate unele neconformități la utilizarea mijloacelor alocate pentru întreținerea Serviciului și reparația capitală a clădirii, unele deficiențe în procesul de delimitare și înregistrare cadastrală a edificiului aflat în gestiunea Serviciului, precum și în implementarea deplină și raportarea CIM.
Principalele constatări de audit	Execuția de ansamblu a mijloacelor valorificate de Serviciu, în special în anul 2018, a fost sub nivelul alocațiilor precizate. <p>Unele decizii manageriale au cauzat efectuarea de cheltuieli neregulate la delegarea personalului peste hotare, în sumă totală de 21,6 mii lei.</p> <p>Planificarea, precum și achiziționarea de bunuri, lucrări și servicii s-au efectuat într-un mod netransparent, cu unele abateri de la cadrul legal, care se exprimă prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - achiziționarea bunurilor și serviciilor, în anul 2018, în lipsa Planului de achiziții publice; - divizarea unei proceduri de achiziție publică a lucrărilor de reparație prin încheierea a două contracte în sumă de 4 282,5 mii lei și, respectiv, de 3 100,3 mii lei, prin ce a fost favorizat un agent economic concret; - întocmirea Planurilor de achiziții publice pentru anii 2019 și 2020 în lipsa determinării și documentării necesităților; - nepublicarea în Buletinul achizițiilor publice a anunțului de intenție, în termenul stabilit de 30 de zile de la aprobarea bugetului entității, care să cuprindă totalitatea contractelor de achiziții preconizate a fi atribuite până

	<p>la sfârșitul anului bugetar, în plafoanele prevăzute de cadrul legal, în așa mod nefiind asigurată transparența achizițiilor publice¹⁶⁵;</p> <ul style="list-style-type: none"> - neasigurarea pe deplin a monitorizării executării contractelor de achiziții publice încheiate cu operatorii economici, nefiind întocmite Rapoartele care să cuprindă informația referitor la nivelul de executare a contractelor, precum și cauzele neexecutării acestora etc. <p>Deși a fost inițiată procedura de delimitare și înregistrare cadastrală a bunului imobil care i-a fost transmis în administrare din gestiunea PG, această procedură este tergiversată până în prezent de faptul că bunul imobil sus-numit nu a fost înregistrat în Registrul bunurilor imobile de către fostul proprietar (PG), precum și din lipsa planului cadastral al acestuia.</p> <p>Gestionarea neregulamentară a mijloacelor destinate reparației capitale a unor spații care nu sunt gestionate de către Serviciu, cauzată de efectuarea unor lucrări improprie, în sumă totală de 1 400,9 mii lei, aferente bunurilor imobile transmise ANI potrivit deciziei Guvernului¹⁶⁶.</p> <p>Executarea contractelor de achiziții publice de lucrări de reparație cu unele abateri de la cadrul legal, care se exprimă prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - excluderea unor volume și tipuri de lucrări de reparație și includerea altor lucrări neprevăzute, dar care puteau fi stipulate inițial în contract, în sumă totală de 1 168,9 mii lei și, respectiv, de 1 084,1 mii lei; - neexaminarea și neaprobarea diminuării valorii contractelor pentru achiziționarea lucrărilor, prin încheierea acordurilor adiționale pentru a fi excluse din volumele de lucrări spre executare, cu suma totală de 260,7 mii lei. <p>Neasigurarea organizării și implementării CIM prin prisma tuturor componentelor acestuia, în conformitate cu Standardele naționale de control intern în sectorul public.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Conformitatea utilizării mijloacelor alocate pentru întreținerea Serviciului a fost influențată de: (i) tergiversarea procedurii de amplasare a Serviciului într-un sediu nou, care a dus la neexecutarea în totalitate a mijloacelor alocate în anul 2018; (ii) unele decizii manageriale, care au cauzat efectuarea unor cheltuieli cu nerespectarea principiului eficienței în procesul de delegare a personalului; (iii) achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor, care s-a efectuat cu unele abateri de la cadrul legal aplicabil.</p> <p>Conformitatea gestionării mijloacelor alocate pentru reparația capitală a clădirii a fost afectată de: (i) efectuarea neregulamentară a unor cheltuieli de reparații aferente unor suprafețe și părți ale edificiului care nu sunt gestionate de Serviciu; (ii) divizarea unei achiziții publice, prin încheierea a două contracte de achiziții publice separate, în opinia auditului, fiind create posibile circumstanțe pentru favorizarea unui ofertant concret; (iii) nerespectarea clauzelor contractuale, prin excluderea unor tipuri de lucrări și includerea altora, neprevăzute inițial în contract. Conformitatea procesului de delimitare și înregistrare cadastrală a edificiului aflat în gestiunea Serviciului a fost afectată de neînregistrarea acestuia în</p>

¹⁶⁵ Art.28 alin. (3) din Legea nr.131 din 03.04.2015 privind achizițiile publice.

¹⁶⁶ HG nr.802 din 01.08.2018 „Cu privire la transmiterea unor bunuri imobile”.

	<p>Registrul bunurilor imobile de către fostul proprietar (PG), precum și de lipsa planului cadastral al acestuia.</p> <p>Conformitatea sistemului CIM în cadrul Serviciului a fost influențată de: (i) nedesemnarea unei subdiviziuni sau a unei persoane responsabile de coordonarea, menținerea și dezvoltarea CIM, respectiv nefiind organizat procesul de autoevaluare și raportare anuală a sistemului CIM din cadrul Serviciului; (ii) neasigurarea autoevaluării și raportării sistemului CIM, precum și neelaborarea Declarației de răspundere managerială pentru perioada auditată.</p>
<p>Măsurile luate de către entitățile pe parcursul misiunii de audit</p>	<p>La propunerea auditului, SPCSB a înaintat către Ministerul Finanțelor o solicitare de acordare a suportului metodologic privind explicarea modului de transmitere a cheltuielilor aferente lucrărilor de reparație capitală către ANI¹⁶⁷. În acest context, Ministerul Finanțelor¹⁶⁸ a comunicat că, în conformitate cu Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă în sistemul bugetar, aprobate prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.216/2015, Serviciul urmează să înregistreze în evidența contabilă reparația capitală a spațiilor și, ulterior, transmiterea acestora cu titlu gratuit ANI. Totodată, în conformitate cu cadrul legal¹⁶⁹, transmiterea bunurilor proprietate publică se va efectua prin documentele primare - actul de transmitere și factura.</p>
<p>Măsurile dispuse pentru remediere</p>	<ul style="list-style-type: none"> • conducerea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor: <ul style="list-style-type: none"> - să asigure transmiterea lucrărilor efectuate în spațiile care nu-i aparțin, cu înregistrarea operațiunilor în evidența contabilă, în corespundere cu normele metodologice recomandate de Ministerul Finanțelor; - să identifice și să implementeze proceduri de control intern care vor asigura economicitatea, eficiența, transparența, legalitatea și conformitatea în procesul achizițiilor publice, inclusiv la: planificarea (planuri anuale/trimestriale) și raportarea achizițiilor, monitorizarea îndeplinirii prevederilor contractuale etc.; - să asigure dezvoltarea sistemului CIM în conformitate cu Standardele naționale de control intern în sectorul public, axându-și eforturile, în special pe: identificarea și desemnarea unei subdiviziuni sau persoane care să fie responsabilă de coordonarea activităților de organizare și menținere a controlului intern managerial; asigurarea activităților de control intern la toate nivelurile entității, în special în domeniul financiar-contabil și al achizițiilor publice; asigurarea autoevaluării și raportării anuale a sistemului de CIM, cu întocmirea Declarației de răspundere managerială în conformitate cu cadrul legal. • Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în comun cu Autoritatea Națională de Integritate, să întreprindă acțiunile de rigoare privind definitivarea înregistrării bunului imobil amplasat în str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni nr.26, mun. Chișinău, precum și identificarea lucrărilor efectuate la reparația spațiilor care nu i-au aparținut, în vederea transmiterii acestora gestionarului legal; • Agenția Servicii Publice, în comun cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Autoritatea Națională de Integritate, să identifice soluții legale în vederea delimitării, formării și înregistrării cadastrale a bunurilor imobile din gestiunea acestora,

¹⁶⁷ Scrisoarea Serviciului către Ministerul Finanțelor nr.01/2-14-330 din 02.03.2021.

¹⁶⁸ Scrisoarea Ministerului Finanțelor nr.07/4-04/61 din 22.03.2021, la solicitarea Serviciului nr.01/2-14-330 din 02.03.2021.

¹⁶⁹ Pct. 5 din Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin HG nr.901/2015.

	<p>în corespundere cu partea dispozitivă a Hotărârii Guvernului nr.802 din 01.08.2018 „Cu privire la transmiterea unor bunuri imobile”.</p>
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Observațiile de audit au fost aduse la cunoștință conducerii și responsabililor Serviciului, fiind organizate 2 ședințe, la finalul cărora entitatea a avut doar o singură obiecție. Referitor la recomandările de audit, conducerea Serviciului nu a avut obiecții, acestea fiind considerate relevante și implementabile.</p>
<p><i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității utilizării resurselor financiare publice alocate Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.</p>

Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.17 din 29 aprilie 2021)

Informații generale	<p>În perioada 2019-2020 autoritățile contractante supuse auditului au realizat achiziții publice în valoare totală de 101 917,9 mii lei în anul 2019 și de 78 398,1 mii lei în anul 2020. Misiunea de audit public extern a fost desfășurată în cadrul următoarelor autorități contractante, parte componentă a sistemului Ministerului Economiei și Infrastructurii (MEI):</p> <ul style="list-style-type: none"> – autoritățile contractante subordonate MEI (Aparatul MEI, Agenția pentru Supraveghere Tehnică; Agenția pentru Eficiență Energetică; Agenția Națională Transport Auto; Agenția pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței; Agenția Navală; Autoritatea Aeronautică Civilă); – autoritățile contractante monitorizate de MEI (Centrul Național de Acreditare MOLDAC, Institutul de Standardizare din Moldova; Institutul Național de Metrologie; Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii; Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112; Unitatea consolidată de implementare a proiectelor în domeniul energetic).
Scop	Evaluarea conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii în anii 2019-2020.
Obiectiv	<p>Auditul a avut ca obiectiv să răspundă la următoarea întrebare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul de realizare a achizițiilor publice în cadrul MEI a întrunit principiile de bază, aplicabile domeniului conform cadrului normativ în vigoare?
Concluzie	<p>Procesul per ansamblu al achizițiilor publice desfășurat în cadrul MEI și instituțiilor subordonate nu a întrunit în totalitate principiile de legalitate, transparență și eficiență. Prin urmare, cel puțin 20% din totalul achizițiilor publice supuse auditului au fost afectate de diverse deficiențe și iregularități. Astfel, au fost influențate în mod negativ procesele de estimare, planificare și executare a bugetelor autorităților contractante în corelare cu principiile de bună guvernare; a fost limitată transparența în ceea ce privește informarea și accesibilitatea operatorilor economici potențiali privind achizițiile publice desfășurate; au fost reduse credibilitatea și veridicitatea datelor statistice naționale aferente achizițiilor publice.</p>
Principalele constatări de audit	<p>La planificarea achizițiilor publice autoritățile contractante supuse auditului nu au respectat întocmai principiile de fundamentare a planificării pe necesitățile reale, de accesibilitate și de transparență, fapt exprimat prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepublicarea planurilor pe pagina web în 4 cazuri în anul 2019, cu valoarea totală de 6 827,0 mii lei, și tot în atâtea cazuri în anul 2020, cu valoarea totală de 21 877,5 mii lei; - nerealizarea planurilor aprobate de achiziții publice cu cca 33% (sau cu 49 002,9 mii lei) în anul 2019 și cu 46% (sau cu 65 532,4 mii lei) în anul 2020; - desfășurarea achizițiilor publice neincluse în planurile anuale, în sumă totală de cca 4 797,0 mii lei - în anul 2019, și de cca 2 370,2 mii lei - în anul 2020;

- planificarea netransparentă și/sau neplanificarea achizițiilor publice de valoare mică, cu valoarea sub 10,0 mii lei, fără TVA, care au însumat peste 3 700,0 mii lei - în anul 2019, și tot atât - în anul 2020;

- achiziționarea unor bunuri/servicii în afara relațiilor contractuale, în sumă totală de 1 587,0 mii lei - în anul 2019, și de 1 757,8 mii lei - în anul 2020.

În procesul realizării achizițiilor publice, autoritățile contractante au admis multiple neconformități, și anume:

- divizarea achizițiilor în scopul evitării procedurii legale de achiziție publică, în sumă totală de 259,1 mii lei - în anul 2019, și de 1 649,0 mii lei - în anul 2020;

- efectuarea achizițiilor anterior datei încheierii/înregistrării contractelor de achiziții respective, în sumă de 1 215,8 mii lei - în anul 2020;

- suportarea cheltuielilor în sumă de 424,6 mii lei a căror eficiență nu a putut fi în totalitate confirmată;

- neobținerea de la operatorii economici a garanției de bună execuție pentru contractele de achiziții publice a căror valoare totală în anul 2019 a constituit 5 248,2 mii lei și în anul 2020 - 6 267,8 mii lei etc.

La etapa de monitorizare/control/raportare a achizițiilor publice, autoritățile contractante nu au respectat principiile de conformitate și transparență, ceea ce s-a exprimat prin:

- neasigurarea întocmirii și publicării rapoartelor privind monitorizarea executării contractelor de achiziții publice de către grupurile de lucru pentru achiziții în modul prevăzut;

- nepublicarea în Buletinul achizițiilor publice a Dării de seamă privind rezultatul procedurilor de achiziție publică;

- prezentarea neveridică a Dării de seamă privind contractele de achiziții publice de valoare mică în 21 de cazuri - în anul 2019, și în 13 cazuri - în anul 2020, cu valori denaturate (inclusiv prin neincluderea în Darea de seamă respectivă a achizițiilor cu valoarea sub 10,0 mii lei, fără TVA), care au însumat cca 4 851,8 mii lei în anul 2019 și 4 263,8 mii lei în anul 2020;

- prezentarea tardivă a Dării de seamă privind contractele de achiziții publice de valoare mică în 4 cazuri în anul 2019 și în 3 cazuri în anul 2020;

- neraportarea, în unele cazuri, a achizițiilor publice efectuate în vederea prevenirii și combaterii infecției cu Covid-19, în sumă totală de 635,8 mii lei.

De asemenea, se relevă că majorarea pragurilor valorice pentru procedurile de achiziție publică impune digitalizarea obligatorie exhaustivă a acestora, în scopul transparentizării și eficientizării utilizării banilor publici.

Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” nu este utilizat în măsură deplină pentru a satisface transformarea și raționalizarea digitală a achizițiilor publice. Totodată, funcționalitățile Sistemului informațional necesită a fi dezvoltate în scopul obținerii

	<p>automatizate a informației necesare pentru activitățile de monitoring, raportare și analiză a achizițiilor publice.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Cadrul normativ lacunar aferent activității grupurilor de lucru pentru achiziții publice de valoare mică; raportării/publicării rezultatelor procedurii de achiziție publică; înregistrării contractelor de achiziții publice în trezoreriile regionale deservente ale MF; creării și aplicării pârghiilor legale de prevenire și combatere a cazurilor de încălcare a legislației în domeniul achizițiilor publice.</p> <p>Controlul intern managerial fragmentar în domeniul achizițiilor publice, exprimat prin: inconsistența cadrului regulator intern al autorităților contractante aferent reglementării activității grupurilor de lucru pentru achiziții publice; autoevaluarea controlului intern managerial în domeniul achizițiilor publice, în unele cazuri, în mod neadecvat; nefuncționalitatea unității de audit intern în cadrul unor autorități contractante. Prin urmare, nu s-au respectat în măsură deplină conformitatea, transparența și eficiența utilizării resurselor financiare publice în procesul de achiziție publică în cadrul MEI per ansamblu.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>Agenția pentru Eficiență Energetică, pe parcursul misiunii de audit, a adoptat Regulamentul privind activitatea grupului de lucru pentru achiziții, cu repartizarea sarcinilor/responsabilităților fiecărui membru al grupului.</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>Auditul a înaintat recomandări, menite să asigure îmbunătățirea cadrului regulator aferent domeniului achizițiilor publice, maximizarea impactului scontat din utilizarea sistemului automatizat „MTender”, precum și evitarea în perspectivă a neconformităților identificate în cadrul misiunii de audit.</p>
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Conducerea entităților auditate a recunoscut constatările auditului, precum și și-a asumat responsabilitatea în vederea realizării recomandărilor înaintate de către Curtea de Conturi.</p>
<p><i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra achizițiilor publice în cadrul MEI.</p>

Auditul conformității asupra privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019 (Hotărârea CCRM nr.28 din 24 iunie 2021)	
Informații generale	<p>În domeniul privatizării patrimoniului public sunt antrenate mai multe autorități ale statului, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministerul Economiei și Infrastructurii, care promovează politica statului în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice; - APP, care organizează pregătirea și desfășurarea procesului de privatizare a bunurilor proprietate de stat supuse deetatăzării, precum și asigură încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a acestora; - APC, care au un rol participativ la întocmirea documentelor aferente privatizării obiectivelor în care deține calitatea de fondator. <p>Un rol important în privatizarea patrimoniului public îl are Comisia de concurs, cu atribuțiile de desfășurare a concursului și de determinare a câștigătorului, precum și de adoptare a deciziilor cu referire la monitorizarea executării obligațiilor contractuale de către cumpărătorii bunurilor proprietate publică la concursul investițional.</p>
Scop	Evaluarea conformității privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019.
Obiectiv	Obiectivul general al auditului a constat în evaluarea respectării cadrului normativ la organizarea și desfășurarea concursurilor investiționale și comerciale în anii 2013-2019, cu identificarea încălcărilor și vulnerabilităților sistemice, care au afectat acest proces.
Concluzie	Procesul de privatizare a obiectivelor statului a fost unul defectuos și nefuncțional la majoritatea obiectivelor privatizate, caracterizat prin existența unor slăbiciuni instituționale generatoare de încălcări ale cadrului normativ, inclusiv cu caracter sistemic de ilegalitate, riscuri de fraudă și alte vulnerabilități, astfel fiind compromise scopul și principiile de bază ale deetatăzării patrimoniului public.
Principalele constatări de audit	<p>Lipsa unor viziuni strategice în domeniul privatizării proprietății statului, orientate spre definirea și corelarea direcțiilor, ritmului și modalităților de deetatăzare a proprietății publice cu strategiile de dezvoltare a ramurilor și sectoarelor economiei naționale.</p> <p>Neelaborarea și neaprobarea programelor anuale de privatizare a patrimoniului public, neexistând reguli clare și transparente de privatizare a obiectivelor statului, fiind omisă o condiție de bază necesară pentru implementarea unui control intern managerial funcțional al entității.</p> <p>Inexistența unei reguli prestabilite în cadrul APP la selectarea modalității de privatizare a permis instituției să adopte decizii discreționare în acest sens.</p> <p>Neasigurarea inventarierii regulamentare a bunurilor aflate în gestiunea obiectivelor privatizate, lipsind informații credibile și depline despre elementele de activ și pasiv din situațiile financiare ale întreprinderilor expuse la privatizare.</p> <p>Lipsa unei proceduri de identificare a necesităților de evaluare a obiectivelor în scopul determinării prețului de piață a condiționat evaluarea anuală a tuturor obiectivelor, unele fiind evaluate de multiple ori.</p>

	<p>Evaluarea neconformă a patrimoniului statului în scopul determinării prețului de piață, fiind depistate suspiciuni rezonabile de fraudă privind aplicarea unor indicatori ilegali, care au determinat diminuarea valorii obiectivelor cu suma de 23,7 mil. lei.</p> <p>Eschivarea APP de la realizarea funcției de determinare a prețului inițial de vânzare a pachetului de acțiuni al statului în capitalul social al S.C. „Gara Nord” S.A., fiind contractat un evaluator independent, care a efectuat estimările cu abateri de la cadrul legal, ceea ce a dus la diminuarea cu suma de 7,1 mil. lei a pachetului de acțiuni înstrăinat în cadrul concursului.</p> <p>Admiterea de către Comisia de concurs a deficiențelor în modul de organizare și totalizare a rezultatelor concursurilor comerciale, fiind adoptate decizii neconforme și arbitrare aferente privatizării patrimoniului public.</p> <p>Existența unor lacune de ordin normativ, ce permit înstrăinarea terenurilor proprietate publică la prețul normativ al pământului, care este net inferior celui de piață, ceea ce a redus din potențialul statului de a colecta veniturile pasibile încasării la bugetul de stat în sumă de 34,4 mil. lei.</p> <p>Administrarea defectuoasă a terenurilor publice de stat aferente obiectivelor privatizate, ceea ce a condiționat ratarea veniturilor bugetare în sumă de 3,5 mil. lei, în principal, cauzată de lipsa unui mecanism prestabilit de autoritățile abilitate privind organizarea evidenței sumelor calculate din folosința terenurilor, încasarea, urmărirea și executarea silită a acestora la bugetul de stat.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Principalele cauze ale admiterii iregularităților și carențelor constatate de audit au constat în:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interacționarea și comunicarea defectuoasă a părților implicate în procesul de privatizare a patrimoniului statului (APP, APC, Comisia de concurs); - fragmentarea sistemului de control intern managerial, a cărei funcționalitate nu întrunește cerințele prestabilite; - insuficiența în cadrul APP a personalului necesar pentru acoperirea și realizarea calitativă a tuturor atribuțiilor funcționale; - lipsa unor sisteme automatizate funcționale, care ar facilita munca angajaților APP și ar asigura o mai bună gestiune a proceselor aferente administrării și privatizării patrimoniului public; - responsabilitatea scăzută a membrilor Comisiei de concurs la adoptarea unor decizii privind organizarea și totalizarea rezultatelor concursurilor; - carențele cauzate de caracterul lacunar al cadrului normativ.
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>

<p>Măsurile dispuse pentru remediere</p>	<p>1) Elaborarea și implementarea unui management strategic și operațional pentru corelarea direcțiilor, ritmului și modalităților de deetizare a proprietății publice cu strategiile de dezvoltare a ramurilor și sectoarelor economiei naționale, precum și cu prioritățile de dezvoltare a țării în ansamblu.</p> <p>2) Elaborarea și implementarea standardelor naționale de evaluare, precum și instituirea unor instrumente de control asupra calității activității de evaluare a patrimoniului statului, pentru determinarea corectă a prețului de piață al acestuia.</p> <p>3) Revizuirea și actualizarea cadrului normativ privind asigurarea privatizării terenurilor proprietate publică de stat la prețul de piață.</p> <p>4) Îmbunătățirea administrării terenurilor publice de stat aferente obiectivelor privatizate, inclusiv privind organizarea evidenței sumelor calculate din folosința terenurilor, încasarea, urmărirea și executarea silită a acestora la bugetul de stat.</p> <p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului analizarea și sistematizarea lacunelor/deficiențelor privind aplicabilitatea cadrului normativ aferent domeniului deetizării patrimoniului public, cu înaintarea propunerilor privind modificarea/ ajustarea acestuia.</p>
<p>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</p>	<p>Nu au fost obiecții la concluzia generală de audit și la constatările expuse în Raportul auditului conformității asupra privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019.</p>
<p>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra privatizării bunurilor prin concursuri investiționale și comerciale în anii 2013-2019.</p>

Auditul conformității asupra managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2020 (Hotărârea CCRM nr.31 din 28 iunie 2021)	
Informații generale	<p>Ministerul Finanțelor, autorizat de Guvern, are responsabilitățile de a administra datoria de stat, garanțiile de stat și recreditarea de stat, de a asigura deservirea datoriei de stat, atribuțiile specifice fiind realizate prin Direcția datoriei publice și IP „Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă”, al cărei fondator este Ministerul Finanțelor.</p> <p>Soldul datoriei sectorului public, la 31.12.2020, a constituit 72 636,3 mil. lei, înregistrând o creștere cu 15 031,5 mil. lei față de 31.12.2019. Ponderea cea mai mare în totalul datoriei sectorului public o deține datoria de stat, careia îi revin 93,4%. Soldul datoriei de stat la finele anului 2020 a constituit 67 820,7 mil. lei, fiind în creștere cu 15 326,4 mil. lei față de soldul din anul precedent. Ca pondere în PIB, în anul 2020, datoria de stat a constituit 32,9%, înregistrând o creștere semnificativă, față de anul 2019, cu 7,9 p.p.</p>
Scop	Evaluarea conformității managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat realizat de către Ministerul Finanțelor în anul 2020, precum și că raportarea acesteia este conformă ca parte componentă a Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2020.
Concluzie	Ministerul Finanțelor, pe parcursul anului 2020, a asigurat gestionarea datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în conformitate cu cadrul legal aferent, fiind respectate limitele aprobate prin Legea bugetară anuală, precum și cele stabilite în Programul „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2020-2022)”.
Principalele constatări de audit	<p>În anul 2020, pentru deservirea datoriei de stat au fost achitate 15 713,6 mil. lei, sau cu 668,4 mil. lei mai mult față de anul 2019, inclusiv 14 029,4 mil. lei pentru rambursarea sumei principale și răscumpărarea VMS ajunse la scadență, iar 1 684,2 mil. lei - pentru plata dobânzilor și comisioanelor. Din totalul plăților efectuate, pentru deservirea datoriei de stat interne au fost achitate 12 977,0 mil. lei (82,5%) și pentru deservirea datoriei de stat externe - 2 736,6 mil. lei (17,5%).</p> <p>Datoria de stat internă a crescut din contul emisiunii nete a VMS pe piața primară, acestea fiind direcționate pentru finanțarea deficitului bugetar, iar sectorul bancar rămâne în continuare principalul investitor în VMS emise de MF.</p> <p>Se atestă nivelul redus de restituire a datoriilor de către băncile aflate în proces de lichidare. Astfel, din totalul datoriei preluate de către MF în sumă de 13,7 mlrd. lei, la 31.12.2020, băncile supuse lichidării au restituit doar 1,9 mlrd. lei, ceea ce constituie doar 13,4%. Datoria MF față de BNM, la 31.12.2020, constituia 12 611,2 mil. lei, urmare a cărui fapt, neonorarea către MF a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat, acordate BNM pentru garantarea creditelor de urgență, va cauza creșterea ascendentă în următorii ani a datoriei de stat interne.</p> <p>Ca și în anii precedenți, valorificarea resurselor externe pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe continuă să rămână la nivel redus, în cazul a 36 de împrumuturi fiind înregistrate sume nedebersate, a căror valoare ar putea fi estimată la 11,67 mil. dolari SUA, 866,46 mil. euro, 2 059 mil. yeni japonezi și 67,92 mil. DST.</p> <p>În unele cazuri, debursarea împrumuturilor are loc cu întârziere, iar achitarea comisioanelor se efectuează din suma contractată și/sau nedebersată a împrumutului, ca rezultat fiind generate cheltuieli suplimentare la bugetul de stat. În acest context, auditul evidențiază 3 împrumuturi cu nivelul de</p>

	<p>debursare de până la 2%, dar pentru care au fost achitate comisioane în sumă de circa 2,37 mil. dolari SUA.</p> <p>În anul 2020 a fost înregistrat primul caz de onorare/activare a garanției de stat în sumă de 167,7 mii lei acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă”.</p> <p>Datoriile debitorilor garanți față de MF la împrumuturile interne și externe acordate sub formă de garanție de stat, la 31.12.2020, constituia 459,1 mil.lei, acestea fiind în întregime cu termenul de achitare expirat.</p> <p>Proiectele recreditate prin intermediul MF înregistrează un nivel redus al ratei de recuperare a resurselor financiare. Din totalul datoriilor beneficiarilor recreditați (5 519,9 mil.lei), datoriile pentru împrumuturile recreditate prin intermediul MF au constituit 2 980,5 mil.lei, sau 54,0% din suma totală a datoriilor, dintre care cu termenul de achitare expirat - în sumă de 251,9 mil.lei. Deși MF dispune de mecanisme de clasificare a datoriilor debitorilor recreditați în funcție de riscul de nerambursare a acestora și întreprinde măsuri de neadmitere și reducere a datoriilor cu termenul de achitare expirat la împrumuturile recreditate de stat, persistă în continuare situația dificilă de rambursare în bugetul de stat a mijloacelor recreditate. În anul 2020, prin intermediul SFS au fost recuperate la bugetul de stat circa 13,0 mil.lei, ceea ce constituie 1,4% din suma totală rambursată în perioada de referință.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Problematicile identificate în cadrul auditului au fost cauzate de neîndeplinirea în termen a condițiilor de debursare prevăzute în contractele de împrumut, de restructurarea proiectelor sau modificarea componentelor acestora, de procesele îndelungate de achiziție, de planificarea nerațională a timpului de executare a lucrărilor sau de prestare a serviciilor, de executarea lentă a lucrărilor de către antreprenorii locali, de situația epidemiologică provocată de infecția cu Covid-19 și consecințele acesteia etc. Neonorarea obligațiilor derivate din garanțiile de stat emise de MF, pentru creditele de urgență acordate de BNM sistemului bancar, va cauza creșterea ascendentă a datoriei de stat interne în următorii ani. La fel, ca și în cadrul auditurilor precedente, se atestă faptul că, deși MF dispune de mecanisme de clasificare a datoriilor debitorilor recreditați în funcție de riscul de nerambursare a acestora și întreprinde măsuri de neadmitere și reducere a datoriilor cu termenul de achitare expirat la împrumuturile recreditate de stat, persistă în continuare situația dificilă de rambursare în bugetul de stat a mijloacelor recreditate.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerul Finanțelor urmează să asigure: <ul style="list-style-type: none"> - în comun cu organele de competență, întreprinderea unor măsuri rezultative în vederea recuperării la bugetul de stat a datoriilor beneficiarilor garanți și recreditați, în special a datoriilor cu termenul de achitare expirat; - în comun cu autoritățile responsabile, întreprinderea măsurilor de rigoare pentru valorificarea eficientă și implementarea în termen a proiectelor finanțate din surse externe. • Guvernul Republicii Moldova va asigura: <ul style="list-style-type: none"> - monitorizarea portofoliului garanțiilor de stat acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă”, în vederea neadmiterii majorării datoriei

	<p>de stat interne și suportării unor costuri suplimentare de către bugetul de stat;</p> <ul style="list-style-type: none"> - recuperarea în bugetul de stat a datoriilor aferente împrumuturilor acordate beneficiarilor recreditați și beneficiarilor garanțiilor de stat, inclusiv cu termenul de achitare expirat.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Referitor la recomandările de audit, conducerea Ministerului Finanțelor nu a avut obiecții, acestea fiind considerate relevante și implementabile.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	<p>Prin Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 28.07.2020 „Privind Raportul auditului performanței asupra managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2019”, Ministerului Finanțelor i-au fost înaintate 5 recomandări, dintre care: 1 recomandare a fost implementată, iar 4 recomandări - parțial implementate, nivelul de executare constituind 60,0%.</p> <p>Ca urmare a recomandărilor auditului precedent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a fost elaborat și prezentat Guvernului proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, care prevede completarea Legii cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat nr.419/2006 și a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 cu reglementări privind emiterea valorilor imobiliare de stat pentru crearea rezervei de lichiditate și a direcțiilor de utilizare a acestora. Proiectul a fost remis spre avizare și supus expertizei anticorupție de către CNA, definitivat în baza avizelor recepționate de la părțile interesate (MEI, MJ, BNM) și urmează a fi prezentat Guvernului nou pentru examinare și aprobare; - Ministerul Finanțelor, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat, a aplicat măsuri de executare silită față de beneficiarii recreditați care dețin arierate pe împrumuturile recreditate, ca rezultat fiind recuperate la bugetul de stat circa 13,0 mil. lei, ceea ce constituie doar 1,4%.

Auditul conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Apărării în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.34 din 05 iulie 2021)

Informații generale	<p>Ministerul Apărării (MA) este organul central de specialitate al administrației publice care are misiunea să elaboreze politica de apărare, să conducă și să coordoneze construcția și dezvoltarea Armatei Naționale, să determine riscurile și amenințările cu caracter militar și necesitățile privind pregătirea sistemului național de apărare pentru asigurarea securității militare a statului. Procesul de achiziții în cadrul sistemului MA este complex și se desfășoară centralizat, prin intermediul Agenției Resurse și Administrarea Patrimoniului a Ministerului Apărării, și descentralizat, prin intermediul instituțiilor/unităților militare din subordine, acestea având statut de autoritate contractantă pentru procedurile desfășurate.</p> <p>MA și instituțiile/unitățile militare din subordine au realizat în anul 2019 achiziții în valoare totală de 175,66 mil. lei, fiind încheiate 946 de contracte, iar în anul 2020 au fost încheiate 953 de contracte în sumă totală de 198,02 mil. lei. În anul 2020, ponderea licitațiilor deschise, comparativ cu anul 2019, a scăzut cu circa 22%, iar ponderea achizițiilor de valoare mică s-a majorat cu circa 10%, față de perioada anterioară. Cu referire la procedurile de cerere a ofertelor de prețuri, ponderea acestora s-a micșorat de la 11,31% până la 6,1%. În anul 2020, a crescut cu circa 20% ponderea achizițiilor specificate în art.5 din Legea nr.131/2015.</p> <p>Sub aspectul obiectului achizițiilor, menționăm că ponderea cea mai semnificativă revine achiziționării bunurilor, astfel, în perioada auditată, în cadrul sistemului MA fiind încheiate în acest sens 5433 de contracte în 2019 și, respectiv, 508 contracte în 2020. Numărul contractelor de achiziționare a serviciilor în anii 2019 și 2020 s-a menținut la un nivel constant, variind de la 299 până la 271 de contracte. Aceeași situație se atestă și în cazul achiziționării de produse alimentare și servicii comunale. Cu referire la contractarea lucrărilor de reparație, numărul contractelor a scăzut de la 51 până la 26.</p>
Scop	<p>Evaluarea conformității procesului de achiziții publice cu prevederile cadrului normativ-legal aplicabil și emiterea concluziei generale de audit.</p>
Obiectiv	<p>Modul de realizare a achizițiilor publice în cadrul MA a întrunit principiile de bază aplicabile domeniului conform cadrului normativ în vigoare?</p>
Concluzie	<p>Procedurile de audit desfășurate au permis identificarea unor deficiențe în sistemul de achiziții instituit în cadrul Ministerului Apărării, în aspectele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inexistenței unui cadru regulator intern unificat care ar reglementa modul de organizare și desfășurare a achizițiilor publice în cadrul sistemului MA; - organizării și activității unor grupuri de lucru; - evaluării ofertelor; - înlăturării lacunelor sistemice generate de necoerența unor prevederi ale actelor normative. <p>Deși există o tendință de creștere semnificativă a achizițiilor de valoare mică (19% în 2019 și 30% în 2020), acestea nu sunt privite ca proceduri de achiziții în contextul Legii nr.131/2015, iar cadrul regulator aplicabil nu impune reguli stricte legate de activitatea grupului de lucru și atribuțiile acestuia, planificarea, atribuirea, selectarea și semnarea contractului.</p>

	De asemenea, procesul de achiziții este afectat de imperfecțiunea funcționalității SIA „RSAP”/MTender, care afectează transparența și accesibilitatea achizițiilor publice per ansamblu.
<p>Principalele constatări de audit</p>	<p>Deficiențele în procesul de achiziții publice în cadrul sistemului MA în anii 2019 și 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în cadrul Ministerului Apărării nu există un cadru regulator intern unificat care ar reglementa modul de organizare și desfășurare a achizițiilor publice; - organizarea unor grupuri de lucru și a activității acestora este realizată prin acte normative interne neracordate la prevederile cadrului legal și la modificările structurale parvenite în timp; - procesul de planificare strategică instituit în cadrul MA necesită a fi consolidat în vederea asigurării planificării veridice a achizițiilor publice, care să derive din necesitățile reale ale ministerului; - modalitatea elaborării și publicării planurilor de achiziții publice la nivelul sistemului MA nu asigură existența unei viziuni clare, complete și transparente asupra modului în care sunt cheltuiți banii publici; - nesolicitarea documentelor privind confirmarea cotelor reale ale beneficiului de deviz și cheltuielilor de regie, în vederea justificării ofertei anormal de scăzute la achiziția publică de lucrări, nu permite entității să selecteze oferta cea mai relevantă; - monitorizarea executării clauzelor contractuale în cadrul sistemului MA se face diferențiat, în funcție de obiectul achiziției, cu respectarea cadrului legal. <p>Lacunele și deficiențele cadrului normativ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neconcordanța actelor normative în aspectul definirii investițiilor capitale publice și reparațiilor capitale duce la nedelimitarea clară a cheltuielilor recurente de cheltuielile pentru investiții capitale și la clasificarea eronată a acestora; - nearmonizarea unor prevederi din Legea achizițiilor publice cu prevederile Hotărârilor Guvernului de punere în aplicare a acesteia duce la tratarea diferită, de către autoritățile contractante, a aceleiași situații; - cotele utilizate la elaborarea devizului de cheltuieli pentru achiziția de lucrări stabilite de Ministerul Economiei și Infrastructurii diferă semnificativ de cotele aplicate de ofertanți la elaborarea ofertei, situație ce duce la planificarea exagerată a resurselor bugetare necesare pentru acest tip de achiziții, nerespectarea principiului eficienței utilizării banilor publici și minimizarea riscurilor autorității contractante; - modelul contractului-cadru tipizat de achiziție publică de lucrări nu asigură legătura dintre procedura de desemnare a câștigătorului și contractul încheiat; - cadrul normativ aplicabil achizițiilor de valoare mică este ambiguu și incomplet. <p>Imperfecțiunile sistemului informațional:</p> <ul style="list-style-type: none"> - necorelarea informațiilor înregistrate pe 3 platforme de informații publice, toate gestionate de entitățile din subordinea Ministerului Finanțelor care nu sunt supuse controalelor de sistem; - lipsa interconexiunii între SIA „RSAP”/MTender și bap@tender.gov.md nu asigură publicarea în termene legale pe platforma informațională a dărilor de seamă privind procedura de achiziție publică desfășurată de autoritățile contractante; - SIA „RSAP”/MTender nu este armonizat cu prevederile legale în domeniul achizițiilor publice.

<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Auditul a relevat unele lacune și necorelări ale cadrului normativ aferent domeniului achizițiilor publice, și anume: unele prevederi legale nu sunt armonizate cu cadrul subiacent; reglementările aplicabile achizițiilor de valoare mică sunt ambigue și incomplete; ordinele Ministerului Finanțelor nu sunt corelate cu hotărârile de Guvern în aspectul definirii investițiilor capitale publice și reparațiilor capitale; cotele utilizate la elaborarea devizului de cheltuieli pentru achizițiile de lucrări, stabilite de Ministerul Economiei și Infrastructurii, permit planificarea exagerată a resurselor bugetare necesare; modelul contractului-cadru pentru achizițiile publice de lucrări, aprobat de Ministerul Finanțelor, nu asigură legătura dintre procedura de desemnare a câștigătorului și contractul încheiat.</p> <p>De asemenea, auditul a atestat unele imperfecțiuni ale sistemului informațional (SIA „RSAP”/MTender), care au impact asupra sistemului național de achiziții publice, printre care: controalele slabe ale MTender permit operatorilor economici care nu au depus toate documentele aferente ofertei să fie înregistrați în calitate de ofertanți; sistemul informațional este incomplet, nu asigură monitorizarea datelor întregului ciclu de desfășurare a achizițiilor publice și înregistrarea tuturor operațiunilor și tranzacțiilor, lipsind documentele de evaluare a ofertelor, dările de seamă, contractele de achiziții publice încheiate etc.; sistemul informațional nu este racordat cu alte platforme aferente domeniului achizițiilor publice etc.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>Ministerului Apărării și instituțiilor din subordine/unităților militare le-au fost înaintate recomandări, pentru implementarea cărora entitatea a aprobat un Plan de acțiuni, în care au fost stabilite termenele și identificați responsabilii.</p>
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Constatările de audit au fost aduse la cunoștința conducerii Ministerului Apărării, acestea fiind acceptate.</p>
<p><i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra achizițiilor publice în cadrul MA.</p>

Auditul conformității asupra implementării Proiectului de construcție a locuințelor pentru paturile socialmente vulnerabile (Hotărârea CCRM nr.36 din 16 iulie 2021)

<p>Informații generale</p>	<p>Pentru realizarea Proiectului de construcție a locuințelor pentru paturile socialmente vulnerabile II, în baza Legii nr.182 din 11.07.2012 a fost ratificat Acordul de împrumut dintre RM și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, care a constituit 13,4 mil. euro, sau 270,5 mil.lei. Costul total al Proiectului a constituit 21,3 mil. euro, sau 426,0 mil. lei, din care contribuția UAT de nivelul II participante la Proiect - 7,9 mil. euro, sau 155,5 mil.lei (mijloace financiare - 2,8 mil. euro, sau 56,8 mil. lei, și nefinanciare - 5,1 mil. euro, sau 98,8 mil.lei).</p> <p>Proiectul a avut ca scop de a asigura cu aproximativ 700 de locuințe sociale circa 2.500 de persoane din familiile sărace și vulnerabile, aflate în imposibilitatea de a avea acces la condiții de locuit satisfăcătoare, precum și familiile tinere cu copii, pentru a ajuta la păstrarea și chiar la atragerea populației în orașele de provincie, a căror populație este în prezent în scădere.</p> <p>În perioada 2013-2021, în cadrul Proiectului au participat 14 UAT de nivelul II, fiind finalizate 556 de locuințe sociale în 12 raioane: Călărași - 40, Briceni - 25, Sângerei - 35, Hâncești - 56, Soroca - 72, Leova - 92, Nisporeni - 93, Ialoveni - 31, Fălești - 40, Glodeni - 30, Cantemir - 10, și Cahul - 32. La moment sunt în construcție 121 de locuințe în 2 raioane: Rezina - 72, și Cimișlia - 49.</p> <p>Pentru implementarea Proiectului, prin HG nr.988 din 24.12.2012 a fost instituită UIP de construcție a locuințelor pentru paturile socialmente vulnerabile II, cu un personal în număr de 5 unități, care activează pe lângă MADRM și este finanțată din contul creditului oferit de BDCE.</p> <p>Conform Regulamentului cu privire la modul și condițiile de desfășurare a Proiectului de construcție a locuințelor pentru paturile social/economic vulnerabile II, aprobat prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr.75 din 14.05.2014, beneficiarii de locuințe sociale pot fi următoarele categorii de persoane: a) persoane cu dizabilități severe; b) persoane dezinstituționalizate (orfani cu vârsta cuprinsă între 18 și 21 ani); c) familiile cu cel puțin 3 copii minori, familiile cu un singur părinte care cresc cel puțin 2 copii minori; d) familiile sau persoanele care întrețin copii cu dizabilități severe; e) familiile în care cel puțin unul dintre membrii familiei este angajat al unei instituții bugetare sau activează în sfera serviciilor publice.</p>
<p>Scop</p>	<p>Evaluarea conformității implementării Proiectului de construcție a locuințelor pentru paturile socialmente vulnerabile.</p>
<p>Obiectiv</p>	<p>Auditul a avut ca obiectiv să răspundă la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comitetul de supraveghere și UIP au monitorizat și au implementat conform Proiectul de construcție a locuințelor pentru paturile socialmente vulnerabile II? • APL de nivelul II care au participat în cadrul Proiectului au organizat conform procesul de examinare, evaluare și repartizare a locuințelor sociale beneficiarilor finali? • APL de nivelul II din cadrul Proiectului au asigurat respectarea cadrului normativ la înregistrarea în evidența contabilă, precum și la exploatarea ulterioară a locuințelor sociale primite?

Concluzie	Scopul Proiectului de a asigura accesul la locuințe sociale al familiilor vulnerabile și cu un venit mic pe întreg teritoriul Republicii Moldova a fost realizat parțial. Organizarea, realizarea și monitorizarea implementării Proiectului s-au efectuat, în unele cazuri, cu nerespectarea prevederilor legale, ceea ce a afectat obiectivele acestuia, interesele publice, precum și evidența contabilă conformă a patrimoniului public.
Principalele constatări de audit	<p>Inițierea și derularea Proiectului s-au efectuat fără ca consiliile raionale să dispună de informații pertinente privind potențialii beneficiari de locuințe sociale.</p> <p>Ambiguitatea cadrului normativ, necorelarea acestuia cu cadrul legal, precum și lipsa unor mecanisme aferente procesului de implementare a Proiectului, în special, ce țin de verificarea informațiilor prezentate de către potențialii beneficiari, au condiționat repartizarea locuințelor sociale unor beneficiari care nu corespund criteriilor stabilite prin cadrul legal în 57 de cazuri din cele 139 verificate.</p> <p>Îndeplinirea necalitativă a atribuțiilor contractuale de către responsabilii tehnici contractați de UIP a determinat recepționarea și achitarea către antreprenori a unor lucrări de construcție neexecutate sau care nu au fost constatate efectiv de către echipa de audit în 4 din 6 cazuri verificate, în sumă totală de 244,5 mii lei, precum și executarea unor lucrări necalitative.</p> <p>Comisiile din cadrul APL de nivelul II care au participat în cadrul Proiectului, la evaluarea solicitărilor de locuințe sociale, nu au respectat prevederile legale, acordând locuințe, în 24 de cazuri din cele 139 verificate, unor persoane care dețin bunuri imobiliare.</p> <p>Contrar prevederilor legale, în 16 cazuri din cele 139 verificate, Comisiile din raioanele Briceni (4 cazuri), Sângerei (2 cazuri), Nisporeni (3 cazuri) și Soroca (7 cazuri) au repartizat locuințe sociale unor beneficiari care nu corespundeau criteriilor de eligibilitate cu privire la veniturile obținute.</p> <p>CR Nisporeni, contrar prevederilor legale, precum și scopului Proiectului, a repartizat în anul 2018, cu titlu de excepție, locuințe sociale la 5 persoane publice, dintre care 4 sunt angajate în cadrul unor autorități și instituții publice din raionul Nisporeni, acestea nefiind eligibile conform criteriilor privind veniturile obținute și privind lipsa/existența bunurilor imobile.</p> <p>Lipsa prevederilor normative privind monitorizarea periodică a condițiilor economice și sociale ale persoanelor care au beneficiat de locuințe sociale a determinat faptul că, în 30 de cazuri din 139 examinate, beneficiarii și membrii familiilor lor, după primirea apartamentelor sociale, au obținut venituri care sunt peste limita stabilită de cadrul normativ, precum și bunuri imobile (terenuri, apartamente). Ca urmare, de locuințele respective nu vor beneficia persoanele care au nevoie de acestea.</p> <p>Serviciile contabile din cadrul a 5 UAT de nivelul II nu au asigurat înregistrarea conformă în evidența contabilă a valorii locuințelor sociale primite în proprietate, prin ce este denaturată valoarea patrimoniului public gestionat;</p> <p>CR Briceni nu a revizuit și nu a ajustat condițiile contractului de colaborare și investiții comune încheiat cu partenerul privat, ca rezultat, suportând în favoarea partenerului privat cheltuieli suplimentare în sumă totală de 765,9 mii lei.</p>

<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Ambiguitatea cadrului normativ, precum și lacunele controlului intern managerial în cadrul entităților care au implementat și monitorizat executarea Proiectului au determinat admiterea neregularităților, care au afectat scopul Proiectului, interesele publice, precum și evidența contabilă conformă a patrimoniului public.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	UIP a solicitat de la 4 agenți economici remedierea neregularităților pe care le-au admis la executarea lucrărilor de construcție a locuințelor sociale în raioanele Briceni, Soroca, Călărași și Sângerei, în sumă totală de 244,5 mii lei.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Corelarea prevederilor Regulamentului aprobat prin Ordinul MADRM nr.75 din 14.05.2014 cu prevederile Capitolului II al Legii nr.75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe, asigurându-se, totodată: eliminarea posibilității de prelungire a contractelor de locațiune a locuințelor sociale în cazul îmbunătățirii condițiilor economice sau sociale ale gospodăriei beneficiarului; asigurarea monitorizării periodice (cel puțin o dată la 2,5 ani), pe parcursul derulării contractului de locațiune, a condițiilor economice și sociale ale beneficiarilor de locuințe sociale; prezentarea de către solicitanți a informațiilor din baza de date a Serviciului Fiscal de Stat cu privire la venitul lor și venitul membrilor familiei lor, inclusiv de la întreprinderile fondate de către aceștia. • Revizuirea activităților desfășurate de responsabilii tehnici contractați de UIP, cu tragerea acestora la răspundere (contractual - civilă etc.) pentru executarea neconformă a obligațiilor contractuale. • Revizuirea listei beneficiarilor de locuințe sociale în strictă conformitate cu prevederile art.10 din Legea nr. 75 din 30.04.2015 cu privire la locuințe. • Asigurarea înregistrării conforme în evidența contabilă a locuințelor sociale primite în proprietate (pct.4.3.) etc.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UIP, Consiliile raionale Fălești, Nisporeni, Sângerei și Soroca au prezentat note explicative privind constatările elucidate în raport, fiind de acord cu constatările și recomandările înaintate spre executare.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității implementării Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile.

Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene în perioada 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.38 din 19 iulie 2021)	
Informații generale	<p>Aparatul central al MAEIE, în calitate de autoritate/ instituție bugetară, este responsabil de asumarea, achitarea, evidența și raportarea angajamentelor în conformitate cu legislația care reglementează achizițiile publice și cu alte acte normative.</p> <p>Misiunile diplomatice și oficiile consulare: potrivit prevederilor art.5 alin.(1) lit. n) din Legea nr.131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice, contractele de achiziții publice încheiate de către misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova, dacă valoarea acestora nu depășește pragurile prevăzute la art.2 alin.(3), sunt exceptate de la legea menționată. Totodată, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova au obligația de a respecta principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice specificate în art.7 din aceeași lege.</p>
Scop	Evaluarea conformității procesului de achiziții publice cu prevederile cadrului normativ-legal aplicabil și emiterea concluziei generale de audit.
Obiectiv	<p>Auditul a avut ca obiectiv să răspundă la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aparatul central al MAEIE a asigurat conformitatea procesului de achiziții publice cu prevederile cadrului normativ-legal aplicabil? • Instituțiile serviciului diplomatic din cadrul sistemului MAEIE au asigurat planificarea, executarea și raportarea prin prisma principiilor de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, prevăzute de art.7 din Legea privind achizițiile publice?
Concluzie	<p>Auditul a concluzionat că procesul de achiziții publice a fost realizat cu deficiențe la toate etapele, caracterizate prin cadrul regulator intern insuficient aferent achizițiilor publice exceptate de la Legea privind achizițiile publice, inclusiv ținându-se cont de specificul activității instituțiilor serviciului diplomatic. De asemenea, se relevă și prezența unor neregularități în modul de organizare și desfășurare a achizițiilor în cadrul ministerului.</p> <p>Au fost stabilite neconformități la estimarea și planificarea achizițiilor, la procesul propriu-zis de achiziție, precum și la etapele de atribuire și de monitorizare a contractelor de achiziții. Un șir de neconformități au fost condiționate inclusiv de neasigurarea imparțialității și obiectivității în activitatea grupului de lucru, precum și în evaluarea ofertelor. Concomitent, MAEIE și instituțiile serviciului diplomatic nu au întreprins măsuri aferente evidenței nivelului de executare a contractelor și de raportare a datelor privind achizițiile efectuate.</p> <p>În concluzie, auditul denotă că aspectele menționate au influențat procesele de estimare, planificare și executare a bugetelor MAEIE și instituțiilor serviciului diplomatic, în corelare cu principiile de bună guvernare, fiind limitată transparența în ceea ce privește informarea și accesibilitatea operatorilor economici potențiali privind achizițiile publice desfășurate, cu impact asupra principiilor de legalitate, transparență și eficiență.</p>
Principalele constatări de audit	<p>În procesul de achiziții publice în cadrul Aparatului central al MAEIE auditul a constatat următoarele:</p> <p>✓ la planificarea achizițiilor publice, autoritățile contractante supuse auditului nu au respectat în totalitate principiile de fundamentare a planificării conform necesităților reale, de accesibilitate și de transparență, și anume: (i) la etapa evaluării planurilor de achiziții, a necesităților de bunuri, lucrări și servicii, nu s-a asigurat identificarea exactă a necesităților și estimarea valorii acestora, pentru efectuarea achizițiilor publice în condiții de transparență și eficiență; (ii) divizarea achizițiilor în scopul evitării procedurii legale de achiziții publice prin încheierea a 52 de contracte de valoare mică în sumă totală de 1926,2</p>

	<p>mii lei în anul 2019; (iii) efectuarea achizițiilor anterior datei încheierii/înregistrării contractelor de achiziții respective, în sumă de 75,6 mii lei în anul 2019 și de 80,8 mii lei în anul 2020;</p> <p>✓ în procesul realizării achizițiilor publice s-au admis unele neconformități, și anume: (i) grupul de lucru pentru achiziții a desemnat drept câștigător ofertantul care a depus oferta cu deficiențe și abateri, deși aceasta urma a fi descalificată; (ii) la achiziția licenței Microsoft 365 nu au fost respectate unele prevederi ale cadrului normativ ce vizează domeniul protecția datelor cu caracter personal;</p> <p>✓ la etapa de monitorizare/control/ raportare a achizițiilor publice, nu au fost respectate principiile de conformitate și transparență, consemnate prin: (i) neraportarea achiziției publice efectuate în vederea prevenirii și combaterii infecției cu Covid-19, în sumă totală de 514,2 mii lei; (ii) neasigurarea întocmirii și publicării, în modul prevăzut, în anul 2019 a Rapoartelor privind monitorizarea executării contractelor de achiziții publice de către grupurile de lucru pentru achiziții; (iii) prezentarea incorectă a Dării de seamă privind contractele de achiziții publice de valoare mică, în număr de 6, care au însumat cca 1488,7 mii lei în anul 2019; (iv) neraportarea achizițiilor publice atribuite de autoritățile contractante în conformitate cu art.5 alin.(1) din Legea nr.131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice; (v) neasigurarea integrității Dosarelor achizițiilor publice, acestea nefiind cusute, ștampilate și numerotate după încheierea contractului de achiziție publică, în așa mod încât să se excludă posibilitatea sustragerii sau înlocuirii înscrisurilor pe care acesta le conține.</p> <p>Auditul a identificat următoarele deficiențe în procesul de achiziții publice în cadrul MDOC ale MAEIE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instituțiile serviciului diplomatic nu au asigurat transparența achizițiilor publice; - lipsa unor criterii pentru achizițiile de investiții capitale, reparații capitale și reparații curente cauzează vulnerabilități la planificarea și executarea acestora; - achizițiile publice exceptate de la Legea privind achizițiile publice nu au fost monitorizate și raportate corespunzător.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Planificarea achizițiilor publice nu în toate cazurile a fost bazată pe cunoașterea obiectivă a necesităților de bunuri/lucrări/servicii, ceea ce a dus la elaborarea neconformă a planurilor de achiziții publice, cu ulterioara achiziționare a unor bunuri/servicii în afara relațiilor contractuale sau divizarea achizițiilor unor bunuri/servicii.</p> <p>Controlul intern instituit în cadrul Aparatului central al MAEIE în vederea monitorizării, controlului și raportării achizițiilor publice nu asigură în măsură deplină regularitatea și transparența achizițiilor publice desfășurate. Lacunele cadrului normativ în vigoare reduc transparența și credibilitatea informațiilor aferente achizițiilor publice raportate, iar capacitatea tehnică a grupului de lucru poate avea impact asupra conformității achizițiilor publice. Concomitent, se menționează că nepregătirea/neinstruirea membrilor grupului de lucru și lipsa procedurilor scrise privind atribuțiile și responsabilitățile acestora determină abaterile permanente de la prevederile legislației privind achizițiile publice.</p> <p>MAEIE, în comun cu instituțiile serviciului diplomatic, nu au asigurat transparența achizițiilor publice per ansamblu, ceea ce poate influența</p>

	<p>asigurarea alocării/utilizării mijloacelor financiare publice destinate procurării bunurilor/lucrărilor/serviciilor în mod econom, eficient și eficace. Concomitent, se relevă lipsa unor criterii pentru achizițiile de investiții capitale, reparații capitale și reparații curente, care determină vulnerabilități la planificarea și executarea acestora.</p> <p>Totodată, sunt necesare reglementări suplimentare cu referire la efectuarea plăților anticipate pentru instituțiile din subordinea MAEIE, având în vedere exceptarea acestora de la normele generale în domeniul achizițiilor publice.</p>
Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit	-
Măsurile dispuse pentru remediere	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea cadrului regulator intern aferent funcționării grupului de lucru pentru achiziții publice, prin elaborarea unui Regulament intern, inclusiv cu repartizarea sarcinilor/responsabilităților fiecărui membru al grupului de lucru, pentru a asigura funcționalitatea acestuia în corespundere cu principiile fundamentale stabilite prin cadrul normativ în vigoare: asumarea răspunderii; imparțialitate; profesionalism și independență. • Descrierea proceselor operaționale și procedurilor de control intern, care să garanteze conformitatea întregului proces de efectuare a achizițiilor publice, la toate etapele de executare a contractelor de achiziții, inclusiv a lucrărilor de investiții și reparații. • Elaborarea și punerea în aplicare a unui Regulament-cadru intern privind achizițiile publice pentru MDOC, în vederea respectării principiilor de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, în special prin asigurarea transparenței și eficienței acestora.
Punctul de vedere al conducerii entității auditate	Conducerea entităților auditate a acceptat constatările și recomandările auditului.
Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit	Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra achizițiilor publice în cadrul MAEIE.

Auditul conformității utilizării de către unitățile administrativ-teritoriale a transferurilor din bugetul de stat destinate pentru infrastructura drumurilor (Hotărârea CCRM nr.39 din 20 iulie 2021)

Informații generale	Au fost auditate 9 UAT de nivelul II (Anenii Noi, Cahul, Călărași, Căușeni, Fălești, Hâncești, Ialoveni, Sângerei, Soroca) și 8 UAT de nivelul I (mun. Cahul, mun. Hâncești, or. Călărași, s. Bravicea, or. Căinari, or. Nisporeni, or. Codru, com. Trușeni). Au fost acumulate informații de la 31 UAT de nivelul II, Ministerul Finanțelor (Trezoreria de Stat), Ministerul Economiei și Infrastructurii (Î.S. Administrația de Stat a Drumurilor), Biroul Național de Statistică, Agenția de Mediu, Agenția pentru Supraveghere Tehnică.
Scop	Evaluarea conformității utilizării de către UAT a transferurilor din bugetul de stat pentru infrastructura drumurilor.
Obiectiv	<p>Auditul a avut ca obiectiv să răspundă la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • În cadrul UAT este aprobat cadrul instituțional și cel normativ de dezvoltare strategică ce țin de întreținerea și reabilitarea drumurilor publice locale? • Entitățile asigură planificarea și transparența achizițiilor, cu argumentarea documentară a necesităților pentru întreținerea și reparația drumurilor, iar procedurile de atribuire și executare a contractelor de achiziție s-au realizat conform criteriilor, asigurând conformitatea cheltuielilor publice? • APL au realizat controlul calității, administrarea și raportarea regulamentară a lucrărilor de construcție și patrimoniului aferent infrastructurii rutiere?
Concluzie	Administrarea resurselor financiare aferente infrastructurii drumurilor de către UAT de nivelul I și de nivelul II se efectuează cu neconformități la planificarea strategică a programelor de întreținere și reparație a drumurilor, la estimarea și planificarea obiectivelor de achiziție, în procesul propriu-zis de achiziție, la etapele de atribuire, de executare și de monitorizare a contractelor de antrepriză și nemijlocit la realizarea controlului calității și raportării regulamentare a lucrărilor de construcție și a situațiilor patrimoniale. Astfel, entitățile nu au asigurat evaluarea conformă a necesităților și prioritizarea de lucrări și de servicii în funcție de inventarierea și evaluările tehnice ale drumurilor, ceea ce condiționează utilizarea inefficientă a mijloacelor bugetare.
Principalele constatări de audit	<p>Volumul transferurilor cu destinație specială aprobat în bugetul de stat pe anul 2020¹⁷⁰ pentru infrastructura drumurilor publice locale a constituit 1021,9 mil. lei, din care au fost utilizate 988,6 mil. lei, sau cu 33,29 mil. lei mai puțin. Cele mai semnificative nevalorificări de mijloace financiare se constată la: mun. Chișinău - 13,5 mil. lei; CR Ialoveni - 4,07 mil. lei (în 2019 - 2,88 mil. lei); CR Cantemir - 2,8 mil. lei; CR Florești - 1,9 mil. lei; CR Hâncești - 1,14 mil. lei; CR Rezina - 1,47 mil. lei; CR Strășeni - 1,1 mil. lei, CR Fălești - 0,67 mil. lei etc.</p> <p>Nu sunt efectuate lucrări de inventariere a rețelei de drumuri publice, de precizare a lungimii acestora, necesare pentru calculul transferurilor.</p> <p>Pentru drumurile publice de interes raional nu se deține o informație exhaustivă privind starea tehnică de exploatare, iar pentru drumurile publice din interiorul localității nu există date oficiale privind lungimea și, respectiv, starea acestora.</p> <p>UAT nu dețin și nici nu formează o bază multianuală de date privind evoluția stării rețelei de drumuri. Nu există o statistică privind planeitatea drumurilor estimată conform indicatorilor, ca parte a programului de pașaportizare a</p>

¹⁷⁰ Legea bugetului de stat pentru anul 2020 nr. 172 din 19.12.2019.

drumurilor, fapt ce nu permite identificarea sectoarelor prioritare și lucrărilor care trebuie efectuate.

UAT nu au elaborate și aprobate strategii de întreținere și dezvoltare a infrastructurii rutiere, inclusiv corelate cu strategiile de dezvoltare sectoriale („Drumuri Bune I-II-III”) și de dezvoltare regională, ceea ce nu permite planificarea anuală sau multianuală a achizițiilor în acest domeniu.

Unele programe de întreținere a drumurilor aferente investițiilor capitale se aprobă fără justificarea sursei de finanțare, ceea ce duce la extinderea nejustificată a termenelor de executare a lucrărilor și, implicit, la denaturarea conformității procedurii de achiziție efectuate.

Programele anuale de întreținere și reparație a drumurilor aprobate de UAT nu sunt exhaustive, diferă de la o unitate la alta după structură și conținut, nu specifică tipurile de lucrări care trebuie executate conform Normativelor tehnice aplicate pentru întreținerea și reparația drumurilor publice, ceea ce duce la planificarea defectuoasă a alocațiilor bugetare și a achizițiilor publice.

Sistemul de control intern managerial defectuos în cadrul achizițiilor publice s-a soldat cu: demararea lucrărilor de reparație în lipsa proiectelor elaborate (în special, de deviz) și/sau a expertizei, în valoare totală de 109,7 mil. lei¹⁷¹; determinarea incorectă a obiectului de achiziție (22,0 mil. lei); participarea la concurs a întreprinderilor cu risc de aranjare a achizițiilor (38,6 mil. lei); modificarea condițiilor ofertei de concurs și a contractului fără raportarea condițiilor de subcontractare (7,4 mil. lei), a capacităților tehnice, condiții ce pot anula procedura de achiziție; evaluarea neconformă a ofertelor în valoare de 38,6 mil. lei; divizarea neconformă a achizițiilor de lucrări în valoare de 12,2 mil. lei; neexecutarea în termen a lucrărilor de 33,6 mil. lei și neaplicarea penalităților respective de peste 1,1 mil. lei; recepția unor lucrări de întreținere de iarnă neexecutate în sumă de 1,2 mil. lei și neconfirmarea unor materiale utilizate de 1,9 mil. lei; prezentarea actelor de executare a lucrărilor contrar normelor de deviz aprobate, precum și în lipsa indicării sectoarelor de drum pe care s-au efectuat lucrările (5,4 mil. lei¹⁷²).

Supravegherea tehnică și controlul calității lucrărilor la întreținerea, repararea curentă și periodică a drumurilor publice nu se efectuează regulamentar, prin întocmirea și predarea documentației tehnice către beneficiar.

Termenele de garanție pentru lucrările executate se aplică neuniform, variind de la un an până la cinci ani, sau lipsesc. Totodată, UAT nu efectuează monitorizarea comportării construcției în perioada de garanție.

Neînregistrarea în evidența contabilă a drumurilor (3564,6 km), terenurilor aferente și a altor bunuri¹⁷³ (poduri, podețe, pavilioane, indicatoare rutiere, plantații), precum și necapitalizarea la valoarea drumurilor a lucrărilor de reparații și investiții capitale (122,1 mil. lei).

Unele UAT au efectuat cheltuieli de 812,8 mii lei¹⁷⁴ pentru instalarea indicatoarelor rutiere fără documentarea privind deteriorarea/furtul acestora sau anexarea schemelor noi de amplasare.

¹⁷¹ CR Cahul - 11 drumuri - 21999,8 mii lei, CR Călărași - 2 drumuri - 1141,8 mii lei, CR Fălești - 3 drumuri - 19993,3 mii lei, CR Hâncești - 7 drumuri - 10791,1 mii lei, CR Soroca - 27 drumuri - 24459,4 mil. lei, or. Călărași - 3 străzi - 2502,2 mii lei; mun. Cahul - 4 drumuri - 16770,0 mii lei, Primăria s. Costești - 12055,4 mii lei.

¹⁷² Încheiate de 6 CR - Călărași, Fălești, Cahul, Hâncești, Căușeni, Soroca, și 2 primării - mun. Hâncești, or. Călărași.

¹⁷³ La 9 UAT: poduri - 69 un., podețe - 839 un., pavilioane - 133 un., indicatoare rutiere - 2191 un., plantații rutiere - peste 61,0 mii arbori.

¹⁷⁴ CR Soroca - 85,1 mii lei; CR Sângerei - 58,0 mii lei; Primăria mun. Cahul - 149,9 mii lei; CR Cahul - 159,9 mii lei; CR Fălești - 90,4 mii lei; CR Călărași - 32,8 mii lei; CR Căușeni - 104,6 mii lei; CR Anenii Noi - 16,8 mii lei; CR Ialoveni - 115,3 mii lei.

	Efectuarea lucrărilor de tăiere a spațiilor verzi din ampriza drumurilor în sumă de 437,8 mii lei nedispunând de autorizare, fără înregistrarea în evidență a masei lemnoase și/sau în lipsa organizării achizițiilor publice.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Cadrul legal și cel normativ care nu conțin proceduri și criterii de gestionare eficientă a mijloacelor publice pentru întreținerea, reparația și dezvoltarea infrastructurii rutiere, capacitățile funcționale reduse ale UAT pentru asigurarea monitorizării stării drumurilor, precum și controlul intern managerial defectuos la nivelul UAT duc la utilizarea ineficientă a mijloacelor bugetare și la gestionarea neconformă a infrastructurii rutiere.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	Înregistrarea în evidența contabilă a CR Cahul a bunurilor aferente drumurilor (poduri, podețe, pavilioane, indicatoare rutiere, plantații rutiere) și în a Primăriei or. Nisporeni - a valorii capitalizate a drumurilor (1,18 mil.lei).
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • inventarierea exhaustivă a datelor aferente drumurilor raionale, care servesc ca bază pentru calcularea transferurilor cu destinație specială din bugetul de stat; • asigurarea elaborării și aplicării unui cadru normativ-metodologic aferent planificării și executării cheltuielilor, precum și contractării lucrărilor de întreținere a drumurilor de către entitățile bugetare la conturile corespunzătoare (ECO) tipului de lucrare prestat (întreținere curentă și periodică, reparație, reparație capitală, reabilitare a drumurilor); • examinarea posibilității de calculare pentru UAT de nivelul I a transferurilor cu destinație specială în baza formulei similare aplicate pentru UAT de nivelul II, asigurând fundamentarea din punct de vedere economic și tehnic a concluziilor/deciziilor aferente; • elaborarea unor strategii locale, cu stabilirea lucrărilor prioritare pentru infrastructura drumurilor și indicarea surselor de finanțare; • implementarea unor proceduri eficiente de control intern care să asigure conformitatea întregului proces de realizare a achizițiilor publice și de monitorizare a calității implementării condițiilor contractuale, precum și asigurarea calității lucrărilor executate; • inventarierea, evaluarea și contabilizarea conformă a infrastructurii rutiere.
<i>Punctul de vedere al conducerii entităților auditate</i>	Observațiile de audit și recomandările de audit au fost comunicate autorităților executive și entităților subordonate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra conformității utilizării de către unitățile administrativ-teritoriale a transferurilor din bugetul de stat destinate pentru infrastructura drumurilor.

Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Justiției în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.40 din 23 iulie 2021)	
Informații generale	În perioada 2019-2020, autoritățile contractante din cadrul sistemului MJ au efectuat achiziții publice în valoare totală de 327,2 mil. lei, cu organizarea a 43 de licitații deschise, 53 de proceduri ale cererii ofertelor de prețuri, 616 contracte de valoare mică, 47 de proceduri de negociere și 3 proceduri exceptate de la prevederile Legii nr.131 din 03.07.2015. În totalul cheltuielilor executate pentru achiziții publice, ponderea majoră o deține ANP - de 257,3 mil. lei, sau 78,6%, urmată de INP - de 23,9 mil. lei, sau 7,3%, ANA - de 21,7 mil. lei, sau 6,6%, AAJ - de 10,7 mil. lei, sau 3,3%, CNEJ - de 6,9 mil. lei, sau 2,1%, și MJ - de 4,1 mil. lei, sau 1,3%.
Scop	Evaluarea conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului MJ în anii 2019-2020 și emiterea concluziei generale de audit.
Obiectiv	Auditul a avut ca obiectiv să răspundă la următoarele întrebări: <ul style="list-style-type: none"> • Autoritățile contractante au asigurat planificarea conformă și transparența achizițiilor publice? • Procedurile de achiziții publice au fost organizate, desfășurate și monitorizate regulamentar de către autoritățile contractante? • Achiziționarea lucrărilor de construcție pentru valorificarea investițiilor capitale s-a realizat conform criteriilor legale?
Concluzie	Procesul de achiziții publice și utilizarea resurselor financiare publice în cadrul sistemului MJ în anii 2019-2020 a fost afectat de unele nereguli și deficiențe, fiind parțial conform prevederilor legale.
Principalele constatări de audit	<p>Nepublicarea regulamentară a anunțurilor de intenție privind achizițiile publice preconizate de 126,4 mil. lei și a planurilor de achiziții de 267,8 mil. lei în cadrul sistemului penitenciar.</p> <p>Neactualizarea de către ANP și 18 instituții din subordine a planurilor de achiziții publice pentru anul 2019, fiind efectuate achiziții în valoare de 11,6 mil. lei, fără includerea acestora în planurile anuale sau modificarea acestora.</p> <p>ANP n-a statuat clar și exhaustiv în anii 2019-2020 modul de desfășurare centralizată și descentralizată a procedurilor de achiziții publice în cadrul sistemului penitenciar, prin prisma responsabilităților de autoritate contractantă.</p> <p>Studiul insuficient al pieței de către unele instituții penitenciare în anul 2019 a condiționat suportarea cheltuielilor suplimentare de circa 0,4 mil. lei pentru achiziționarea unor produse alimentare similare la preț diferit în cadrul sistemului penitenciar.</p> <p>Carențele și abordările neuniforme la estimarea unor necesități de produse alimentare în anii 2019-2020 în cadrul unor instituții penitenciare au generat formarea unor stocuri mari de produse la finele anului de gestiune, suficiente pentru acoperirea necesităților pentru o perioadă de la 84 de zile până la 215 zile.</p> <p>Un risc sporit se atestă la gestionarea stocurilor de produse alimentare în depozite, la transportarea și utilizarea acestora în cantinele instituțiilor penitenciare.</p>

	<p>La procedurile de achiziție publică a produselor lactate organizate în cadrul sistemului penitenciar în perioada 2019-2020 se atestă o potențială participare concertată a unor operatori economici, prin intermediul unor persoane aflate în relații de interdependență.</p> <p>Anularea de către ANSC a deciziilor privind atribuirea contractelor în cadrul unor proceduri de achiziții publice organizate de către unele instituții din subordinea MJ, valoarea loturilor anulate constituind 6,9 mil.lei.</p> <p>Nerealizarea etapizată de către MJ în anii 2019-2020 a acțiunilor Planului de construcție a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a instanțelor judecătorești, nefiind elaborată documentația de proiect și de deviz, și nici executate lucrările de construcție a sediilor a 5 judecătorii, lucrările de construcție urmând a fi finalizate în anul 2020, cu înregistrarea clădirilor la organul cadastral.</p> <p>Neinițierea lucrărilor de construcție a Penitenciarului din mun. Chișinău, implementarea proiectului fiind în întârziere, față de termenele stabilite în Acordul-cadru de împrumut, cu circa 54 de luni, acestea urmând a fi finalizate la 31 decembrie 2017, iar darea în exploatare a obiectivului era planificată pentru luna iulie 2018.</p> <p>Necapitalizarea cheltuielilor de 31,0 mil.lei aferente lucrărilor de reconstrucție a Penitenciarului nr.3 - Leova, precum și neefectuarea regulamentară a recepției la terminarea lucrărilor de reconstrucție în valoare de 38,3 mil.lei, aferente clădirilor Penitenciarului nr.10 - Goian.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Neregulile și deficiențele constatate de auditul public extern au afectat conformitatea procedurilor de achiziții publice, cu impact asupra utilizării resurselor bugetare, fiind cauzate de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementarea insuficientă a sistemului CIM la planificarea, organizarea, desfășurarea și monitorizarea de către autoritățile contractante a procedurilor de achiziții publice, precum și nerealizarea conformă de către grupurile de lucru pentru achiziții din cadrul entităților auditate a atribuțiilor și funcțiilor stabilite; - lipsa unor reglementări metodologice interne cu referire la procesul de estimare a necesităților în cadrul sistemului penitenciar, precum și de abordări neuniforme la determinarea numărului de condamnați pentru estimarea necesităților de produse alimentare în anii 2019-2020; - coordonarea și monitorizarea insuficientă de către MJ a procesului de implementare a Planului de construcție a clădirilor noi și/ sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești; - tergiversările în identificarea unor terenuri de construcție și înregistrarea drepturilor patrimoniale aferente la organele cadastrale; - modificarea conceptului de construcție a penitenciarului și dezvoltarea unor aspecte de infrastructură ale acestuia, precum și inițierea de către MJ și MF a procedurii de majorare a împrumutului acordat de BDCE în anul 2019; - organizarea repetată de către UIP în perioada anilor 2018-2020 a mai multor proceduri de selectare a companiilor pentru executarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere, ale căror rezultate au fost anulate din motivul necorespunderii ofertelor prezentate sau neprezentării acestora; - lipsa specialiștilor în domeniile securitatea penitenciară, medicină și inginerie, de care trebuie să dispună companiile în cadrul procedurii de

	selectare, precum și lipsa experienței companiilor de construcție și a personalului UIP în gestionarea și implementarea proiectelor similare la nivel de țară.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	-
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • elaborarea și publicarea regulamentară a anunțurilor de intenție și planurilor anuale de achiziții, în vederea asigurării transparenței procesului de planificare a achizițiilor publice; • actualizarea planurilor anuale de achiziții și corelarea acestora cu bugetul aprobat al entității, în vederea planificării conforme a achizițiilor publice; • reglementarea exhaustivă a modului de efectuare centralizată și descentralizată a procedurilor de achiziții publice în cadrul sistemului penitenciar; • elaborarea și aprobarea reglementărilor metodologice interne cu referire la procesul de estimare a necesităților în cadrul sistemului penitenciar, în vederea planificării conforme a contractelor de achiziții publice; • reglementarea necesarului de stocuri de produse alimentare aflate în depozitele instituțiilor penitenciare și intensificarea acțiunilor de control și monitorizare la gestionarea acestora; • organizarea concursului de selectare a managerului și a personalului de specialitate ai Unității de Implementare a Proiectului de construcție a Penitenciarului din mun. Chișinău, în vederea asigurării funcționalității acestuia și implementării eficiente a proiectului de investiții capitale. <p>Totodată, auditul a recomandat Legislativului să solicite Guvernului, în comun cu MJ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intensificarea controlului asupra implementării acțiunilor Planului de construcție a clădirilor noi și/ sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești; - organizarea și coordonarea procesului de identificare a terenurilor pentru construcția sediilor instanțelor judecătorești, precum și asigurarea interoperabilității în conclucrarea autorităților publice responsabile de implementarea Planului menționat; - intensificarea acțiunilor de monitorizare a realizării în termen a Proiectului de construcție a Penitenciarului din mun. Chișinău, ca urmare a nevalorificării mijloacelor financiare alocate pentru investiții capitale, inclusiv din împrumuturi externe; - înaintarea propunerilor de modificare a legislației în domeniul achizițiilor publice, în vederea instituirii unor restricții de participare concertată la procedurile de achiziții publice a unor operatori economici, prin intermediul persoanelor aflate în relații de interdependență.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Observațiile și recomandările de audit au fost aduse la cunoștință conducerii și responsabililor de la MJ și instituțiile din subordine, referitor la care nu au avut obiecții, acestea fiind considerate relevante și implementabile.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării</i>	Prin Hotărârea Curții de Conturi nr.33 din 21 iulie 2020, MJ i-a fost înaintată o recomandare cu referire la nevalorificarea mijloacelor financiare alocate pentru investiții capitale, inclusiv din împrumuturi externe, în vederea realizării în termen a politicilor guvernamentale în domeniul justiției ce țin de

*recomandărilor
de audit*

îmbunătățirea condițiilor de detenție și asigurarea instanțelor judecătorești cu sedii și condiții adecvate de muncă, care a rămas neexecutată.

Auditul conformității gestionării și utilizării resurselor destinate domeniului sănătății pentru prevenirea și combaterea răspândirii infecției cu Covid-19 (Hotărârea CCRM nr.42 din 26 iulie 2021)

Informații generale	<p>Procesele sistemice de gestionare a mijloacelor financiare publice în perioada pandemică, care au fost utilizate în mod prioritar pentru achiziționarea echipamentelor de protecție, medicamentelor, dispozitivelor medicale, s-au realizat prin două procese complexe, inclusiv desfășurarea achizițiilor de către: (i) Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate (CAPCS) și (ii) Instituțiile Medico-Sanitare Publice. CAPCS a desfășurat proceduri de achiziție pentru a asigura instituțiile medicale cu echipamente de protecție pe parcursul a 3 luni, fiind alocate și utilizate mijloace financiare în sumă de 79,0 mil. lei din Fondul de intervenție și de rezervă al Guvernului și din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. Concomitent, în această perioadă, instituțiile medicale au dispus de flexibilitate la achiziționarea de bunuri, servicii și lucrări pentru a asigura în continuare asistența în situația de urgență în sănătate publică, achiziționând bunuri în sumă de 33,9 mil. lei.</p> <p>După expirarea celor 60 de zile de stare de urgență, CAPCS a continuat desfășurarea achizițiilor publice necesare pentru prevenirea și controlul infecției cu Covid-19, fiind organizate și desfășurate 30 de proceduri de achiziții publice potrivit necesităților instituțiilor medicale, în sumă de 338,5 mil. lei.</p>
Scop	<p>Evaluarea conformității gestionării și utilizării resurselor destinate prevenirii și combaterii răspândirii infecției cu Covid-19 prin prisma achizițiilor publice desfășurate centralizat de către CAPCS, inclusiv achizițiile publice realizate de către instituțiile medico-sanitare publice de sine stătător.</p>
Obiectiv	<p>Evaluarea activităților și proceselor aferente desfășurării achizițiilor publice la toate etapele (planificare, evaluare, executare și monitorizare) în raport cu criteriile regulamentare și cele specifice perioadei pandemice.</p>
Concluzie	<p>Sistemul medical al Republicii Moldova a fost în situații de adaptare rapidă și gestionare urgentă, fiind orientat pe măsuri urgente de limitare a răspândirii infecției și de diminuare a impactului potențial devastator asupra sistemului de sănătate pentru care s-au elaborat reglementări specifice situației pandemice, fiind stabilite proceduri de facilitare a achizițiilor publice, inclusiv cu derogări de la cadrul legal. Misiunea de audit a constatat că desfășurarea achizițiilor publice a fost afectată de gestionarea netransparentă a mijloacelor financiare publice, care au fost utilizate în mod prioritar pentru consolidarea instituțiilor medicale, prin achiziționarea echipamentelor de protecție, medicamentelor și dispozitivelor medicale. Deși achizițiile publice sunt importante pentru sistemul de sănătate prin asigurarea continuă a instituțiilor medicale cu stocuri de medicamente, echipamente de protecție și alte produse de uz medical, evaluările auditului au relevat dificultăți și curențe în cadrul acestui proces sistemic, ceea ce indică necesitatea intensificării proceselor de control intern la diferite etape ale achizițiilor publice, cu responsabilizarea tuturor părților implicate.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Procesele de control intern sistemice aferente planificării mijloacelor financiare, selectării și atribuirii contractelor de achiziție au fost realizate în condițiile constrângerilor financiare, iar în unele cazuri s-au desfășurat neconform, situație generată de următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mijloacele financiare în sumă de 147,0 mil. lei nu au fost suficiente pentru a asigura sistemul medical cu echipamente de protecție în cele 3 luni de situație urgentă, iar în cadrul procedurilor de achiziții s-au procurat cantități reduse de echipamente - cu 11,7 mil. de bucăți/perechi mai puțin comparativ cu necesarul estimat de 13,4 mil. bucăți/perechi. În consecință, cu derogare de la cadrul legal, s-a dispus dreptul ca instituțiile medicale să desfășoare de sine

stător proceduri de achiziții publice de medicamente, echipamente de protecție și alte produse de uz medical, pentru combaterea pandemiei;

- procedura de achiziție a ecranelor de protecție și a respiratoarelor nu a fost realizată cu respectarea pe deplin a principiilor de transparentă și concurență, nefiind documentată corespunzător necesitatea modificării și micșorării cantităților de bunuri la etapa de atribuire a contractului;

- neevaluarea ofertei și lipsa negocierii clauzelor contractuale în cadrul procedurii de achiziție a ecranelor de protecție și a respiratoarelor au determinat utilizarea ineficientă a mijloacelor financiare în sumă de 7,7 mil. lei;

- includerea în contractul de achiziționare a dispozitivelor medicale (1,8 mil. lei) a unor clauze referitor la anul producerii, care nu corespund cu cerințele de atribuire a ofertantului câștigător;

- în cadrul procedurii de achiziție a 38 de ultrasonografe generale de înaltă performanță în sumă de 11,0 mil. lei, operatorul economic a depus oferta cu specificații tehnice eronate, iar grupul de lucru pentru achiziții nu a asigurat evaluarea fundamentală a ofertei și descalificarea operatorului economic;

- anularea procedurii de achiziționare a unităților de radiografie mobile în sumă de circa 4,5 mil. lei în lipsa unui motiv documentat, deși ofertele operatorilor economici au corespuns cerințelor și au dispus de specificațiile tehnice solicitate în documentația de atribuire a dispozitivelor medicale;

- atribuirea contractelor de achiziție pentru costumele de maximă protecție (26,7 mil. lei) și desemnarea câștigătorului s-au efectuat în condiții de litigiu.

Procesul de realizare a contractelor de achiziții publice a fost afectat de constrângerile perioadei pandemice și de tergiversarea procedurilor de achiziții publice centralizate. Astfel, CAPCS a desfășurat 30 de proceduri de achiziții publice, prin intermediul cărora au fost contractate bunuri în sumă de 338,0 mil. lei, necesare instituțiilor medicale pentru combaterea pandemiei de Covid-19. Executarea și monitorizarea contractelor de achiziții publice s-au realizat cu admiterea unor neconformități, și anume:

- instituțiile medicale nu au solicitat bunurile contractate, iar în alte cazuri operatorii economici nu au putut livra bunurile contractate, în sumă de 45,1 mil. lei;

- contractarea a 90,0 mii de combinezoane și costume de maximă protecție în sumă de 6,4 mil. lei s-a efectuat în lipsa necesităților înaintate de către instituțiile medicale;

- modificarea necesităților și majorarea până la 75,0 mii a cantităților de combinezoane și costume de maximă protecție prezentate inițial de către instituțiile medicale, nefiind argumentat și documentat acest aspect;

- în cadrul procedurii de achiziție a respiratoarelor, mănușilor, ecranelor de protecție și consumabilelor medicale se constată că de la solicitarea necesităților și până la atribuirea contractelor de achiziții publice au decurs mai mult de 3 luni, situație care nu a asigurat valorificarea bunurilor în sumă de 21,1 mil. lei;

- echipamentele de protecție care au fost achiziționate pentru a asigura funcționalitatea instituțiilor medicale (martie-mai) nu au fost repartizate integral, fiind stocate bunuri în sumă de 13,2 mil. lei;

- neînregistrarea în Catalogul de prețuri la medicamente a făcut posibilă majorarea neconformă a prețurilor la medicamentele livrate către instituțiile medicale, ceea ce nu a asigurat conformitatea utilizării mijloacelor publice în sumă de 287,0 mii lei;

	<ul style="list-style-type: none"> - tergiversarea încheierii contractelor pentru aprovizionarea instituțiilor medicale cu combinezoane de unică folosință și costume de maximă protecție a determinat instituțiile medicale ca până la livrarea bunurilor să achiziționeze de sine stătător, iar la 30.06.2021 să dispună de stocuri în sumă de 5,8 mil.lei; - unitățile de radiografie mobilă, precum și ultrasonograful (1,8 mil.lei) au fost livrate cu întârziere, nefiind asigurate calcularea și încasarea regulamentară a penalităților corespunzătoare (peste 100,0 mii lei); - conformitatea procedurilor de achiziții publice în sumă de 4,1 mil.lei a fost afectată de prevederile specifice perioadei pandemice și de necesitățile stringente, care au limitat transparența acestui proces.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Carențele și neconformitățile constatate de audit cu privire la gestionarea mijloacelor financiare în cadrul achizițiilor publice au impact asupra consolidării și fortificării instituțiilor medico-sanitare publice prin asigurarea continuă cu stocuri de echipamente de protecție, medicamente și dispozitive medicale, care sunt prioritare pentru combaterea pandemiei de Covid-19 și asigură prestarea serviciilor de sănătate cetățenilor.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	La 20.07.2021, la solicitarea echipei de audit, au fost redistribuite pe deplin de la instituțiile medicale cu profil spitalicesc către instituțiile medicale primare și alte departamente consultativ-diagnostice unele stocuri de medicamente în sumă de 160,2 mii lei.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Au fost înaintate 12 recomandări de audit, care au drept scop îmbunătățirea modului de gestionare și utilizare a resurselor în cadrul proceselor de achiziții publice, în special privind elaborarea unui plan de acțiuni sistemic în vederea înlăturării neconformităților, precum și stabilirea termenelor pentru entitățile și persoanele responsabile de îndeplinire a acestora. Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului: (i) elaborarea sistemului informațional integrat ce ține de întreg procesul achizițiilor publice, în special privind: determinarea necesităților de medicamente, dispozitive medicale etc., contractarea, livrarea, utilizarea și evidența stocurilor, ceea ce va asigura gestionarea sistemului de achiziții publice consolidate pentru toate instituțiile de toate nivelurile (CAPCS, MSMPS, CNAM, IMSP); (ii) examinarea oportunității de inițiere a procedurii de revizuire și ajustare a cadrului legislativ-normativ aferent procedurii de reglementare de stat a adaosului comercial pentru dispozitivele medicale, în special a celor achiziționate în perioada pandemică din mijloace financiare publice.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Echipa de audit a comunicat părților implicate constatările de audit, ținând cont de motivațiile și documentele prezentate suplimentar. De asemenea, au fost discutate și ajustate recomandările înaintate, nefiind expuse obiecții.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Recomandările de audit ¹⁷⁵ au fost implementate pe deplin (100%) și au contribuit la îmbunătățirea sistemului de achiziții publice, aferente procesului de planificare a necesităților, aprobare, desfășurare a etapelor de evaluare și determinare a ofertelor câștigătoare, contractare, executare, monitorizare și raportare, prin prisma responsabilităților ce le dețin.

¹⁷⁵ Cu referire la implementarea recomandărilor din cadrul misiunii de audit, aprobată de către Curtea de Conturi prin Hotărârea nr.57 din 30.11.2020 „Cu privire la Raportul auditului conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate”.

Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.46 din 29 iulie 2021)

Informații generale	<p>În perioada 2019-2020, potrivit datelor prezentate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) și instituțiile din subordine¹⁷⁶, au fost realizate achiziții de bunuri, lucrări și servicii în sumă totală de 603,6 mil.lei, fiind încheiate 1684 de contracte. Ponderea majoră în totalul achizițiilor realizate revine achizițiilor de negociere fără publicare, care în 2019 au constituit 123,3 mil.lei, sau 43,8%, iar în 2020 - 123,4 mil.lei, sau 38,3% în totalul procurărilor.</p> <p>De asemenea, în comparație cu 2019, ponderea licitațiilor deschise realizate în 2020 a înregistrat o creștere de 10,1%, iar ponderea negocierilor fără publicare s-a micșorat cu circa 5,5%. Cu referire la procedurile cererii ofertelor de prețuri și de achiziții de valoare mică, ponderea acestora s-a majorat neesențial, cu 0,2 p.p. și, respectiv, cu 0,8 p.p.</p>
Scopul	<p>Auditul privind evaluarea conformității procesului de achiziții publice instituit în cadrul sistemului MADRM a fost orientat pe analiza politicilor, procedurilor și regulilor interne aferente fiecărei etape de realizare a procesului de achiziții publice din cadrul sistemului ministerial, în raport cu deciziile și acțiunile conducerii entității și grupului de lucru pentru achiziții publice.</p>
Obiectivul	<p>Auditul a stabilit următoarele obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procesul de planificare a achizițiilor publice se desfășoară conform de către autoritățile contractante? • Procedurile de achiziții publice sunt organizate și desfășurate conform prevederilor legale? • Monitorizarea contractelor de achiziții publice executate a fost realizată cu respectarea clauzelor contractuale și a actelor normative? • Achizițiile destinate combaterii pandemiei de Covid-19 au fost efectuate cu respectarea prevederilor legale? • Contestarea contractelor de achiziții publice se realizează conform prevederilor legale în domeniu? • Achizițiile electronice efectuate prin SIA „RSAP”/MTender întrunesc toate criteriile prevăzute în cadrul regulator?
Concluzie	<p>Cumulul problemelor și deficiențelor identificate a influențat în mod negativ procesele de estimare, planificare și executare a bugetelor autorităților contractante în corelare cu principiile de bună guvernare; a limitat transparența în ceea ce privește informarea și accesibilitatea operatorilor economici potențiali privind achizițiile publice desfășurate. În consecință, deficiențele constatate au determinat faptul că procesul per ansamblu al achizițiilor publice desfășurat nu a întrunit în totalitate principiile de legalitate, transparență și eficiență.</p>
Principalele constatări de audit	<p>La baza exprimării concluziei generale au stat următoarele neconformități și deficiențe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • procesul de planificare a achizițiilor publice a fost afectat de neutilizarea în măsură deplină a controlului intern managerial în domeniul achizițiilor publice pentru asigurarea realizării achizițiilor în conformitate cu

¹⁷⁶ Au fost supuse auditării doar instituțiile care fac parte din sistemul bugetar.

principiile aplicabile. Astfel, s-au atestat următoarele: (i) o entitate nu a creat Grupul de lucru pentru achiziții publice, iar alte 8 entități nu au asigurat exercitarea conformă a atribuțiilor în domeniul achizițiilor publice, prin neatribuirea funcțiilor fiecărui membru al Grupului de lucru, (ii) întocmirea neconformă a planurilor de achiziții (5 entități nu au inclus în planurile de achiziții Codul CPV pentru fiecare obiect al achiziției; 3 entități au indicat neregulamentar valoarea contractului de achiziție estimată cu TVA; 2 entități nu au indicat procedura de achiziție aplicabilă, o entitate nu a întocmit, nu a aprobat și, respectiv, nu a publicat Planul de achiziții publice, precum și a realizat achizițiile în lipsa unui grup de lucru; 3 entități nu au aprobat planurile de achiziții pe anii 2019-2020; 7 entități nu au publicat planul anual de achiziții publice pe paginile lor web), (iii) 2 entități au admis planificarea divizată a achizițiilor publice, pentru a favoriza aplicarea contractelor de achiziții de valoare mică, valoarea totală a contractelor constituind 504,0 mii lei;

- procesul de desfășurare și atribuire a contractelor de achiziții publice a fost afectat de nerespectarea prevederilor cadrului regulator, fiind atestate: (i) nerespectarea limitelor maxime ale cotelor pentru cheltuielile de regie, stabilite de cadrul regulator în domeniul construcțiilor, a dus la majorarea neîntemeiată a valorii unui contract cu 30,0 mii lei, (ii) includerea în anunțul de intenție a valorii achizițiilor publice, care deviază de la valoarea estimată de proiectant, valoarea lucrărilor fiind diminuată cu 173,9 mii lei, (iii) suspiciuni de mimare a procedurii de concurs în suma estimată de 11 763,9 mii lei, prin favorizarea unor ofertanți, cu dezvăluirea unor date specifice din deviz, (iv) efectuarea, prin încheierea a 9 contracte, a lucrărilor de reparație capitală în sumă totală de 3,4 mil.lei în lipsa unui proiect de deviz, (v) divizarea a 11 proceduri de achiziție în valoare totală de 11 165,9 mii lei în scopul evitării procedurii stabilite de legislația în vigoare, (vi) procurarea de către o entitate a bunurilor și serviciilor, în sumă totală de 1 023,6 mii lei, în lipsa unui contract, (vii) gestionarea a 10 contracte de achiziții de valoare mică în sumă totală de 886,5 mii lei în afara sistemului trezorerial;

- în cadrul procesului de monitorizare și raportare a contractelor de achiziții publice s-au atestat următoarele: (i) neînregistrarea la trezoreriile regionale, în termenele stabilite de cadrul regulator, a 5 contracte de achiziții publice, în valoare totală de 1 547,0 mii lei, încheiate de către 4 entități, (ii) unele Grupuri de lucru, din cadrul a 6 entități, nu au întocmit și nu au făcut publice rapoartele privind monitorizarea executării contractelor de achiziție publică, (iii) o entitate a realizat lucrări în sumă de 23,9 mii lei în afara relațiilor contractuale, precum și a îndeplinit lucrări în sumă de 93,3 mii lei în lipsa documentelor justificative, (iv) o altă entitate a finanțat lucrări în sumă totală de 661,8 mii lei în baza unor facturi fictive, emise la finele anului bugetar, în scopul obținerii finanțării integrale prevăzute în buget pentru aceste scopuri;

- 2 entități din subordinea MADRM au supraestimat necesarul de alocații pentru realizarea investițiilor capitale, la finele anilor respectivi rămânând nevalorificate per total 12,9 mil.lei, inclusiv au fost aprobate alocații pentru obiectivele sistate, care, la fel, nu au fost valorificate. În acest context, se atestă că Universitatea Agrară de Stat din Moldova, deși cunoștea că construcția Clinicii veterinare a fost sistată încă în anul 2016, a solicitat, prin intermediul MADRM, alocații pentru continuarea lucrărilor de construcție în sumă totală de 6,0 mil.lei, acestea fiind nevalorificate integral. O altă deficiență se referă și la faptul că, deși obiectivul este unul ambițios, UASM nu a asigurat achitarea sau reținerea garanției pentru buna execuție a contractelor, valoarea estimată constituind 2 174,5 mii

lei. Tot în acest context, se atestă că, deși cadrul regulator¹⁷⁷ stipulează condițiile în care poate fi ajustată valoarea contractului, inclusiv în condițiile sistării lucrărilor pe un termen nedeterminat, UASM a încheiat neregulamentar un acord adițional în sumă de 1 591,3 mii lei, ca temei al ajustării valorii contractului servind majorarea salariului mediu pe oră al muncitorilor din ramura construcției. În cadrul vizitei la fața locului, s-a constatat că operatorul contractant¹⁷⁸, deși a refuzat continuarea executării lucrărilor de construcție încă în 2015, folosește teritoriul construcției drept depozit de păstrare a mijloacelor de transport și a produselor din lemn în asortiment, precum și energia electrică a USAM, fără a avea un contract de livrare a energiei electrice și fără a achita pentru energia consumată, care pentru perioada 2019-2020 a constituit estimativ 14 727 Kw/h, sau 32,2 mii lei. De menționat că obiectivul investițional se află în stare deplorabilă, sub influența factorilor climaterici, pereții sunt acoperiți cu mușchi și mușcași, apa pătrunde în interior prin plitele de beton acoperite, provocând măcinarea pereților atât pe interior, cât și pe exterior, unele din geamuri sunt sparte. Reiesind din cele relatate, putem concluziona că mijloacele în sumă de 19,98 mil. lei, investite în construcția clădirii Clinicii veterinare, reprezintă o risipă de bani publici în obiective investiționale, care nu vor fi finalizate. De asemenea, Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole s. Țaul nu a capitalizat până în prezent volumul lucrărilor efectuate la obiectivul investițional finalizat (15,3 mil. lei);

- cu referire la achizițiile electronice efectuate prin SIA RSAP/ MTender, se atestă că: (i) Sistemul de achiziții electronice MTender nu încorporează toate procedurile de achiziție prevăzute în Legea privind achizițiile publice, fiind limitat doar la licitații deschise și la cererea ofertelor de prețuri, (ii) deși o parte de date sunt ușor accesibile și se plasează sau pe pagina web a Agenției Achiziții Publice, sau în MTender, datele privind contractele de achiziții de valoare mică lipsesc în mare măsură în ambele surse electronice, iar o mare parte a documentelor nu pot fi citite sau prelucrate automatizat, (iii) versiunea actuală a MTender nu permite generarea unor date adecvate privitor la monitorizarea achizițiilor publice. Unele documente sunt formalizate, iar altele sunt încărcate în PDF sau în alt format, ceea ce face dificilă sistematizarea și generalizarea lor, precum și utilizarea în diferite analize sistematice sau specifice a unor informații-cheie, (iv) lipsește o interconexiune unică, un loc unic de stocare a informațiilor aferente procesului și procedurilor de achiziții publice, diferite informații fiind plasate sau pe pagina web a Agenției Achiziții Publice (de exemplu, Lista de interdicție, anunțul de intenție etc.), sau pe pagina web a autorității contractante (Planul de achiziții), sau în M-Tender, sau în SI utilizat de Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, (v) multiplele deficiențe ale sistemului de achiziții electronice, la momentul actual, nu permit pregătirea și publicarea datelor aferente întregului proces de achiziții într-un format ușor accesibil pentru generarea de date, accesul și analiza acestora fiind unul deficitar, (vi) limitările sistemului informațional, precum și lipsa sau insuficiența cunoștințelor profesionale în utilizarea de către autoritățile contractante a SI MTender au determinat ca sistemul de achiziții electronice să fie utilizat doar de 12 autorități contractante, din 16 supuse auditului, altele 4 entități, până în prezent, efectuând achizițiile publice pe suport de hârtie.

¹⁷⁷ Art.69 alin.(4,5) din Legea privind achizițiile publice nr.96 din 13.04.2007, art.6 din HG nr. 640 din 19.07.2010 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an”.

¹⁷⁸ SRL „Getarcom Grup”.

	<p>În concluzie, se atestă că sistemul de achiziții electronice nu este pe deplin funcțional conform conceptului aprobat, precum și, în unele cazuri, nu este racordat la prevederile Legii privind achizițiile publice, limitându-se la doar unele proceduri de achiziții publice și la un singur criteriu de calificare a ofertelor (cel mai mic preț), fiind necesare măsuri de modificare/ajustare a funcționării SI la toate etapele procesului de achiziții. De asemenea, se atestă că, cadrul normativ aferent domeniului achizițiilor este ambiguu, în unele cazuri, prevederile Hotărârilor de Guvern nefiind racordate și armonizate cu prevederile Legii privind achizițiile publice. Astfel, (i) deși cadrul regulator reglementează necesitatea de raportare a etapei de executate a contractului, lipsa unui Raport de executare formalizat nu permite utilizarea cu ușurință a datelor din acesta pentru identificarea cazurilor de executare necorespunzătoare, de către operatorul economic, a contractului, (ii) autoritățile contractante, la elaborarea specificațiilor și stabilirea criteriilor de evaluare corespunzătoare, foarte rar utilizează criteriul calitate-preț, deseori fiind ales criteriul de evaluare „cel mai mic preț”. Aceasta se explică prin perceperea de către autoritățile contractante a altor proceduri ca unele complexe, inclusiv din lipsa sau insuficiența cunoștințelor și abilităților necesare pentru utilizarea cu succes a acestei proceduri, în special în cadrul sistemului de achiziții electronice. În acest sens, sunt necesare instruirii pentru dezvoltarea cunoștințelor și înțelegerea avantajelor acestor proceduri și pentru a crește abilitățile de utilizare a lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Printre principalele cauze care au determinat concluziile expuse, pot fi enumerate: insuficiența procedurilor de control intern managerial din partea factorilor de decizie din cadrul sistemului ministerial, neexecutarea exhaustivă a atribuțiilor delegate membrilor Grupului de lucru pentru achiziții publice, lipsa unor reglementări clare și distincte, nearmonizarea/neajustarea cadrului regulator secundar la prevederile Legii privind achizițiile publice, capacitățile limitate ale sistemului de achiziții electronice etc. Cumulul celor constatate a afectat întregul proces de achiziții publice, deficiențe și nereguli fiind atestate la toate etapele aferente procesului de achiziții publice.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>AGRM, prin Ordinul directorului nr.5 din 11.02.2021, a stabilit atribuțiile fiecărui membru în parte al Grupului de lucru pentru achiziții publice. MF a elaborat un proiect al HG, care actualmente se află la etapa de coordonare, prin care toate achizițiile de valoare mică obligatoriu vor fi efectuate prin sistemul de achiziții electronice.</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>În vederea remedierii problemelor constatate, auditul a înaintat recomandările de rigoare, menite să asigure consolidarea și armonizarea reglementărilor aferente domeniului achiziții publice, ajustarea funcționalității sistemului informațional de achiziții publice la prevederile Legii privind achizițiile publice etc.</p>
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Entitatea auditată nu a avut obiecții la constatările și recomandările expuse în Raportul de audit.</p>
<p><i>Rezultate obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra achizițiilor publice în cadrul MADRM.</p>

Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Finanțelor în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr. 48 din 30 iulie 2021)

Informații generale	Pentru realizarea achizițiilor planificate, Ministerului Finanțelor i-au fost alocate mijloace financiare, în perioada 2019-2020, în sumă de 795,8 mil. lei, care pe parcurs au fost precizate în sumă de 602,5 mil. lei. Ministerul Finanțelor și autoritățile din subordine au efectuat achiziții publice în valoare de 484,4 mil. lei, cu încheierea a 2083 de contracte. În totalul cheltuielilor executate pentru achiziții publice, ponderea majoră o deține SV - de 253,6 mil. lei, sau 52,4%, urmată de SFS - de 160,9 mil. lei, sau 33,2%, MF - de 64,6 mil. lei, sau 13,3%, IF - de 3,3 mil. lei, sau 0,7%, și AAP - de 2,0 mil. lei, sau 0,4%.
Scop	Evaluarea conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Finanțelor în anii 2019-2020.
Obiectiv	<p>Auditul a stabilit ca obiectiv să răspundă la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Au asigurat autoritățile contractante conformitatea etapei de planificare și publicitate a procedurilor de achiziție publică? • Procedurile de atribuire și monitorizare a contractelor de achiziții publice s-au desfășurat conform prevederilor legale? • Autoritățile competente cu funcții de reglementare, supraveghere și control al achizițiilor publice asigură îndeplinirea responsabilităților prevăzute de lege? • Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice (MTender)” oferă o funcționalitate deplină/sigură la toate etapele procesului de achiziții publice?
Concluzie	Prezența unor nereguli și deficiențe la organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziții publice, cauzate de faptul că conducătorii entităților n-au asigurat un control intern managerial adecvat al proceselor aferente achizițiilor publice, iar cunoștințele insuficiente ale unor membri ai grupurilor de lucru au determinat abateri de la prevederile legislației privind achizițiile publice la etapa inițierii și desfășurării procedurilor de achiziție publică, precum și la atribuirea și monitorizarea executării contractelor. Totodată, auditul denotă monitorizarea incompletă de către organul responsabil de administrarea achizițiilor publice a legalității acțiunilor întreprinse de către autoritățile contractante sau omisiunilor acestora, situație cauzată de capacitățile instituționale reduse ale acestui organ. Sistemul electronic de achiziții publice SIA „RSAP” (MTender) nu corespunde întocmai cerințelor legislației în domeniu, nefiind dezvoltate unele funcționalități, ceea ce creează dificultăți în activitatea autorităților contractante care inițiază proceduri de achiziție publică, precum și a entităților abilitate cu funcții de monitorizare și control asupra achizițiilor.
Principalele constatări de audit	<ul style="list-style-type: none"> - neelaborarea planurilor anuale de achiziții înainte de aprobarea bugetului și nepublicarea regulamentară a modificărilor în plan; - majorarea de către SV și micșorarea de către SFS a valorii estimate planificate a achizițiilor publice la momentul lansării procedurii cu 3,6 mil. lei și, respectiv, cu 4,8 mil. lei; - nevalorificarea mijloacelor financiare la procurarea bunurilor și lucrărilor preconizate în sumă de 135,5 mil. lei; - carențele în procesul de identificare și planificare a necesităților în cadrul SFS și SV au generat cheltuieli suplimentare în sumă de 0,4 mil. lei;

	<ul style="list-style-type: none"> - planificarea și inițierea unor proceduri de achiziții publice în valoare de 4,3 mil. lei în cadrul SV și de 1,2 mil. lei în cadrul SFS în lipsa mijloacelor financiare; - nepublicarea în mod regulamentar a anunțurilor de intenție privind achizițiile publice preconizate de către SFS la 15 achiziții în valoare de 115,8 mil. lei, SV - la 6 achiziții în valoare de 14,7 mil. lei, și MF - la 2 achiziții în valoare de 1,9 mil. lei; - neosemnarea în termen, iar în unele cazuri, neîntocmirea declarațiilor de imparțialitate și confidențialitate de către membrii grupului de lucru pentru achiziții din cadrul SFS; - achiziționarea unor bunuri și servicii prin procedura de negociere de către SV - 1 procedură, în valoare de 0,4 mil. lei, SFS - 3 proceduri, în valoare de 1,8 mil. lei, și MF - 1 procedură, în valoare de 1,4 mil. lei, care nu corespund întocmai criteriilor legale; - se atestă discordanțe în prevederile normative cu referire la achiziționarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special; - includerea în documentația de atribuire a unor cerințe restrictive; - neinformarea corespunzătoare a unor operatori economici despre rezultatele procedurii de achiziții publice; - anularea de către unele entități auditate a unor proceduri de achiziții publice fără specificarea concretă a motivației; - reglementarea insuficientă a prevederilor cu referire la achizițiile de valoare mică și neargumentarea, în unele cazuri, a temeiurilor de contractare a achizițiilor de valoare mică; - încheierea unor contracte de achiziții publice cu abateri de la planul aprobat; - stabilirea în documentația de atribuire a unor termene restrânse pentru executarea contractelor; - nepublicarea anunțurilor de atribuire, nereținerea garanției de executare a contractelor și documentarea neadecvată a modificărilor la contract; - monitorizarea incompletă de către organul responsabil de administrarea achizițiilor publice a legalității acțiunilor întreprinse de către autoritățile contractante sau omisiunilor acestora; - sistemul electronic de achiziții publice SIA „RSAP” (MTender) nu corespunde întocmai cerințelor legislației în domeniu.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Neregulile și deficiențele constatate de auditul public extern au afectat conformitatea procedurilor de achiziții publice, fiind cauzate de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - studiul insuficient al pieței, care a condiționat anularea unor achiziții, nefiind valorificate mijloacele financiare preconizate pentru procurarea bunurilor și serviciilor; - limitarea concurenței în procedurile de achiziții publice prin atribuirea unor cerințe restrictive în documentația de atribuire; - nevalorificarea mijloacelor financiare și neachiziționarea bunurilor din cauza stabilirii în documentația de atribuire a unor termene restrânse pentru executarea contractelor; - capacitățile instituționale reduse ale organului responsabil de administrarea achizițiilor publice; - nedezvoltarea unor funcționalități în SIA „RSAP” (MTender), ceea ce creează dificultăți în activitatea autorităților contractante care inițiază proceduri de achiziție publică, precum și a entităților abilitate cu funcții de monitorizare și control asupra achizițiilor.
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>

<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>Drept rezultat al misiunii de audit, au fost dispuse măsuri în vederea consolidării și dezvoltării sistemului CIM în domeniul achizițiilor publice de către autoritățile contractante, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - perfectarea conformă a documentației la etapa de planificare și lansare a procedurilor de achiziții publice, în ce privește elaborarea, publicarea și determinarea conținutului planului de achiziții și anunțului de intenție, prin stabilirea adecvată a necesităților și calcularea corectă a valorii estimate; - asigurarea unui modul adecvat de documentare a procesului de desfășurare a achizițiilor și de monitorizare a contractelor încheiate; - realizarea unor instruirii și evaluări periodice ale personalului implicat în activitatea de efectuare a achizițiilor publice. <p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eficientizarea activității Agenției Achiziții Publice, în vederea îndeplinirii conforme a funcțiilor și atribuțiilor prevăzute de lege; - înaintarea propunerilor de modificare a legislației și aducerea în concordanță a prevederilor cadrului normativ care reglementează achiziționarea de către Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat a formularelor tipizate cu regim special; - asigurarea funcționalității și dezvoltării continue a Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice (MTender)”, în vederea utilizării eficiente a acestuia în cadrul procedurilor de achiziții publice.
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Observațiile și recomandările de audit au fost aduse la cunoștință conducerii și responsabililor de la MF și instituțiile din subordine, referitor la care nu au avut obiecții, acestea fiind considerate relevante și implementabile.</p>
<p><i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra achizițiilor publice în cadrul Ministerului Finanțelor.</p>

Auditul conformității privatizării bunurilor în perioada anilor 2013-2019 prin vânzare la licitații cu strigare sau cu reducere și prin vânzare la Bursa de Valori a Moldovei (Hotărârea CCRM nr.49 din 02 august 2021)

Informații generale	<p>Misiunea de audit a fost desfășurată în cadrul APP, organ abilitat cu administrarea și deetizarea proprietății publice, fiind supuse auditului privatizarea de acțiuni prin vânzarea pe piața reglementată sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare (la Bursa de Valori a Moldovei), precum și privatizarea prin vânzare la licitație (cu strigare sau cu reducere) a cotelor sociale în capitalul social al societăților comerciale, construcțiilor nefinalizate, bunurilor imobile, mobile și complexelor acestora, complexelor patrimoniale unice, terenurilor pentru construcții, cu excepția celor date în locațiune, efectuate în perioada anilor 2013-2019.</p> <p>În perioada anilor 2013-2019 au fost privatizate prin vânzare la licitații 31 de bunuri/active proprietate publică, în sumă totală de 64439,4 mii lei, și 37 de portofolii de acțiuni proprietate publică, în sumă totală de 552881,0 mii lei, prin Bursa de Valori a Moldovei.</p>
Scop	<p>Evaluarea conformității privatizării bunurilor în perioada anilor 2013-2019 prin vânzare la licitații cu strigare sau cu reducere și prin vânzare la Bursa de Valori a Moldovei.</p>
Obiectiv	<p>Auditul a avut ca obiectiv să răspundă la următoarea întrebare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul de privatizare a bunurilor/activelor proprietate publică a statului a întrunit principiile de bază, aplicabile domeniului conform cadrului normativ în vigoare?
Concluzie	<p>Rezultatele auditului privind corespunderea modului de privatizare în perioada anilor 2013-2019 a bunurilor proprietate publică prin vânzare la licitații și prin vânzare la Bursa de Valori a Moldovei cu principiile fundamentale aplicate în domeniul deetizării proprietății publice denotă nerespectarea în măsură deplină a acestora. Deși procedura stabilită prin cadrul normativ în vigoare aferentă desfășurării licitațiilor în cauză a fost, în mare parte, respectată, neracordarea procesului de privatizare a proprietății publice cu prioritățile de politici publice naționale în domeniul propriu-zis, din cauza lipsei acestora, stabilirea în mod necorespunzător a obiectivelor de guvernare în domeniu, care nu contribuie la atingerea impactului scontat al privatizării patrimoniului public, precum și lacunele existente în cadrul normativ în vigoare aferente estimării valorii de piață a obiectelor supuse privatizării, stabilirii prețului inițial de expunere la privatizare a acestora, neconcordanța prevederilor unor acte normative aplicate în domeniu etc. subminează desfășurarea privatizării proprietății publice în conformitate cu principiile de legalitate, transparență și eficiență.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Modul de organizare a activităților de privatizare nu a asigurat în totalitate respectarea principiilor legalității, accesibilității și transparenței, fapt exprimat prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa unei viziuni strategice în dezvoltarea domeniului, care să se axeze pe prioritățile de politici publice naționale respective și să descrie direcțiile de activitate în domeniu pe un termen lung și/sau mediu; - necorelarea obiectivelor de guvernare stabilite în domeniul privatizării proprietății publice pe întreg sistemul instituțional aferent domeniului, precum și stabilirea indicatorilor de performanță fără un reper cuantificabil și măsurabil; - nealinierea la principiile de bună guvernare a procesului de bugetare a activităților de privatizare a bunurilor proprietate publică de stat, fiind

	<p>valorificate alocațiile respective, în medie, la nivelul de doar cca 55%, precum și utilizate contrar destinației prestabilite 2932,2 mii lei, sau cca 53% din totalul cheltuielilor efectuate.</p> <p>Deși, din punct de vedere procedural, licitațiile cu strigare/reducere și licitațiile organizate la Bursa de Valori a Moldovei au fost desfășurate în mod regulamentar, condițiile în care acestea s-au desfășurat nu au contribuit la asigurarea eficienței și transparenței depline, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inconsistența cadrului normativ în domeniul activității de evaluare nu asigură determinarea în mod real și obiectiv a prețului inițial de vânzare a obiectelor supuse privatizării; - normele aferente stabilirii prețului de vânzare prin licitații cu strigare/reducere nu cuprind criterii clare de stabilire a prețului inițial al obiectului care se expune pentru prima dată privatizării, fiind create premise de stabilire a prețului inițial al bunurilor expuse privatizării prin licitații cu strigare/reducere în mod subiectiv și neimparțial, în defavoarea intereselor statale; - modul de stabilire a prețului de vânzare a acțiunilor nu implică aplicarea exhaustivă a metodelor respective de evaluare a acestora, prevăzute de cadrul legal în vigoare, ceea ce a rezultat în faptul că unele portofolii de acțiuni proprietate publică a statului (25 de portofolii din 37 vândute) au fost vândute la un preț inferior valorii cotei statului în activele nete ale societăților pe acțiuni respective, diferența constituind 207609,3 mii lei, fiind condiționată de o posibilă rată a veniturilor respective în bugetul de stat, ca urmare a stabilirii neobiective a prețului de vânzare a acțiunilor privatizate. <p>Activitățile postprivatizare, rezumându-se doar la monitoring-ul asupra exercitării obligațiilor de plată aferente bunurilor privatizate, nu asigură evaluarea impactului calitativ socio-economic al deestatizării proprietății publice, fapt exprimat prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - limitarea supravegherii postprivatizare preponderent asupra executării clauzelor contractuale aferente obiectului contractului și condițiilor de plată, nefiind urmărită realizarea scopului scontat al deestatizării proprietății publice; - administrarea defectuoasă a terenurilor aferente bunurilor privatizate la licitații cu strigare/reducere, fiind admisă ratarea veniturilor în bugetul de stat, potrivit estimărilor auditului, de la cca 529,5 mii lei până la cca 2647,4 mii lei, cumulativ pentru toată perioada auditată.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Deficiențele identificate de audit au fost condiționate preponderent de inconsistența și/sau cadrul normativ lacunar aferent domeniului, cu impact de nerespectare în măsură deplină a principiilor de bază aplicate în domeniul deestatizării proprietății publice.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	Nu au fost luate măsuri, dat fiind că remediarea neconformităților constatate de audit necesită un timp mai îndelungat.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Auditul a înaintat recomandări, menite să asigure îmbunătățirea și armonizarea cadrului normativ aferent domeniului privatizării proprietății publice, maximizarea beneficiilor statului ca urmare a deestatizării bunurilor respective, crearea condițiilor corespunzătoare pentru urmărirea și

	măsurarea impactului scontat, inclusiv socio-economic, al deetatării proprietății publice, precum și evitarea în perspectivă a neconformităților identificate în cadrul misiunii de audit.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea APP a recunoscut constatările auditului și și-a asumat responsabilitatea de a asigura realizarea recomandărilor înaintate de către Curtea de Conturi.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Anterior Curtea de Conturi a realizat auditul conformității privind deetățarea proprietății publice și a activităților postprivatizare pe anii 2012-2013 ¹⁷⁹ , fiind înaintate 14 recomandări, inclusiv o recomandare aferentă privatizărilor la Bursa de Valori a Moldovei, și anume: APP să stabilească proceduri concrete în vederea excluderii situațiilor de prezentare a datelor incomplete și neveridice la perfectarea documentelor pentru expunerea la privatizare, cu asigurarea realizării lor. Astfel, recomandarea în cauză a fost implementată, fiind operate modificări în art.89 al Legii nr.1134 din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni prin Legea nr.138 din 17.06.2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, stabilindu-se obligativitatea auditării situațiilor financiare anuale ale societăților în care cota statului depășește 50 la sută din capitalul social.

¹⁷⁹ Hotărârea Curții de Conturi nr.13 din 28.03.2014 „Cu privire la Raportul auditului conformității privind deetățarea proprietății publice și a activităților postprivatizare pe anii 2012-2013”.

Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Interne în anii 2019-2020 (Hotărârea CCRM nr.50 din 10 septembrie 2021)

Denumirea misiunii	Auditul conformității asupra achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Interne în anii 2019-2020
Hotărârea prin care a fost aprobată	Hotărârea Curții de Conturi nr.50 din 10 septembrie 2021
Informații generale despre entitățile/proiectele/programele auditate	În perioada 2019-2020, autoritățile contractante din cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Interne au efectuat achiziții publice în valoare totală de 1364,2 mil.lei. Au fost organizate 242 de licitații deschise cu valoarea achizițiilor de 597,0 mil.lei, 211 de proceduri de achiziție prin cererea ofertelor de prețuri în sumă de 72,7 mil.lei, 3343 proceduri de achiziție prin contracte de valoare mică în sumă de 174,0 mil.lei și 184 de proceduri de achiziție prin negociere fără publicare a unui anunț de participare în sumă de 295,0 mil.lei.
Scopul	Evaluarea conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Interne în anii 2019-2020 și emiterea concluziei generale de audit.
Obiectivul general	Oferirea unei concluzii generale asupra conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Afacerilor Interne în anii 2019-2020.
Concluzia generală	Achizițiile publice în cadrul MAI în anii 2019-2020 au fost afectate de unele nereguli și deficiențe care au influențat în mod negativ procesele de estimare, planificare și executare a bugetelor în corelare cu principiile de bună guvernare; a limitat transparența în ceea ce privește informarea și accesibilitatea operatorilor economici potențiali privind achizițiile publice desfășurate. În consecință, deficiențele constatate au contribuit la faptul că procesul peransamblu al achizițiilor publice desfășurate nu a întrunit în totalitate principiile de legalitate, transparență, eficiență și economicitate.
Constatări și concluziile principale	<p><i>În procesul de executare a auditului extern privind achizițiile publice au fost stabilite următoarele deficiențe și neconformități:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 din 12 autorități auditate nu au descris procesele operaționale și nu au identificat riscurile ce țin de executarea procedurilor de achiziții publice; • 10 autorități contractante, nerespectând principiul conformității și transparenței, nu au revizuit planurile de achiziții la etapa modificărilor de buget ținând cont de majorarea sau micșorarea alocațiilor și nu le-au publicat în modul stabilit, planurile de achiziții fiind denaturate per total cu circa 170,0 mil.lei; • aplicarea procedurii de achiziție și atribuire a contractului de procurare a echipamentelor pentru construcția rețelei de radiocomunicații în standard TETRA cu valoarea de 163,5 mil.lei prin metoda de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare cu referire la „motivul tehnic de creație” contravine Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice¹⁸⁰, autoritatea contractantă nerespectând principiile de legalitate, transparență, concurență, eficiență și economicitate; • au fost admise costuri finale exagerate al rețelei de radiocomunicații din cauza aplicării pe teritoriul vamal a unor adaosuri comerciale nelegitime, care la unele poziții de echipamente au atins cota maximă de 229% la prețul inițial de achiziție fiind cheltuite din bugetul de stat cu 24,4 mil.lei mai mult, precum și pierderi bugetare în sumă de 14,5 mil.lei;

¹⁸⁰ Art.54 alin.(1) lit.(c) din Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice.

- au fost efectuate plăți pentru lucrări în lipsa proceselor-verbale de recepție a lucrărilor de construcție a rețelei de radiocomunicații, documente justificative etalonului cantitativ și valoric privind executarea lucrărilor de construcție a rețelei (30,6 mil.lei);
- nu a fost finalizată construcția rețelei de radiocomunicații pentru scopurile operaționale în cadrul Poliției, precum și a fost depășit cu 27,9 mil.lei bugetul achiziției aprobat conform Acordului de finanțare;
- persistă riscul înstrăinării a 28 de turnuri de telecomunicații și alte elemente de infrastructură ale rețelei de radiocomunicații a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, în valoare de 31,2 mil.lei, din cauza inițierii procesului de executare silită care durează de 7 ani, precum și surparea fundamentului turnurilor, reieșind din faptul că autoritatea contractantă, în lipsa dreptului de proprietate, nu poate asigura mentenanța bunurilor sechestrate aflate în gestiune;
- documentația de atribuire și contractele de achiziții de lucrări au fost întocmite în lipsa unor proiecte și devize generale de cheltuieli, expertizate în mod regulamentar (107,9 mil.lei);
- s-a admis achitarea neregulamentară a plăților în avans unei organizații internaționale pentru lucrări pe un termen mai mare de patru ani, fără transmiterea lucrărilor (28,7 mil.lei);
- din cauza lipsei proiectelor de execuție, nedocumentării lucrărilor ascunse și monitorizării insuficiente a contractelor de achiziții de lucrări, a fost admisă încheierea unor acorduri adiționale, prin care a fost majorat volumul achizițiilor de lucrări cu suma de 7,3 mil.lei, precum și a termenelor de executare a lucrărilor până la 35 de luni, nerespectându-se criteriile stabilite la licitații;
- nu a fost asigurată conformitatea întocmirii documentației de atribuire la organizarea procedurilor de achiziție a autoturismelor în cadrul sistemului ministerului, fiind întocmite specificații tehnice restrictive care au limitat concurența, iar din cauza lipsei normelor de dotare a instituțiilor din subordine cu mijloace de transport de serviciu și transport de intervenție operativă, achizițiile de autoturisme s-au efectuat neuniform per sistem;
- la procurarea a 106 autoturisme în valoare de 38,6 mil.lei a fost stabilit un adaos comercial în sumă de 8,4 mil.lei, care a variat de la 12% până la 144% la prețul de achiziție, cauza fiind anunțarea majorată a valorii estimative a achiziției publice, lipsa unei concurențe de oferte și procurarea unor automobile prin intermediari;
- cadrul normativ ce reglementează achiziția echipamentelor pentru angajații din cadrul ministerului și care a stat la baza întocmirii documentației de atribuire pentru organizarea licitațiilor publice este neuniform și imperfect, nu stabilește per sistem denumirea stofei și compoziția fibroasă în %;
- s-au procurat 20 de poziții de echipamente în sumă de 11,5 mil.lei fără etichetă privind compoziția fibroasă în % a stofei ori compoziția fibroasă a stofei de pe etichetă nu corespunde criteriilor din oferta câștigătoare și specificațiilor contractului încheiat, fiind achiziționate echipamente cu un conținut înalt de fibre sintetice în defavoarea fibrelor naturale;
- stocurile de echipamente din depozitele care aparțin la 4 autorități contractante se cifrează la 49,4 mil.lei, fiind în creștere față de anul precedent cu 13,1 mil.lei, astfel mijloacele bugetare pe o perioadă nedeterminată fiind dezafectate în formarea de stocuri neutilizate;

	<ul style="list-style-type: none"> • contractele de achiziție a serviciilor de păstrare a cerealelor stocate în rezerva de stat nu au fost încheiate în condiții de transparentă, concurență și eficiență a utilizării banilor publici, procedurile de negociere fiind formale și nedocumentate (27,3 mil.lei); • la încheierea contractelor și achiziția unor bunuri în valoare de 2,0 mil.lei, destinate combaterii infecției Covid-19, nouă autorități contractante din cadrul sistemului au aplicat neregulamentar în contracte cota TVA majorată cu 20%, față de cota TVA de 8% pentru astfel de bunuri, în 61 de cazuri fiind achitate din buget cu 0,3 mil.lei mai mult; • ca urmare a disfuncționalității procesului de planificare a contractelor de achiziție, s-a admis divizarea a 43 de contracte de mică valoare în sumă de 10,1 mil.lei; • documentația de atribuire și rezultatele procedurilor de achiziție privind evaluarea ofertelor întocmite de către 7 autorități contractante din subordinea MAI au fost contestate la Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor de 72 de ori, fiind adoptate 38 de decizii (52,8%), prin care contestațiile operatorilor economici au fost admise și parțial admise, grupurile de lucru fiind obligate să-și revizuiască deciziile și să reevalueze ofertele ori să modifice documentația de atribuire conform prevederilor legale, iar conform a 32 de decizii adoptate (44,5%), contestațiile operatorilor economici au fost respinse; • Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice”/MTender este unul fragmentat, nu acoperă 6 proceduri de achiziție din 8 prevăzute de cadrul legal, precum și limitează dreptul operatorilor economici nerezidenți de a participa la procedura de achiziție publică, fiindcă nu recunoaște semnăturile electronice ale persoanelor nerezidente, dat fiind faptul că la moment nu există acorduri în acest sens între Republica Moldova și alte state, ceea ce favorizează participarea intermediarilor la procedurile de achiziții publice și la achiziția bunurilor de către autoritățile contractante la prețuri exagerate.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Neregulile și deficiențele constatate de auditul public extern au afectat conformitatea procedurilor de achiziții publice, cu impact asupra utilizării resurselor bugetare, fiind cauzate de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - insuficiența procedurilor de control intern managerial din partea factorilor de decizie din cadrul sistemului ministerial și neexecutarea exhaustivă a atribuțiilor delegate membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice; - lipsa unor reglementări clare și distincte, nearmonizarea/neajustarea cadrului regulator secundar la prevederile Legii privind achizițiile publice, capacitățile limitate ale sistemului de achiziții electronice etc. Sumarul celor constatate a afectat întregul proces de achiziții publice, de deficiențe și nereguli fiind afectate toate etapele aferente acestui proces.
<p><i>Impactul implementării recomandărilor înaintate prin HCC anterioare</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra achizițiilor publice în cadrul MAI.</p>

Auditul conformității salarizării în anul 2019 în unele instituții de învățământ preuniversitar din subordinea Autorităților Publice Locale (Hotărârea CCRM nr. 48 din 28 octombrie 2020)	
Informații generale	AAPL din municipiul Chișinău și din raionul Edineț, 37 instituții de învățământ preuniversitar la autogestiune din mun. Chișinău și 2 din r-nul Edineț, 62 instituții de învățământ din subordinea DGETS din mun. Chișinău și DETS sectoriale, precum și contabilitățile centralizate de pe lângă acestea.
Scop	Evaluarea conformității salarizării în anul 2019 în unele instituții de învățământ preuniversitar din subordinea AAPL din mun. Chișinău și din r-nul Edineț.
Obiectiv	<p>Auditul a avut drept obiectiv să răspundă la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La aprobarea statelor de personal instituțiile de învățământ au avut ca reper normele de personal și de muncă în sistemul național de educație, elaborate și aprobate de MECC? • Instituțiile de învățământ și Direcțiile de Educație au fundamentat în modul corespunzător volumul de muncă al funcțiilor incluse în statele de personal? • Salarizarea angajaților din instituțiile de învățământ preuniversitar este în conformitate cu cadrul normativ? • Angajații instituțiilor de învățământ au beneficiat de remuneri suplimentare din partea Asociațiilor Obștești de Părinți? • Cum sunt gestionate de către managerii instituțiilor de învățământ preuniversitar conflictele de interese din cadrul instituțiilor?
Concluzie	Statele de personal ale instituțiilor de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică sunt exagerate, multe funcții sunt vacante, ceea ce condiționează majorarea cheltuielilor pentru întreținerea acestora. Salarizarea angajaților acestor instituții de învățământ, în unele cazuri, a fost efectuată cu nerespectarea prevederilor cadrului normativ în vigoare.
Principalele constatări de audit	<p>MECC, până la momentul actual, nu a elaborat și nu a aprobat normele de personal și de muncă în sistemul național de educație (art.140 din Codul educației).</p> <p>La stabilirea și aprobarea numărului de unități de personal necesar pentru Contabilitățile centralizate de pe lângă DGETS și DETS sectoriale din mun. Chișinău, precum și în instituțiile de învățământ preuniversitar la autogestiune nu se ține cont nici de progresul în domeniul TI (evidența contabilă prin intermediul programului 1„C”, raportarea prin intermediul SIA ale organelor abilitate etc.), ceea ce cauzează aprobarea unui număr majorat de unități în statele de personal ale acestora, precum și a făcut posibilă cumularea concomitentă de către contabilii și economiștii angajați, în timpul orelor de program, a mai multor funcții în mai multe instituții/entități, de la 0,5 unități de contabil/economist, unii contabili fiind angajați la 4 - 6 instituții.</p> <p>DGETS din mun. Chișinău nu a stabilit numărul de posturi de director adjunct pentru fiecare instituție de învățământ.</p> <p>Managerii instituțiilor de învățământ preuniversitar nu au ținut cont de prevederile cadrului normativ și nu au inițiat concursul pentru ocuparea funcției de director adjunct, fapt ce denotă că instituțiile nu au nevoie de atâtea unități de director adjunct câte au fost aprobate.</p> <p>La LT „Gheorghe Asachi” directorul adjunct interimar a fost desemnat doar în baza ordinului directorului instituției, evitându-se procedura prevăzută de cadrul normativ privind numirea în funcție prin concurs.</p> <p>Menținerea numărului majorat al unităților de personal în Contabilitățile centralizate se datorează faptului că salariile de funcție ale angajaților,</p>

	<p>stabilite în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare¹⁸¹, constituie, în medie, 4,5 - 6,0 mii lei¹⁸², care sunt mult mai mici decât salariile achitate în sectorul privat, majorarea salariului de funcție efectuându-se ca urmare a cumulării mai multor funcții vacante.</p> <p>Cadrul normativ în vigoare nu reglementează exhaustiv faptul cât timp o funcție poate fi vacantă, astfel oferind angajatorilor posibilitatea de a menține un anumit număr de funcții vacante, în scopul acordării unor sporuri, pentru majorarea salariilor angajaților existenți.</p> <p>La două instituții de învățământ preuniversitar s-au constatat suspiciuni de fraudă la angajarea în funcția de economist și la remunerarea unei persoane pe parcursul perioadei „de activitate” din anii 2016-2020.</p> <p>Directorii instituțiilor de învățământ preuniversitar nu au asigurat un management eficient al resurselor umane, ceea ce a condiționat, în anul 2019, dublarea cheltuielilor pentru remunerarea muncii, în sumă de 1094,1 mii lei, în aceeași perioadă fiind suportate cheltuieli pentru plata orelor înlocuite, precum și pentru menținerea salariului mediu/achitarea indemnizațiilor de concediu persoanelor delegate la cursurile de perfecționare/acordarea concediilor plătite în cursul anului de studii.</p> <p>La LT „Academia copiilor” din mun. Chișinău, programul alternativ nu a fost aprobat de către MECC. Contrar prevederilor cadrului normativ, la acest liceu, taxa de studii pentru programul alternativ de studii și educație „School of tomorrow” este stabilită, aprobată și percepută de către AO „Învățământul”, nefiind clar ce a stat la baza calculării acesteia.</p> <p>Managerii instituțiilor de învățământ preuniversitar nu au asigurat gestionarea conflictelor de interese la angajarea personalului și a celor ce țin de loialitate, în conformitate cu prevederile cadrului normativ în vigoare.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>MECC nu a aprobat normele de personal pentru instituțiile de învățământ preuniversitar, iar acestea nu au respectat prevederile Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.98 din 04.02.2013 privind aplicarea normativelor de muncă, prin care s-ar reglementa și justifica normativele de timp și de personal, ceea ce permite stabilirea unor funcții fără volum de muncă, deci acestea nu sunt necesare.</p> <p>Nu există o monitorizare a activităților desfășurate de către cadrele didactice în timpul în care nu predau lecții (9 ore din 35 de ore pe săptămână) și în timpul vacanței elevilor (9 săptămâni pe an).</p> <p>Managerii instituțiilor de învățământ preuniversitar aflate la autogestiune nu posedă cunoștințele necesare în domeniul gestionării economico-financiare a instituției etc.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • elaborarea, fundamentarea și aprobarea normativelor pentru unele state de personal din instituțiile de învățământ preuniversitar în baza unor norme de muncă (art.167-169 din Codul muncii și art.140 din Codul educației); • revizuirea formatului de instruire în cadrul perfecționării cadrelor didactice;

¹⁸¹ Legea nr.270/2018.

¹⁸² Salariul de funcție depinde de vechimea în muncă.

	<ul style="list-style-type: none"> • asigurarea intrării în vigoare, conform cadrului legal existent, a Ordinului MECC nr.897 din 12.06.2018, Ordinului Ministerului Educației nr.235 din 25.03.2016 etc.; • reevaluarea funcțiilor de contabil-șef, contabil și economist în corespundere cu prevederile Regulamentului aprobat prin HG nr.1231 din 12.12.2018 (Anexa nr.9), în scopul diferențierii acestora.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Entitățile au fost de acord cu observațiile de audit și au acceptat implementarea recomandărilor.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidența de fond asupra salarizării în instituțiile de învățământ preuniversitar din subordinea Autorităților Publice Locale.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Fălești pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.50 din 23 noiembrie 2020)

Informații generale	<p>UAT or.Fălești are o populație de 16,4 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 131,3 mil. lei (inclusiv 2,2 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 43,2 mil. lei și, respectiv, 53,7 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 30,4 mil. lei și, respectiv, 32,5 mil. lei.</p> <p>În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 19,0 mil. lei, sau 43,9%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 609,1 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 63,6 lei.</p>
Scop	<p>Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	<p>Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/ monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis neaprobarea, subestimarea sau supraestimarea unor venituri bugetare, ceea ce subminează achizițiile publice.</p> <p>Conlucrarea între SFS și UAT este defectuoasă, prin ce nu se încasează în bugetul local venituri importante - 0,9 mil. lei.</p> <p>Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, alocându-se transferuri care nu s-au utilizat - 0,34 mil. lei. Această situație a fost favorizată de lipsa unei formule de alocare a transferurilor, propusă anual de MECC și aprobată de Guvern pentru învățământul preșcolar, special și complementar (extrașcolar).</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p> <p>Nu au fost respectate limitele minime ale normelor financiare de cheltuieli pentru alimentația copiilor - 0,35 mil. lei.</p> <p>UAT au efectuat unele cheltuieli care nu țin de competențele directe ale acestora, fără a indica scopul și a evalua impactul acestor cheltuieli - 0,23 mil. lei.</p>

	<p>Acordarea ajutoarelor materiale s-a efectuat în lipsa justificării situațiilor de risc social sau de dificultate/vulnerabilitate - 0,03 mil. lei.</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>Monitorizarea defectuoasă a implementării contractelor a dus la majorarea lucrărilor executate ca urmare a neajustării în devizul de cheltuieli a noilor cote de asigurare socială și medicală - 0,01 mil. lei.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la atribuirea contractelor mai multor agenți economici - 0,53 mil. lei, și/sau la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică - 2,85 mil. lei.</p> <p>La acceptarea unor lucrări și servicii nu s-a asigurat perfectarea și anexarea documentelor primare de justificare a tranzacțiilor efectuate, întocmite conform, prin ce nu este posibil de stabilit realitatea acestora - 0,08 mil. lei.</p> <p>Nu s-a asigurat încasarea veniturilor de la arenda terenurilor - 0,02 mil. lei.</p> <p>Nu s-au înregistrat drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile reflectate în evidența contabilă - 0,41 mil. lei.</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare . De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituții din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli; • inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private; • asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică; • asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare; • asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială, precum și a utilizării conform destinației a transferurilor neutilizate; • asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare

	privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT au confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și au dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ¹⁸³ .

¹⁸³ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit respectiv: or. Fălești 4, 0, 6 din 10.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT s. Măgdăcești pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.52 din 25 noiembrie 2020)

Informații generale	UAT s. Măgdăcești are o populație de 5,2 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 60,0 mil. lei (inclusiv 0,3 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 18,02 mil. lei și, respectiv, 18,04 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 17,3 mil. lei și, respectiv, 17,6 mil. lei. În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 11,4 mil. lei, sau 66 %. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 891,5 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 84,4 lei.
Scop	Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
Obiectiv	Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări: <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/ monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor¹⁸⁴ (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis neaprobarea, subestimarea sau supraestimarea unor venituri bugetare¹⁸⁵, ceea ce subminează achizițiile publice¹⁸⁶.</p> <p>ASP nu a evaluat, în scopuri fiscale, toate bunurile imobile și terenurile (3,3 %), iar comisia de evaluare provizorie a clădirilor din cadrul Primăriei a aplicat estimări nejustificate ale costurilor acestor bunuri (circa 5%-12% din valoarea de piață).</p> <p>Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, executându-se cheltuieli curente mai mici cu 0,43 mil.lei decât transferurile primite pentru această destinație.</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p>

¹⁸⁴ Art.21 alin.(3) din Legea nr.397 din 16.10.2013; pct.151, pct.154, pct.435 din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.209 din 24.12.2015.

¹⁸⁵ Venituri subestimate 0,9 mil.lei.

¹⁸⁶ Prin impunerea divizării forțate a achizițiilor sau imposibilitatea executării unor contracte și rezilierea lor.

	<p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>UAT, contrar prevederilor cadrului normativ în vigoare¹⁸⁷, încheie contracte de achiziție în lipsa dovezii privind alocarea integrală a resurselor financiare necesare (11,8 mil.lei), ceea ce creează riscul de neimplementare a proiectului de investiție în termenele și în modul planificat inițial, precum și de formare a unor datorii creditoare.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (0,4 mil.lei).</p> <p>La acceptarea unor lucrări și servicii nu s-a asigurat perfectarea și anexarea documentelor primare de justificare a tranzacțiilor efectuate, întocmite conform, prin ce nu este posibil de stabilit realitatea acestora (0,06 mil.lei).</p> <p>Nu s-au înregistrat drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile reflectate în evidența contabilă (6,26 mil.lei) și asupra terenurilor proprietate publică locală (214,96 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare¹⁸⁸. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul¹⁸⁹ entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte¹⁹⁰ a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituții din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli; • inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private; • asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică.

¹⁸⁷ Pct. 5 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 1419 din 28.12.2016.

¹⁸⁸ Art.2 alin.(4) din Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală; HG nr. 484 din 18.10.2019 „Pentru aprobarea unor acte normative privind punerea în aplicare a Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală”.

¹⁸⁹ Art.21 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007; HG nr.56 din 17.01.2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind monitoring-ul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public”.

¹⁹⁰ Art.10¹ și art.11 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007.

	<ul style="list-style-type: none"> • asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare; • asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială, precum și a utilizării conform destinației a transferurilor neutilizate; • asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT au confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și au dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ¹⁹¹ .

¹⁹¹ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit respectiv: 4, 0, 2 din 6.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Ialoveni pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.54 din 25 noiembrie 2020)

Informații generale	<p>UAT or. Ialoveni are o populație de 15,8 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 84,7 mil. lei (inclusiv 3,9 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 46,5 mil. lei și, respectiv, 40 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 45,6 mil. lei și, respectiv, 44,9 mil. lei.</p> <p>În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 29,3 mil. lei, sau 64,1%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 635,6 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 162,6 lei.</p>
Scop	<p>Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	<p>Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis neaprobarea, subestimarea sau supraestimarea unor venituri bugetare, ceea ce subminează achizițiile publice.</p> <p>ASP nu a evaluat, în scopuri fiscale, toate bunurile imobile și terenurile (28,1%). Până în prezent, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor nu a elaborat metodologia de determinare a gradului de finalizare a construcției, care trebuie supuse impozitării conform prevederilor art.278 din Codul fiscal . Aceste construcții nu sunt inventariate de către APL, nu sunt înregistrate în RBI și nu sunt evaluate în scopul impozitării (22 de bunuri), ceea ce contribuie la ratarea veniturilor de către UAT.</p> <p>Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, executându-se cheltuieli curente cu 0,41 mil. lei mai mici decât transferurile primite pentru această destinație. Situația dată a fost favorizată de lipsa unei formule de alocare a transferurilor, propusă anual de MECC și aprobată de Guvern pentru învățământul preșcolar, special și complementar (extrașcolar).</p> <p>La stabilirea taxei pentru instruire în școlile de muzică și artă plastică, au fost ignorate prevederile Regulamentului aprobat prin HG nr.450 din 16.06.2011 privind stabilirea taxei în mărime de 20% din cheltuielile curente suportate de instituție în anul precedent, nefiind încasate plăți de 0,28 mil. lei.</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p>

	<p>Acordarea ajutoarelor materiale s-a efectuat în lipsa justificării situațiilor de risc social sau de dificultate/vulnerabilitate (0,03 mil.lei).</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>Nu a fost întocmită și prezentată AAP darea de seamă anuală privind contractele de achiziții publice de valoare mică, ceea ce contravine prevederilor pct.24 din Regulamentul aprobat prin HG nr.665 din 27.05.2016.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (2,76 mil.lei).</p> <p>Nu s-a asigurat stabilirea plății pentru arenda terenurilor aferente obiectivelor private sau arendate (până la circa 1,0 mil.lei).</p> <p>Nu s-au înregistrat drepturile de proprietate asupra bunurilor imobile reflectate în evidența contabilă (12,6 mil. lei) și terenurilor proprietate publică locală (870,57 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituții din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli; • inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private; • asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică; • asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare; • asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială, precum și a utilizării conform destinației a transferurilor neutilizate; • asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
<p><i>Punctul de vedere al conducerii</i></p>	<p>UAT au confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și au dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.</p>

<i>entităţii auditate</i>	
<i>Rezultatele obţinute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ¹⁹² .

---

¹⁹² Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 3, 7, 10 din 20.

Auditul conformității asupra organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private aferente construcției de locuințe și obiective de menire social-culturală în anii 2013-2019 (Hotărârea CCRM nr.55 din 27 noiembrie 2020)

Informații generale	<p>Parteneriatul public-privat reprezintă o formă de cooperare între autoritățile publice și mediul de afaceri, ce se instituie în scopul atragerii de investiții private pentru realizarea proiectelor de interes public, creșterii eficienței și calității serviciilor, lucrărilor publice și altor activități de interes public și utilizării eficiente a patrimoniului public¹⁹³.</p> <p>Pe parcursul anilor 2013-2019 au fost inițiate în aceste scopuri 5 PPP. În acest context, se relevă că 4 dintre acestea aparțin administrației publice centrale (Ministerul Apărării - 2 contracte, Ministerul Afacerilor Interne și Inspectoratul General pentru Situații de Urgență), iar unul - administrației publice locale (CR Orhei).</p>
Scop	<p>Evaluarea conformității realizării și supravegherii parteneriatelor public-private încheiate de către Ministerul Apărării, Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne și Consiliul raional Orhei.</p>
Obiectiv	<p>Auditul a avut ca obiectiv evaluarea conformității proceselor privind organizarea, realizarea și supravegherea parteneriatelor public-private aferente construcției de locuințe și obiective de menire social-culturală.</p>
Concluzie	<p>Implementarea parteneriatelor public-private privind construcția locuințelor și altor obiective de menire social-culturală a oferit autorităților publice posibilitatea de a soluționa problemele privind asigurarea cu locuințe, orientate spre îmbunătățirea și sporirea protecției sociale a angajaților și a membrilor familiilor lor. Astfel, a fost soluționată asigurarea cu spațiu locativ a 465 de colaboratori și angajați ai entităților auditate. De asemenea, urmează a fi primite alte 47 de locuințe, care vor contribui la atingerea obiectivelor propuse de partenerul public.</p> <p>Totodată, rezultatele misiunii de audit indică neconformități la toate etapele de implementare: elaborarea studiilor de fezabilitate, procedurile de evaluare a investiției partenerului public, precum și monitorizarea PPP, unele dintre care au fost generate de lacunele cadrului normativ.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Lipsa mecanismelor la avizarea studiilor de fezabilitate, care ar asigura monitorizarea și implementarea recomandărilor înaintate.</p> <p>Cadrul regulator ambiguu a determinat proceduri diferite de atribuire a contractelor de PPP pentru proiecte de aceeași complexitate.</p> <p>Obiectivele stabilite în cadrul PPP al CR Orhei nu au fost realizate. Situația a fost determinată de lipsa evaluării capacităților tehnice și financiare ale partenerului privat, de lipsa garanțiilor de bună execuție din partea acestuia, precum și de selectarea partenerului fără asigurarea principiilor de concurență.</p> <p>Astfel, CR Orhei a suportat prejudicii, determinate de neexecutarea condițiilor contractuale, precum și de demolarea construcțiilor existente, cu valoarea de 1,58 mil. lei.</p> <p>Evaluarea terenului (investiția partenerului public), efectuată în lipsa respectării criteriilor stabilite de cadrul normativ, nu justifică nivelul optim al investiției. Deși cadrul normativ stabilește expres procedura de determinare a valorii bunurilor imobile, indiferent de tipul acestora și de forma de proprietate asupra lor, doar MA și CR Orhei au efectuat evaluări independente/separate pentru bunurile imobile/terenurile investite. În cazul altor 3 contracte (MA, MAI, IGSU), partenerii publici au indicat valoarea estimativă a terenului în studiul de fezabilitate, care are ca scop demonstrarea oportunității și viabilității inițierii</p>

¹⁹³ Legea nr.179-XVI din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat (în continuare - Legea nr.179-XVI din 10.07.2008).

	<p>parteneriatului public-privat, prin evaluarea justificării tehnice și economice a proiectului .</p> <p>Primirea de către MAI și IGSU a 208 apartamente, ce constituie 74,3% din numărul de locuințe în alte locații decât terenurile puse la dispoziție de către partenerul public, determină riscul suportării unor pierderi ca diferență de costuri ale amplasării. Terenurile care au fost obiect al PPP sunt amplasate în sectorul Centru, iar locuințele urmau a fi primite în sectorul Râșcani și, respectiv, suburbia Codru, într-o zonă inferioară celei puse la dispoziție partenerului privat.</p> <p>Locuințele primite de către partenerii publici nu pot fi comparate în aspectul rezultatelor finale obținute, corelate cu criteriul cost-beneficiu. În cazul contractului de PPP cu IGSU, costul unui metru pătrat de locuință cu grad de finalizare „variantă albă” este semnificativ mai mare cu 1434,05 lei (sau cu 17 %) decât în cazul contractului de PPP cu MA, care are grad de finalizare „variantă la cheie”.</p> <p>Inițierea PPP de către MAI și IGSU s-a efectuat în lipsa analizei necesităților privind cantitatea de apartamente corelate cu norma suprafeței locuibile pentru o persoană, care este de cel puțin 9 m² .</p> <p>IGSU, în calitate de partener public, nu dispunea de date complete privind etapele de monitorizare aferente implementării contractului de PPP, iar monitorizarea efectuată de APP are un caracter formal, bazat doar pe datele furnizate/raportate de către partenerul privat.</p> <p>Ambiguitățile cadrului legal cu privire la stabilirea beneficiilor obținute de către partenerul privat nu oferă posibilitatea de a le evalua și a le raporta la investițiile ambilor parteneri. Deși norma legală prevede că în cadrul PPP se obțin beneficii de către ambii parteneri, de partenerul public și de cel privat, în studiile de fezabilitate și în contractele PPP nu sunt prevăzute mecanismele și obligațiile partenerului privat privind evaluarea și stabilirea beneficiilor, limitându-se doar la partenerul public. În aceste condiții, nu pot fi analizate beneficiile obținute raportare la investiția efectuată de parteneri.</p> <p>În unele cazuri, absența locatarilor de la domiciliu, corelată cu consumul mediu de curent electric, pune la îndoială utilizarea locuinței conform destinației. Astfel, s-a constatat că, din 452 de locuințe verificate, 154 de locatari nu se aflau la domiciliu. Ținând cont de numărul de camere și de consumul mediu per locuință, în cazul a 27 de locatari, s-au constatat la contoarele electrice indici semnificativ mai mici. Aceste circumstanțe nu asigură utilizarea conform destinației a locuinței de către beneficiari.</p> <p>Partenerii publici nu dispun de reglementări interne privind periodicitatea și modul de realizare a controalelor aferente utilizării conforme a locuințelor de serviciu.</p> <p>Nerealizarea obligațiilor contractuale privind calcularea și încasarea plății pentru chiria locuințelor determină neîncasarea veniturilor de către IGSU estimate la 3429 lei, cuantumul acesta majorându-se lunar.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Deficiențele constatate au fost generate atât de ambiguitățile și imperfecțiunea cadrului normativ, cât și de neconformarea responsabililor din cadrul entităților auditate la unele prevederi ale acestuia.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>Pe parcursul misiunii de audit, IGSU a elaborat o analiză a necesităților cu privire la numărul potențialilor beneficiari.</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>În rezultatul misiunii de audit, au fost dispuse măsuri în vederea realizării acțiunilor orientate spre respectarea principiilor stabilite de cadrul legal, care ar determina remedierea neconformităților admise la toate etapele de</p>

	<p>implementare a PPP, cu elaborarea și aprobarea mecanismelor interne de control.</p> <p>Totodată, s-a recomandat Legislativului revizuirea și ajustarea cadrului legal aferent parteneriatului public-privat, în scopul eliminării ambiguităților, în special privind reglementarea expresă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a mecanismului de implementare și monitorizare a recomandărilor la etapa de avizare a studiilor de fezabilitate; - a procedurii de atribuire a contractelor de PPP aferente construcțiilor, ținând cont de cerințele specifice și tehnice care se impun la implementarea lor; - a numărului minim de participanți la concursul de selectare a partenerului privat; - a mecanismului de evaluare a beneficiilor obținute de partenerul privat.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Recomandările de audit au fost acceptate de către conducerea entităților auditate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private aferente construcției de locuințe și obiective de menire social-culturală.

Auditul conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate (Hotărârea CCRM nr.57 din 30 noiembrie 2020)

Informații generale	Modul în care MSMPs și instituțiile publice efectuează achizițiile publice determină, în mare parte, conformitatea și eficiența gestionării banilor publici utilizați pentru realizarea obiectivelor instituționale în domeniul sănătății. Achiziționarea medicamentelor se realizează prin două procese complexe și sistemice: (i) desfășurarea achizițiilor de către IMSP și CAPCS - potrivit Legii privind achizițiile publice; și (ii) planificarea, evaluarea și includerea în Listă a medicamentelor pentru compensare din FAOAM și, respectiv, tratamentul pacienților în condiții de ambulator.
Scop	Evaluarea conformității achizițiilor publice în cadrul sistemului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și la unele entități din domeniu sau în care ministerul are calitatea de fondator, prin prisma realizării de către părțile implicate a atribuțiilor și responsabilităților la toate etapele de realizare a achizițiilor publice.
Obiectiv	Misiunea de audit a avut drept obiectiv general să răspundă la întrebarea: Procesele de planificare, evaluare, realizare și monitorizare a achizițiilor publice și cheltuielilor în domeniul sănătății au fost realizate în conformitate cu cadrul legislativ?
Concluzie	<p>Constatările auditului privind evaluarea desfășurării procedurilor de achiziții publice, prin prisma respectării de către părțile implicate a cadrului normativ aferent, au indicat neconformități în sumă de 29,9 mil. lei, inclusiv la etapele de planificare, licitație, atribuire, executare și monitorizare a contractelor de achiziții în domeniul sănătății.</p> <p>În procesul de compensare a medicamentelor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală s-au constatat neconformități, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planificarea necorespunzătoare a necesităților de mijloace financiare pentru medicamentele compensate (596,0 mil. lei), ce nu oferă date privind facilitarea acoperirii mai multor grupe de cetățeni care necesită compensarea medicamentelor; - nerespectarea termenelor de evaluare și de examinare a dosarelor depuse de către solicitanți pentru includere în Lista medicamentelor compensate; - tergiversarea procesului de aprobare a modificărilor în această Listă, ceea ce nu a asigurat în măsură deplină transparența și eficiența procesului de compensare a medicamentelor.
Principalele constatări de audit	<p>Misiunea de audit aferentă achizițiilor efectuate în anul 2019 s-a axat prioritar pe cheltuielile destinate domeniului sănătății, prin verificarea a 189 contracte de achiziții, în sumă de 456,3 mil. lei, care a identificat neconformități (de 30,0 mil. lei) la etapele de planificare, atribuire, executare și monitorizare a contractelor de achiziție publică.</p> <p>La etapa de planificare, neconformitățile admise (10,2 mil. lei) au fost determinate de evaluarea și planificarea neconformă a achizițiilor publice de către autoritățile contractante, în lipsa calculelor și informațiilor reale privind necesitățile aferente calității și cantității bunurilor, lucrărilor și serviciilor.</p> <p>Procedurile de selectare și atribuire a contractelor de achiziție au fost realizate, în unele cazuri, neconform, ceea ce a determinat utilizarea netransparentă a mijloacelor financiare publice în sumă de 6,6 mil. lei, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atribuirea contractului și desemnarea câștigătorului în condițiile în care oferta depusă conținea deficiențe și abateri la procedura de achiziție publică „Lucrări de reparație în incinta Centrului Consultativ Diagnostic al IMSP Institutul Oncologic”, în sumă de 2,2 mil. lei;

- încheierea contractelor de achiziții cu operatorul economic care la etapa de evaluare a ofertei a prezentat acte justificative eronate;
- neelaborarea proiectelor tehnice pentru investițiile capitale, cu încheierea acordurilor adiționale în lipsa argumentărilor responsabililor tehnici;
- încheierea a 13 contracte de achiziții de valoare mică (1,3 mil. lei) cu operatorii economici fără publicarea anunțului de participare la procedura de achiziție, prin ce nu s-au asigurat principiul transparenței și al concurenței, ceea ce poate determina favorizarea unor operatori economici;
- atribuirea și încheierea contractelor de achiziții publice în condițiile în care oferta depusă nu a corespuns cerințelor privind termenele de livrare (0,2 mil. lei).

Procesele de executare și de monitorizare a contractelor de achiziții publice s-au realizat cu admiterea neconformităților în sumă de 13, 1 mil. lei, generate de:

- achiziționarea bunurilor și serviciilor neincluse în planul anual de achiziții;
- necalcularea regulamentară a penalităților în sumă de 0,7 mil lei, deși livrarea bunurilor s-a efectuat cu întârziere;
- acceptarea de către instituțiile medicale a medicamentelor în valoare de 10,0 mil. lei cu termenul de valabilitate mai mic decât cel stabilit în contract;
- nepunerea în funcțiune și neutilizarea conform destinației a dispozitivelor/utilajului medical achiziționate de către IMSP.

Cu referire la procesul de includere a medicamentelor pentru compensare cetățenilor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, auditul s-a axat prioritar pe evaluarea conformității realizării acestuia de către părțile implicate. La acest capitol s-au constatat următoarele neconformități:

- planificarea necorespunzătoare a necesităților de mijloace financiare pentru medicamentele compensate (596,0 mil. lei) nu oferă date privind facilitarea acoperirii mai multor grupe de cetățeni care necesită compensarea medicamentelor;
- la formarea Secretariatului nu a fost asigurat principiul reprezentativității instituțiilor, ceea ce a afectat funcționalitatea mecanismului de includere a medicamentelor pentru compensare din fondurile de asigurări;
- Secretariatul a recepționat dosare depuse cu depășirea termenului-limită;
- Secretariatul nu a respectat termenele de evaluare a dosarelor depuse pentru includerea în Lista medicamentelor compensate;
- Consiliul nu a definitivat prioritățile strategice ce țin de politicile de compensare a medicamentelor, ceea ce a determinat:
  - neelaborarea strategiei care ar ghida membrii Consiliului la luarea deciziilor pentru subiectele discutate în ședințe și care ar constitui suport în argumentarea deciziilor adoptate;
  - lista maladiilor prioritare a fost adoptată cu întârziere, ceea ce ar putea afecta procesul de includere a medicamentelor în Listă, inclusiv cu impact asupra realizării dreptului solicitantului de a-i fi examinate cererea și dosarul până la finele anului de gestiune;
  - includerea altor 24 de doze și forme farmaceutice noi la Denumirile Comune Internaționale deja existente s-a desfășurat în lipsa avizului obligatoriu privind disponibilitatea fondurilor de asigurări, ceea ce poate determina riscul de formare a deficitului de mijloace ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și de neasigurare a compensării dozelor și formelor noi incluse, dar și a celor deja existente.

În Lista medicamentelor esențiale, aprobată de Organizația Mondială a Sănătății, sunt recomandate 562 de Denumiri Comune Internaționale. În

	Republica Moldova, Lista medicamentelor compensate conține 204 Denumiri Comune Internaționale, dintre care 78 nu se regăsesc în cele recomandate de Organizația Mondială a Sănătății. Cele relatate denotă beneficierea de către cetățeni a doar 126 de medicamente din cele recomandate.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Neconformitățile admise la etapele achizițiilor publice în domeniul sănătății au fost determinate de ineficiența proceselor de control intern, nerespectarea de către responsabilii entităților auditate a normelor legale, precum și de nerealizarea conformă a atribuțiilor de serviciu. Totodată, lipsa normelor care ar prevedea expres dreptul și obligația de a compensa mai multe Denumiri Comerciale care corespund unei Denumiri Comune Internaționale, precum și dublarea atribuțiilor Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu cele ale Consiliului în ce privește includerea și excluderea Denumirilor Comerciale din Lista medicamentelor compensate, afectează beneficierea de mai multe medicamente compensate de către populație.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	În vederea remedierii neconformităților admise, unele entități auditate au elaborat planurile de acțiuni, fiind stabilite persoanele responsabile și termenele pentru realizarea măsurilor concrete. Pe parcursul misiunii de audit o instituție medicală a pus în funcțiune utilajele medicale procurate și neutilizate la momentul desfășurării misiunii de audit, care sunt indispensabile la prestarea serviciilor, stabilirea diagnosticului pacienților etc.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în comun cu Compania Națională de Asigurări în Medicină, urmează să ajusteze actele normative care reglementează procesul de compensare a medicamentelor, în scopul evitării ambiguității actelor normative și excluderii riscului de interpretare incorectă a atribuțiilor Consiliului și ale Secretariatului la etapele de includere și de excludere a medicamentelor compensate. Totodată, s-a recomandat Legislativului să solicite Guvernului: - inițierea procedurii de revizuire și ajustare a cadrului legal aferent achizițiilor publice, în scopul eliminării ambiguităților, în special, pentru reglementarea procedurii de achiziții de valoare mică, în cazul publicării și evaluării ofertelor, cu includerea obligației membrilor grupului de lucru de a semna declarația de confidențialitate și imparțialitate; - examinarea mecanismelor și proceselor de aliniere a Listei medicamentelor compensate la Lista medicamentelor esențiale, recomandată de Organizația Mondială a Sănătății, în scopul sporirii accesului populației la medicamente; - ajustarea actelor normative care reglementează procesul de compensare a medicamentelor, în scopul evitării ambiguității actelor normative și excluderii dublării atribuțiilor Consiliului și ale Secretariatului la etapele de includere și de excludere a medicamentelor compensate.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Echipa de audit a comunicat părților implicate constatările de audit și, pe măsură, a ținut cont de motivațiile și documentele prezentate suplimentar. De asemenea, s-au discutat și ajustat recomandările înaintate, nefiind expuse obiecții din partea celor informați.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Deși recomandările de audit înaintate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.37 din 25.04.2019 „Privind Raportul auditului conformității „Achizițiile publice la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și instituțiile din subordine în anul 2018” au fost implementate la un nivel înalt (85%) și au contribuit la îmbunătățirea proceselor aferente achizițiilor publice, la unele entități publice auditate din domeniul sănătății se cere intensificarea controalelor interne sistemice pentru asigurarea utilizării eficiente și conforme a mijloacelor financiare publice.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT or. Sângerei pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.59 din 4 decembrie 2020)

Informații generale	<p>UAT or. Sângerei are o populație de 13,5 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 110,3 mil. lei (inclusiv 1,1 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 46,3 mil. lei și, respectiv, 30,4 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 25,9 mil. lei și, respectiv, 25,2 mil. lei.</p> <p>În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 17,7 mil. lei, sau 68,4%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 480,1 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 110,7 lei.</p>
Scop	<p>Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	<p>Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/ monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor¹⁹⁴ (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis neaprobarea, subestimarea sau supraestimarea unor venituri bugetare, ceea ce subminează achizițiile publice¹⁹⁵.</p> <p>SIA „Contul Curent” al SFS nu permite divizarea soldurilor, calculelor și încasării veniturilor din impozite și taxe după nivelul bugetului local (nivelul I și nivelul II), informația respectivă fiind comună.</p> <p>ASP nu a evaluat, în scopuri fiscale, toate bunurile imobile și terenurile (10,2%).</p> <p>Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, executându-se cheltuieli curente cu 0,15 mil. lei mai mici decât transferurile primite pentru această destinație. Situația dată a fost favorizată de lipsa unei formule de alocare a transferurilor, propusă anual de MECC și aprobată de Guvern¹⁹⁶ pentru învățământul preșcolar, special și complementar (extrașcolar).</p>

¹⁹⁴ 1) Art.21 alin.(3) din Legea nr.397 din 16.10.2013. 2) Pct.151, pct.154, pct.435 din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209 din 24.12.2015.

¹⁹⁵ Prin impunerea divizării forțate a achizițiilor sau imposibilitatea executării unor contracte și rezilierea lor.

¹⁹⁶ Art.143 alin.(2) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014.

	<p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv. Acordarea neconformă a unor drepturi salariale (0,09 mil.lei).</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la atribuirea contractelor mai multor agenți economici (0,16 mil.lei) și/sau la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (2,78 mil.lei). La acceptarea unor lucrări și servicii nu s-a asigurat perfectarea și anexarea documentelor primare de justificare a tranzacțiilor efectuate, întocmite conform, prin ce nu este posibil de stabilit realitatea acestora (0,67 mil.lei).</p> <p>Neasigurarea înregistrării în Registrul bunurilor imobile a drepturilor patrimoniale asupra terenurilor proprietate publică locală (2165,94 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare¹⁹⁷. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul¹⁹⁸ entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte¹⁹⁹ a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituții din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli; • inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private; • asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică;

¹⁹⁷ Art.2 alin.(4) din Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală; HG nr. 484 din 18.10.2019 „Pentru aprobarea unor acte normative privind punerea în aplicare a Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală”.

¹⁹⁸ Art.21 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007; HG nr.56 din 17.01.2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind monitoring-ul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public”.

¹⁹⁹ Art.10¹ și art.11 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007.

	<ul style="list-style-type: none"> • asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare; • asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială, precum și a utilizării conform destinației a transferurilor neutilizate; • asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT au confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și au dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ²⁰⁰ .

²⁰⁰ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 1,0,4 din 5.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT com. Băcioi pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.65 din 14 decembrie 2020)

Informații generale	UAT com. Băcioi are o populație de 10,8 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 81,1 mil. lei (inclusiv 5,8 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 27,2 mil. lei și, respectiv, 20,4 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 27,0 mil. lei și, respectiv, 24,8 mil. lei. În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 10,8 mil. lei, sau 40,1%, iar din bugetul mun. Chișinău - 6,3 mil. lei, sau 23,3%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 838,9 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 127,8 lei.
Scop	Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor²⁰¹ (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis neaprobarea, subestimarea sau supraestimarea unor venituri bugetare, ceea ce subminează achizițiile publice²⁰².</p> <p>SIA „Contul Curent” al SFS nu permite divizarea soldurilor, calculelor și încasării veniturilor din impozite și taxe după nivelul bugetului local (nivelul I și nivelul II), informația respectivă fiind comună.</p> <p>ASP nu a evaluat, în scopuri fiscale, toate bunurile imobile și terenurile (53,9%), iar comisia de evaluare provizorie a clădirilor din cadrul Primăriei nici nu a activat.</p> <p>Până în prezent, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor nu a elaborat metodologia de determinare a gradului de finalizare a construcției, care trebuie supuse impozitării conform</p>

²⁰¹ Art.21 alin.(3) din Legea nr.397 din 16.10.2013; pct.151, pct.154, pct.435 din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.209 din 24.12.2015.

²⁰² Prin impunerea divizării forțate a achizițiilor sau imposibilitatea executării unor contracte și rezilierea lor.

prevederilor art.278 din Codul fiscal²⁰³. Aceste construcții nu sunt inventariate de către APL, nu sunt înregistrate în RBI și nu sunt evaluate în scopul impozitării (50 bunuri), ceea ce contribuie la ratarea veniturilor de către UAT.

Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, alocându-se transferuri, care nu s-au utilizat (2,68 mil.lei). Această situație a fost favorizată de lipsa unei formule de alocare a transferurilor, propusă anual de MECC și aprobată de Guvern²⁰⁴ pentru învățământul preșcolar, special și complementar (extrașcolar).

Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.

UAT n-au asigurat avizarea statelor de personal ale Primăriei și serviciilor din subordine de către Cancelaria de Stat, ceea ce contravine cadrului normativ în vigoare²⁰⁵.

Nu au fost respectate limitele minime ale normelor financiare de cheltuieli pentru alimentația copiilor²⁰⁶, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat și din contul plății părinților (0,16 mil.lei)²⁰⁷.

Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.

Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (1,79 mil.lei).

Nu s-a asigurat stabilirea plății pentru arenda terenurilor aferente obiectivelor private sau arendate (până la circa 1,25 mil.lei).

Neasigurarea înregistrării conforme în Registrul bunurilor imobile a drepturilor patrimoniale asupra terenurilor proprietate publică locală (463,17 ha).

Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.

²⁰³ Bunurile imobiliare aflate la etapa de finalizare de 50% și mai mult, rămase nefinalizate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție.

²⁰⁴ Art.143 alin.(2) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014.

²⁰⁵ Art.67 alin.(2) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04.07.2008; Anexa nr. 5 la HG nr. 201 din 11.03.2009 „Privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”.

²⁰⁶ Ordinul comun al MECC și MF nr.13/06 din 11.01.2019 „Cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ”.

²⁰⁷ Respectiv: total, din contul transferurilor, din contul plății părinților - 0,16 mil.lei, 0,06 mil.lei, 0,1 mil.lei.

	Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare ²⁰⁸ . De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul ²⁰⁹ entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte ²¹⁰ a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituții din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	-
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli; • inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private; • asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică; • asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare; • asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială, precum și a utilizării conform destinației a transferurilor neutilizate; • asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT au confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și au dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ²¹¹ .

²⁰⁸ Art.2 alin.(4) din Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală; HG nr. 484 din 18.10.2019 „Pentru aprobarea unor acte normative privind punerea în aplicare a Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală”.

²⁰⁹ Art.21 din Legea nr. 121-XVI din 04.05.2007; HG nr.56 din 17.01.2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind monitoring-ul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public”.

²¹⁰ Art.10¹ și art.11 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007.

²¹¹ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 1,6,3 din 10.

Auditul conformității calculării și încasării taxelor pentru resursele naturale (Hotărârea CCRM nr. 67 din 16 decembrie 2020)

Informații generale	<p>Resursele naturale reprezintă una dintre componentele esențiale ale patrimoniului național și constituie obiectele, fenomenele, condițiile naturale și alți factori, utilizabili în trecut, prezent și viitor pentru consum direct sau indirect. Plățile pentru utilizarea resurselor naturale, conform Legii nr.1102-XIII din 06.02.1997²¹², reflectă compensarea bănească de către beneficiar a cheltuielilor publice pentru exploatarea, conservarea și restabilirea resurselor naturale. Obiectele folosirii contra plată (obiectul impunerii) sunt: (i) pământul, (ii) apele subterane și de suprafață, (iii) zăcămintele minerale, (iv) regnul animal și vegetal, (v) aerul (în scopuri tehnologice).</p> <p>Administrator al taxelor pentru resursele naturale este SFS, care este responsabil de asigurarea colectării depline și la termen a impozitelor și taxelor, a penalităților și amenzilor în bugetele de toate nivelurile, precum și de efectuarea acțiunilor de urmărire penală în caz de existență a unor circumstanțe care atestă comiterea infracțiunilor fiscale.</p>
Scop	<p>Evaluarea gradului de conformare a contribuabililor privitor la veridicitatea și plenitudinea calculării și achitării taxelor pentru resursele naturale, precum și aprecierea mecanismelor de evaluare a bazei impozabile și stabilirii adecvate a cuantumurilor de taxe, care va cuprinde perioada anilor 2018-2019.</p>
Obiectiv	<p>Oferirea unei asigurări rezonabile referitor la conformitatea plenitudinii declarării și, respectiv, calculării și achitării taxelor pentru resursele naturale în perioada anilor 2018-2019, cu formularea concluziei generale.</p>
Concluzie	<p>Folosirea rațională a resurselor naturale este o problemă actuală, dată fiind creșterea necesităților, ca rezultat al dezvoltării economice. Epuizarea resurselor naturale neregenerabile și riscul gestiunii neadecvate a acestora impun o atenție deosebită asupra utilizării lor. În Republica Moldova, bogățiile de orice natură ale subsolului, precum și alte resurse naturale fac obiectul exclusiv al proprietății publice²¹³.</p> <p>Evaluările efectuate de audit au relevat că sistemul de taxe pentru resursele naturale nu a fost modificat pe parcursul mai multor ani, ceea ce, ca urmare, nu a contribuit la sporirea încasărilor la buget, deși, cantitativ, la toate resursele naturale a fost înregistrată creșterea volumelor. Neacționarea la momentul potrivit a MF, în calitate de organ responsabil de politica bugetar-fiscală, în scopul stabilirii nivelului convenit și adecvat de taxe pentru resursele naturale, a afectat semnificativ încasările la buget.</p> <p>Evaluarea conformității calculării și încasării taxelor pentru resursele naturale a evidențiat un șir de deficiențe, care au condiționat necalcularea în volum deplin a obligațiilor față de buget și neîncasarea la buget a cel puțin 8,5 mil.lei.</p> <p>Acordarea către unii agenți economici a înlesnirilor prin contractele de concesiune, pentru utilizarea resurselor minerale utile, a determinat neîncasarea la buget, numai în ultimii 2 ani, a circa 8,0 mil.lei.</p> <p>Lipsa unor documente de politici durabile în domeniul minier și de subsol, imperfecțiunile și ambiguitățile legislative au determinat faptul că mecanismul actual de reglementare și gestionare a resurselor minerale nu contribuie la administrarea eficientă a resurselor minerale, având efecte defectuoase asupra încasărilor la buget. Nestabilirea unor plăți specifice pentru utilizarea perimetrelor miniere și de subsol, precum și a altor plăți (redevența, garanția bancară etc.), după cum demonstrează practica altor țări, duce la</p>

²¹² Art. 19 din Legea cu privire la resursele naturale nr.1102-XIII din 06.02.1997.

²¹³ Art.127 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova stipulează că „Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice”.

	<p>nevalorificarea tuturor posibilităților de majorare a bazei impozabile și, respectiv, a încasărilor la buget.</p> <p>Deși acțiunile de control, realizate de organele abilitate (SFS și IPM), în oarecare măsură, au contribuit la identificarea evaziunilor fiscale și la sancționarea agenților economici care încalcă legislația fiscală și de mediu, acestea nu au fost suficiente, la finele anului 2019 înregistrându-se restanțe istorice la plata taxelor pentru resursele naturale, precum și admitându-se neachitarea deplină a contravențiilor administrative aplicate în urma efectuării controalelor ecologice și de mediu.</p>
<p>Principalele constatări de audit</p>	<p>Concluzia a fost determinată de următoarele deficiențe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Cu privire la calcularea și încasarea taxei pentru apă: <ul style="list-style-type: none"> - Fenomenul captării neautorizate a apei și depășirii limitelor autorizate de captare a apei a dus la neîncasarea în volum deplin în BUAT a taxei pentru apă. - IPM nu aplică pe deplin sancțiuni față de agenții economici care încalcă legislația în domeniul apelor. - Ignorarea cadrului normativ privind evidența consumului de ape subterane duce la diminuarea calculelor taxei pentru apă și a încasărilor la BUAT. - Completarea eronată a dărilor de seamă și prelucrarea acestora prin SI al SFS în lipsa unor algoritme de control adecvate au condiționat diminuarea bazei de calcul a taxei pentru apă. - Cuantumul taxei pentru apă nu a fost modificat din anul 2008. - Restanțele contribuabililor la taxa pentru apă sunt în creștere. ✓ Cu privire la calcularea și încasarea taxei pentru lemnul eliberat pe picior: <ul style="list-style-type: none"> - Carențele prezente la completarea autorizațiilor pentru tăierea lemnului pe picior și modificările operate în formatul dărilor de seamă prezentate SFS fac dificilă evaluarea corectitudinii calculării și încasării taxei respective la BUAT. - Deși volumul și prețul de vânzare a lemnului eliberat pe picior crește, cotele taxelor pe parcursul mai multor ani rămân neschimbate. - Volumul lemnului eliberat pe picior, raportat de către contribuabili SFS și Agenției „Moldsilva”, indică divergențe. - Modul de evidență a Dispozițiilor-Bon eliberate de Agenția „Moldsilva” nu corespunde prevederilor cadrului regulator. - Prevederile ambigue ale cadrului regulator aferent tăierii lemnului pe picior, inclusiv aferent tăierilor ilicite, au cauzat neraportarea către SFS a volumului de 2,2 mii m³ de lemn pasibil taxării. - Facilitățile fiscale la unele tipuri de tăieri și scutirea integrală de taxă a Rezervațiilor Naturale au determinat concurența neloială și divizarea subiecților impunerii pe categorii. ✓ Cu privire la calcularea și încasarea taxei pentru resursele minerale:

	<ul style="list-style-type: none"> - Sunt exploatate numai 36,8% din numărul total al zăcămintelor de substanțe minerale utile. - Dinamica încasărilor la BPN ale taxelor pentru extragerea mineralelor utile atestă creșterea acestora. - Restanțele istorice la plata taxelor pentru extragerea mineralelor utile dețin ponderea majoră în totalul acestora. - Volumul extragerilor de substanțe minerale raportat SFS și AGRM atestă diferite valori. - Guvernul a încheiat un acord de concesiune, prin care a oferit unui agent economic scutiri în afara prevederilor legale. - Tot mai puțini agenți economici manifestă interes față de efectuarea lucrărilor de prospecțiuni geologice. - Ambiguitățile cadrului regulator privind calcularea și achitarea taxelor pentru efectuarea explorărilor geologice afectează procesul de administrare a taxelor respective. - Mecanismul defectuos de calcul al taxei pentru exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor, privează bugetul de surse sigure de venit. - Plătitorii taxei pentru exploatarea construcțiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător nu respectă prevederile disciplinei fiscale. ✓ Cu privire la colectarea restanțelor la plata pentru resursele naturale: - Restanțele la plata pentru resursele naturale rămân a fi în creștere. - Neconformarea benevolă a contribuabililor la cerințele legale privind calcularea și achitarea în termen a taxelor pentru resursele naturale contribuie la creșterea continuă a restanțelor față de buget.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Deficiențele constatate de audit se datorează neconcordanțelor și vidului în cadrul regulator relevant, fiind necesară întreprinderea unor măsuri urgente de adaptare/armonizare a prevederilor privind calcularea și încasarea taxelor pentru resursele naturale.
<i>Măsurile luate de către entitățile pe parcursul misiunii de audit</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Producătorul agricol care a beneficiat de subvenții de la AIPA, pe data de 18.10.2020, a prezentat la SFS darea de seamă corectată, precum și a transferat la 19.10.2020 în BUAT suma totală de 8,6 mii lei. - Trei întreprinderi silvice au prezentat SFS recalculul cuantumului taxei pentru lemnul eliberat pe picior pentru anii 2018 și 2019 (+21870 m³/+ 93,2 mii lei)²¹⁴.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	În urma evaluării zonelor problematice și de risc, auditul a oferit recomandări, care vor contribui la îmbunătățirea sistemului taxelor pentru utilizarea resurselor naturale și, în unele cazuri, vor duce la sporirea încasărilor la buget de la utilizarea resurselor naturale.
<i>Punctul de vedere al</i>	Conducerea entităților auditate a acceptat constatările și recomandările auditului.

²¹⁴ Întreprinderea silvo-cinegetică „Sil-Răzeni” (+ 4644m³/+ 20,1 mii lei), Întreprinderea pentru silvicultură Orhei (16494 m³/+ 71,2 mii lei), Întreprinderea pentru silvicultură Nisporeni-Silva (732 m³/+ 1,9 mii lei).

<i>conducerii entității auditate</i>	
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidența de fond asupra calculării și încasării taxelor pentru resursele naturale.

Auditul privind conformitatea gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” în anii 2018 -2019 (Hotărârea CCRM nr.68 din 17 decembrie 2020)

Informații generale	<p>CFM este o companie unică de transport feroviar, deținută totalmente de stat, care ocupă o poziție strategică în sectorul transporturilor din Republica Moldova, cu impact asupra mai multor sectoare economice ale țării, realizând: I) activități de producție (activități de gestionare a infrastructurii; operațiuni de transport de marfă; operațiuni de transport de călători), II) activități de reglementare (funcții de control, înregistrare de stat și reglementare) și III) activități de ordin neproductiv cu caracter social (administrarea și întreținerea blocurilor de locuințe, instituțiilor sanitare, sociale și culturale).</p> <p>Î.S. „CFM” își exercită atribuțiile prin intermediul a 52 de filiale, care activează pe principii de autogestiune internă, în baza regulamentelor de organizare și funcționare, aprobate de întreprindere, dispun de conturi deschise în instituții financiare, țin evidența contabilă primară și transmit informația în baza registrelor pentru introducerea ei în bilanțul centralizator al întreprinderii.</p> <p>Venituri înregistrate: 2018 - 1.097,5 mil. lei, 2019 - 1.039,4 mil. lei. Cheltuieli efective: 2018 - 1.170,6 mil. lei, 2019 - 1.065,9 mil. lei. Patrimoniul gestionat: 2018 - 3.535,1 mil. lei, 2019 - 3.416,6 mil. lei.</p>
Scop	Evaluarea conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către CFM în anii 2018-2019.
Obiectiv	Resursele financiare și patrimoniul public administrate de CFM au fost gestionate în corespundere cu reglementările emise?
Concluzie	<p>Unele activități, procese și proceduri, precum și tranzacții, inclusiv cu impact financiar, realizate în anii 2018-2019, nu au întrunit în totalitate criteriile de conformitate care guvernează această entitate. Astfel,</p> <ul style="list-style-type: none"> - unele activități de planificare și executare a veniturilor au fost realizate neconform și nu au generat obținerea unor posibile venituri adăugătoare, din cauza neaplicării pe deplin a reglementărilor aferente transportului feroviar și managementului financiar și bugetar; - unele cheltuieli au fost realizate nejustificat și neconform cu reglementările aplicabile identificate drept criterii de contrapunere, din cauza neaplicării sau neînstituirii unor politici, proceduri și reguli interne aferente; - unele procese și activități cu patrimoniul nu au fost desfășurate în baza principiilor buneii guvernări și nu au garantat integritatea și dezvoltarea continuă a bunurilor publice, din cauza neaplicării corespunzătoare a standardelor și reglementărilor în vigoare, neasigurării auditului situațiilor financiare anuale, precum și a neimplementării recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi.
Principalele constatări de audit	<p>Concluzia auditului a fost determinată de următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neelaborarea, necoordonarea și neaprobarea corespunzătoare a unui nomenclator complex al serviciilor aferente altor activități operaționale prestate de Calea Ferată a Moldovei și a tarifelor aferente, ceea ce contravine exigențelor legale privind organizarea și funcționarea întreprinderilor de stat și municipale; • nerealizarea pe deplin a măsurilor de dare în locațiune a încăperilor neutilizate a generat dispute și creanțe compromise, în valoare totală de 19,9 mil. lei, precum și a determinat nemajorarea veniturilor proprii pasibile de acumulat în sumă de cca 3,8 mil. lei;

	<ul style="list-style-type: none"> • nerespectarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea întreprinderilor de stat și municipale s-a soldat cu: i) comercializarea neconformă a cca 66,6 mii tone de active circulante sub formă de materiale feroase, și ii) administrarea neconformă a investițiilor financiare pe termen lung în părți neafiliate, în valoare de 15,4 mil. lei; • aplicarea necorespunzătoare a reglementărilor contabile a generat: i) recunoașterea și înregistrarea neconformă ca venituri și cheltuieli a 1,3 mil. lei, sumă colectată în numele unor terți, ii) majorarea neregulamentară a cheltuielilor, cu amortizarea mijloacelor fixe, cu cca 9,4 mil. lei, iii) contabilizarea neconformă a înregistrărilor de corectare a erorilor în sumă totală de 5,6 mil. lei, iv) recunoașterea și înregistrarea neconformă a fondului locativ în valoare de 69,3 mil. lei ca investiții imobiliare, v) neevaluarea corespunzătoare a unor mijloace fixe și stocuri, înregistrate neconform în evidență doar cantitativ; • aplicarea necorespunzătoare a reglementărilor aferente remunerării muncii a condiționat atribuirea neconformă a unor adaosuri și suplimente în sumă totală de 0,9 mil. lei; • neexecutarea conformă a unor atribuții și funcții de reglementare, stabilire, evidență, control al utilizării și de raportare a consumului de resurse energetice în transportul feroviar a generat un supraconsum de carburanți și lubrifianți de cca 10,9 mil. lei; • neonorarea conformă a angajamentelor asumate de întreprindere a cauzat suportarea unor cheltuieli sub formă de penalități în sumă totală de 10,5 mil. lei; • nerespectarea integrală a normelor aferente achizițiilor s-a soldat cu neconformități semnificative în procesele de planificare și procurare a necesităților de bunuri și servicii; • monitorizarea necorespunzătoare a scopurilor în corelare cu resursele financiare necesare și rezultatele finale stabilite a condiționat efectuarea unor investiții în immobilizări necorporale în valoare totală de 17,5 mil. lei, care nu se utilizează conform destinației și nu produc beneficii întreprinderii; • neaplicarea în totalitate a prevederilor cadrului normativ aferent inventarierii nu a contribuit pe măsură la stabilirea situației reale patrimoniale a întreprinderii.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Deficiențele identificate de audit au fost cauzate de lipsa unor proceduri exhaustive ale controlului intern managerial, de neconformarea responsabililor din cadrul entității la prevederile legale și de neimplementarea conformă a recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi, ceea ce a generat admiterea repetată a unor iregularități, precum și realizarea unor activități operaționale prin eludarea reglementărilor care le guvernează.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>A demarat procesul de revizuire a sistemului intern de remunerare a muncii, în scopul asigurării sustenabilității fondului de remunerare a muncii și creării unui nou mecanism de salarizare, ajustat la cerințele cadrului de reglementare în vigoare.</p>

<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Auditul a înaintat recomandări pentru îmbunătățirea și consolidarea controlului intern managerial, responsabilizarea factorilor decizionali în vederea respectării legislației și asigurării consecvenței decizionale în raport cu înregistrarea și gestionarea patrimoniului public încredințat, precum și diminuarea potențialelor riscuri care, în consecință, ar putea afecta pe viitor conformitatea activităților și operațiunilor.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea entității a recunoscut constatările auditului, precum și și-a asumat responsabilitatea în vederea realizării recomandărilor înaintate de către Curtea de Conturi.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	<p>Anterior, Curtea de Conturi a realizat auditul cu tematica „Performanța sectorului feroviar este dependentă de implementarea coerentă a guvernantei corporative și de investițiile efectuate în acest domeniu” pe anii 2015-2016 și a constatat că mecanismul de guvernanță corporativă instituit în cadrul întreprinderii nu a contribuit la obținerea performanței aferente gestiunii entității în condiții de eficiență și eficacitate. Pentru responsabilizarea factorilor decizionali și asigurarea integrității fondurilor publice din gestiunea întreprinderii, au fost înaintate 19 recomandări, menite să consolideze sistemul intern de control managerial și să excludă neconformitățile identificate. Deși CFM a elaborat și a aprobat un Plan de acțiuni aferent, doar 2 recomandări au fost implementate totalmente, altele 17 nefiind implementate până la momentul actual.</p> <p>Lipsa acțiunilor sau întreprinderea unor măsuri limitate cu privire la implementarea recomandărilor înaintate anterior de Curtea de Conturi au determinat menținerea unui management care nu asigură în totalitate: i) economicitatea, eficacitatea și eficiența operațiunilor; ii) conformitatea cu cadrul normativ și reglementările interne; iii) siguranța și optimizarea activelor și a pasivelor; precum și iv) fiabilitatea și integritatea informației financiare și operaționale.</p>

Auditul conformității procesului de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului aferente bunurilor imobile proprietate privată pe anii 2013-2019 (Hotărârea CCRM nr.69 din 18 decembrie 2020)

Informații generale	<p>Vânzarea-cumpărarea terenurilor din domeniul privat al statului, aferente bunurilor private, se efectuează în conformitate cu prevederile legale de vânzare a pământului, prin contractul de vânzare-cumpărare, la preț normativ²¹⁵, și este compus din suprafața de teren pe care sunt amplasate nemijlocit bunurile imobile (clădiri, edificii, construcții nefinalizate) și terenul adiacent, utilizat în procesul tehnologic și/sau pentru deservirea acestora.</p> <p>Potrivit prevederilor Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente²¹⁶, vânzarea terenului aferent din domeniul privat al statului se efectuează de către APP, care, în numele statului, încheie contracte de vânzare-cumpărare cu Cumpărătorul, care poate fi proprietarul bunului privatizat sau privat, amplasat pe acest teren.</p> <p>Totodată, potrivit modificărilor legislative operate în anul 2018, APP i-au fost atribuite competențe ce țin de elaborarea Borderoului de calcul al prețului de vânzare-cumpărare a terenului aferent și aprobarea suprafețelor terenurilor proprietate publică a statului utilizate în procesul tehnologic, aferente imobilelor private, precum și ale terenurilor utilizate în procesul tehnologic, aferente construcțiilor nefinalizate etc., care, anterior, până la data de 18.01.2019, erau realizate de către ARFC.</p> <p>Conform datelor APP, în anii 2013-2019, în numele statului, au fost încheiate 67 de contracte de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului, aferente bunurilor imobile proprietate privată, în valoare totală de 47,2 mil.lei, fiind privatizate 55,5 ha de terenuri.</p>
Scop	Obținerea unei asigurări rezonabile că activitățile APP în procesul de vânzare-cumpărare a terenurilor aferente din domeniul privat al statului, sub toate aspectele semnificative, sunt realizate în conformitate cu cadrul juridic și de reglementare, prin prisma responsabilităților delegate.
Obiectiv	Obținerea unei asigurări rezonabile conform căreia probele de audit colectate sunt suficiente și adecvate cu criteriile care reglementează vânzarea-cumpărarea terenurilor aferente construcțiilor private.
Concluzie	<p>Procesul de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului, aferente bunurilor imobile proprietate privată, realizat în anii 2013-2019, s-a desfășurat cu unele deficiențe și derogări de la cadrul regulator. În acest sens, sunt necesare măsuri stringente de revizuire și actualizare a cadrului regulator și a mecanismului de coordonare a activităților aferente vânzării-cumpărării terenurilor aferente, pentru a exclude pe viitor înstrăinarea bunurilor din domeniul public al statului, fără a fi asigurată utilitatea publică a acestora conform destinației proiectate.</p> <p>Totodată, neajustarea/neactualizarea, pe parcursul ultimilor 10 ani, a prețului normativ de vânzare-cumpărare a terenurilor aferente din domeniul privat al statului a determinat vânzarea terenurilor la un preț care nu corespunde rigorilor de piață, ceea ce, ca urmare, a dus la neobținerea mijloacelor financiare considerabile pasibile încasării în bugetul de stat.</p>
Principalele constatări de audit	Concluzia de audit a fost determinată de prezența unor nereguli și deficiențe în desfășurarea procesului de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului aferente bunurilor imobile proprietate privată, realizat în anii 2013-2019. Astfel, au fost constatate următoarele:

²¹⁵ Legea nr. 1308 din 25.07.1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului; HG nr.1428 din 16.12.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente”.

²¹⁶ Pct.6 și pct.7 din HG nr.1428 din 16.12.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente”.

	<ul style="list-style-type: none"> • insuficiența controlului intern managerial din cadrul Agenției Proprietății Publice, care a determinat, în unele cazuri, vânzarea neconformă a terenurilor aferente, prin acceptarea seturilor incomplete de documente obligatorii pentru înstrăinarea bunului, precum și neasigurarea executării atribuțiilor delegate Grupului de lucru, inclusiv a transparenței decizionale; • examinarea superficială a planurilor geometrice ale terenurilor aferente, ceea ce a condiționat acceptarea acestora cu informații incomplete; • neactualizarea, în ultimii 10 ani, a prețului normativ de vânzare a terenurilor aferente din domeniul privat al statului, fapt ce determină neobținerea mijloacelor financiare considerabile pasibile încasării în bugetul de stat; • neîncasarea veniturilor în sumă de 2,4 mil. lei, ca urmare a aplicării eronate a coeficienților utilizați la întocmirea borderoului de calcul al prețului terenului aferent supus vânzării; • neasigurarea tratării uniforme și echitabile, în unele cazuri, a participanților la procesul de privatizare atestat, prin aplicarea diferențiată a impozitului privat; • interpretarea ambiguă de către Agenția Proprietății Publice a prevederilor legale privind începerea curgerii termenului asupra bunului privatizat, instituit prin acordul părților; • înstrăinarea contrar prevederilor legislației în vigoare a terenurilor din domeniul public al statului a determinat neasigurarea utilității publice a acestora conform destinației proiectate; • iregularitatea vânzării de către Agenția Proprietății Publice a terenului din domeniul public al statului cu suprafața de 0,0531 ha.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Printre principalele cauze care au determinat concluziile expuse pot fi enumerate: insuficiența procedurilor de control intern managerial din cadrul APP, neexecutarea exhaustivă a atribuțiilor delegate membrilor Grupului de lucru, lipsa unor reglementări distincte. Astfel, prin neasigurarea unui proces decizional transparent din partea actorilor responsabili de vânzarea terenurilor aferente, a fost admisă înstrăinarea bunurilor din domeniul public al statului fără a fi asigurată utilitatea publică a acestora conform destinației proiectate, în final fiind utilizate în scopuri comerciale.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>În vederea remedierii problemelor constatate, auditul a înaintat recomandările de rigoare, menite să asigure consolidarea reglementărilor privind activitatea operațională a APP în domeniul privatizării terenurilor aferente, prin elaborarea și implementarea procedurilor de control suplimentar care ar asigura transparența procesului decizional. Recomandările înaintate vor contribui la îmbunătățirea procedurii aplicabile de înstrăinare a terenurilor aferente bunurilor private, cu ajustarea elementelor care stau la baza formării prețului de vânzare a acestora, în beneficiul statului.</p>

	<p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să ajusteze tariful de bază, inclusiv coeficienții aplicativi la calculul prețului de vânzare a terenurilor aferente, conform valorilor și rigorilor actuale.</p>
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	<p>Instituțiile auditate au luat cunoștință de toate constatările, concluziile și recomandările de audit, au fost luate în calcul sugestiile de precizare din partea acestora, doar în baza probelor prezentate.</p>
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra procesului de vânzare-cumpărare a terenurilor din domeniul privat al statului aferente bunurilor imobile proprietate privată.</p>

Auditul conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Servicii Pază” a Ministerului Afacerilor Interne în anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.71 din 21 decembrie 2020)

Informații generale	<p>Întreprinderea de Stat „Servicii Pază” a MAI a fost creată în anul 2010, prin reorganizarea Serviciului Pază de Stat și contopirea Direcției Generale Pază de Stat cu subdiviziunile ei teritoriale. La momentul creării entității, fondator al acesteia a fost desemnat Ministerul Afacerilor Interne. Întreprinderea a fost constituită în calitate de agent economic, care își desfășoară activitatea de întreprinzător pe baza proprietății din gestiune, în conformitate cu Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi. În aceste condiții, entitatea activează în mod independent, din proprie inițiativă, în numele său și pe propriul risc, cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri și de a-și menține viabilitatea pe piața economică. Entitatea este reprezentată de 32 de unități teritoriale, având 28 de subdiviziuni, care prestează servicii de pază a bunurilor și valorilor materiale atât ale persoanelor fizice, cât și ale persoanelor juridice, precum și servicii de pază și protecție fizică a cetățenilor. Patrimoniul întreprinderii aparține în totalitate statului. Capitalul social constituie 76,2 mil. lei.</p> <p>În anul 2019, Î.S. „Servicii Pază” a MAI a înregistrat venituri în sumă totală de 134,9 mil. lei și cheltuieli în sumă de 133,6 mil. lei.</p>
Scop	<p>Evaluarea conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Întreprinderea de Stat „Servicii Pază” a Ministerului Afacerilor Interne în anul 2019.</p>
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarea întrebare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Î.S. „Servicii Pază” a MAI a asigurat conformitatea gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public?
Concluzie	<p>Ansamblul activităților aferente procesului de planificare, executare și raportare a veniturilor obținute și cheltuielilor efectuate, precum și modului de gestionare a patrimoniului public deținut nu corespunde pe deplin exigențelor cadrului normativ în vigoare, precum și reglementărilor interne existente. Auditul relevă o abordare neconformă asupra procesului de trecere la cheltuieli a creanțelor, precum și a materialelor învechite și neutilizate, ceea ce oferă entității premise de a influența și a dirija rezultatul financiar, pentru a menține artificial rata de profit a acesteia. Concomitent, unele procese și activități aferente gestionării patrimoniului deținut nu au fost desfășurate în baza principiilor buneii guvernări și nu au garantat integritatea și dezvoltarea continuă a bunurilor administrate, iar neaplicarea și neînstituirea unor politici, proceduri și reguli interne au determinat admiterea acumulărilor semnificative de creanțe și datorii compromise, generând în așa fel și alte riscuri în raport și aspect de regularitate pentru obținerea indicatorilor economico-financiari pozitivi.</p>
Principalele constatări de audit	<ul style="list-style-type: none"> - neînregistrarea în evidența contabilă a 16 terenuri și 6 clădiri asupra cărora entitatea deține drepturi de proprietate; nerespectarea prevederilor legale aferente gestionării unor mijloace fixe în valoare de 16,7 mil. lei; - gestionarea neregulamentară a creanțelor cu termenul de prescripție expirat în valoare totală de 8,0 mil. lei; - reflectarea neconformă la capitolul datorii pe termen lung a bunurilor primite cu titlu gratuit în valoare de 3,2 mil. lei; - administrarea necorespunzătoare a unor stocuri învechite moral și fizic în valoare de 2,0 mil. lei;

	<ul style="list-style-type: none"> - acumularea neconformă a datoriilor compromise în sumă totală de 1,2 mil. lei fără a întreprinde acțiunile corespunzătoare; - neconstituirea provizionului aferent zilelor de concediu nefolosite în valoare de 0,4 mil. lei; - înregistrarea unor cheltuieli nejustificate în sumă de 0,3 mil. lei; - acordarea unor premii în sumă totală de 0,2 mil. lei contrar exigențelor legale; - nereflectarea valorii reale a capitalului social în situațiile financiare cu 0,1 mil. lei; - efectuarea necorespunzătoare a procesului de inventariere.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Deficiențele identificate de audit au fost cauzate atât de lipsa unor proceduri exhaustive ale controlului intern managerial, cât și de neconformarea responsabililor din cadrul entității la prevederile legale.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	Pe parcursul desfășurării misiunii de audit entitatea a înregistrat în evidența contabilă toate terenurile asupra cărora deține drepturi de proprietate, precum și 4 clădiri gestionate.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Auditul a înaintat recomandări, menite să asigure îmbunătățirea și consolidarea controlului intern managerial, responsabilizarea factorilor decizionali în vederea respectării legislației și asigurării consecvenței decizionale în raport cu înregistrarea și gestionarea patrimoniului public încredințat.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea a recunoscut constatările auditului, precum și și-a asumat responsabilitatea pentru realizarea recomandărilor înaintate de către Curtea de Conturi.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	La entitate nu au fost realizate anterior misiuni de audit public extern.

Auditul conformității gestionării patrimoniului public și a resurselor financiare publice de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în perioada 2017-2019 (Hotărârea CCRM nr.72 din 22 decembrie 2020)

Informații generale	<p> Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală este o autoritate administrativă centrală din subordinea Guvernului, care asigură implementarea strategiilor de dezvoltare a domeniului proprietății intelectuale și monitorizează respectarea legislației în domeniu. Misiunea Agenției constă în promovarea și realizarea activităților în domeniul protecției juridice a proprietății intelectuale privind drepturile de proprietate industrială, dreptul de autor și drepturile conexe.</p> <p> Patrimoniul gestionat de AGEPI aparține în totalitate statului și, în aspectul existenței și componenței materiale, a constituit la finele anului 2019 cca 15,0 mil. lei.</p>
Scop	<p> Evaluarea conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în perioada anilor 2017-2019.</p>
Obiectiv	<p> Modul de gestionare a patrimoniului public și a resurselor financiare publice în cadrul AGEPI a întrunit principiile de legalitate, transparență și integritate?</p>
Concluzie	<p> În cadrul AGEPI, în perioada supusă auditului, modul de gestionare a patrimoniului public și a resurselor financiare, sub toate aspectele semnificative, a întrunit principiile de legalitate, transparență și integritate. Totodată, au fost identificate unele deficiențe ale procesului bugetar, unele derogări și neconformități aferente administrării patrimoniului, precum și remarcate unele riscuri, dar care nu au afectat semnificativ buna guvernare a patrimoniului public încredințat.</p>
Principalele constatări de audit	<p> Concluzia auditului a fost determinată de următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - managementul domeniului proprietății intelectuale necesită o reabordare prin formularea viziunii strategice a activității Agenției pe un termen mediu în coraport cu Programul de activitate al Guvernului și CBTM; - regulile și principiile bugetare urmează a fi aplicate în procesul planificării/executării bugetului, pentru asigurarea preciziei planificării/executării acestuia; - sistemul de tarificare a serviciilor prestate aplicat în cadrul AGEPI este depășit din punctul de vedere al statutului entității obținut după reorganizarea instituțională și urmează a fi reorientat pe costuri reale și principii aplicabile; - remunerarea muncii directorului general în perioada de tranziție instituțională a fost efectuată în baza cadrului regulator inaplicabil, totodată, fiind suportate și unele cheltuieli neregulamentare în sumă totală de 164,1 mii lei .
Cauzele și impactul deficiențelor constatate	<p> Originea cauzelor și factorilor generatori de nereguli și riscuri în procesul de gestionare a patrimoniului public de către AGEPI a constituit-o preponderent reorganizarea instituțională a Agenției în anul 2019, care a atras după sine modificarea principiilor de finanțare a activității, preluarea regulilor și principiilor bugetar-fiscale în procesul bugetar, alinierea la reguli și principii generale la organizarea controlului financiar public intern, tranziția evidenței</p>

	contabile și raportării financiare la normele specifice sectorului bugetar, atribuirea statutului de funcționar public personalului încadrat.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	Pe parcursul desfășurării misiunii de audit a fost lansat procesul de casare a mijloacelor fixe învechite și neutilizate în cadrul entității.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Auditul a înaintat recomandări, menite să asigure îmbunătățirea și consolidarea controlului intern managerial, responsabilizarea factorilor decizionali în vederea respectării legislației și asigurării consecvenței decizionale în raport cu înregistrarea și gestionarea patrimoniului public încredințat.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Conducerea a recunoscut constatările auditului, precum și și-a asumat responsabilitatea pentru realizarea recomandărilor înaintate de către Curtea de Conturi.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	La entitate nu au fost realizate anterior misiuni de audit public extern.

Auditul conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și la unele entități din subordine (Hotărârea CCRM nr.73 din 22 decembrie 2020)

Informații generale	Potrivit datelor raportate, în anul 2019, valoarea resurselor financiare destinate achizițiilor de bunuri, servicii și lucrări ale MECC și 88 de instituții bugetare subordonate a constituit circa 874,4 mil. lei, fiind în diminuare cu 93,2 mil. lei comparativ cu anul 2018.
Scop	Evaluarea conformității achizițiilor publice în cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și la unele entități din subordine, precum și la alte părți implicate, prin prisma realizării de către acestea a atribuțiilor și responsabilităților la toate etapele.
Obiectiv	Procesul de achiziții publice și de utilizare a resurselor financiare publice a fost realizat în conformitate cu cadrul normativ?
Concluzie	MECC și instituțiile din subordine nu au asigurat evaluarea conformă a necesităților și prioritizarea procurărilor de bunuri, lucrări și servicii în funcție de valoarea bugetului, prin ce au afectat planificarea achizițiilor, ceea ce condiționează inevitabil deficiențe pentru etapele ulterioare. Neconformitățile admise la etapa de executare a contractelor au fost determinate de neasigurarea monitorizării de către grupul de lucru pentru achiziții publice a respectării de către operatorii economici a termenelor și condițiilor de livrare, precum și de necalcularea regulamentară a penalităților de întârziere aferente livrării bunurilor și executării lucrărilor. Concomitent, instituțiile nu au întreprins măsuri aferente evidenței nivelului de executare a contractelor și de raportare a datelor privind achizițiile efectuate.
Principalele constatări de audit	<p>Cadrul normativ de reglementare a achizițiilor publice este imperfect și neconform, fapt confirmat prin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - controlul ex-ante al achizițiilor publice de către AAP și dreptul de a anula procedura de achiziție au fost excluse. Totodată, controlul ex-post este efectuat de către AAP doar în mod selectiv, pe baza datelor analizate și a indicatorilor de risc, în aspectele de planificare a procedurilor de achiziții publice, de selectare a tipului procedurii și de inițiere a acestora, fiind excluse din procedura de control necesitatea și oportunitatea achiziției publice, prețurile practice de ofertanți, calcularea și stabilirea prejudiciilor ca urmare a nerespectării legii etc. În anii 2018-2019, AAP a remis MECC și entităților din subordine 26 și, respectiv, 27 de rapoarte de monitorizare privind achizițiile, în valoare de 42,4 mil. lei și, respectiv, 30,4 mil. lei, dintre care 28 (17,7 mil. lei) sunt considerate de către AAP ca parțial remediate sau neremediate, AAP neavând dreptul de a interveni în aceste situații pentru înlăturarea neconformităților, deoarece la data prezentării dării de seamă către AAP contractele de achiziție publică sunt deja semnate, iar autoritatea contractantă nu este în drept să-și modifice decizia; - nu este posibilă prevenirea și/sau aplicarea constrângerii sub formă de răspundere civilă, contravențională și penală în cazul admiterii erorilor și fraudelor. Astfel, prin Legea nr.295 din 21.12.2017, au fost efectuate modificări la art.402 din Codul contravențional, în rezultatul cărora, constatarea și aplicarea faptelor contravenționale prevăzute prin art.327¹ din Codul contravențional, începând cu 12.01.2018, au fost excluse din competența autorităților administrative din subordinea Ministerului Finanțelor; - cadrul normativ nu conține definiții și reglementări exhaustive privind elementele de fraudă, cu generalizarea datelor și monitorizarea riscurilor aferente; - majorarea pragurilor de achiziție care cad sub incidența Legii nr.131/2015, combinată cu reglementarea lacunară/imperfectă a achizițiilor de valoare mică, condiționează nerespectarea principiilor de achiziții publice (eficiența,

transparența, obiectivitatea și imparțialitatea) și, implicit, apariția riscului de fraudă. Astfel, doar la MECC și instituțiile bugetare din subordine, în anul 2019 valoarea achizițiilor excluse din procesul competițional și efectuate în mod netransparent s-a majorat, comparativ cu anul 2018, cu circa 74,6 mil. lei, sau de 2,6 ori;

- nu sunt reglementate exhaustiv responsabilitățile autorității contractante și/sau ale grupului de lucru aferente achizițiilor de valoare mică;
- nu sunt stabilite drepturile de contestare în cadrul achizițiilor de valoare mică.

În procesul de planificare a achizițiilor publice:

- documentele de planificare strategică/strategiile sectoriale de cheltuieli și bugetele anuale nu sunt în corelație, fapt care influențează modul de estimare a necesităților pentru achiziții și alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat;
- nu sunt întocmite/actualizate sau nu sunt publicate planuri de achiziții înainte de elaborarea propunerilor de buget, la aprobarea și precizarea bugetului;
- în planurile de achiziții lipsesc date exhaustive despre achizițiile de valoare mică, care în anul 2019 constituiau 121,3 mil. lei, sau 68,2% din activele nefinanciare;
- includerea în buget a alocațiilor se efectuează fără a dispune de o fundamentare și o bază de evaluare tehnico-economică (2,3 mil. lei);
- planificarea nerealistă a achizițiilor a dus la achiziții excesive, formând suprastocuri de 445,1 mii lei, și la acordarea unor avansuri de 724,8 mii lei.

În procesul de atribuire și executare a contractelor de achiziții publice:

- efectuarea achizițiilor neincluse în planul de achiziții;
- divizarea valorii estimate cumulative totale a achizițiilor (în special, contracte de valoare mică - 77 de contracte, în sumă de 13,3 mil. lei), fiind create premise de favorizare a unor agenți economici, ceea ce a condiționat cheltuieli neregulate (0,3 mil. lei);
- atribuirea contractelor cu neconformități, fără exercitarea dreptului de anulare a procedurii, fapt care a generat costuri financiare majorate (0,6 mil. lei);
- anularea achizițiilor efectuate cu abateri, iar o nouă achiziție se efectuează cu noi deficiențe. De exemplu, Centrul de Excelență în Servicii și Prelucrarea Alimentelor, la achiziționarea echipamentului informatic în valoare de 474,0 mii lei, a anulat achiziția de 4 ori, ca ulterior, prin contracte de achiziții de mică valoare, să fie atribuită în afara concursului;
- procedura de achiziționare a manualelor combină nejustificat procurarea utilizării „dreptului de autor asupra manualelor” și procurarea „serviciilor de tipărire”, ceea ce generează deficiențe la determinarea corectă a valorii estimate de achiziție și a criteriilor de alegere transparentă a câștigătorului, ca rezultat fiind suportate costuri financiare majorate (1,1 mil. lei);
- efectuarea unor achiziții suplimentare cu nerespectarea limitei de contractare (prin includerea și excluderea de lucrări în valoare de 13,7 mil. lei), fără decizia grupului de lucru pentru achiziții publice și fără raportarea procedurii de achiziție.

În procesul de monitorizare și raportare a contractelor de achiziții publice:

- grupurile de lucru nu asigură întocmirea și prezentarea rapoartelor către organele de profil și către public. Astfel, 149 de instituții din subordinea MECC nu au prezentat către AAP dări de seamă privind achizițiile de valoare mică;
- monitorizarea executării contractelor este defectuoasă, față de operatorii economici nefiind aplicate măsuri de răspundere materială pentru neexecutarea în termen a contractelor, precum și pentru 5 obiective nu a fost recalculată valoarea contractelor de investiții capitale de 148,7 mil. lei cu suma de 5,8 mil. lei,

	<p>ca urmare a diminuării, începând cu 01.10.2018, a cotelor de contribuții de asigurare obligatorii;</p> <p>- MECC și alte 2 entități nu au asigurat perceperea și depunerea pe cont a garanției de bună execuție a contractelor de 3,4 mil.lei, cu monitorizarea termenelor perioadei de garanție pentru fiecare obiect contractual.</p> <p>Sistemul MTender nu asigură o funcționalitate deplină, la toate etapele, a procesului de achiziții, inclusiv monitorizarea achizițiilor publice după mai multe criterii, oferind posibilitate autorităților contractante să neglijeze unele cerințe (de plasare a documentelor etc.), ceea ce afectează legalitatea și transparența achizițiilor.</p>
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<p>Cadrul normativ ambiguu, sistemul informațional care nu este aplicat și/sau care nu funcționează pe deplin conform parametrilor propuși, precum și monitorizarea selectivă a procesului de achiziții publice, și doar la unele etape, în lipsa pârghiilor de constrângere, au constituit factorii de bază care au condiționat managementul achizițiilor cu efecte păguboase pentru interesele publice. Odată cu majorarea pragurilor de achiziție, achizițiile de valoare mică reprezintă un segment destul de semnificativ din punct de vedere cantitativ și valoric, cu riscuri evidente, prin neasigurarea transparenței și oportunității de utilizare a platformelor electronice.</p>
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	<p>US din mun. Comrat a înregistrat în evidența contabilă materialele obținute în urma efectuării lucrărilor de reparație de 16,4 mii lei.</p> <p>MECC, la situația din 01.12.2020, a asigurat formarea garanției de bună execuție în sumă de 1152,6 mii lei.</p>
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<p>Auditul a înaintat recomandări, menite să asigure îmbunătățirea cadrului regulator aferent domeniului achizițiilor publice, maximizarea impactului scontat din utilizarea sistemului automatizat „MTender”, precum și evitarea în perspectivă a neconformităților identificate în cadrul misiunii de audit.</p>
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	<p>Observațiile de audit și recomandările de audit au fost comunicate conducerii MECC și entităților subordonate, care au acceptat implementarea recomandărilor.</p>
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	<p>Agenția pentru Supraveghere Tehnică, la 18.05.2021, a confirmat exagerarea volumelor de lucrări efectuate la CESPĂ cu suma de 5835,25 mii lei, din totalul lucrărilor declarate de 22166,7 mii lei; SFS - calcularea suplimentară a impozitului pe venit al persoanelor fizice în sumă de 132,4 mii lei.</p>

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Edineț pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.75 din 23 decembrie 2020)

Informații generale	UAT mun.Edineț are o populație de 19,9 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 235,8 mil. lei (inclusiv 6,4 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 55,7 mil. lei și, respectiv, 47,8 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 53,3 mil. lei și, respectiv, 55,4 mil. lei. În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 28,4 mil. lei, sau 53,2%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 877,4 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 141,3 lei.
Scop	Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/ monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor²¹⁷ (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis neaprobarea, subestimarea sau supraestimarea unor venituri bugetare²¹⁸, ceea ce subminează achizițiile publice²¹⁹.</p> <p>SIA „Contul Curent” al SFS nu permite divizarea soldurilor, calculelor și încasării veniturilor din impozite și taxe după nivelul bugetului local (nivelul I și nivelul II), informația respectivă fiind comună.</p> <p>ASP nu a evaluat, în scopuri fiscale, toate bunurile imobile și terenurile (15%).</p> <p>Până în prezent, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor nu a elaborat metodologia de determinare a gradului de finalizare a construcției, care trebuie supuse impozitării conform prevederilor art.278 din Codul fiscal²²⁰. Aceste construcții nu sunt</p>

²¹⁷ Art.21 alin.(3) din Legea nr.397 din 16.10.2013; pct.151, pct.154, pct.435 din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.209 din 24.12.2015.

²¹⁸ Venituri: neplanificate - 0,39 mil.lei, subestimate - 0,04 mil. lei.

²¹⁹ Prin impunerea divizării forțate a achizițiilor sau imposibilitatea executării unor contracte și rezilierea lor.

²²⁰ Bunurile imobiliare aflate la etapa de finalizare de 50% și mai mult, rămase nefinalizate timp de 3 ani după începerea lucrărilor de construcție.

	<p>inventariate de către APL, nu sunt înregistrate în RBI și nu sunt evaluate în scopul impozitării (10 bunuri), ceea ce contribuie la ratarea veniturilor de către UAT.</p> <p>Justificarea solicitărilor de transferuri din bugetul de stat și de executare a cheltuielilor aferente lor a fost una defectuoasă, executându-se cheltuieli curente cu 4,6 mil. lei mai mici decât transferurile primite pentru această destinație. Situația dată a fost favorizată de lipsa unei formule de alocare a transferurilor, propusă anual de MECC și aprobată de Guvern²²¹ pentru învățământul preșcolar, special și complementar (extrașcolar).</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p> <p>Acordarea neconformă a unor drepturi salariale (0,12 mil. lei).</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la atribuirea contractelor mai multor agenți economici (0,04 mil. lei).</p> <p>Nu s-a asigurat stabilirea plății pentru arenda terenurilor aferente obiectivelor private sau arendate (până la circa 0,08 mil. lei).</p> <p>Transmiterea gratuită a patrimoniului public în proprietatea privată fără a fi vândut la licitație publică (0,11 mil. lei).</p> <p>Neasigurarea înregistrării conforme în Registrul bunurilor imobile a drepturilor patrimoniale asupra terenurilor proprietate publică locală (1513,42 ha) și 27 de clădiri.</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare²²². De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul²²³ entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte²²⁴ a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<i>Cauzele și impactul</i>	Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de

²²¹ Art.143 alin.(2) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014.

²²² Art.2 alin.(4) din Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală; HG nr. 484 din 18.10.2019 „Pentru aprobarea unor acte normative privind punerea în aplicare a Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală”.

²²³ Art.21 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007; HG nr.56 din 17.01.2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind monitoring-ul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public”.

²²⁴ Art.10¹ și art.11 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007.

<i>deficiențelor constatate</i>	control intern managerial la nivel de APL și instituții din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	-
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli; • inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale, a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private; • asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică; • asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare; • asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială, precum și a utilizării conform destinației a transferurilor neutilizate; • asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	UAT au confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și au dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ²²⁵ .

²²⁵ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit ,respectiv: 2,0,1 din 3.

Auditul asupra conformității procesului bugetar și gestionării patrimoniului public la UAT mun. Soroca pe anul 2019 (Hotărârea CCRM nr.77 din 23 decembrie 2020)

Informații generale	<p>UAT mun. Soroca are o populație de 35,1 mii persoane. Valoarea activelor a constituit 125,8 mil. lei (inclusiv 2,5 mil. lei - mijloace bănești), a veniturilor și cheltuielilor efective - 64,7 mil. lei și, respectiv, 63,9 mil. lei, iar a veniturilor și cheltuielilor de casă - 61,6 mil. lei și, respectiv, 60,6 mil. lei.</p> <p>În componența veniturilor, transferurile din bugetul de stat au constituit 36,4 mil. lei, sau 59%. La un locuitor veniturile din impozite și taxe au constituit 609,9 lei, din care la impozitul pe bunurile imobiliare - 69 lei.</p>
Scop	Oferirea unei asigurări rezonabile asupra conformității gestionării resurselor financiare publice și a patrimoniului public.
Obiectiv	<p>Obiectivul auditului a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A identificat, a evaluat și a colectat UAT veniturile bugetare în conformitate cu cadrul legal și cel regulator aferente? • A justificat UAT angajarea și gestionarea cheltuielilor potrivit cadrului regulator? • A înregistrat și a gestionat UAT în modul corespunzător patrimoniul public?
Concluzie	Unele activități de gestionare a resurselor bugetare și a patrimoniului public s-au realizat neconform, ceea ce a afectat estimarea și planificarea corectă a veniturilor și cheltuielilor bugetare; identificarea/evaluarea/ monitorizarea bazei impozabile locale; înregistrarea dreptului de proprietate și administrarea corectă a patrimoniului; corectitudinea cheltuielilor efectuate și a procedurilor de achiziție aplicate; utilizarea eficientă a banilor publici la realizarea achizițiilor, investițiilor și reparațiilor capitale.
Principalele constatări de audit	<p>Contrar prevederilor art.33 din Legea nr.397 din 16.10.2013, nu s-a asigurat conform procesul de elaborare și aprobare a bugetului local și, în cazul unor componente de venituri, corectitudinea și veridicitatea datelor²²⁶ (inclusiv privind subiectul și obiectul impunerii), în baza cărora a fost elaborat bugetul UAT. Drept urmare, s-a admis neaprobarea, subestimarea sau supraestimarea unor venituri bugetare²²⁷, ceea ce subminează achizițiile publice²²⁸.</p> <p>SIA „Contul Curent” al SFS nu permite divizarea soldurilor, calculelor și încasării veniturilor din impozite și taxe după nivelul bugetului local (nivelul I și nivelul II), informația respectivă fiind comună.</p> <p>Contrar prevederilor legale²²⁹, UAT mun. Soroca a aprobat bugetul local cu întârziere de 109 zile.</p> <p>ASP nu a evaluat, în scopuri fiscale, toate bunurile imobile și terenurile (82%).</p>

²²⁶ Art.21 alin.(3) din Legea nr.397 din 16.10.2013; pct.151, pct.154, pct.435 din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.209 din 24.12.2015.

²²⁷ Venituri: neplanificate - 0,04 mil.lei, subestimate - 1,7 mil. lei, supraestimate - 0,74 mil.lei.

²²⁸ Prin impunerea divizării forțate a achizițiilor sau imposibilitatea executării unor contracte și rezilierea lor.

²²⁹ Art.21 alin.(5) din Legea privind finanțele publice locale nr.397-XV din 16.10.2003.

	<p>Construcțiile nefinalizare²³⁰ nu sunt inventariate de către APL, nu sunt înregistrate în RBI și nu sunt evaluate în scopul impozitării, ceea ce contribuie la ratarea veniturilor de către UAT.</p> <p>Nestabilirea de către UAT și neachitarea de către agentul economic a redevenței la nivelul uzurii anuale a infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și, respectiv, netransferul redevenței în Fondul de dezvoltare al serviciului respectiv.</p> <p>Acordarea neconformă a unor drepturi salariale (0,02 mil.lei).</p> <p>Nu au fost respectate limitele minime ale normelor financiare de cheltuieli pentru alimentația copiilor²³¹, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat și din contul plății părinților (1,3 mil.lei)²³².</p> <p>Planificarea achizițiilor, calcularea valorii estimate și stabilirea competențelor membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice s-au efectuat neconform.</p> <p>Neaplicarea principiului valorii estimate cumulative pe același tip/gen de marfă a tuturor obiectelor/loturilor din componența lucrărilor, bunurilor și serviciilor a dus la atribuirea contractelor mai multor agenți economici (0,04 mil.lei) și/sau la neaplicarea unei proceduri de achiziție publică (5,4 mil.lei).</p> <p>Nu s-a asigurat încasarea veniturilor de la arenda terenurilor²³³ (2,1 mil.lei).</p> <p>Neasigurarea înregistrării în Registrul bunurilor imobile a drepturilor patrimoniale asupra terenurilor proprietate publică locală (277,35 ha).</p> <p>Cadastrul funciar al UAT nu oferă utilizatorilor informații veridice.</p> <p>Majoritatea statutelor entităților fondate nu conțin (anexat) toate documentele necesare²³⁴. De asemenea, UAT nu a efectuat monitoring-ul²³⁵ entităților fondate, iar situațiile financiare/patrimoniale ale acestora nu sunt veridice, din cauza neasigurării delimitării pe domenii (public/privat) și contabilizării distincte²³⁶ a patrimoniului public aflat în gestiunea lor.</p>
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<p>Iresponsabilitatea specialiștilor antrenați în activitățile primăriei, lipsa unei colaborări reciproce cu Serviciul Fiscal de Stat și Agenția Servicii Publice, aplicarea incorectă a prevederilor actelor normative și lipsa sistemului de control intern managerial la nivel de APL și instituții din subordine au determinat gestiunea neconformă de către APL a resurselor financiare publice și a patrimoniului public.</p>
<i>Măsurile luate de entități pe</i>	-

²³⁰ Bunurile imobiliare aflate la etapa de finalizare de 50% și mai mult, rămase nefinalizate timp de 3 ani după începutul lucrărilor de construcție.

²³¹ Ordinul comun al MECC și MF nr.13/06 din 11.01.2019 „Cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ”.

²³² Respectiv: total, din contul transferurilor, din contul plății părinților - 1,3 mil.lei, 1,12 mil.lei, 0,17 mil.lei.

²³³ Legea nr.1308-XIII din 25.07.1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

²³⁴ Art.2 alin.(4) din Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală; HG nr. 484 din 18.10.2019 „Pentru aprobarea unor acte normative privind punerea în aplicare a Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală”.

²³⁵ Art.21 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007; HG nr.56 din 17.01.2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind monitoring-ul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public”.

²³⁶ Art.10¹ și art.11 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007.

<i>parcursul misiunii</i>	
Măsurile dispuse pentru remediere	<ul style="list-style-type: none"> • implementarea CIM privind elaborarea, aprobarea și monitorizarea executării bugetului pe toate tipurile de venituri și cheltuieli; • inventarierea și identificarea tuturor obiectelor și subiecților impunerii cu impozite și taxe locale, precum și stabilirea, calcularea și încasarea, conform prevederilor legale a plății pentru folosirea terenurilor proprietate publică a UAT aferente obiectivelor private; • asigurarea transparenței achizițiilor publice, inclusiv de valoare mică; • asigurarea respectării cantității zilnice necesare de produse alimentare, precum și a normativului financiar pentru un copil din instituțiile preșcolare; • asigurarea conformității executării transferurilor cu destinație specială, precum și a utilizării conform destinației a transferurilor neutilizate; • asigurarea raportării conforme a patrimoniului public și a capitalului social ale entităților fondate, cu întreprinderea măsurilor de rigoare privind gestionarea regulamentară, consolidarea disciplinei financiare și sporirea eficienței utilizării patrimoniului public din gestiunea întreprinderilor municipale, cu implementarea procedurilor de control intern respectiv.
Punctul de vedere al conducerii entității auditate	UAT au confirmat admiterea deficiențelor identificate de către audit și au dat asigurări că recomandările de audit vor fi implementate.
Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit	AAPL nu au întreprins măsuri suficiente și adecvate pentru implementarea recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi ²³⁷ .

²³⁷ Numărul recomandărilor implementate, parțial implementate și neimplementate a constituit, respectiv: 0, 2, 1 din 3.

Auditul conformității privatizării încăperilor nelocuibile (Hotărârea CCRM nr. 78 din 24 decembrie 2020)

<p>Informații generale</p>	<p>Principiile de bază ale deestatizării proprietății publice sunt: legalitatea și transparența, prin atragerea unui număr cât mai mare de participanți la privatizare, acordarea de drepturi egale, asigurarea concurenței loiale între participanți, asigurarea egalității în drepturi și apărarea intereselor legitime ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale participanților la privatizare.</p> <p>Misiunea de audit a supus verificării 68 de entități, care au desfășurat procesul de privatizare a încăperilor nelocuibile prin 207 dosare, în valoare de 84,0 mil.lei, inclusiv la autoritățile publice centrale și autoritățile administrației publice locale.</p> <p>Misiunea de audit a fost una sistemică și complexă, care a stabilit neconformități admise de autoritățile publice de toate nivelurile, ceea ce a determinat neobținerea posibilelor venituri.</p>
<p>Scop</p>	<p>Evaluarea regularității desfășurării procesului sistemic de privatizare, rezultat din darea în locațiune a încăperilor nelocuibile, prin prisma acțiunilor și rezultatelor aferente anilor 2015-2019.</p>
<p>Obiectiv</p>	<p>Misiunea de audit a avut drept obiectiv să răspundă la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • autoritățile publice centrale au realizat conform competențele stabilite de legislație privind privatizarea încăperilor nelocuibile pentru obținerea de venituri suplimentare la buget? • privatizarea încăperilor nelocuibile de către autoritățile publice locale a fost realizată conform competențelor stabilite de legislație, cu asigurarea obținerii veniturilor la buget? • cadrul legal a oferit reglementări exhaustive în vederea realizării procesului de privatizare a încăperilor nelocuibile de către autoritățile publice centrale și administrația publică locală?
<p>Concluzie</p>	<p>Privatizarea proprietății publice este orientată spre obținerea veniturilor la buget, fiind urmărite și acțiuni aferente restructurării economiei și sporirii competitivității acesteia, prin atragerea de investiții private, cu asigurarea unui management eficient.</p> <p>Auditul a evidențiat neconformități în procesul de privatizare a încăperilor nelocuibile, precum și nerespectarea principiilor deestatizării proprietății publice prin asigurarea legalității, transparenței, atragerii unui număr mai mare de participanți la privatizare, acordării de drepturi egale, asigurării concurenței loiale între participanți, asigurării intereselor statului, unităților administrativ-teritoriale.</p> <p>Autoritățile publice centrale și autoritățile administrației publice locale au realizat procesul de privatizare a spațiilor nelocuibile cu nerespectarea cadrului normativ, ceea ce a determinat posibila ratare de venituri.</p> <p>Aceste circumstanțe au fost determinate inclusiv de incertitudinea cadrului regulator, care stabilește condiții diferențiate aferente modalităților de privatizare, cu respectarea principiului transparenței, prin publicarea și realizarea licitațiilor publice. Totodată, pentru privatizarea încăperilor nelocuibile se conțin prevederi ce stabilesc că valoarea acestora se determină în funcție de valoarea lor de piață, definită în raportul de evaluare întocmit de evaluator.</p>
<p>Principalele constatări de audit</p>	<p>- ambiguitatea cadrului regulator a determinat situații incerte și abordări diferite ale autorităților publice de toate nivelurile la privatizarea încăperilor nelocuibile;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - insuficiența controlului intern managerial în cadrul autorităților publice centrale și autorităților publice locale a determinat, în unele cazuri, privatizarea încăperilor nelocuibile neconform, prin acceptarea dosarelor incomplete; - acceptarea de către Comisiile de specialitate din cadrul entităților a examinării dosarelor de privatizare, cu adoptarea deciziilor în acest sens, în lipsa unor informații necesare stabilite regulamentar; - lipsa reglementărilor privind termenul minim de locațiune a încăperilor nelocuibile a dus la transmiterea în locațiune și, ulterior, la privatizarea în timp redus a acestora, care au fost revândute ulterior, fapt ce indică acțiuni interesate și favorizate; - neexaminarea oportunității, de către autoritățile publice centrale, privind aplicarea modalităților legale de privatizare a patrimoniului prin licitații publice a dus la neobținerea posibilelor venituri în sumă de cel puțin 256,9 mil. lei; - nerespectarea normelor legale, de către autoritățile publice locale, aferente privatizării încăperilor nelocuibile prin licitație publică a determinat ratarea posibilelor venituri în sumă semnificativă de cel puțin 61,0 mil. lei.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Carențele și neconformitățile constatate de audit au oferit posibilitatea eschivării de la procedurile ordinare de trecere a proprietății statului în proprietatea persoanelor juridice și persoanelor fizice, prin neincluderea la licitație publică a procedurilor de locațiune și de privatizare, determinând abordarea diferită de către autoritățile publice de toate nivelurile, și au dus la ratarea posibilelor venituri în sumă de cel puțin 317,9 mil. lei.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>Părțile interesate și implicate în procesul de privatizare a proprietății publice au elaborat și înaintat propuneri de ajustare a Legii nr.121 din 04.05.2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, care au fost discutate și aprobate în prima lectură în ședința plenară a Parlamentului din 4 martie 2021.</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>În vederea remedierii curențelor și problemelor constatate, au fost înaintate 10 recomandări, care au drept scop îmbunătățirea procesului de deetatizare a patrimoniului public, prin transparență sporită.</p> <p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului să asigure:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea, în modul stabilit, a propunerilor de modificare și ajustare a normelor din Legea nr.121 din 04.05.2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, cu corelarea prevederilor art.23 (Modalitățile de privatizare) și ale art.50 (Privatizarea încăperilor nelocuibile); - examinarea, conform prevederilor legale, a Hotărârii Guvernului nr.468 din 25.03.2008 „Cu privire la privatizarea încăperilor nelocuibile date în locațiune”; - stabilirea termenului minim de deținere în locațiune a încăperilor nelocuibile pentru realizarea scopului privind darea în locațiune și obținerea veniturilor din aceste tranzacții.
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Echipa de audit a comunicat părților implicate constatările de audit și, pe măsură, a ținut cont de motivațiile și documentele prezentate suplimentar. De asemenea, au fost discutate și ajustate recomandările înaintate.</p>

***Rezultatele
obținute ca
urmare a
implementării
recomandărilor
de audit***

În ședința plenară a Parlamentului din 24.08.2021 au fost aprobate în a doua lectură modificările la art.50 din Legea nr. 121 din 2017 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice.

Anterior Curtea de Conturi a realizat misiunea de audit în domeniu, ale cărei rezultate au fost aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.13 din 28.03.2014 „Cu privire la Raportul auditului conformității privind deetatizarea proprietății publice și a activităților postprivatizare pe anii 2012-2013”, unele recomandări, în special privind modificarea cadrului legislativ-normativ privind privatizarea încăperilor nelocuibile, nefiind implementate, ceea ce a determinat menținerea situațiilor incerte și posibila ratare de venituri.

Ambiguitatea reglementărilor aferente domeniului nu a asigurat evaluarea la prețurile de piață a patrimoniului public. Astfel, neimplementarea pe deplin a recomandărilor a determinat menținerea situațiilor incerte în aspectul conformității procesului de privatizare a încăperilor nelocuibile.

În aceste circumstanțe, recomandările înaintate de Curtea de Conturi, care nu au fost implementate pe deplin, au fost reiterate.

Auditul conformității asupra alimentației copiilor în instituțiile de învățământ preșcolar și școlar (Hotărârea CCRM nr.79 din 24 decembrie 2020)

Informații generale	AAPL din municipiile Ungheni, Comrat, Edineț și Soroca, orașele Ialoveni, Nisporeni, Fălești și Sângerei, comuna Bacioi și satul Măgdăcești, aferente la 49 de instituții preșcolare de învățământ, 5 întreprinderi municipale ²³⁸ care prestează servicii de alimentare a copiilor și elevilor din mun. Chișinău, 33 de instituții de învățământ preuniversitar la autogestione din mun. Chișinău, 130 de instituții preșcolare de învățământ și 78 de instituții de învățământ preuniversitar din subordinea DGETS a mun. Chișinău și DETS ale sectoarelor, 66 de instituții de învățământ general din raionul Strășeni (41 de instituții preșcolare și 25 de instituții preuniversitare).
Scop	Evaluarea conformității normativului financiar și normelor zilnice de produse alimentare pentru un copil/elev în instituțiile de învățământ preșcolar și școlar din unele UAT.
Obiectiv	<p>Obiectivul de audit a constat în a răspunde la următoarele întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Au fost respectate normele de alimente la alimentarea copiilor din instituțiile de învățământ preșcolar? • A fost respectat normativul financiar pentru alimentarea copiilor din instituțiile de învățământ preșcolar? • A fost respectat cadrul normativ la procurarea produselor alimentare pentru instituțiile preșcolare? • Prestarea serviciilor de alimentație a elevilor din instituțiile de învățământ general din mun. Chișinău s-a efectuat în mod regulamentar? • Externalizarea serviciilor de alimentare a copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general (preșcolar și preuniversitar) din r-nul Strășeni a fost fundamentată din punct de vedere cost-eficientă?
Concluzie	AAPL nu au respectat cantitățile zilnice necesare de produse alimentare pentru un copil/elev, ceea ce a condiționat și nerespectarea normativului financiar aprobat; modul de organizare a alimentației copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general nu este fundamentat economic, în acest sens lipsind evidența conformă a tuturor cheltuielilor aferente; achizițiile efectuate de întreprinderile municipale nu sunt transparente, iar prețurile de achiziție a unor alimente în aceeași perioadă diferă semnificativ.
Principalele constatări de audit	<p>AAPL auditate nu au asigurat un control riguros asupra respectării normelor financiare aprobate pentru alimentarea copiilor din instituțiile de învățământ preșcolar, ceea ce a condiționat neutilizarea mijloacelor financiare în sumă totală de 28,6 mil. lei, din care: 26,4 mil. lei din contul bugetului și 2,2 mil. lei din plata de întreținere în instituțiile de învățământ preșcolar, care trebuia achitată de către părinți.</p> <p>Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, responsabile de asigurarea alimentării copiilor (MF, MECC, MSMPS), nu au fundamentat și nici nu au corelat normativele financiare stabilite pentru alimentația copiilor și elevilor cu valoarea de piață a alimentelor care trebuie utilizate pentru respectarea meniului-model. Totodată, cadrul normativ nu prevede normative cantitative de alimente per zi, necesare conform vârstei elevilor din clasele I-IV și V-XII, ceea ce face imposibilă urmărirea respectării meniului-model și a cantității de produse alimentare consumate.</p>

²³⁸ ÎS „Adolescența”; ÎS „Liceist”; ÎS „Râșcani- SC”; ÎS „Bucuria - EI”; ÎM „Piata Centrală”.

Lipsa unor abordări unice și eficiente de selectare a vânzătorilor de produse alimentare a determinat faptul că DETS din sectoarele mun. Chișinău și unele APL de nivelul I din aceeași regiune au procurat, în aceeași perioadă, aceleași produse alimentare la prețuri diferite, inclusiv de la unul și același furnizor. Cadrul normativ aferent procedurilor de achiziție nu ține cont de specificul achiziției serviciilor de alimentare a elevilor/copiilor privind obligația primordială de a asigura alimentarea acestora imediat de la începerea sesiunii de instruire, precum și privind lipsa procedurilor concurențiale de stabilire a prețului serviciului prestat, din cauza că acesta este determinat de o formulă de calcul comună tuturor prestatorilor de serviciu, care constă din produsul dintre normativul financiar aferent alimentării unui elev per zi, aprobat anual prin ordinul comun al MF și MECC, cu numărul de zile-elevi planificat pentru alimentarea elevilor.

Criteriile determinate de autoritățile contractante pentru selectarea ofertei câștigătoare sunt „inventate”, ceea ce permite contestarea deciziei autorității contractante de selectare a ofertei câștigătoare la Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor și, respectiv, anularea acesteia. Deci, instituțiile de învățământ sunt puse în situația de a demara procesul de alimentare a elevilor în baza unor contracte de mică valoare, care se perpetuează până la faza când expiră toate termenele de contestare și de anulare a procedurii de achiziții și/sau se desfășoară o altă procedură de achiziție, care nu este contestată.

ÎM/ÎS din mun. Chișinău care prestează servicii de alimentare în instituțiile de învățământ preuniversitar din mun. Chișinău nu au asigurat o evidență contabilă conformă a serviciilor de alimentare pe tip și unitate de serviciu prestat (dejun, prânz, abonament etc.), auditul fiind limitat în determinarea costurilor reale ale serviciilor de alimentare a elevilor și corespunderii alimentelor consumate de elevii claselor I-IV meniurilor-model.

Faptul că se confundă noțiunea de „cantine școlarești”, care sunt subdiviziuni ale instituțiilor finanțate din buget, cu agenții economici care prestează servicii de alimentare a elevilor în bază de contract, utilizând pentru aceasta imobilul cu denumirea de „cantină școlărească”, a creat situația când unele entități (ÎS, ÎM, SRL, SA etc.) care prestează servicii de alimentare a elevilor în cantinele școlarești sunt scutite neîntemeiat de TVA, ceea ce le favorizează vis-a-vis de alți agenți economici care desfășoară același gen de activitate, dar nu utilizează localul cantinei școlarești.

Încasările bănești în numerar fără utilizarea echipamentelor de casă și control, precum și evidența contabilă neconformă a produselor alimentare folosite la prepararea bucatelor, inclusiv a produselor comercializate prin intermediul bufetelor, creează riscul că nu toate mijloacele bănești încasate din vânzarea acestora sunt contabilizate de către ÎM/ÎS.

La achiziționarea materiei prime (produselor alimentare), ÎS/ÎM din mun. Chișinău nu aplică procedura de achiziție publică, dar achiziționează produsele alimentare prin procurări directe, ceea ce determină riscul procurării produselor la un preț mai ridicat față de cel de piață, fapt ce poate atrage după sine și nerespectarea cantităților de produse alimentare zilnice necesare pentru un copil.

Ambiguitățile din cadrul normativ privind termenul pentru care ANSA eliberează autorizația sanitar-veterinară de funcționare a blocurilor alimentare creează riscul că Agenția nu monitorizează anual starea blocurilor alimentare și a depozitelor de păstrare a produselor alimentare ale instituțiilor de învățământ.

La inițierea proiectului-pilot de organizare a alimentației copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general, nici AAPL din raionul Strășeni și nici MF nu au determinat valoarea reală a cheltuielilor aferente serviciilor de alimentare

	<p>a copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general din raionul Strășeni. De menționat că autoritatea contractantă, fiind instituție bugetară, nu este plătitoare de TVA, iar la livrarea unor servicii procurate cu TVA, o include în costul serviciului, fără ca cumpărătorul să aibă dreptul la deducerea TVA, ceea ce cauzează majorarea valorii serviciilor prestate de alimentare a copiilor și elevilor.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>AAPL auditate în anul 2019 nu au asigurat monitorizarea: (1) respectării meniului-model aprobat, (2) disponibilității produselor alimentare necesare pentru asigurarea respectării meniului-model, (3) cantității reale a produselor alimentare utilizate la prepararea bucatelor, după cum prevede cadrul normativ, ceea ce a condiționat nerespectarea cantității zilnice necesare de produse alimentare pentru un copil din instituțiile preșcolare respective, prevăzute de cadrul normativ.</p> <p>În procesul de prestare a serviciilor de alimentație a copiilor/elevilor din r-nul Strășeni, nicio entitate responsabilă și/sau implicată nu a fundamentat beneficiile economice, operaționale și sociale ale proiectului și nu a indicat modul de eliminare a mai multor riscuri constatate la acest proiect, decizia de extindere a proiectului la nivel de republică comportând riscuri de sustenabilitate bugetară.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	-
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>Ajustarea prevederilor Ordinului ministrului Sănătății nr. 638 din 12.08.2016, asigurând stabilirea cantității alimentelor zilnic necesare pentru alimentarea elevilor din clasele I-XII, similar normelor stabilite pentru alimentarea copiilor din instituțiile de învățământ preșcolar; corelarea normativului financiar cu costurile pentru asigurarea cantității zilnice necesare de produse alimentare pentru un copil din instituțiile de învățământ; fundamentarea economică a cheltuielilor ce trebuie acoperite prin normativul financiar pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ, inclusiv a celor care urmează a fi suportate din bugetul de stat, în cazul contractării serviciilor de alimentare de la agenții economici; corelarea cadrului normativ aferent achiziției publice cu specificul achiziției serviciilor de alimentare a copiilor finanțate din bugetul de stat conform normativului financiar aprobat și priorității asigurării alimentării copiilor/elevilor; revizuirea prevederile Codului fiscal în sensul aplicării corecte și uniforme a scutiilor și/sau calculelor TVA aferente prestării serviciilor de alimentație finanțate din buget, de către toți agenții economici, indiferent de forma organizatorico-juridică a acestora (ÎS, ÎM, SRL, SA etc.); fundamentarea beneficiilor economice, operaționale și sociale ale proiectului de externalizare a serviciilor de alimentație a copiilor/elevilor din r-nul Strășeni.</p>
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Entitățile au fost de acord cu observațiile de audit și au acceptat implementarea recomandărilor.</p>
<p><i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	<p>Anterior Curtea de Conturi nu a realizat misiuni de audit al conformității cu incidență de fond asupra alimentației copiilor în instituțiile de învățământ preșcolar și școlar.</p>

Auditul conformității organizării, realizării și supravegherii parteneriatelor public-private în domeniul sănătății (Hotărârea CCRM nr.80 din 24 decembrie 2020)

Informații generale	Inițierea parteneriatelor public-private în domeniul sănătății a fost determinată de constrângerile cu care se confruntă sistemul de sănătate în Republica Moldova, și anume insuficiența resurselor financiare, de personal, utilaje și dispozitive performante. Reieșind din necesitățile stringente ale populației în domeniul ocrotirii sănătății, în perioada 2010-2019 au fost inițiate 16 parteneriate public-private în vederea sporirii accesului cetățenilor la serviciile de dializă, diagnostic, laborator, de imagistică medicală și radiologie. Deși parteneriatele public-private inițiate au impact asupra serviciilor de sănătate, 7 contracte au fost reziliate, 2 contracte nu sunt implementate și nici reziliate, și doar 7 contracte sunt în derulare. Din cele 9 contracte valabile și în derulare, 5 contracte au fost inițiate de MSMPS, 4 de autoritățile administrației publice locale.
Scop	Evaluarea conformității parteneriatelor public-private în domeniul sănătății, prin prisma realizării de către părțile implicate a atribuțiilor și responsabilităților la toate etapele de realizare a PPP.
Obiectiv	Misiunea de audit a avut drept obiectiv general evaluarea activităților și procedurilor aferente în raport cu criteriile regulamentare, precum și pentru formularea unei concluzii de audit și înaintarea recomandărilor relevante.
Concluzie	<p>Constatările auditului au relevat că atingerea obiectivelor propuse a fost afectată de funcționalitatea sistemului de parteneriat public-privat, în special, de nerealizarea conformă a acțiunilor de evaluare, monitorizare, evidență și raportare a contractelor de parteneriat public-privat, ceea ce nu a contribuit la sporirea accesului cetățenilor la serviciile de dializă, diagnostic, laborator, imagistică medicală și radiologie, în special, pentru acoperirea necesităților cu servicii de calitate la nivel național.</p> <p>Astfel, deși parteneriatele public-private au impact asupra serviciilor de sănătate prestate cetățenilor, evaluările auditului prin prisma respectării de către părțile implicate a cadrului normativ aferent denotă neconformități la etapele de elaborare și avizare a studiilor de fezabilitate, de selectare a partenerului privat, de realizare și monitorizare a contractelor de parteneriat public-privat în domeniul sănătății, iar impactul acestor carențe a afectat atingerea pe deplin a scopului scontat.</p>
Principalele constatări de audit	<p>Constatările auditului privind evaluarea desfășurării proceselor sistemice de organizare, realizare și supraveghere a parteneriatelor public-private în domeniul sănătății, prin prisma respectării cadrului normativ aplicabil, au relevat neconformități la toate etapele de implementare a PPP.</p> <p>Inițierea parteneriatelor public-private prin elaborarea studiilor de fezabilitate s-a efectuat în lipsa evaluării de către partenerii publici a elementelor prioritare, care ar demonstra viabilitatea tehnică, economică și financiară a proiectelor în raport cu obiectivele stabilite. Astfel,</p> <ul style="list-style-type: none"> - studiile de fezabilitate elaborate de către partenerii publici au fost elaborate neconform și nu au dispus de analize tehnice, economice și financiare; - avizarea studiilor de fezabilitate nu este însoțită de mecanisme care ar asigura monitorizarea și implementarea recomandărilor înaintate de Agenția Proprietății Publice. <p>Procesul de organizare și desfășurare a etapei de selectare a partenerilor privați pentru prestarea serviciilor medicale a fost însoțit de incertitudini privind transparența etapei de evaluare a ofertelor, în special, care ar demonstra corespunderea criteriilor înaintate de către ofertanții câștigători. Din 16 parteneri publici cu care au fost încheiate contracte de parteneriat public, doar 2 parteneri</p>

	<p>au prezentat documentația pentru atribuirea contractului de parteneriat public-privat, care cuprinde toate informațiile legate de obiectul contractului de parteneriat public-privat și de procedura de atribuire a acestuia (studiul de fezabilitate, comunicatul informativ, caietul de sarcini, structura-cadru a contractului de parteneriat public-privat, precum și alte documente relevante obiectului proiectului de parteneriat public-privat).</p> <p>Realizarea contractelor de parteneriat public-privat în domeniul sănătății a fost afectată de neconformități admise de către parteneri, inclusiv de condițiile contractuale imprecise și în defavoarea partenerilor publici, nepreluarea și neexecutarea conformă a obligațiilor contractuale.</p> <p>Astfel, principalele neconformități și carențe la etapa de implementare a parteneriatelor public-private au fost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - partenerii publici nu au utilizat pârghiile legale de înaintare a cerințelor față de partenerul privat privind exercitarea conformă a obligațiilor asumate, ceea ce a determinat neîncasarea garanțiilor bancare de bună execuție în sumă de 450,0 mii euro; - contractele de parteneriat public-privat nu conțin prevederi exhaustive aferente perioadei și modului de recuperare a investițiilor efectuate; - partenerul public (MSMSP) nu a asigurat preluarea obligațiilor în cadrul unui contract de parteneriat public-privat și, prin urmare, în anul 2019 nu a beneficiat de redevență în sumă de 0,2 mil. lei și, respectiv, posibila rată a redevenței și pentru anul 2020; - contractele de PPP pentru servicii în dializă conțin clauze incerte și ambigue, iar în unele cazuri contravin prevederilor normative, ceea ce poate determina riscuri aferente prelungirii acțiunii contractelor pe perioade nedeterminate; - condițiile contractului de parteneriat public-privat pentru serviciile de radiologie și diagnostic imagistic sunt ambigue și în defavoarea partenerului public, ceea ce determină neobținerea posibilelor venituri din redevență în sumă de 5,9 mil. lei. <p>La etapa de monitorizare și control asupra realizării contractelor de PPP, partenerii publici nu au monitorizat nivelul de implementare a contractelor de parteneriat public-privat, ceea ce nu a asigurat atingerea obiectivelor propuse în contract.</p> <p>Totodată, se denotă că, potrivit cadrului legal, partenerii publici urmau să efectueze anual controlul asupra modului de realizare a parteneriatului public-privat, inclusiv prin desemnarea unui auditor independent.</p>
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Carențele constatate de audit la toate etapele de implementare a PPP au impact asupra serviciilor de sănătate prestate cetățenilor, iar atingerea obiectivelor propuse au fost afectate de nerealizarea conformă a acțiunilor de evaluare și monitorizare a contractelor, de ambiguitățile cadrului normativ aferent domeniului, dar și de nestabilirea de către fiecare partener a riscurilor și responsabilităților concrete.</p>
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<p>-</p>

<p>Măsurile dispuse pentru remediere</p>	<p>În vederea remedierii carențelor și problemelor constatate, au fost înaintate 9 recomandări partenerilor publici, care au drept scop îmbunătățirea modului de administrare și utilizare a resurselor publice și sporirea accesului cetățenilor la serviciile medicale garantate de către stat. De asemenea, 2 recomandări au fost înaintate Ministerului Economiei și Infrastructurii, pentru inițierea procedurii de revizuire și ajustare a cadrului legislativ-normativ aferent parteneriatului public-privat, în scopul eliminării ambiguităților.</p> <p>Totodată, s-a recomandat Legislativului să solicite Guvernului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inițierea procedurii de revizuire și ajustare a cadrului legislativ-normativ aferent parteneriatului public-privat, pentru eliminarea ambiguităților și, în special, în scopul reglementării exprese privind: - stabilirea termenului de păstrare a dosarelor de parteneriat public-privat de către partenerii publici; - mecanismul de implementare și monitorizare a recomandărilor la etapa de avizare a studiilor de fezabilitate; - consecințele financiare sau juridice care pot fi aplicate partenerului public pentru elaborarea studiilor de fezabilitate și a contractelor de parteneriat public-privat care nu corespund cerințelor legale; - delimitarea clară a responsabilităților partenerului public, în cazurile în care contractul este semnat de mai multe autorități/instituții publice, cu determinarea partenerului public responsabil de asigurarea monitorizării contractului de parteneriat public-privat; - termenul contractului și o anumită durată de timp determinată, care să reprezinte perioada negociată pentru derularea contractului de parteneriat public-privat, ce va asigura investitorului privat recuperarea investițiilor și obținerea rentabilității; - mecanismul de restituire partenerului public a bunurilor de către partenerul privat, la finalizarea contractelor de parteneriat public-privat, inclusiv a bunurilor cu termenul de funcționare utilă expirat, care fac obiectul contractului respectiv; - inițierea propunerilor de modificare a Legii privind administrația publică locală, în vederea coordonării contractelor de parteneriat public-privat de către administrația publică locală cu administrația publică centrală din domeniu și Agenția Proprietății Publice, precum și raportării indicatorilor de realizare a contractelor către Agenția Proprietății Publice.
<p>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</p>	<p>Echipele de audit au comunicat părților implicate constatările de audit și, pe măsură, au ținut cont de motivațiile și documentele prezentate suplimentar. De asemenea, au fost discutate și ajustate recomandările înaintate.</p>
<p>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</p>	<p>Anterior, Curtea de Conturi a realizat auditul în acest domeniu, ale cărui rezultate au fost aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.32 din 28.07.2016 „Cu privire la aprobarea Raportului auditului de performanță privind sistemul parteneriatului public-privat”, fiind înaintate 15 recomandări, dintre care 14 recomandări - cu impact asupra procesului de organizare, realizare și supraveghere a parteneriatelor public-private în domeniul sănătății. Deși termenul de executare a recomandărilor a expirat în luna aprilie 2018, se denotă că a fost implementată integral 1 recomandare, 2 recomandări - parțial implementate, iar 11 recomandări - neimplementate.</p> <p>Impactul benefic atins prin întreprinderea măsurilor care au contribuit la realizarea integrală și parțială a recomandărilor s-a materializat prin îmbunătățirea unor reglementări în actele normative aferente: transmiterii patrimoniului/obiectului PPP de la partenerul privat la partenerul public după expirarea termenului contractului; evidenței proiectelor de parteneriat public-</p>

privat și concesiuni, precum și modului de monitorizare a acestora; specificului contabilității în procesul realizării parteneriatului public-privat. Unele recomandări, în special, referitor la modificarea cadrului legislativ-normativ privind PPP, nu au fost implementate, ceea ce a determinat situații incerte și lasă loc de interpretări. Astfel, procesul sistemic și complex nu dispune de reglementări exacte privind delimitarea clară a responsabilităților „partenerului public”, în cazurile în care contractul este semnat de mai multe autorități/instituții publice, cu determinarea partenerului public, responsabil de asigurarea monitorizării contractului PPP; obligativitatea instituirii mecanismului de restituire a bunurilor de către partenerul privat partenerului public, la finalizarea contractelor de PPP, inclusiv pentru bunurile la care a expirat termenul de funcționare utilă, dar fac obiectul contractului de PPP; modificarea Legii privind administrația publică locală, pentru coordonarea contractelor de PPP de către APL cu APC din domeniu și APP, precum și în vederea raportării indicatorilor de realizare a contractelor către APP. Insuficiența reglementărilor aferente domeniului de parteneriat public-privat nu asigură evaluarea conformă a realizării contractelor de parteneriat public-privat reieșind din etapele de implementare ale acestora. Astfel, neimplementarea recomandărilor a dus la menținerea situațiilor incerte în aspectul conformității activităților aferente stabilirii obiectului de PPP, selectării partenerilor privați, derulării proiectelor de PPP și monitorizării executării contractelor de PPP. În aceste circumstanțe, au fost reiterate recomandările înaintate de Curtea de Conturi care nu au fost implementate pe deplin.

MISIUNI DE AUDIT AL PERFORMANȚEI

Auditul performanței de mediu în domeniul managementului deșeurilor din plastic (Hotărârea CCRM nr.26 din 21 iunie 2021)

<p>Informații generale</p>	<p>În prezent, gestionarea deșeurilor din plastic este una dintre cele mai mari provocări la nivel mondial în vederea asigurării unui mediu curat și sănătos pentru oameni. Deșeurile din plastic constituie o parte integrantă în structura deșeurilor, de aceea gestionarea corectă a acestora din urmă va genera și un management adecvat al plasticului. Problema globală a poluării cu plastic solicită sprijin în mod activ la nivel de fiecare țară, în vederea dezvoltării unui management durabil al deșeurilor, prin identificarea punctelor slabe din domeniu la nivel național, precum și prin elaborarea soluțiilor practice de către factorii de decizie.</p> <p>Modelul actual de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova este unul simplu și primitiv și nu corespunde nici rigorilor de protecție a mediului, și nici principiilor economiei circulare, care de mai mulți ani este prerogativa UE.</p> <p>Pandemia de Covid-19 a amplificat impactul potențial asociat poluării cu plastic. Produsele din plastic au jucat un rol semnificativ în protejarea oamenilor în timpul pandemiei. Utilizarea pe scară largă a echipamentelor de protecție personală a creat o întrerupere masivă a lanțului de gestionare și a sistemului de eliminare a deșeurilor. Milioane de materiale plastice de unică folosință aruncate (măști, mănuși, șorțuri și sticle de produse igienice) au fost adăugate la mediul terestru și ar putea provoca o creștere fără precedent a cantității deșeurilor plastice.</p> <p>Factorii decizionali trebuie să se asigure că sistemele de gestionare a deșeurilor sunt bine sprijinite, pentru a face față deșeurilor plastice actuale și viitoare.</p> <p>Curtea de Conturi a realizat auditul performanței în domeniul mediului privind managementul deșeurilor din plastic în scopul de a prezenta starea sistemului național de gestionare a acestora în fața viitoarei ere de limitare a consumului de plastic, de a identifica zonele cu risc înalt de influență degradabilă asupra mediului și de a aduce o valoare adăugată domeniului prin impulsivitatea consolidării capacităților manageriale în vederea luării deciziilor de îmbunătățire și schimbare a lucrurilor spre binele cetățeanului, cu impact minim asupra mediului.</p> <p>Rezultatele misiunii de audit vor fi parte a auditului cooperativ realizat de comun cu alte 11 instituții supreme de audit din țările europene²³⁹, membre ale Grupului de lucru european pentru auditul mediului (WGEA EUROSAI), audit cu un singur raport care va cuprinde informațiile din rapoartele naționale separate.</p>
<p>Scop</p>	<p>Evaluarea măsurilor întreprinse de autoritățile responsabile de managementul deșeurilor din plastic și identificarea impedimentelor care au afectat atingerea obiectivelor propuse și performanța domeniului supus auditului.</p>
<p>Obiectiv</p>	<p>Determinarea faptului dacă autoritățile publice din domeniul managementului deșeurilor din plastic dezvoltă politici și implementează măsuri care vizează atingerea obiectivelor trasate privind generarea și gestionarea adecvată a deșeurilor din plastic.</p>
<p>Concluzie</p>	<p>Modul de gestionare a deșeurilor din plastic continuă să fie necorespunzător, aducând prejudicii mediului și sănătății publice, iar factorii de decizie întârzie cu punerea în aplicare a unor măsuri eficiente care ar îmbunătăți starea lucrurilor în acest domeniu.</p> <p>Lacunele cadrului juridic și lipsa colaborării la nivel interinstituțional tergiversează dezvoltarea unui sistem de management integrat al deșeurilor din plastic, care ar asigura o gestiune intercomună, efecace și durabilă a acestora.</p>

²³⁹ Albania, Bulgaria, Ungaria, Malta, Macedonia, Portugalia, Polonia, România, Serbia, Slovacia, Turcia.

Deșeurile din plastic reprezintă o problemă de amploare de la an la an, iar gestionarea acestora depinde de măsura în care sectorul privat are potențialul de a le procesa, cele rămase fiind eliminate în gunoiști și continuând să polueze mediul înconjurător. Reabilitarea infrastructurii existente și construcția obiectelor noi prin atragerea investițiilor în domeniu vor asigura o colectare separată și o sortare calitativă, precum și o rată de valorificare majorată a acestor deșeuri.

Principalele provocări cu care se confruntă Republica Moldova în ceea ce privește managementul deșeurilor din plastic țin de sortarea necalitativă a acestor deșeuri și de lipsa potențialului de a le transforma în materie primă. Dezvoltarea segmentului de prelucrare a deșeurilor necesită o conlucrare strânsă între două domenii strategice: mediu și economie. Însă, la moment, această dezvoltare este identificată drept una slabă în vederea soluționării problemelor în domeniu, atingerii obiectivelor trasate, precum și punerii în mișcare a proceselor inovatoare, care să aducă plusvaloare atât mediului, cât și economiei.

Constrângerile majore provocate de lipsa de coerență a activităților de implementare a priorităților strategice și de asigurare a sustenabilității investițiilor în domeniu periclitizează procesul de gestionare corespunzătoare a deșeurilor, inclusiv a celor din plastic. În aceste condiții, nu se poate dezvolta ipoteza unei economii circulare.

Republica Moldova face eforturi de a introduce noi acțiuni în managementul deșeurilor și ambalajelor, care să miște lucrurile spre bine. Însă, politica statului și legislația națională nu se regăsesc într-o armonie, astfel fiind identificate rezerve care necesită atenție sporită și acțiuni imediate din partea factorilor de decizie și a părților interesate.

***Principalele
constatări de
audit***

- lipsa totală a unei viziuni per ansamblu și de colaborare între autoritățile publice centrale responsabile direct sau cu activități conexe domeniului, ceea ce tergiversează dezvoltarea și implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor din plastic;
- neactualizarea costurilor de implementare a Strategiei de gestionare a deșeurilor, estimate la nivelul anului 2012, ceea ce creează constrângeri privind asigurarea sustenabilității financiare și dificultăți în procesul de implementare a acesteia;
- neîntreprinderea acțiunilor prompte privind ajustarea politicilor sectoriale și a cadrului juridic din domeniu, ceea ce permite plasarea bunurilor în lipsa aplicării operațiunilor de certificare și monitorizării metrologice a pungilor comercializate;
- lipsa capacităților instituționale de monitorizare și control privind bunurile din plastic interzise spre comercializare, ceea ce încurajează plasarea ilicită pe piață și importul pungilor din plastic, în valoare de 169,0 mil. lei doar în anul 2020;
- evaluarea neregulamentară a beneficiarilor de finanțare din surse externe, ceea ce generează riscuri la realizarea investițiilor planificate în sumă de 18,0 mil. euro;
- nedisponibilitatea de echipamente performante și costisitoare pentru sectorul privat, necesare la tratarea calitativă a deșeurilor din plastic, ceea ce menține tendința de eliminare a deșeurilor mixte în gunoiști, inclusiv în cele neautorizate;
- lipsa unui program național de gestionare, respectiv, de prevenire a generării deșeurilor, care ar cuprinde măsurile necesare pentru protecția mediului și a sănătății populației prin prevenirea sau reducerea efectelor adverse, precum și a unei analize asupra gestionării actuale a deșeurilor pe teritoriul țării, ceea ce blochează punerea în aplicare a obiectivelor și dispozițiilor Legii privind deșeurile nr.209 din 29.07.2016;

	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa programelor locale racordate la obiectivele naționale, ceea ce creează condiții pentru autoritățile publice locale de a nu-și stabili ca prioritate crearea unui sistem de sortare calitativă și de gestionare corectă a deșeurilor municipale din plastic; - neimplementarea mecanismelor de punere în aplicare a noilor prevederi legale privind deșeurile, ceea ce nu asigură reglementarea conformă și calitativă a depozitelor de deșeurii și a sistemului de salubritate la nivel național și cel local; - lipsa unor informații calitative privind cantitățile de deșeurii din plastic generate și exportate (de cca 6,0 mii tone), provocată de conlucrarea intersectorială deficientă între autorități, ceea ce nu permite evaluarea reală a cantității de deșeurii existente în țară și aplicarea procedurilor relevante față de agenții economici responsabili de raportarea și gestionarea corectă a deșeurilor.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa interesului guvernării față de dezvoltarea domeniului; - lipsa totală a unei viziuni per ansamblu și de colaborare între autoritățile publice; - lipsa capacităților instituționale de monitorizare și control; - lipsa finanțării domeniului; - conlucrarea deficientă între autoritățile din domeniu. <p>Aceste cauze au generat lipsa până în prezent a unui sistem integrat al managementului deșeurilor și un management ineficient al deșeurilor din plastic.</p>
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	-
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<p>Auditul a înaintat recomandări, menite să asigure îmbunătățirea cadrului regulator aferent domeniului auditat, precum și maximizarea impactului scontat ca urmare a gestionării eficiente a deșeurilor din plastic.</p>
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	<p>Conducerea entităților auditate a recunoscut constatările auditului, precum și și-a asumat responsabilitatea pentru realizarea recomandărilor înaintate de către Curtea de Conturi.</p>
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	<p>La data de 29 iunie 2021, Camera de Comerț Americană din Moldova, Asociația Businessului European și Asociația Importatorilor și Producătorilor de Ambalaje din Moldova au semnat Declarația comună privind politica de stat în domeniul gestionării deșeurilor din plastic.</p>

Auditul performanței „În ce mod măsurile întreprinse pentru implementarea cadrului de interoperabilitate contribuie la asigurarea eficiență a schimbului de date și a interoperabilității sistemelor informaționale aplicate în sectorul public?” (Hotărârea CCRM nr.35 din 06 iulie 2021)

<p>Informații generale</p>	<p>Implementarea Cadrului de Interoperabilitate urmează să faciliteze prestarea eficientă de servicii publice atât în mod tradițional, cât și în mod electronic, sporind performanța Guvernului, datorită unui schimb de date eficient în cadrul sectorului public, precum și între sectorul public și cel privat. Acesta cuprinde platforma de interoperabilitate și toate aspectele înconjurătoare, precum cadrul normativ, instituțional, aspectele financiare etc. Platforma de interoperabilitate (MConnect), proprietate a statului, în calitate de soluție tehnică destinată asigurării schimbului de date între sistemele informaționale deținute de participanții la schimbul de date, inclusiv a dezvoltărilor acesteia, a fost achiziționată, în perioada anilor 2014-2016, de către AGE, în cadrul Proiectului e-Transformare a Guvernării, finanțat din creditul Băncii Mondiale, costul total constituind peste 20,0 mil. lei, iar pentru menținerea acesteia, pe parcursul anilor 2018-2020 fiind efectuate cheltuieli în sumă de peste 4,0 mil. lei.</p> <p>Instituirea platformei de interoperabilitate s-a realizat etapizat, astfel, în perioada anilor 2014-2018, aceasta fiind utilizată în regim de pilotare, iar începând cu anul 2019 - în producție, la nivel național, fiind obligatorie pentru toate autoritățile și instituțiile publice ce dețin SI de stat, cu excepțiile prevăzute de cadrul normativ.</p>
<p>Scop</p>	<p>Oferirea unei asigurări rezonabile că au fost create și realizate condițiile prealabile necesare pentru realizarea schimbului eficient de date și a interoperabilității între sistemele și registrele de stat deținute de instituțiile și autoritățile publice, astfel încât să fie garantată eficiența prestării serviciilor publice.</p>
<p>Obiectiv</p>	<p>Obiectivul general al auditului a constat în determinarea faptului în ce mod cadrul normativ-regulator și cel de planificare strategică asigură condițiile necesare pentru implementarea eficientă și eficace a cadrului de interoperabilitate în sectorul public și în ce măsură activitățile autorităților și instituțiilor publice responsabile de implementarea, inclusiv de utilizarea, monitorizarea și evaluarea schimbului de date și interoperabilitate, contribuie la realizarea politicii în domeniul respectiv.</p>
<p>Concluzie</p>	<p>Per ansamblu, cu unele rezerve de îmbunătățire, au fost asigurate unele condiții necesare în vederea obținerii rezultatelor scontate aferente implementării Cadrului de interoperabilitate, fapt reflectat și de: instituirea, funcționarea platformei de interoperabilitate (MConnect), stabilirea unui cadru normativ aferent funcționării și utilizării acesteia, a autorităților responsabile, utilizarea Platformei de către unele autorități, instituții publice și cele private pentru asigurarea schimbului de date etc.</p> <p>Totodată, deși au fost înregistrate anumite rezultate tangibile, acestea nu s-au soldat în măsură cu impactul scontat, fapt generat și de nivelul relativ redus de conectare și de valorificare de către autoritățile și instituțiile publice a platformei de interoperabilitate, inclusiv de asigurare a disponibilității datelor deținute în SI prin intermediul acesteia.</p>
<p>Principalele constatări de audit</p>	<p>Auditul atestă înregistrarea rezultatelor tangibile în procesul de implementare a Cadrului de interoperabilitate, inclusiv prin asigurarea disponibilității și a schimbului de date (în mare parte) deținute de principalele SI de stat (SI gestionate de ASP, CNAS, SFS etc.), precum și o tendință pozitivă de conectare și utilizare a Platformei de către autoritățile și instituțiile publice, dar și creșterea numărului de participanți privați la schimbul de date. Astfel, potrivit datelor statistice prezentate de AGE, numărul participanților publici s-a majorat în perioada anilor 2018-2021 (mai) cu 48 de entități, de la 17 în anul 2018 până la 65 în anul 2021 (mai), iar al celor privați - de la 4 în anul 2019 până la 21 în anul 2021 (mai).</p> <p>Totodată, auditul a constatat că:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - deși problema disponibilității și schimbului de date în sectorul public a fost abordată în documente de politici, acte normative, aceasta nu a fost integral soluționată, unele autorități în continuare neasigurând disponibilitatea datelor gestionate/administrate prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect); - instituirea platformei de interoperabilitate (MConnect) în anul 2014 și pilotarea îndelungată a acesteia până în anul 2019 au fost realizate în lipsa cadrului normativ necesar (a unui concept, regulament, fie un alt act normativ care ar reglementa obligativitatea utilizării platformei, raporturile ce apar în procesul schimbului de date între autoritățile și instituțiile publice care dețin SI, precum și între persoanele juridice de drept privat care gestionează sau dețin SI de stat), ceea ce a condiționat utilizarea discreționară a platformei; - carențele cadrului normativ aferent modului de organizare, implementare și funcționare a platformei MConnect, activitatea insuficientă, după caz, ineficientă a organelor implicate, inclusiv lipsa unui mecanism de monitorizare, coordonare și control eficient și adecvat de aplicare a Cadrului de interoperabilitate (indicatori și proceduri de măsurare a acestora etc.), au condiționat limitarea eficacității platformei; - deși a fost implementată platforma de interoperabilitate MConnect, modul de implementare și gestionare a acesteia, îndeosebi a componentei Catalogul semantic, nu asigură în măsură atingerea scopului propus; - utilizarea sporadică și lipsită de o coordonare/monitorizare adecvată a platformei de interoperabilitate (MConnect) de către autoritățile și instituțiile publice pentru asigurarea schimbului de date limitează eficiența și eficacitatea acesteia; - utilizarea în paralel de către autoritățile și instituțiile publice a modului tradițional (pe hârtie), fie a mecanismelor alternative schimbului de date pentru colectarea informațiilor necesare luării unor decizii în sectorul corespunzător a caracterizat ineficiența platformei de interoperabilitate implementate/instituite de Guvern, prin intermediul AGE.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - imperfecțiunea cadrului normativ și a celui regulator în domeniu; - complexitatea domeniului și procesul îndelungat de legiferare (activități specifice de elaborare, coordonare/avizare și adoptare/modificare a actelor normative); - capacitățile instituționale insuficiente în materie de aplicare a cadrului normativ în domeniul TIC; - lipsa unei evidențe centralizate a resurselor și SI de stat; - pregătirea insuficientă a procesului de lansare a platformei, exprimată prin neefectuarea unor analize exhaustive cu privire la evaluarea necesităților, precum și a capacităților instituționale ale autorităților implicate; - monitorizarea și controlul insuficient și ineficient din partea autorităților responsabile de implementarea platformei; - necorelarea capacităților instituționale și financiare disponibile cu atribuțiile și sarcinile delegate; managementul insuficient al riscurilor etc.
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • unele autorități și instituții publice au inițiat procedurile necesare pentru asigurarea conectării și schimbului de date prin platforma de interoperabilitate (MConnect): - elaborarea cererilor de conectare/a proiectelor la Platformă: SV, MAI/IGP/STI, AAIJ, ARIJ, AGEPI etc.; - notificarea sistemelor de evidență la CNPDCP: Agenția Achiziții Publice, Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), MF, Primăria mun. Chișinău; - planificarea resurselor necesare pentru crearea serviciilor web, după caz, dezvoltarea SI deținute în vederea conectării la platforma de interoperabilitate și asigurarea schimbului de date prin intermediul acesteia (MF, SFS, AAIJ, ARIJ, MAI/STI);

	<ul style="list-style-type: none"> • în scopul formalizării relațiilor de furnizare a datelor din SI e-Vinieta prin platforma de interoperabilitate, a fost semnată Anexa tehnică de către AGE și Î.S.ASD; • AGE a planificat/inițiat anumite măsuri pentru îmbunătățirea gestionării platformei de interoperabilitate, precum și acțiuni concrete pentru implementarea SI Catalogul semantic și a Registrului resurselor și SI de stat, inclusiv elaborarea proiectelor de Concepții și de Regulamente aferente acestora.
Măsurile dispuse pentru remediere	<ul style="list-style-type: none"> • consolidarea cadrului normativ și regulator aferent schimbului de date și interoperabilitate în sectorul public; • intensificarea activităților de monitorizare, evaluare și control al modului de implementare și utilizare a platformei de interoperabilitate; • organizarea/planificarea adecvată a procesului de conectare și utilizare a platformei de interoperabilitate; • fortificarea capacităților instituționale ale autorităților responsabile (AGE, CS, CNPDCP etc.) în vederea asigurării gestionării adecvate și eficiente a procesului; • asigurarea valorificării, dezvoltării, durabilității și sustenabilității platformei de interoperabilitate; • intensificarea conlucrării și implicării autorităților responsabile (CS, MF, AGE, ANRCETI, CNPDCP), precum și cu autoritățile și instituțiile ce dețin SI etc. Totodată, au fost oferite unele recomandări Legislativului.
Punctul de vedere al conducerii entității auditate	<p>Constatările, concluziile, precum și recomandările misiunii de audit au fost comunicate principalelor instituții vizate, și anume: CS, MEI, AGE, STISC, ASP, CNAS, CNPDCP, ANRCETI, SFS, SV, BNS, Î.S.„ASD”, IGPF, care le-au susținut, evidențiind necesitatea consolidării, intensificării activităților în vederea valorificării potențialului și beneficiilor platformei de interoperabilitate în scopul atingerii rezultatelor scontate.</p>
Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit	<p>Dat fiind faptul că termenul de implementare a recomandărilor înaintate de auditerile precedente, care au tangență cu tematica auditului (HCC nr.81 din 24.12.2020 și HCC nr.82 din 28.12.2020), expiră la finele anului curent, la momentul efectuării auditului nu a fost posibilă evaluarea rezultatelor/impactului obținut.</p>

Auditul performanței implementării Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020 (Hotărârea CCRM nr.41 din 23 iulie 2021)

<p>Informații generale</p>	<p>La nivel național, principalele documente de planificare a dezvoltării regionale în RM sunt Strategia națională de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020²⁴⁰ și Planul de Acțiuni de implementare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020²⁴¹, care reflectă cadrul strategic național în domeniu și introduce mecanismele naționale ale acestei dezvoltări.</p> <p>Obiectivul general al Strategiei este „Dezvoltarea echilibrată și durabilă asigurată în toate regiunile de dezvoltare ale Republicii Moldova”. Realizarea măsurilor în vederea atingerii obiectivului general sunt orientate spre realizarea următoarelor obiective specifice: (i) asigurarea accesului la servicii și utilități publice calitative, (ii) asigurarea creșterii economice sustenabile în regiuni, (iii) îmbunătățirea guvernantei în domeniul dezvoltării regionale.</p> <p>În baza Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020, sunt elaborate 4 Strategii de dezvoltare regională și instrumentele ce identifică prioritățile și măsurile de implementare a politicii de dezvoltare regională, care sunt implementate de ADR.</p> <p>La nivel național, instituțiile responsabile de coordonarea politicii de dezvoltare regională sunt CNCDR, MADRM și structurile subordonate, în speță, Direcția politici de dezvoltare regională și Secția relații cu instituțiile de dezvoltare regională din cadrul MADRM. La nivel regional, cadrul instituțional pentru implementarea politicii de dezvoltare regională este constituit din Consiliile Regionale de Dezvoltare Nord, Centru, Sud și Unitatea Teritorială Administrativă Găgăuzia, precum și Agențiile de dezvoltare regională Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia.</p> <p>În baza Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020, a fost elaborat Documentul unic de program pentru anii 2017-2020²⁴², care include 66 de proiecte de dezvoltare regională.</p> <p>Instrumentul principal pentru realizarea politicii de dezvoltare regională este Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, care se formează din alocațiile anuale de la bugetul de stat, precum și din alte surse. Cuantumul FNDR este aprobat prin Legea bugetului de stat pentru un an bugetar. De asemenea, în Fond pot fi atrase și alte mijloace financiare din sectorul public și din cel privat la nivel local, regional, național și internațional, precum și mijloacele oferite prin programele de asistență ale UE. FNDR este gestionat de MADRM, care efectuează alocarea mijloacelor, cu aprobarea prealabilă de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, în modul stabilit de Regulamentul de formare și utilizare a mijloacelor FNDR²⁴³, precum și de alte acte normative.</p>
<p>Scop</p>	<p>Evaluarea performanței realizării obiectivelor prevăzute în Planul de acțiuni privind implementarea SNDR pentru anii 2016-2020, a mecanismelor de realizare a acestora, precum și identificarea deficiențelor în procesul de implementare a Strategiei și impactul acestora asupra obiectivului general.</p>
<p>Obiectiv</p>	<p>Obiectivul general al auditului a constatat în determinarea faptului dacă acțiunile întreprinse de către factorii responsabili au corespuns obiectivelor SNDR și au contribuit la dezvoltarea echilibrată și durabilă în toate regiunile de dezvoltare ale Republicii Moldova.</p>
<p>Concluzie</p>	<p>Deși au fost raportate unele progrese în dezvoltarea regională, instituțiile responsabile de implementarea politicii în acest domeniu se confruntă cu un șir de dificultăți, care afectează fiabilitatea rezultatelor obținute în urma investițiilor efectuate și compromit realizarea eficientă a obiectivelor prestabilite. Totodată,</p>

²⁴⁰ Strategia națională de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020, aprobată prin Legea nr. 239 din 13.10.2016.

²⁴¹ Planul de Acțiuni de implementare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020, aprobat prin HG nr. 485 din 29 iunie 2017.

²⁴² HG nr.203 din 29.03.2017 „Cu privire la aprobarea Documentului unic de program pentru anii 2017-2020”.

²⁴³ Aprobat prin decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale nr. 4/16 din 10.03.2016.

	<p>tendențele actuale de dezvoltare a Republicii Moldova continuă să fie dominate de avansarea modelului monopolar de dezvoltare, caracterizat de concentrarea disproporționată a resurselor și bunăstării în mun. Chișinău, pe fundalul marginalizării crescânde a regiunilor periferice. Astfel, imperfecțiunile cadrului normativ, lipsa coordonării și sinergiei politicii de dezvoltare regională cu intervențiile similare gestionate de către alte autorități la nivel de documente strategice și managementul instituțional ineficient au condiționat tergiversarea implementării unor obiective, sau chiar nerealizarea altora. În cadrul elaborării noii Strategii, autoritățile implementatoare trebuie să identifice cele mai relevante și prioritare acțiuni, care vor asigura atât desfășurarea eficientă a politicii de dezvoltare regională, cât și obținerea unor rezultate performante, cu estimarea costurilor, reieșind din sursele de finanțare real disponibile.</p>
<p>Principalele constatări de audit</p>	<p>Concluzia a fost determinată de unele probleme, deficiențe, precum și de unii factori care acționează negativ asupra realizării obiectivelor politicii în domeniul dezvoltării regionale, selectării și implementării proiectelor și asigurării durabilității acestora, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> - existența vulnerabilităților care afectează realizarea angajamentelor Republicii Moldova și obținerea progreselor în dezvoltarea regională durabilă; - nefinalizarea acțiunilor inițiate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în vederea perfecționării cadrului normativ în domeniul dezvoltării regionale; - coordonarea și sinergia Strategiilor și politicilor de dezvoltare regională necesită reglementare normativă și proceduri clare; - acoperirea proiectelor cu surse sigure de finanțare rămâne a fi în continuare o mare problemă; - planificarea DUP nu este corelată cu surse sigure de resurse financiare; - puține proiecte de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare ating gradul scontat de eficacitate; - domeniul managementului deșeurilor solide a fost slab susținut de Strategie; - calitatea pregătirii documentației tehnice și contribuția financiară a Autorităților Publice Locale nu corespund așteptărilor; - modalitatea existentă de transmitere a unor obiective investiționale necesită revizuire; - pe parcursul implementării Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020, toate regiunile Republicii Moldova au înregistrat performanțe modeste de dezvoltare, confruntându-se cu provocări majore de ordin economic și social.
<p>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</p>	<p>Disfuncționalitățile atestate au avut impact direct asupra nivelului de implementare a politicii de dezvoltare regională. Acestea, în mare măsură, au fost generate de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lipsa sinergiei strategiilor și politicilor de dezvoltare gestionate de alte autorități ale administrației publice centrale sau locale;

	<p>- insuficiența resurselor financiare necesare pentru acoperirea necesităților incluse în DUP.</p> <p>Totodată, deficiențele constatate în procesul de implementare a proiectelor, insuficiența implicării beneficiarilor în valorificarea investițiilor efectuate au afectat, per ansamblu, eficiența și eficacitatea utilizării resurselor financiare.</p>
Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit	-
Măsurile dispuse pentru remediere	Pentru remedierea deficiențelor constatate, precum și pentru atingerea unui management performant în domeniul auditat au fost formulate recomandări menite să contribuie la îmbunătățirea managementului resurselor alocate pentru dezvoltarea regională.
Punctul de vedere al conducerii entității auditate	Conducerea entităților auditate a recunoscut constatările auditului, precum și și-a asumat responsabilitatea pentru realizarea recomandărilor înaintate de către Curtea de Conturi.
Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit	<p>Urmare implementării recomandărilor auditului precedent (HCC nr.65 din 25.11.2019), se relevă că acțiunile întreprinse de către entitățile vizate au contribuit la următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a fost aprobat, prin decizia CNCDR nr. 4/20 din 13.02.2020, noul concept al politicii de dezvoltare regională; • a fost aprobat, prin decizia CNCDR 17/20 din 04.08.2020, Manualul Operațional al FNDR; • a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 720/2020 privind modificarea Legii nr. 438/2006. La moment, proiectul de lege se află în Parlament, pentru examinare și aprobare.

Auditul performanței „Măsurile prevăzute în Programul de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2017-2020 au atins rezultatele scontate?” (Hotărârea CCRM nr.70 din 21 decembrie 2020)

Informații generale	<p>În condițiile intensificării presiunii antropice asupra resurselor de sol, protecția, ameliorarea și utilizarea durabilă a lor au devenit unul din principalele obiective strategice în politica statului. Astfel, în vederea dezvoltării agriculturii prin diminuarea eroziunii și sporirea fertilității solurilor, a fost aprobat și pus în aplicare Programul de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020. Scopul Programului constă în păstrarea pe termen lung a calității și capacității de producție a solurilor, pentru asigurarea securității alimentare a țării. În vederea realizării scopului Programului, au fost stabilite 4 obiective pentru a asigura conservarea și sporirea fertilității solurilor, precum: (i) Crearea și perfecționarea bazei tehnico-științifice; (ii) Crearea sistemului informațional al calității solurilor; (iii) Stoparea formelor active de degradare a învelișului de sol; (iv) Aplicarea măsurilor de conservare și sporire a fertilității solurilor.</p> <p>Perioada de Implementare a Programului a fost divizată în trei etape (anii 2011-2013, 2014-2016 și 2017-2020), pentru fiecare etapă fiind elaborat Planul de Acțiuni. Activitățile Programului au fost orientate spre atingerea a 12 indicatori de performanță.</p> <p>Mecanismele de implementare a Programului au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 626 din 2011 „Cu privire la aprobarea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor pentru anii 2011-2020” și Hotărârea Guvernului nr. 691 din 11.07.2018 „Pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedurile de realizare a activităților de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor”.</p> <p>În asigurarea bunei implementări a Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor au fost implicate mai multe instituții responsabile²⁴⁴ de calitatea solului, executori de lucrări de ameliorare, de creare a sistemului informațional privind registrul solurilor și autorități publice locale. Beneficiari ai Programului sunt deținătorii terenurilor agricole.</p>
Scop	Evaluarea în ce măsură activitățile realizate în perioada anilor 2017-2020 au corespuns Programului și dacă acestea au contribuit la conservarea și sporirea fertilității solurilor.
Obiectiv	Obiectivul general al auditului a constat în evaluarea faptului dacă în perioada anilor 2017-2020 activitățile implementate de către persoanele responsabile au corespuns obiectivului Programului și au contribuit la îmbunătățirea calității și fertilității solurilor și ce lecții învățate pot fi aplicate în Programul viitor.
Concluzie	În perioada anilor 2017-2020, factorii de decizie responsabili de buna implementare a Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor au desfășurat acțiuni în vederea planificării activităților orientate spre îmbunătățirea calității și fertilității solurilor, însă acestea nu au fost consecvente și orientate spre aceleași obiective. Astfel, având în vedere incoerențele prevederilor normative, precum și lacunele cadrului legal, acestea au condiționat autoritățile să aibă poziții diferite față de modalitatea de implementare a măsurilor de ameliorare a solurilor. Totodată, sistemul utilizat în stabilirea obiectivelor și a resurselor financiare necesare pentru implementare nu este unul fiabil, determinând efectuarea unor cheltuieli neeconomice și realizarea unor lucrări neperformante. Astfel, inconsecvența procedurilor de implementare, precum și ineficiența procesului desfășurat au condiționat tergiversarea implementării unor obiective, sau chiar nerealizarea altora, astfel încât majoritatea rezultatelor scontate nefiind

²⁴⁴ MADRM (anterior MAIA), Agenția Relații Funciare și Cadastru, Comisia de selectare a obiectelor și mijloacelor financiare necesare pentru realizarea planului de acțiuni de implementare, Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului, Î.S. Protecția Solului și Îmbunătățiri Funciare, Î.S. Institutul pentru Proiectări și Organizarea Teritoriului, autoritățile publice locale.

	<p>atinse. În cadrul Programului viitor, autoritățile implementatoare trebuie să identifice de la bun început care trebuie să fie finalitatea Programului, pentru a putea stabili detaliat metodele, mecanismele și cele mai relevante acțiuni, care vor asigura atât desfășurarea eficientă a Programului, cât și obținerea unor rezultate performante.</p>
<p>Principalele constatări de audit</p>	<p>Ambiguitățile și lacunele cadrului normativ au determinat stabilirea unor obiective care au favorizat planificarea activităților de ameliorare, fără a deține criterii de referință ferme. Astfel, cadrul normativ incomplet de reglementare a obiectivului Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor a condiționat desfășurarea unor activități incoerente, care au diminuat performanța scopului strategic al Programului. Așadar,</p> <p>Planificarea și organizarea activităților Programului nu au avut un caracter consecvent, atingerea performanțelor generale nefiind un obiectiv asigurat până la final, instituția implementatoare neurmărend desfășurarea complexă a activităților de ameliorare care ar fi putut asigura îmbunătățirea calității solurilor. Prin urmare, se remarcă faptul că prevederile Programului de conservare nu au asigurat o planificare și organizare a activităților în mod coerent și consecvent, iar factorii de decizie nu au fost orientați spre a asigura eficiența activității lor, astfel încât în ultimii ani nu au fost desfășurate măsuri de ameliorare și îmbunătățire a calității solului.</p> <p>De asemenea, s-a stabilit că mecanismul de planificare a resurselor financiare era orientat spre realizarea doar a unor măsuri din cadrul Programului, iar atitudinea neconstructivă a instituției implementatoare în vederea redirecționării mijloacelor bugetare spre alte obiective a condiționat nevalorificarea mijloacelor financiare în vederea îmbunătățirii calității solului.</p> <p>Lipsa cooperării factorilor de decizie, insuficiența monitorizării și evaluarea inefficientă a activităților de implementate au determinat realizarea doar a unor tipuri de activități de ameliorare a solului, care nu au asigurat performanța Programului, chiar dacă activitățile de combatere a degradării solurilor erau destul de costisitoare și la capitolul respectiv au fost planificate măsuri și resurse financiare aprobate în legile bugetare anuale.</p> <p>Se remarcă că autoritățile implementatoare nu au asigurat realizarea tuturor obiectivelor Programului, unele fiind realizate parțial.</p> <p>Având în vedere faptul că obiectivul de sporire a calității solului prevedea desfășurarea în complex a tuturor măsurilor, atestându-se nefinalizarea sistemului informațional care să furnizeze în regim curent informații privind starea învelișului de sol, cu menționarea indicilor și parametrilor principali ai solului, valorii și bonității lui, desfășurarea doar a unor tipuri de măsuri de ameliorare a solului, preponderent construcții de iazuri, canale și construcții hidrotehnice, dar și lipsa unor evaluări calitative efectuate de către implementatori atât la inițierea Programului, în perioade intermediare, cât și la finalizarea implementării acestuia, nu se poate declara că Programul și-a atins scopul general.</p> <p>Totodată, monitorizarea și evaluarea inefficientă din partea responsabililor de implementarea Programului de conservare și sporire a fertilității solurilor au determinat desfășurarea neperformantă a procedurilor de realizare a acestuia. Republica Moldova are o necesitate stringentă de politici în domeniul stopării degradării solurilor și ameliorării acestora. Realizarea politicilor poate fi asigurată prin reglementarea unui document strategic care să asigure schimbarea. Programul viitor trebuie să fie comprehensiv, astfel încât să indice nu doar progresul, dar și metodele de realizare a lui, inclusiv mecanismele de monitorizare, pentru a se putea interveni la momentul oportun cu rectificări. Programul de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2011-2020, pe lângă faptul că urma să indice modul de obținere a progresului, criteriile și indicii</p>

	calitativi de evaluare, trebuia să fie și suficient de vizionar ca să poată elimina ineficiențele procedurale și să asigure cooperarea și conlucrarea tuturor părților la proces, astfel încât fiecare să-și aducă contribuția maximă în obținerea rezultatelor scontate.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	Neasigurarea unui control intern managerial adecvat din partea factorilor de decizie responsabili de implementarea Programului a determinat implementarea defectuoasă a Programului, neobținerea performanțelor scontate, iar ca rezultat, calitatea solului nefiind îmbunătățită.
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	Nu a fost relevant, deoarece, începând cu 1 ianuarie 2021, MADRM a inițiat elaborarea, implementarea unui alt nou Program, al cărui obiectiv este orientat spre conservarea și fertilizarea solurilor.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Urmare celor constatate, în Hotărârea Curții de Conturi și în Raportul de audit au fost expuse recomandări specifice de remediere a neconformităților și deficiențelor identificate, prin revizuirea unor proceduri și înaintarea de inițiative legislative de ajustare a cadrului normativ relevant solului, normelor de utilizare, conservare a protecției solurilor, drepturilor și obligațiilor tuturor participanților în raport cu resursele de sol. Constatările și recomandările au fost aduse la cunoștință tuturor actorilor implicați în implementarea Programului, pentru ca, la elaborarea unui nou Program, să țină cont de deficiențele constatate.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	Constatările și recomandările au fost acceptate de către toate entitățile participante la implementarea Programului.
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	-

Auditul performanței „În ce mod activitățile realizate pentru crearea/elaborarea, implementarea și gestionarea sistemelor informaționale în sectorul public contribuie la utilizarea eficientă a resurselor alocate în acest scop?” (Hotărârea CCRM nr.82 din 28 decembrie 2020)

Informații generale	Digitalizarea sectorului public relevă anumite progrese reale, semnificative, pe parcursul anilor în cadrul autorităților și instituțiilor publice fiind implementate un șir de SI, menite să asigure automatizarea atât a proceselor de bază, cât și a celor de suport, în scopul eficientizării și îmbunătățirii activităților și serviciilor oferite. Astfel, potrivit datelor prezentate de entitățile auditate, la situația din noiembrie 2020, în cadrul entităților auditate au fost implementate 939 de sisteme și produse informatice, în valoare totală de peste 1 mlrd. lei, din care 24 % reprezintă sisteme informaționale de importanță statală, costul cărora constituie peste 93 % din total.
Scop	Evaluarea progreselor înregistrate în implementarea sistemelor informaționale (SI) în sectorul public, a riscurilor și vulnerabilităților care pot afecta buna gestiune a resurselor financiare utilizate pentru crearea, implementarea și gestionarea SI în sectorul public, cu determinarea oportunităților de îmbunătățire în vederea asigurării/maximizării beneficiilor automatizării proceselor în sectorul public.
Obiectiv	Obiectivul general al auditului a constat în determinarea faptului în ce măsură condițiile create de cadrul normativ și cel instituțional asigură buna gestionare a procesului de creare/elaborare, implementare și gestionare a SI în sectorul public, ce probleme, riscuri și vulnerabilități pot afecta eficiența utilizării resurselor pentru elaborarea, gestionarea SI de stat și cum pot fi diminuate acestea?
Concluzie	Per ansamblu, cu unele rezerve de îmbunătățire, au fost asigurate anumite condiții necesare pentru gestionarea proceselor de creare/achiziție, implementarea și menținerea sistemelor informaționale în sectorul public, precum și obținerea rezultatelor scontate aferente utilizării acestora. Acest fapt se datorează, în mare măsură, instituirii unui cadru normativ relevant, precum și activităților managementului responsabil de implementarea, existența, funcționarea și utilizarea sistemelor implementate etc. Totodată, deși au fost înregistrate anumite progrese tangibile, acestea nu s-au soldat în măsură deplină cu impactul scontat, fapt ce generează riscuri majore asupra sustenabilității și durabilității SI, gestionării eficiente și eficace a resurselor pentru crearea și implementarea SI. În opinia auditului, deficiențele constatate sunt determinate de un cumul de factori sistemici, expuși în Raportul de audit.
Principalele constatări de audit	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa unor strategii sectoriale și instituționale privind tehnologiile informaționale și comunicațiile (TIC), care ar stabili viziunea unică de automatizare a proceselor de bază din sectorul public (asistență socială, medicină, justiție, agricultură, mediu etc.), racordate la Strategia națională în domeniul TIC și la politicile de e-Transformare a Guvernării; - existența curențelor în materie de norme și proceduri, care condiționează dificultăți în aplicarea acestora, precum și abordări neuniforme; - nu pentru toate SI implementate în sectorul public au fost identificate și evaluate costurile de elaborare/implementare, în contextul lipsei documentației aferente, necontabilizării corespunzătoare a acestora, precum și alți factori; - peste 71 % din SI de stat nu dețin concepte și peste 67 % din acestea nu dispun de Regulamente adoptate în modul stabilit, ceea ce denotă o abordare neuniformă privind modul de elaborare/aprobare a documentelor aferente SI, în special a celor ce conțin mai multe subsisteme, module, creează dificultăți în înțelegerea și evidența SI respective, precum și în monitorizarea și evaluarea eficienței utilizării resurselor utilizate;

- neajustarea/neactualizarea pe parcursul anilor a Conceptelor și Regulamentelor aferente SI condiționează riscul de necorespondere a prevederilor acestora situației reale, cu impact nefast asupra utilizării și asigurării sustenabilității SI, precum și de efectuare a cheltuielilor ineficiente pentru elaborarea/dezvoltarea SI cu funcționalități similare (dublarea funcționalităților);
- automatizarea proceselor de management al documentelor în sectorul public este realizată prin diverse SIA, nefiind documentată corespunzător, iar procesul de automatizare a ținerii evidenței contabile este unul fragmentat, cu utilizarea în paralel a mai multor softuri contabile, care automatizează anumite subprocese aferente evidenței contabile (evidența patrimoniului, calculul salariului);
- deși au fost investite resurse financiare semnificative, inclusiv din surse externe/credit, unele SI nu sunt integral funcționale, date în exploatare și utilizate corespunzător. Astfel, rezultatele evaluărilor realizate în baza eșantionului selectat indică că 18 SI finanțate din surse externe, în valoare de peste 68,0 mil. lei, la momentul desfășurării auditului nu erau utilizate, iar perspectiva de utilizare ulterioară a acestora, în opinia auditului, este redusă;
- nu sunt consolidate mecanismele de monitorizare și control al serviciilor de mentenanță, ceea ce generează riscuri privind eficiența și conformitatea resurselor financiare utilizate în acest scop;
- nivelul de interoperabilitate și schimbul de date între SI și serviciile guvernamentale este relativ redus, fapt ce diminuează eficiența și eficacitatea acestora, precum și generează riscuri asupra integrității și plenitudinii datelor. Astfel, în condițiile a 26 % de interoperabilitate a SI de importanță statală cu alte registre ale SIS, precum și a 28 % de interoperabilitate cu serviciile guvernamentale (MPay, MSign, MPass, MConnect etc.), SI instituționale, menite să automatizeze procesele aferente activității interne a entității, practic nu asigură schimbul de date cu alte SI, nefiind interconectate cu serviciile guvernamentale, fapt ce diminuează impactul și eficiența acestora;
- auditul atestă un nivel relativ redus de utilizare/migrare a SI pe platforma guvernamentală MCloud, menită să eficientizeze cheltuielile de găzduire a SI. Astfel, circa 40% din numărul total de SI deținute de autoritățile administrației publice centrale și instituțiile din subordine și circa 50% din numărul SI de importanță statală deținute de autoritățile și instituțiile publice centrale autonome sunt găzduite de platforma MCloud. Totodată, SI instituționale (softuri contabile, de management al documentelor, resurse umane etc.), precum și cele departamentale (softuri specializate, sisteme ce se utilizează în interiorul entității pentru exercitarea unor atribuții de statistică, analiză a datelor, monitorizare etc.) sunt localizate pe serverele instituțiilor.

Cauzele și impactul deficiențelor constatate

- nedefinirea clară și nedelimitarea categoriilor de sisteme informaționale implementate în sectorul public, prin prisma importanței și complexității acestora, a documentației obligatorii fiecărei categorii;
- neelaborarea cadrului normativ metodologic privind crearea, administrarea, mentenanța, dezvoltarea și scoaterea din exploatare a sistemelor informaționale de stat;
- lipsa documentației necesare aferente SI, precum și unele curențe ale cadrului normativ aferent domeniului TIC și ținerii evidenței contabile în sectorul public;
- neclaritățile și abordările neuniforme privind modul de elaborare/aprobare a documentelor aferente SI (îndeosebi, a conceptelor și regulamentelor de

	<p>funcționare,) pentru sistemele informaționale integrate, care conțin mai multe subsisteme, module;</p> <ul style="list-style-type: none"> - capacitatea instituțională redusă a autorităților publice pentru gestiunea proiectelor de elaborare, implementare și dezvoltare a SI, precum și de gestionare/administrare și mentenanță a acestora; - dificultățile întâmpinate, îndeosebi, incompatibilitatea platformelor, precum și susceptibilitatea privind nivelul de asigurare a securității MCloud, capacitatea acesteia de a asigura buna funcționare a sistemelor migrate; - necorelarea capacităților instituționale și financiare disponibile cu atribuțiile și sarcinile delegate; monitorizarea insuficientă și ineficientă din partea organelor responsabile (atât la nivelul entităților publice, cât și la nivel de stat); - neasigurarea condițiilor suficiente pentru valorificarea SI implementate, precum și implicarea insuficientă a autorităților responsabile în vederea impulsivării și asigurării rezultatelor scontate; - managementul insuficient al riscurilor aferente etc.
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - înregistrarea în evidența contabilă (după caz, doar cantitativ) a unor sisteme și platforme gestionate; - MSMPS: SI Portalul concedii medicale - 200,0 mii lei, 3 instituții medicale - 2 licențe aferente SIAMS, în valoare totală de peste 1,0 mil. lei; - Consiliul Concurenței: Registrul ajutorului de stat și pagina web; - Comisia Electorală Centrală: subsisteme aferente SI alegeri. <p>Totodată, MECC, în comun cu CTICE, au definitivat și asigurat aprobarea conceptului SI de management în educație, etc.; au fost planificate măsuri concrete pentru îmbunătățirea gestionării proiectelor TIC.</p>
<p><i>Măsurile dispuse pentru remediere</i></p>	<p>Auditul a înaintat recomandări, menite să asigure îmbunătățirea cadrului regulator aferent domeniului auditat, maximizarea impactului scontat din utilizarea sistemelor și resurselor informaționale de stat. Totodată, au fost înaintate unele recomandări către Legislativ.</p>
<p><i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i></p>	<p>Constatări și recomandările înaintate de audit au fost acceptate, urmând a fi întreprinse acțiunile necesare în vederea remedierii problemelor identificate.</p>
<p><i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i></p>	

MISIUNI FOLLOW-UP

Misiunea de follow-up asupra implementării cerințelor și recomandărilor aprobate prin Hotărârea Curții de Conturi nr.55 din 8 noiembrie 2017, aferente auditului performanței Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova” (Hotărârea CCRM nr.63 din 14 decembrie 2020)

Informații generale	<p>Curtea de Conturi, fiind motivată de importanța dezvoltării sectorului agricol și sporirii competitivității producției agricole atât pe piețele interne, cât și pe piețele externe, prin acțiuni concrete, precum și ca urmare a utilizării resurselor financiare semnificative pentru atingerea scopurilor propuse, a dispus efectuarea unui audit al performanței Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova”. Auditul a avut ca scop evaluarea eficienței activităților și măsurilor întreprinse de către entitățile responsabile de implementarea cu succes a Proiectului, precum și a economicității și eficacității utilizării mijloacelor financiare și a bunurilor achiziționate în cadrul acestuia. Auditul performanței Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova” s-a finalizat cu adoptarea Hotărârii Curții de Conturi nr. 55 din 08.11.2017.</p> <p>Obiectivul general al auditului precedent a constat în stabilirea faptului dacă Proiectul „Agricultura competitivă în Moldova” a contribuit la atingerea obiectivelor stabilite și dacă a fost asigurată gestionarea mijloacelor financiare acordate în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate.</p> <p>Curtea de Conturi a evaluat gradul de implementare a Proiectului pentru perioada anilor 2013-2017 (9 luni), prin prisma: (i) rezultatelor obținute; (ii) mecanismului de implementare și monitorizare; (iii) nivelului de realizare a acțiunilor; (iv) utilizării eficiente și eficace a mijloacelor alocate.</p> <p>Urmare evaluării realizărilor Proiectului și a efectelor acestora, prin prisma beneficiilor obținute în urma consolidării capacităților ANSA și ale producătorilor agricoli, în scopul de a spori competitivitatea sectorului agroalimentar, auditul a relevat curențe în procesele de implementare și de monitorizare, precum și la utilizarea în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate a resurselor alocate. S-au constatat deficiențe și curențe la implementarea Proiectului, atât în ceea ce privește respectarea procedurilor stabilite, cât și referitor la neasigurarea de către părțile responsabile a gestiunii resurselor financiare în condiții de eficiență, economicitate și eficacitate.</p> <p>În vederea remedierii situațiilor atestate, prin Hotărârea Curții de Conturi nr.55 din 08.11.2017, autorităților responsabile din 6 entități le-au fost înaintate, pentru implementare, 3 cerințe și 9 recomandări.</p>
Scop	<p>Auditul a avut ca scop evaluarea modului în care au fost implementate cerințele/recomandările înaintate de Curtea de Conturi, precum și a impactului implementării acestora.</p>
Obiectiv	<p>Obiectivul general al misiunii de follow-up a constat în verificarea faptului dacă factorii de decizie din cadrul entităților auditate au întreprins toate măsurile necesare privind implementarea cerințelor și recomandărilor de audit.</p>
Concluzie	<p>Analizând măsurile întreprinse de către entitățile vizate în prezentul Raport de audit, misiunea de follow-up constată că, deși au fost depuse eforturi pentru eliminarea deficiențelor identificate de auditul precedent, totuși, la momentul actual, mai rămân neeliminate unele</p>

	<p>nereguli din perioada anterioară. Prin urmare, în aspectul executării, se distinge nivelul de implementare a cerințelor și recomandărilor de 91%.</p>
<i>Principalele constatări de audit</i>	<p>Misiunea de follow-up relevă că, în cadrul auditului performanței Proiectului „Agricultura competitivă în Moldova”, către 6 entități s-au înaintat 3 cerințe și 9 recomandări, dintre care, 10 cerințe/recomandări au fost implementate integral, câte 1 cerință/recomandare - neimplementată și, respectiv, irealizabilă.</p> <p>Urmare implementării recomandărilor auditului precedent, se relevă că acțiunile întreprinse de către entitățile vizate au contribuit la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - măsurarea progreselor și performanțelor atinse de către grupurile de producători și oferirea unei imagini per ansamblu asupra rezultatelor înregistrate de către aceștia în urma finanțării din sursele Proiectului; - reflectarea conformă în evidența contabilă a valorii bunurilor achiziționate în cadrul Proiectului; - restabilirea în evidența contabilă a datoriilor aferente Fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, restituite de către un agent economic; - reflectarea în evidența contabilă a ANSA a SIA LIMS și MMSVS. <p>Totodată, acțiunile întreprinse de către instituțiile responsabile pe parcursul anilor 2018 și 2020 nu au fost suficiente pentru atingerea obiectivelor stabilite. Astfel,</p> <ul style="list-style-type: none"> • deși AST a inițiat verificări asupra volumelor și costului lucrărilor executate pentru construcția și reconstrucția obiectivelor: Punctele de inspecție la frontieră Criva, Tudora, Leușeni și Giurgiulești, precum și Laboratorul regional pentru zona de nord Bălți, măsurile întreprinse nu s-au soldat cu niciun rezultat în vederea executării cerinței CC, iar situația actuală afectează în continuare eficiența utilizării resurselor financiare aferente construcției/reconstrucției obiectivelor din cadrul Proiectului; • deși MADRM, în comun cu AIPA, au depus eforturi pentru realizarea recomandării CC - de a asigura restituirea mijloacelor bănești de către beneficiarii considerați neeligibili de către Banca Mondială și de către audit, reexaminând toate dosarele de solicitare a sprijinului financiar în lipsa probelor pertinente, au fost înaintate acțiuni de restituire a mijloacelor bănești doar către 3 beneficiari ai Proiectului. Astfel, situația atestată este cauzată de ambiguitățile criteriilor de eligibilitate stabilite de către Acordul de finanțare a Proiectului, MOP, comparativ cu HG nr.735 din 10.09.2014 și Ordinul MAIA nr.120 din 17.06.2015, ceea ce a dus în final la imposibilitatea recuperării de către MADRM și AIPA a mijloacelor financiare de la beneficiari.
<i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i>	<p>Auditul precedent a relevat curențe în procesele de implementare și monitorizare a Proiectului, precum și utilizarea ineficientă și ineficace a resurselor financiare alocate, fapt condiționat de insuficiența activităților instituțiilor responsabile, precum și de neasigurarea de către acestea a gestiunii mijloacelor financiare în condiții de eficiență, economicitate și eficacitate. Totodată, acțiunile de remediere a curențelor constatate în cadrul auditului precedent, întreprinse de către instituțiile responsabile pe parcursul anilor 2018-2020, nu au fost suficiente pentru executarea integrală a cerințelor înaintate în cadrul misiunii de audit precedente, orientate spre atingerea obiectivelor stabilite în domeniul realizării Componentelor Proiectului.</p>
<i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i>	-

<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	Pentru redresarea situației create, cerințele și recomandările înaintate conducerii instituțiilor supuse verificării, care nu au fost implementate, au fost reiterate și reformulate.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	

Misiunea de follow-up asupra Raportului auditului performanței privind evidența resurselor și sistemelor informaționale de stat (Hotărârea CCRM nr. 81 din 24 decembrie 2020)

<p>Informații generale</p>	<p>Auditul performanței privind evidența resurselor și sistemelor informaționale de stat (aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.62 din 02.08.2018) a avut ca scop evaluarea modului de evidență a sistemelor și resurselor informaționale de stat, inclusiv a funcționalității Registrului acestora, prin prisma eficienței și eficacității modului de evidență, evaluarea riscurilor și a factorilor de risc inerenți și oferirea recomandărilor de îmbunătățire a situației la acest capitol.</p> <p>Rezultatele auditului realizat denotă curențe și disfuncționalități, care au generat impedimente semnificative în realizarea principiilor eficienței și eficacității modului de evidență a resurselor și sistemelor informaționale de stat; un grad relativ scăzut de asigurare a evidenței sistemelor informaționale (SI), precum și dezvoltarea neuniformă și insuficient de coordonată a acestora.</p> <p>În vederea remedierii situațiilor atestate, prin Hotărârea Curții de Conturi nominalizată, au fost înaintate autorităților responsabile, pentru implementare, în total, 9 cerințe și 8 recomandări.</p>
<p>Scop</p>	<p>Misiunea de audit a avut drept scop stabilirea nivelului de implementare a recomandărilor înaintate de audit, prin prisma evaluării relevanței acțiunilor întreprinse de autoritățile vizate și a nivelului de remediere a neajunsurilor constatate în Raportul de audit precedent.</p>
<p>Obiectiv</p>	<p>Obiectivul general al auditului a constat în determinarea faptului dacă factorii de decizie responsabili au întreprins măsurile necesare în vederea conformării la cerințele și recomandările înaintate de auditul precedent și dacă măsurile întreprinse în vederea implementării cerințelor și recomandărilor de audit au avut un efect pozitiv, eliminând neajunsurile constatate de auditul precedent.</p>
<p>Concluzie</p>	<p>Deși au fost depuse anumite eforturi pentru eliminarea deficiențelor și curențelor elucidate de auditul precedent, în special, s-au realizat acțiuni în materie de consolidare a cadrului normativ relevant domeniului resurselor și sistemelor informaționale de stat, totuși, la momentul actual, rămân nesoluționate unele probleme din perioada anterioară, cu impact asupra eficienței modului de gestionare, control și evidență a resurselor și sistemelor informaționale de stat. Astfel, ineficiența măsurilor întreprinse pe parcursul anilor 2018 - 2020 a condiționat un nivel slab de executare a recomandărilor și cerințelor, fiind implementate parțial 53 %, neimplementate -17 %, și doar 30 % - implementate.</p>
<p>Principalele constatări de audit</p>	<p>Auditul atestă că, deși, pe parcursul anilor 2018 - 2020, s-au întreprins unele măsuri în vederea eliminării neajunsurilor constatate de auditul precedent, fiind înregistrate anumite rezultate, acestea nu s-au soldat cu impactul scontat. Totodată, anumite acțiuni creează condiții pentru îmbunătățirea situației, rezultatele urmând a fi înregistrate după realizarea efectivă a acestora. Astfel, auditul relevă că unele măsuri întreprinse de</p>

	<p>către autoritățile vizate în dispozitivul Hotărârii Curții de Conturi s-au soldat cu anumite rezultate, printre care se pot enunța:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ajustarea cadrului normativ aferent domeniului TIC la unele noțiuni specifice, delimitarea competențelor autorităților implicate, inclusiv redistribuirea atribuțiilor aferente creării și ținerii Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat; - stabilirea și punerea în aplicare a cadrului regulator privind modul de bugetare a acțiunilor de avizare și coordonare a mijloacelor financiare necesare elaborării resurselor informaționale de stat și dezvoltării/modernizării infrastructurii; - efectuarea inventarierii resurselor și sistemelor informaționale de stat, precum și a centrelor de date din cadrul autorităților administrative centrale și celor subordonate, cu stabilirea acțiunilor concrete privind aducerea în concordanță cu cadrul normativ relevant, instituirea Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat (RRSIS) și asigurarea înregistrării SI de stat implementate de autoritățile și instituțiile publice în Registrul nominalizat ș.a. <p>Totodată, verificările efectuate în cadrul misiunii de follow-up atestă că unele curențe și disfuncționalități constatate de auditul precedent n-au fost eliminate, fapt care a condiționat persistența acestora, precum și materializarea unor riscuri abordate de auditul Curții de Conturi. Printre curențele neeliminate, care au impact major asupra domeniului, se menționează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - neajustarea cadrului normativ aferent creării și funcționării Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat, precum și neinstituirea acestuia; - neelaborarea cadrului metodologic și normativ aferent creării și funcționării, inclusiv evaluării conformității resurselor și sistemelor informaționale de stat; - neconsolidarea cadrului normativ/metodologic privind evidența contabilă a sistemelor și resurselor informaționale în cadrul entităților publice, în vederea asigurării unei evidențe uniforme a patrimoniului statului în domeniul TIC; - neconsolidarea cadrului normativ, cu determinarea posesorilor unor resurse informaționale de bază.
<p><i>Cauzele și impactul deficiențelor constatate</i></p>	<p>Printre principalele cauze care au generat un grad modest de implementare a cerințelor și recomandărilor de audit înaintate, se pot enunța:</p> <ul style="list-style-type: none"> - complexitatea domeniului TIC, insuficiența capacităților instituționale calificate, precum și procesul îndelungat de legiferare; - contextul creat, condiționat de reorganizările și redistribuirea atribuțiilor la nivelul autorităților și instituțiilor publice; - necorelarea capacităților instituționale ale entităților cu sarcinile și atribuțiile suplimentare investite ca urmare a reorganizării acestora etc.
<p><i>Măsurile luate de către entități pe parcursul misiunii de audit</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - definitivarea și aprobarea în modul stabilit a acțiunilor necesare pentru a fi întreprinse în contextul inventarierii centrelor de date și a resurselor informaționale din cadrul autorităților din subordinea Guvernului²⁴⁵;

²⁴⁵ HG nr.822 din 11.11.2020 „Cu privire la aprobarea acțiunilor necesare a fi întreprinse ca urmare a inventarierii resurselor și sistemelor informaționale de stat existente și a modificărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului”; HG nr.823 din 11.11.2020 „Cu privire la optimizarea și eficientizarea centrelor de date din sectorul public, precum și la aprobarea modificărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului”.

	<ul style="list-style-type: none"> - inițierea examinării/ajustării cadrului normativ necesar pentru instituirea și funcționarea RRSIS; - examinarea opțiunilor de finanțare a activităților necesare pentru implementarea SI RRSIS.
<i>Măsurile dispuse pentru remediere</i>	<ul style="list-style-type: none"> - promovarea modificărilor în cadrul normativ aferent RRSIS, conform realităților tehnologice și instituționale curente, cu delimitarea clară a atribuțiilor în domeniu; - asigurarea cadrului normativ și a celui metodologic aferente creării, dezvoltării, gestionării și evidenței resurselor și sistemelor informaționale de stat, precum și a cadrului privind modul de evaluare a conformității SI; - asigurarea creării și funcționării SI RRSIS, cu efectuarea investițiilor reieșind din perspectivele de conformare la politicile de e-Transformare a Guvernării; - stabilirea unui mecanism eficient de evidență și monitorizare a aplicării cadrului normativ aferent gestionării proiectelor TIC în entitățile publice, a implementării și gestionării sistemelor și resurselor informaționale de stat. <p>Totodată, a fost recomandat Legislativului să solicite Guvernului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - consolidarea cadrului metodologic aferent domeniului TIC, precum și asigurarea eliminării neajunsurilor/carențelor și consolidarea cadrului normativ și regulator aferent instituirii și funcționării RRSIS; - corelarea capacităților deținute cu sarcinile delegate AGE în vederea exercitării calitative a acestora și asigurarea continuității activităților aferente domeniului TIC; - asigurarea instituirii și funcționării adecvate a RRSIS, în vederea evidenței eficiente a patrimoniului TIC din sectorul public, precum și asigurarea eficienței și eficacității resurselor financiare utilizate.
<i>Punctul de vedere al conducerii entității auditate</i>	<p>Constatările și recomandările înaintate de audit au fost acceptate, urmând a fi întreprinse acțiunile necesare în vederea remedierii problemelor identificate.</p>
<i>Rezultatele obținute ca urmare a implementării recomandărilor de audit</i>	-